

Bible, N.T. Tshwa.

TIVANGELI TA MATEU NI MARKU
NI LUKI NI MITIRO YA BAPOSTOLI

BA HOSI NI MUHANYISI WA HINA

JESU KRISTU.

KU RINGANISWA LIRIMINI LA BAGREKI;

KU TSALIWA HI XITSWA.

NEW YORK:
AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.

1891.

[*Gospels and Acts, Sheetswa.*]

CTB 51
T 88
1891

3788

IVANGELI HI KUTSALA HI MATEU.

XIPIMO 1.

DANGARILA ga lixaka la Jesu Kristu, *nwana wa Davida, nwana wa Abrahamama.*

2 Abrahamama a trala Isaka; Isaka a trala Jakobi; Jakobi a trala Juda ni bamakabye bakwe;

3 Juda a trala Paresi ni Zara ka Tamara; Paresi a trala Hesromi; Hesromi a trala Aramu;

4 Aramu a trala Aminadaba; Aminadaba a trala Nasoni; Nasoni a trala Salmoni;

5 Salmoni a trala Boazi ka Rahabi; Boazi a trala Obedi ka Ruti; Obedi a trala Jese;

6 Jese a trala Davida Hosi. Davida a trala Solomoni *hi yena loyi i wa hi sati wa Uria;*

7 Solomoni a trala Roboama; Roboama a trala Abia; Abia a trala Asa;

8 Asa a trala Josafati; Josafati a trala Jorami; Jorami a trala Uzia;

9 Uzia a trala Jotami; Jotami a trala Ahazi; Ahazi a trala Hezekia.

10 Hezekia a trala Manase; Manase a trala Amoni; Amoni a trala Josia.

11 Josia a trala Jekonia ni bamakabye bakwe hi kurureni se ka Babulona.

12 Anzako ka kururwa se ka Babulona Jekonia a trala Salatieli; Salatieli a trala Zorobabeli;

13 Zorobabeli a trala Abiudi; Abiudi a trala Eliakimi; Eliakimi i lo trala Azori;

14 Azori a trala Sadoki; Sadoki a trala Akimi; Akimi i lo trala Eliudi.

15 Eliudi a trala Eleazari; Eleazari a trala Matani; Matani i lo trala Jakobi.

16 Jakobi a beleka Josefa wanuna wa Maria, a hanyiwa hi yena Jesu a tibyako hi Kristu.

17 Hi lezi tixaka tonkle ti suka ka Abrahamama ti ya ka Davida hi tixaka ta ikumi ni mune; ti suka ka Davida ti ya hi kurureni se ka Babulona hi ikumi ni mune wa tixaka; hi ku suka kurureni se ka Babulona ti cikela se ka Kristu hi tixaka ta ikumi na mune.

18 Makunu kuhanya ka Jesu Kristu ku mahisile lezo: nyine wakwe Maria a tekile hi Josefa, na ba nge se ku klangana bona a wonwa a xure nyimba hi Moya wa ku Basa.

19 Kani lezi Josefa nuna wakwe, a hi munhu wo lulama, a nga ranzi ku mu kombisa tingana, a hi ni mbilu ya ku mu tsikisa xikundleni.

20 Kani lezi a ehleketile zona, makunu, ingelosi ya Hosi yi woneka ka yena hi lorho, yi ku, Josefa, nwanana wa Davida, u nga cabi ku mu teka Maria sati wa wena, hakuba nyimba i nayo hi ya Moya wo Basa.

21 U ta beleka nwanana wakwe, a cula bito gakwe a ku hi Jesu, hakuba hi yena i ta hanyisa banhu bakwe kuonheni kabwe.

22 Lezi zonkle zi mahilwe a ku kasi ku tatisa lezi zi nga kanelwa hi Hosi ni muprofeti, a ku,

23 Languta, nhwana i ta xura ni nyimba, i ta beleka nwanana wanuna, ba ta cula bito gakwe hi Emanueli ; loku a ku, a ringaniselwa hi lezi, Nungungulu i na hina.

24 Makunu Josefa, na a vukile urongweni, a maha kota lezi ingelosi yi nga mu laya ha kona, a teka sati wa yena.

25 Kani lezi a nga mu tibangi ni ku beleka nwana wakwe wa matiwula ; makunu a mu cula bito gakwe hi Jesu.

XIPIMO 2.

1 Jesu na a hanyile Betlehema wa Judia masi-kwini ya Herodi hosi, languta, bo klariha ba buцени ba cikela Jeruselema, ba ku,

2 I kwihi loyi a hanyilweko Hosi ya Ba-Juda ke? hakuba hi wonile nyileti yakwe buцени, hi tile ku mu dumisa.

3 Makunu hosi Herodi, na yi zwile, a karata, na bona bonkle ba Jeruselema ba xaniseka naye.

4 Makunu yi tsombanisa bapristi bahombe bonkle ni batsali ba tiko, yi ba wutisa laha Kri-stu a nga ta hanyiwa kona.

5 Ba ku ka yena, Hi Betlehema wa Judia : hakuba ku tsaliwe lezo hi muprofeti, a ku,

6 Na wena, Betlehema wa Judia, a u tsongwanani ka bafumeli ba Juda, hakuba i ta huma ka wena mufumeli, loyi i ta maha murisi wa banhu ba mina Ba-Israeli.

7 Makunu Herodi a bita ba kuklariha xiku-

ndleni, a ba wutisisa xikati nyeleti yi nga wonekako ha xona.

8 Makunu a ba ruma Betlehema, a ku, Fambani, mu wutisisa *timhaka ta nwanana*; loku mu mu kumile, mu nzi tibisa, na mina nzi ya nzi ya mu dumisa.

9 Makunu na ba zwile hosi, ba enza; languta, nyeleti leyo, ba nga yi wona buцени, yi ba rangela, yi cikela, yi yima hehla kwa laho *nwana* a nga kona.

10 Makunu lezi ba wona nyileti, ba tsaka hi kutsaka kahombe nguvu.

11 Makunu ba engena ndlwini, ba wona *nwana* ni Maria nyine wakwe; ba korama ba mu dumisa; makunu, lezi ba humesile xuma xabwe, ba mu nyika ziranzwa, nzalama, ni ihlakati ni mure.

12 Makunu ba layiwa *hi Nungungulu* hi lorho, ba klelela tikweni gabwe hi ndlela yinwani.

13 Makunu na ba sukile, languta, ingelosi ya Hosi yi woneka ka Josefa hi lorho, yi ku, vuka, u teka xihlangana ni nyine wa xona,abela Gipiti, u tsama kona nzi ta kala nzi ku byela; hakuba Herodi i ta laba xihlangana ku xi daya.

14 Makunu Josefa a vuka, a teka xihlangana ni nyine wa xona ni usiku, a suka a ya Gipiti;

15 A tsama kona ku cikela kufa ka Herodi; a ku ku tatiseke lexi xi nga wuliwa hi Hosi, hi muprofeti, yi nga lo, Nzi bitanile *nwananga* a hume Gipiti.

16 Makunu Herodi, na a wonile a ku a kanganyisilwe hi bo klariha a henyela nguvu, a ruma, a daya banana ba bawanuna bonkle ba Betle-

hema, ni matikweni yonkle ma nga kona, ba na malembe mambiri ni ba lahasi *malembe mambiri*, kota xikati lexi a wutisisako bo klariha ha xona.

17 Makunu ku lo tatiseka lexi a nga kanelwa hi Jerimia muprofeti, a ku,

18 Gezo gi zwele Rema, ga kurila ni kuhlumula kahombe, Rakeli i rilela bana bakwe; a nga vumeli ku miyetiwa, hakuba ba nga hi haba.

19 Makunu na a file Herodi, languta, ingelosi ya Hosi yi woneka hi lorho ka Josefa Gipiteni,

20 Yi ku, Vuka, u teka xihlangana ni nyine wa xona, u ya tikweni ga Israeli: hakuba laba ba nga laba *nwana* ku mu daya, ba file.

21 Makunu i lo suka, a teka *nwana* ni nyine wakwe, a ya tikweni ga Israeli.

22 Kani lezi a zwa a ku Arkelau wa fumela Judia utsanweni ga Herodi raru wakwe, a caba ku ya kona; makunu na a layilwe *hi Nungungulu* hi lorho, a potsoloka matikweni ya Galile.

23 I lo ta a tsama mutini wu tibya Nazareta, a ku ku tatisa lezi zi nga kanelwa hi baprofeti, ba ku, i ta bitwa Mu-Nazarene.

XIPIMO 3.

1 Masikwini lawo i lo ta Johani Mu-Bapatizi, wo kanela manangeni ya Judia.

2 A ku, Hunzulukani, hakuba mufumo wa tilo wu tsinele.

3 Hakuba loyi hi yena a kanelako hi Isaya muprofeti, a ku, Gezo gi bahuwako manangeni, gi ku, Wuyetelani ndlela ya Hosi, mu lulamete tindlela takwe.

4 Makunu Johani yena *nwinyi* a hi nayo

nguwo ya woya ga kameli, ni likwapa la xidzowo xiwunwini xakwe; zoga za yena a zi hi tihumbi ni ulombe ga tiko.

5 Makunu ba humelela ka yena ba Jeruselema, ni Judia gonkle, ni tiko gonkle gi wa hi kona kusuhani ni Jordani;

6 A ba bapatizwa hi yena congweni wa Jordani, ba vumela zonho zabwe.

7 Kani yena, lezi a wona Ba-Farisi ni Ba-Sadusi bo tala laba ba tako kubapatizeni kakwe, i te nga lo ka bona, Lixaka la zihihigane, hi mani a mu vuxako kuabela ikulo gi tako?

8 Humesani mihanzu leyi yi fanelako kuhunzuluka:

9 Mu nga alakanyi, mu ku hi ka nwina, Hi nawo Abrahamama hi dadani wa hina; hakuba nzi ku ka nwina, Nungungulu wa zi tiba ku vuxela Abrahamama ni banana hi maribye laya.

10 Makunu xihloka xi bekile laha mutswini wa tisinya: tisinya tonkle leti ti nga traliko mihanzu yo nanziha, ti tsemiwa, ti hoxiwe nzilweni.

11 Mina zinene nza mu bapatiza hi mati ka kuhunzuluka: kani loyi a tako lenzako ka mina wa nzi klula hi ntamo, zilato zakwe a nzi fanele ku zi welela; hi yena i ta mu bapatiza hi Moya wo Basa ni nzilo:

12 Lihlelo lakwe li kona mandleni yakwe, i ta heherisisa mabele yakwe, i ta hlengeletela mabele yakwe magombeni, kani lezi muhungu i ta wu hisa hi nzilo lowu wu nga timekiko.

13 Makunu Jesu a huma Galile a ta se Jordani ka Johani, ku bapatizwa hi yena.

14 Kani lezi Johani a mu alela, a ku, Hi mina

nzi faneleko ku bapatzwa hi wena, u ta ka mina ke?

15 Kani lezi Jesu a hlamula, a ku ka yena, U xi vumele makumu: hakuba hi fanela ku hetisa lezo kululama konkle. Makunu a mu vumela.

16 Makunu Jesu, lezi a bapatzwiwe, a huma lukuluku matini: languta, matilo ma vululeliwa yena, a wona Moya wa Nungungulu wo cika wu kota tuba, wu ta hehla ka yena.

17 Makunu, languta, gezo gi lo huma matilweni, gi ku, Loyi hi nwana wa mina a ranziwako, loyi nzi tsakako hi yena.

XIPIMO 4.

1 Makunu Jesu a yiswa hi Moya manangeni, hi ku ringiwa hi Satani.

2 Makunu na a yilile zoga hi mune wa makumi ya masiku ni busiku ga mune wa makumi, anzako ka lezi a zwa ndlala.

3 Makunu na a cikele muringi, a ku ka yena, Loku u hi Nwana wa Nungungulu, laya mari-bye laya ma mahe zibaba.

4 Kani yena a hlamula, a ku, Ku tsaliwe ku nga lo, Munhu a i nga ta hanya hi zibaba ntsena, kani lezi i ta hanya hi timhaka tonkle ti humako hi le nonwini wa Nungungulu.

5 Makunu Satani a mu yisa mutini wo basa; a mu beka xixungweni xa tempeli,

6 A ku ka yena, Loku u hi Nwana wa Nungungulu, ti hoxe lahasi: hakuba ku tsaliwe a ku, U ta laya tingelosi takwe ka wena: ti ta ku klakusa mandleni ya tona, kumbe u kungubanyeka konzo wa wena hi ribye.

7 Jesu a ku ka yena, Kambe ku tsaliwe, U nga ringi Hosi, Nungungulu wa wena.

8 Satani a klela a mu yisa xitsungeni xo leha nguvu, a mu kombeta mifumo yonkle ya misaba, ni wuhosi wa yona;

9 Makunu a ku ka yena, Nzi ta ku nyika zilo lezi zonkle, loku u nzi kizamela u nzi dumisela.

10 Makunu Jesu a ku ka yena, Suka, Satani: hakuba ku tsaliwe, U ta dumisa Hosi Nungungulu wa wena, u ta kozela yena ntsena.

11 Makunu Satani a mu siya; languta, tinge-losi ti lo ta, ti mu kozela.

12 Na a zwile a ku Johani a nyiketile, a klelela Galile;

13 Makunu a suka Nazareta, a ta a tsama Kapernaume, lowu kusuhani ni bimbi, maklelweni ya Zabuloni ni Naftali:

14 A ku kasi ku tatische lexi xi nga kanelwa hi Isaya muprofeti, a ku,

15 Tiko ga Zabuloni, ni tiko ga Naftali, ndlela ya Bimbi, le tsungeni wa Jordani, Galile ga bamakito.

16 Banhu ba tsamileko munyamani ba wonile kuwonekela kahombe, ni ka labo ba lo tsama tikweni ni nzutini wa kufa, kuwonekela ku ba humeleleko.

17 Makunu Jesu wa sangula ku kanelela, u nga lo, Hunzulukani, hakuba mufumo wa le tilweni wu tsinele.

18 Wa ha famba hi bimbi ga Galile, a wona bamakabye bambiri, Simoni a tibyako Petro, ni Andru makabye wakwe, ba hoxa likoka bimbini; hakuba a ba hi badembeli.

19 A ku ka bona, Nzi lanzeleni, nzi ta mu maha badembeli ba banhu.

20 Lukuluku ba ti siya tikoka, ba mu lanzela.

21 Makunu wa famba kwa laho a sukako ha kona a wona banwani bamakabye bambiri, Jakobi wa Zebedi, ni Johani makabye wakwe, ngalabeni ni Zebedi raru wabwe, ba bohela tikoka tabwe; a ba bita.

22 Lukuluku ba siya ngalaba ni dadani wabwe, ba mu lanzela.

23 Makunu Jesu a fambela Galile gonkle, a gonzisa masinagogeni yabwe, a kanela *timhaka* ta ivangeli ya mufumo wa Nungungulu, a hanyisa ntungu wonkle ni kubabya konkle xikari ka banhu.

24 Wudumo wakwe wu zwala ka Siria gonkle: ba neha ka yena bonkle ba babyako, ba xaniswa hi mitungu yo tala ni kuxaniseka, ni laba ba nayo mademoni, ni ba nazo zitsuri, ni laba ba nga ni zikurubu, a ba hanyisa.

25 Makunu zi mu lanzela zidlema zinyingi, zi huma Galile, ni Dekapoli, ni Jeruselema, ni Judia, ni le tsungeni wa Jordani.

XIPIMO 5.

1 Na a wonile zidlema, i lo kanziya xitsungeni: na a tsamile, bapizani bakwe ba ta kakwe:

2 A vulula nomu wakwe, a ba gonzisa, a ku,

3 Ba katekile zisiwana moyeni: hakuba mufumo wa le tilweni kabwe.

4 Ba katekile laba ba rilako: hakuba ba ta miyetiwa.

5 Ba katekile laba ba rulako: hakuba ba ta ga ntzaka ya misaba.

6 Ba katekile laba ba nga na ndlala ya zo lulama, ba na tora ga zona: hakuba ba ta xuriswa.

7 Ba katekile laba ba nga ni uxinji: hakuba ba ta mahiwa uxinji.

8 Ba katekile laba bo basa timbilu: hakuba ba ta wona Nungungulu.

9 Ba katekile laba ba lamulako: hakuba ba ta bitanwa banana ba Nungungulu.

10 Ba katekile laba ba xanisekako hi kona kwa laho kululama: hakuba mufumo wa le tilweni kabwe.

11 Mu katekile lezi ba nga mu rukatela, ba nga mu xanisa, ba nga mu lombeta hi mawunwa ni mawunwa, hi kwa laho ka mina.

12 Hlakanani, mu nengela nguvu: hakuba ncacazelo wa *nwina* wahombe tilweni: ba lo ba xanisa hi lezo baprofeti laba ba mu rangeleko.

13 *Nwina* mu munyu wa misaba: kani loku munyu wo pyama, wu ta lungwa hi yini? A wa ha faneli ncumo, wo cukunyetwa lahandle, wo kanziyelwa hi banhu ntsena.

14 *Nwina* mu kuwonekela ka misaba. Muti lowu wu nga hehla ka xitsunga a wu tumbeli.

15 A ba kondleti kandiya, ba yi funengeta lomo nzeni ka xirunzu, kani lezi ba yi kloma sinyeni; yi woninga bonkle laba ba nga lomo ndlwini.

16 Kuwonekela ka *nwina* a ku wonginge banhu ku kotisa lezi, ba ta wona mitiro ya *nwina* yo saseka, ba dumisa Dadani wa *nwina* wa le tilweni.

17 Mu nga fembeli mu ku nzi tile ku ta mbetisa nao ni baprofeti: a nzi tangi ku ta mbetisa, nzi tile ku ta tatisa.

18 Hakuba hi zona nzi wula ka *nwina*, Tilo ni misaba na gi nga se ku hunza, ihlangana yinwe ni ntsatana munwe, yi nga hunzi naweni, hi kala zi mahiwa zonkle.

19 Hi lezi loyi a nga ta tsoba munwe wa milao leyi, a gonzisa banhu lezo, i ta tibya a tsongwanyani mufumeni wa le tilweni.

20 Hakuba nzi wula ka *nwina* nzi ku, Kulu-lama ka *nwina* loku ku nga hunzisi ka batsali ni Ba-Farisi, a mu nga ta ngena mufumeni wa le tilweni.

21 Mu zwile ku wulawula ka laba ba kale, U nga dayi; loyi a dayako i fanela kuabanyiswa:

22 Kani mina nzi ku ka *nwina*, loyi a holobako ni makabye i ta fanela kuabanyiswa; ni loyi a wulawulako ka makabye a ku, Ipupulu, i fanela klaweni; ni loyi a nga wulawula a ku, Lihuhi, i ta fanela hi gehena ga nzilo.

23 Hi kona kwa laho na ku nyika mhamba ya wena laha ganzelweni, wa alakanya kona hakuba u na nanzu ka makwenu,

24 Siya mhamba ya wena kwa laho ganzelweni, famba, sangula u klangana ni makwenu, hi kona u ta nyika mhamba ya wena.

25 Haklisa u ya vumelana ni loyi a ku kecarako, u ha hi ndleleni na yena; kutani loyi a ku kecarako a nga ku nyikela nzuna, nzuna yi nga ku nyikela nyakasani, u nga bekwa paxweni.

26 Hi zona nzi wula ka wena, Wena u nga

kala u nga huma kona, u nga si nga riha malana yo gumesa.

27 Mu zwile ku wulawulilwe,

28 U nga bayi: kani mina nzi wula ka *nwina*, loyi a cuwukako wasati ku mu nabela, i mu bayile hi mbilwini yakwe.

29 Loku tihlo ga wena ga xinene gi ku beletela, gi xokole, u gi cukunyete kule na wena: hakuba ku nene ka wena loku xi fa *xinwe* xa ziro za wena, wu nga cukunyetwi gehena miri wa wena wonkle.

30 Ni loku canja ga wena ga xinene gi ku beletela, u gi tseme, u gi cukunyete kule na wena: hakuba ku nene ka wena loku xi fa *xinwe* xa ziro za wena, wu nga cukunyetwi gehena miri wa wena wonkle.

31 Ku wulawulilwe kambe, a ku, Loyi a hlongolako sati wakwe, a mu nyike dangarila go hambana:

32 Kani mina nzi ku ka *nwina*, loyi a hlongolako sati wakwe, loku ku nga hi na nanzu wo baya, wa mu maha xibayi: ni loyi a tekako wasati loyi a hlongoliweko wa baya.

33 Kambe, mu zwile a ku ku wulawililwe ka laba ba kale, U nga hlambanyi, kani lezi u ta nyika Hosi lezi u hlambanyileko zona:

34 Kani mina nzi ku ka *nwina*, Mu nga hlambanyi na kanwe; mu nga hlambanyi ni tilo, hakuba hi xitsamo xa Nungungulu;

35 Mu nga hlambanyi ni misaba, hakuba hi xikegetelo xa mikonzo yakwe; mu nga hlambanyi ni Jeruselema, hakuba hi muti wa Hosi yahombe.

36 U nga hlambanyi ni hloko ya wena, hakuba wa tsanzeka ku hunzula sisi munwe u maha wo basa ni ku maha wa ntima.

37 Kani lezi kuwulwula ka nwina a ku mahe, Ena, ena; Kokwihi, kokwihi: lezi zi engetako zi huma ka loyi wo biha.

38 Mu zwile ku wulawulilwe, Tihlo gi rihiswa hi tihlo, tino hi tino:

39 Kani mina nzi ku ka nwina, Mu nga yimeleli loyi wo biha: kani loyi a ku pakata rama ga xinene, u mu hunzulukele ginwani.

40 Loyi a ranzako ku ku kecara, ni ku wukla kasaka ya wena, u mu tsike ni ibaji.

41 Loyi a nga ku kurumeta u famba naye mpfuka munwe, famba naye mipfuka mimbiri.

42 Nyika loyi a kombelako ka wena, u nga mu fulareli loyi a ranzako ku lomba ka wena.

43 Mu zwile ku wulawulilwe, Ranza loyi u nga akelana naye, u benga nala wa wena:

44 Kani mina nzi ku ka nwina, Ranzani balala ba nwina, mu ba kombelela laba ba mu xanisako;

45 Kasi mu maha banana ba Dadani wa nwi-na wa le tilweni: hakuba yena wa tsuwukisa gambo gakwe hehla ka bo biha ni ka bo saseka, wa nisa vula hehla ka bo lulama ni ka bo kala ba nga lulami.

46 Hakuba loku mu ranza laba ba mu ranzako, mu na cacazelo wa yini? a ba mahi lezo bahle-ngisi ke?

47 Loku mu losa bamakwenu ntsena, mu ba hunza *banwani* hi ku yini? a ba mahi lezo bamatikweni ke?

48 Mu ta saseka, ku kota Dadane wa *nwina* wa le tilweni a saseka.

XIPIMO 6.

1 Pimani mu nga mahi kululama ka *nwina* mahlweni ka banhu, kasi mu wonwa hi bona: loku hi zona, a mu na ncacazelo ka Dadani wa *nwina* wa le tilweni.

2 Hi zona lezi u yi nyika minyikelo ya wena, u nga yimbi punzu mahlweni ka wena, kota baxengeteli ba mahako masinagogeni ni tindleleni, kasi ba dumiselwe hi banhu. Zinene nzi ku ka *nwina*, Ba amukele ncacazelo wabwe.

3 Kani wena lezi u yi nyika minyikelo, canja ga wena ga xibaba gi nga zi tibi lezi gi nga zi maha ga xinene:

4 Kasi kuha ka wena ku wa hi lomo xikundleni: makunu Dadani wa wena loyi a nga wona xikundleni i ta ku klerisela.

5 Makunu lezi mu kombela, mu nga kotisi baxengeteli: hakuba ba ranza ku kongela ba yima lomo masinagogeni, ni mahanzakanyeni ya tinyangwa kasi ba wonwa hi banhu. Zinene nzi ku ka *nwina*, Ba amukele ncacazelo wabwe.

6 Kani wena, loku u kombela, engena ndlwini ya wena, na u valile livati la wena, kongela Dadani wa wena loyi a nga le xikundleni, i ta ku klerisela.

7 Kukombeleni ka *nwina* mu nga bwabwatsi haba, kota bamatiko: hakuba ba ku, ba ta zwiwa hi ku wulawula nguvu kabwe.

8 Makunu mu nga fanani na bona: hakuba

Dadani wa *nwina* wa zi tiba lezi mu nga zi vumala, mu nga se kombela ka yena.

9 Makunu mu ta kombela lezo: Dadani wa hina wa le tilweni, A gi hlauliwe bito ga wena.

10 A ku te mufumo wa wena. Kuranza ka wena a ku mahiwe misabeni, kota lezi ku mahiwako tilweni.

11 Hi nyike nyamukla kuga ka hina ka siku ginwani na ginwani.

12 Hi tsikise milanzu ya hina, kota hina hi ba tsikisako laba ba nga na milanzu ka hina.

13 U nga hi yisi kuxengweni, kani lezi hi ponise loyi wobihha. *Hakuba mufumo wu hi wa wena, ni ntamo, ni wuhosi, hi kala hi pinzuka. Amen.*

14 Hakuba loku mu tsikisa banhu kugoha kabwe, Dadani wa *nwina* wa le tilweni i ta mu tsikisa *nwina*.

15 Kani loku mu nga tsikisi banhu kugoha kabwe, Dadani wa *nwina* na yena a nga ta mu tsikisa kugoha ka *nwina*.

16 Loku mu yila za kuga, mu nga fanani ni baxengeteli, mu tsuba: hakuba ba totela caka tigohe tabwe, kasi ba wonwe hi banhu na ba yila. Hi zona nzi ku ka *nwina*, Ba amukele ncacazelo wabwe.

17 Kani wena, loku u yilako za ku ga, tola hloko ya wena, u hlambe ngohe ya wena;

18 Kasi u nga wonwi ka banhu u yila, kani lezi u wonwe hi Dadani wa wena wa le xikundleni: makunu Dadani wa wena loyi a wonako xikundleni, i ta ku klerisela.

19 Mu nga ti beketeli xuma misabeni, laha

tisumba ni kutsutsumbala ti gako kona, ni laha makamba ma nga boxa kona, ma yiba :

20 Makunu beketelani xuma tilweni, laha ti nga giko tisumba ni kutsutsumbala, ni laha makamba ma nga boxiko ma yiba :

21 Hakuba laha xuma xa wena xi nga kona, hi laha mbilu ya wena na yona yi nga kona.

22 Kandiya ya miri hi tihlo : hi kwa laho loku tihlo ga wena ginene, miri wonkle wu ta tala hi kuwonekela.

23 Kani loku tihlo ga wena gi bihile, miri wonkle wa wena wu ta tala ni munyama. Makunu loku kuwonekela ku nga nzeni ka wena hi munyama, munyama lowu wu ta maha wahombe we !

24 A ku na munhu a tibako ku kozela tihosi timbiri : hakuba i ta benga yinwe, a ranza yinwani ; kumbe i ta tiya ka yinwe, a kanya yinwani. Mu tsanzeka ku kozela Nungungulu ni Mamona.

25 Hi lezi nzi ku ka *nwina*, Mu nga kanakaneli kuhanya ka *nwina*, mu ku hi ta ga yini, hi ta nwa yini ; ni miri wa *nwina*, mu ku hi ta boha yini ? Kuhanya ka *nwina* a ku hunzi za kuga ke ? ni miri a wu hunzi tinguwo ke ?

26 Langutani zinyonyani za tilo, a zi gyali, a zi tsobeli, a zi hlengeleteli magombeni ; kasi Dadani wa *nwina* wa le tilweni wa zi wundla. A mu zi hunzi nguvu ke ?

27 Hi mani ka *nwina* a zi tibako ku engetela xipimo xinwe ka xiyimo xakwe hi ku kanakana ?

28 Mu kanakanela tinguwo hi yini ? Cuwu-

kani makonwa ma nga lomo sangeni, ku mila ka wona; a ma tiri, a ma luki:

29 Kasi nzi ku ka *nwina*, Solomoni na yena, hi wuhosi ga yena gonkle a nga bombangi kota munwe wa wona.

30 Loku Nungungulu a funengeta hi lezi byanyi ga lomo sangeni, legi gi nga kona nyamukla, manziko gi hoxiwa kombarini, a a nga ta mu *funengeta* nguvu, *Nwina* mu na kukolwa kutso-ngwani ke?

31 Mu nga kanakani, mu ku, Hi ta ga yini? kumbe, Hi ta nwa yini? kumbe,

32 Hi ta boha yini. Hakuba bamatiko ba laba zilo lezi zonkle; kani lezi Dadani wa *nwina* wa le tilweni wa zi tiba a ku ma vumala zilo lezo zonkle.

33 Kani *nwina* sangulani ku laba mufumo wa yena, ni kululama kakwe; makunu zilo lezi zonkle zi ta engetelwa *nwina*.

34 Hi lezi mu nga kanakaneli manziko: hakuba manziko ku ta kanakanela zilo za kona. Ikombo ga siku gi enele gona.

XIPIMO 7.

1 Mu nga hlamusi, kasi mu kala mu nga hlamusiwi.

2 Hakuba kuhlamusa loku mu nga hlamusa ha kona, mu ta hlamusiwa: ni lipimo lolu mu nga pimela ha lona, mu ta pimelwa ha lona.

3 U langutela yini xilabe lexi xi nga tihlweni ga makwenu, kani lezi u nga cuwukisi ntsanza lowu a nga tihlweni ga wena?

4 Kumbe u ta wulawula hi ku yini ka makwe-

nu, u ku, Kwatsi nzi suse xilabe tihlweni ga wena; languta, u kona ntsanza tihlweni ga wena ke?

5 Muxengeteli, sangula ku susa ntsanza tihlweni ga wena; makunu u ta wona kwatsi ku susa xilabe tihlweni ga makwenu.

6 Mu nga nyiki timbyana lezi zi nga hlauliwa, mu nga hoxi maparele ya nwina mahlweni ka makumba, kumbe ma nga ma kanziyela hi mikonzo ya wona, ma hunzuluka ma mu hanzula.

7 Kombelani, mu ta nyikiwa; labani, mu ta kuma; gongonzani, mu ta vululelwa:

8 Hakuba loyi a kombelako wa zi amukela; ni loyi a labako wa zi kuma; ni loyi a gongonza-ko ku ta vululwa.

9 I kwihi munhu wa nwina, loyi, loku 'nwana wakwe a mu kombela xibaba, i ta mu nyika ribye ke?

10 Kumbe, loku a mu kombela hlavi, i ta mu nyika nyoka ke?

11 Loku nwina mu biha, mu zi tiba ku nyika banana ba nwina zilo zo saseka, Dadani wa nwina wa le tilweni i ta nyika nguvu laba ba kombelako ka yena.

12 Makunu zilo zonkle lezi mu zi ranzako banhu ba maha zona ka nwina, mahani ka bona: hakuba hi wona nao ni bapofeti.

13 Engenani hi nyangwa leyi yi hlongileko: hakuba yi kulile nyangwa, ni ndlela yahombe, yi yako lomo kudayeni, ni laba ba engenako kona ba tele:

14 Hakuba nyangwa yitsongwani, ni ndlela yi

hlongile yi yako lomo kuhanyeni, batsongwani laba ba yi kumako.

15 Cabani baprofeti ba mawunwa, laba ba tako ka *nwina* ba bohile hi tinguwo ta tiivu, kani lezi xikari ka bona ba wa hi timhisi leti ti pamako.

16 Mu ta ba tiba hi zotralwa zabwe. Ba kola magerepi mizweni ke? kumbe makuwu ma kolilwe makahweni ke?

17 Hi lezi tisinya tonkle to saseka ti trala bana bo nanziha; kani lezi sinya yo biha yi trala bana bo biha.

18 Sinya yo saseka yi tsanzeka ku trala bana bo biha, sinya yo biha yi tsanzeka ku trala bana bo nanziha.

19 Tisinya tonkle leti ti nga traliko mihanzu yo nanziha ti tsemiwa, ti hoxiwe nzilweni.

20 Hi lezi mu ta ba tiba hi zotralwa zabwe.

21 A hi bonkle laba ba nga ku ka mina, Hosi, Hosi, ba nga ta engena mufumeni wa le tilweni; kani loyi a mahako kuranza ka Dadani wa mina wa le tilweni.

22 Banhu bo tala ba ta ku ta ka mina siku lego, Ba ku, Hosi, Hosi, a hi vumbangi hi bito ga wena ke? a hi nga humesangi mademoni hi bito ga wena ke, hi bito ga wena a hi mahangi mitiro yahombe yo tala ke?

23 Makunu nzi ta ba byela, nzi ku, A nzi nga mu tibangi: sukani ka mina, *nwina* mu bihisako.

24 Loyi a zwako leti timhaka ta mina, a maha tona, i ta fananiswa ni munhu loyi a klarihako, a nga aka yindlu ya yena lehehla ka ribye:

25 Avula yi na, mitalo yi ta, timeho ti bubutsa,

ti ba yindlu leyo; a yi wangi: hakuba masangulo ya yona hi wa le ribyeni.

26 Kani loyi a zwako leti timhaka ta mina, a nga ti mahi, i ta fananiswa ni munhu wo hunguka, a nga aka yindlu yakwe lomo sekeni:

27 Avula yi na, yi ta mitalo, ni timeho ti bubutsa, ti ba leyo yindlu; yi wa: kuwa ka yona ku maha kahombe.

28 Makunu lezi Jesu a hetisile timhaka leti, zidlemo zi wa riwukile kugonzisa ka yena:

29 Hakuba a ba gonzisa kota *munwe* i na ntamo, i lo kala ku ba gonzisa kotisa batsali ba bona.

XIPIMO 8.

1 Na a relele hi le xitsungeni zidlemo zahombe zi mu lanzela.

2 Languta, ihlokonho yi lo ta yi mu kongela, yi nga lo, Hosi, loku u zi ranza u nzi basisa.

3 Makunu a nauluta canja gakwe, a mu kumba, a ku, Nza zi ranza; basa wena. Lukuluku nkatankulu yakwe yi basile.

4 Jesu a ku ka yena, Languta, u nga byeli munhu; kani lezi famba u ya u ti wonekisa ka mupristi, u nyikele nyikelo lowo a layelako Mosi, ku mahe kutiyisa ka bona.

5 Na a engenile Kapernaumi, yi lo ta ka yena nzuna ya izana, yi mu kongela,

6 Yi ku, Hosi, xitiri xa nga xi eklele ndlwini i na ni xikurubu, a xaniseka nguvu.

7 U nga lo ka yena, Nzi ta ta nzi mu hanyise.

8 Nzuna ya izana yi hlamula, yi ku, Hosi, a nzi faneli nzi ku u ngene ndlwini ya mina:

kani lezi wula mhaka basi, xitiri xa nga i ta holiswa.

9 Hakuba na mina nzi munhu lahasi ka tihosi, nzi na ni banyakasani lahasi ka mina; nzi ku ka loyi, Famba, a famba; ka munwani, Ngona, a ta; ka xitiri xa nga, Maha lexi, a xi maha.

10 Jesu ma *xi* ingisile, wa riwuka, a ku kabwe ba lanzelako, Zinene nzi ku ka *nwina*, a nzi kumangi kukolwa ku kota loku, ge, ni ka Israeli.

11 Nzi ku ka *nwina*, banyingi ba ta ta, *ba huma* buцени ni muhlwagambo, ba ta tsama ni Abrahamama, ni Isaka, ni Jakobi, mufumeni wa le ti-lweni:

12 Kani lezi banana ba mufumo ba ta hlongolwa munyamani wa lahandle: ku ta maha kona mikosi ni kukweva ka meno.

13 Jesu a ku ka nzuna ya izana, Famba, a ku mahe ka wena kota kukolwa ka wena. Nanza a holiswa hi xikati lexo.

14 Makunu Jesu na a engenile ndlwini ya Petro, a wona mukokati wakwe a eklele a babya hi kukukumbala.

15 Wa kumba canja gakwe, kukukumbala ku mu tsika; a vuka, a mu kozela.

16 Agambo ba neha kakwe bo tala ba nga nayo mademoni: a hlongola mimoya hi mhaka, a ba hanyisa bonkle ba babyako:

17 A ku kasi ku tatiseka lexi xi nga kanelwa hi Isaya muprofeti, a ku, Na yena *nwinyi* a teka kubabya ka hina, a rwala mitungu ya hina.

18 Makunu lezi Jesu a wona zidlema zi mu renzeleka i lo laya ku pela le tsungeni.

19 A cikele mutsali, a ku ka yena, Mugonzisi, nzi ta ku lanza laho u yako kona.

20 Jesu u nga lo kakwe, Bahlati ba na ni mabako, zinyonyani za tilo zi na ni zisaka; kani lezi Nwana wa munhu a nga na utsamo ka si ku kigela kona.

21 Munzwani wa bapizani bakwe a ku ka yena, Hosi, nzi vumele nzi ya nzi lahle dadani kusan-gula.

22 Jesu a ku kakwe, Nzi lanze; u tsike ba fileko, ba lahle ba fileko babwe.

23 Na a kilele ngalabeni, bapizani bakwe ba mu lanzela.

24 Languta, ku cika xipupuri xahombe bimbini, a ku kasi ngalaba yi funengetwa hi magandlati: kani yena a eklele.

25 Ba ta kakwe, ba mu vuxa, ba ku, Hosi, hi ponise; ha fa.

26 A ku kabwe, Mu caba hi yini, nwina mu na kukolwa kutsongwanyani? Makunu wa vuka, a miyeta timeho ni bimbi; ma wa hi kona malenga yahombe.

27 Banhu ba hlamala, ba nga lo, Munhu wa ku yiniyini loyi, a ku timeho ni bimbi ti mu ingisa.

28 Na a cikele le tsungeni tikweni ga Ba-Gadareni, ba mu klangana bambiri ba na ni mademoni, ba huma mikeleni, ba lunyeka nguvu, kasi a nga koti munhu ku hunza hi ndlela leyo.

29 Languta, ba bahuwa, ba ku, Hina hi na yini na wena, Nwana wa Nungungulu? U tile laha kasi ku hi xanisa na nge se ku cikela xikati ke?

30 Makunu wu wa hi kona kule nabo nklambi wa makumba matele ma ku ga.

31 Mademoni a mu kongela, ma ku, Loku u hi hlongola, hi rumele nklambini wa makumba.

32 I te nga lo ka wona, Yanani. Ma huma, ma engena makumbeni: languta, nklambi wonkle wu tsutsumela nzelelwini, wu ya bimbini, wu fa matini.

33 Makunu laba ba risako ba tsutsuma, ba famba mutini, ba hlautela zonkle, ni lezi a zi mahilweko ka laba ba nga ni mademoni.

34 Languta, muti wonkle wu huma ku mu klanganyeta Jesu: lezi ba mu wona, ba *mu* kongela ba ku a suka tikweni gabwe.

XIPIMO 9.

1 Makunu Jesu a engena ngalabeni, a pela, a ta mutini wakwe.

2 Languta, ba neha kakwe xikurubu, a eklele sangweni. Jesu na a wona kukolwa kabwe, i te nga lo ka xikurubu, Nwanana, tiyisa mbilu; zonho za wena zi tsikisilwe.

3 Makunu batsali bo kari ba wulawulana ba ku, Loyi wa rukatela.

4 Jesu wo tiba zoalakanya zabwe a ku, Mu ehleketa zobiha timbilwini ta *nwina* hi yini ke?

5 Ku yini ku hehukako, ku wula, Zonho za wena zi tsikisilwe, kumbe ku wula, Suka, u famba?

6 Kani lezi kasi mu tiba mu ku *Nwana* wa munhu i na ntamo misabeni ku tsetselela zonho (makunu a ku ka xikurubu), Suka, u teka sango ga wena, u ya ndlwini ya wena.

7 Wa suka a ya ndlwini yakwe.

8 Kani lezi zidlemo za ku wona, zi cabile, zi mu dumisa Nungungulu, loyi a nyikako ntamo wo kota lowu ka banhu.

9 Jesu na a ha hunza laho, a wona munhu wo tsama utsanweni ga ku hlengisa, i tibya Mateu : a ku kakwe, Nzi lanze. Wa suka, a mu lanza.

10 Makunu ku mahisile, lezi a tsamile za kugeni a le ndlwini, bahlengisi ba ku tala ni baonhi ba lo ta, ba tsama za *kugeni* na Jesu ni bapizani bakwe.

11 Makunu Ba-Farisi lezi ba wona lezo, ba ku ka bapizani bakwe, Hi yini Hosi ya *nwina* yi gako ni bahlengisi ni baonhi ke ?

12 Na a ingisile, a ku *kabwe*, Laba ba hanyako a ba labi *nanga*, kani laba ba babyako.

13 Kani lezi fambani mu ya gonza lexi, Nza ranza uxinji, a *nzi* ranzi mhamba : hakuba a nzi telangi ku bitana bo lulama kani lezi *nzi bitana* baonhi.

14 Makunu ba cikele kakwe bapizani ba Johani, ba ku, Hi yini a ku hi yila zoga hina ni Ba-Farisi, kani lezi bapizani ba wena ba nga yili ?

15 Jesu i te nga ka bona, Banakulobye ba mukonwana ba nga rila ha yini, lezi mukonwana a ha hi na bona ke ? kani lezi ma ta ta masiku, lawo mukonwana i ta susiwa ka bona, makunu ba ta yila *zoga*.

16 A ku na munhu a rungelako xitiba xiswa nguweni yo hlakala ; hakuba xitiba lexo xi nga hanzula nguwo, makunu xiboxo xi engetela ku hanzuka.

17 Kambe *banhu* a ba celi waini giswa mi-
kwameni ya kale: kumbe mikwama ma nga
boxa, makunu waini gi halaka, mikwama yi
onheka: kani lezi ba nga cela waini giswa mi-
kwameni yiswa, makunu zi gongana zinwe.

18 Na ha wulawula zilo lezi kabwe, languta,
hosana yi cikele, yi mu dumisa, yi ku, Nhanya-
na wa nga i file lukuluku: kani lezi u nga
ta, u beke canja ga wena hehla kakwe, i ta
hanya.

19 Makunu Jesu wa suka, a mu lanza, ni
bapizani bakwe.

20 Languta, wasati, loyi i na ni ntungu wo
humesa nkata kumi ga malembe ni mambiri, a ta
anzako kakwe a kumba mupetso wa nguwo ya-
kwe:

21 Hakuba a ku mbilwini ya yena, Loku nzi
kumba nguwo yakwe ntsena, nzi ta hanyiswa.

22 Kani lezi Jesu wo hunzuluka a mu wona,
a ku kakwe, Nwananga, tiyisa mbilu; kukolwa
ka wena ku ku hanyisile. Wasati a hanya hi
xikati lexo.

23 Na a cikele Jesu ndlwini ya hosana a ma
wona maxaba, ni xidlemo xi tinga,

24 I te nga lo, Pengani: hakuba nhwana a
nga fangi kani lezi wa eklele. Ba mu hleka.

25 Kani lezi xidlemo xi hlongolwe, a engena,
a gi koma canja gakwe; a vuka nhwanyana.

26 Makunu wudumo legi gi zwala tikweni
lego gonkle.

27 Jesu na a hunza laho, zi *mu* lanzela ziku-
mu zimbiri, zi bahuwa, zi ku, Hi mahele uxinji,
Nwana wa Davida.

28 Na a engenile ndlwini, zikumu zi ta ka yena : makunu Jesu a ku kazo, Mu kolwa *nwina* mu ku nzi kota u maha lexi ke? Zi nga jo kakwe, Ena, Hosi.

29 Makunu a kumba mahlo yabwe, a ku, Kota kukolwa ka *nwina* a ku mahe ka *nwina*.

30 Makunu mahlo yabwe a ma hanyanyisa. Jesu a ba layisisa, a ku, Wonani, a ku na munhu a zi tibako.

31 Kani bona ba huma, ba hlautela wudumo gakwe tikweni lego gonkle.

32 Na ba humile, languta, ba yisa kakwe munhu hi mbebebe ni demoni.

33 Moya wo biha na wu hlongolwe, mbebebe yi wula. Zidlemo zi riwuka, zi ku, Cima a ku wonwe kota lezi ka Israeli.

34 Kani lezi Ba-Farisi ba te nga lo, Hi Hosi ya mademoni wa hlongola mademoni.

35 Jesu a tsemakanya miti yonkle ni zimutanyana, a gonzisa masinagogeni yabwe, a kanela ivangeli ya mufumo, a holisa mitungu yonkle ni kubabya konkle.

36 Kani lezi a wona zidlemo, a zi zwela uxinji, hakuba zi xanisekile, zi hangalakile, zi kotile tiivu a ti na ni murisi.

37 Makunu a ku ka bapizani bakwe, Kutsoba kahombe, kani lezi batiri batsongwanyani.

38 Hi kwa laho kongelani Hosi ya kuhula, a ku yi rume batiri kuhuleni kakwe.

XIPIMO 10.

1 Wa ba bita bapizani bakwe ba kumi ni bambiri, a ba nyika ntamo hehla ka mimoya ya ku

biha, ku yi hlongola, ni ku hanyisa mitungu yonkle ni kubabya konkle.

2 Mabito ya bapostoli ba kumi ni bambiri hi laya: Wo sangula, hi Simoni, i titya Pertro, ni Andru makabye wakwe; ni Jakobi *nwana* wa Zebedi, ni Johani makabye wa yena;

3 Filipu ni Bartolome; Tomasi ni Mateu muhlangisi; Jakobi *nwana* wa Alfeu, ni Tadeu;

4 Simoni Mu-Kanani, ni Judasi Iskarioti, loyi a mu nyiketako.

5 Laba ba kumi na bambiri Jesu a ba rumela, a ba laya, a ku Mu nga yi ndleleni ya Bamatiko, mu nga engeni mutini wa Ba-Samaria.

6 Kani lezi yanani ka tiivu ti lahlekeliko ta yindlu ya Israeli.

7 Mu ha famba, kanelani, mu ku, Mufumo wa tilo wu tsinele.

8 Hanyisani ba babyako, mu vuxe ba fileko, mu hlazise tihlokonho, mu hlongole mimoya yo biha: kota lezi mu amukelisa, nyikani kota lezi.

9 Mu nga teki nzalama, ni siliva, ni suku tifu-nekwini ta *nwina*;

10 Mu nga teki mkwama ndleleni, ni tinguwo timbiri, ni zilato, ni nhonga: hakuba ntiri u fanele kuga kakwe.

11 Muti lowo ni ximutani laha mu engenako kona, wutisani mu ku zimani a fanelako; tsamani kona mu kala mu huma.

12 Lezi mu engena ndlwini, mu yi losetele.

13 Loku yindlu yi fanele, a ku te kumiyela ka *nwina* hehla ka yona; kani loku a yi faneli, a ku klelele ka *nwina* kumiyela ka *nwina*.

14 Loyi a nga mu amukeliko, a nga ingisi timhaka ta *nwina*, lezi mu humelela yindlu leyo ni muti lowo, puhunhani ntsuri wa mikonzo ya *nwina*.

15 Zinene nza wula ka *nwina*, ku ta hehuka ka tiko ga Sodoma ni Gomora hi siku ga ku abanyisa, ni muti lowu.

16 Langutani, nzi mu rumela kota tiivu xikari ka timhisi: hi kwa laho klarihani kota tinyoka, mu mahe ku kwatsi kota matuba.

17 Kani lezi dzukani banhu, hakuba ba ta mu nyikela makungwini, ba ta mu xupula masinagogeni yabwe;

18 Mu ta yiswa mahlweni ka tihosinyana ni tihosi hi kwa laho ka mina, ku maha wumbuni ga bona ni ka bamatiko.

19 Kani loku ba mu nyikela, mu nga kanakaneli hi ku yini kumbe mu ta wulawula yini: hakuba zi ta nyikiwa ka *nwina* hi xikati lexo mu ta wulawulako.

20 Hakuba a hi *nwina* mu wulawulako, kani lezi hi Moya wa Dadani wa *nwina* wu wulako xikari ka *nwina*.

21 Makunu makabye i ta nyikela makabye kufeni, ni raru ni *nwana wakwe*, ni banana ba vukela bakulukumba babwe, ba ta ba daya.

22 Mu ta bengwa hi *banhu* bonkle hi kwa laho ka bito ga mina: kani loyi a tiyako hi kala kugumesa, hi yena i ta hanyiswa.

23 Kani lezi ba mu xanisa mutini lowu, cabelani munwanyani; hakuba nzi ku zinene ka *nwina*, a mu nga ta heta miti yonkle ya Israeli, hi kala u cikele *Nwana* wa munhu.

24 Mugonzi a nga kluli mugonzisi wakwe, nanza gi nga kluli hosi ya gona.

25 Ku enele mugonzi a ku mahe kota mugonzisi wakwe, ni ntiri kota hosi ya yena. Loku ba bitanile *nwinyi* wa yindlu hi Bezebuli, *ba ta klula nguvu ku bita* labo ba yindlu yakwe.

26 Makunu mu nga ba cabi: hakuba a xi na xilo a funengelweko, lexo a xi nga ta funungulwa; ni lexi xi siretileko, lexo a xi nga ta tibya.

27 Lexi nzi mu byelako munyamani, mu xi wulawula kuwonekeleni: ni lexi a mu ingisako tindlebeni, mu xi kanela lehehla ka tindlu.

28 Mu nga ba cabi laba ba dayako miri, kani lezi a ba koti ku daya muhefumulo: kani lezi mu cabeni loyi a kotako ku mbetisa muhefumulo ni miri geheneni.

29 Bamanjingiri bambiri a ba xabiswi hi desi ke? ni munwe wa bona a u wi lahasi ni a nga tibi Dadani wa *nwina*:

30 Kani lezi ku hlayiwe ni misisi yonkle ya tihloko ta *nwina*.

31 Hi kwa laho mu nga cabi; mu ba klula bamanjingiri banyingi.

32 Hi kwa laho loyi i ta nzi vumelako mahlweni ka banhu, na mina, nzi ta mu vumela mahlweni ka Dadani wa le tilweni.

33 Kani loyi a nzi alako mahlweni ka banhu, na mina, nzi ta mu alela mahlweni ka Dadani wa le tilweni.

34 Mu nga ehleketi mu ku nzi tile ku ruma kumiyela misabeni: a nzi tangi ku ruma kumiyela, kani lezi *nzi tile ku ruma* klari.

35 Hakuba nzi tile ku abanyisa munhu ni

raru wakwe, ni nhandyana ni nyine wakwe, *nwananga* ni nyine wakwe :

36 *Zita za munhu ba ta maha* ba yindlu yakwe.

37 Loyi a ranzako raru ni nyine a ku nzi klurisa a nga nzi faneli : ni loyi a ranzako *nwana* ni nhandyana a ku nzi klurisa a nzi faneli.

38 Loyi a nga tekiko xihambano xa yena, a nzi lanza, a nga nzi faneli.

39 Loyi a kumako kuhanya kakwe i ta ku lahla ; loyi a lahlako kuhanya kakwe hi kwa laho ka mina i ta ku kuma.

40 Loyi a nga amukela *nwina* a nzi amukela, ni loyi a amukelako mina a amukela yena a nzi rumileko.

41 Loyi a amukelako muprofeti hi bito ga muprofeti, i ta amukela ncacazelo wa muprofeti ; ni loyi a amukelako munhu a lulamileko hi bito ga munhu wo lulama, i ta amukela ncacazelo wa munhu wo lulama.

42 Loyi a hako ka munwe wa laba batso-ngwayani kopo ya mati yo titimela yoce, hi bito ga mupizani, hi zinene nzi ku ka *nwina*, a i nga ta vumala ncacazelo wakwe.

XIPIMO 11.

1 Makunu lezi Jesu a hetile ku laya bapazani bakwe ba kumi ni bambiri, wa enza laho, a ya ku gonzisa ni ku kanela mitini yabwe.

2 Makunu Johani na a zwile le kotsweni hi mitiro ya Kristu, a ruma bapizani bakwe,

3 I te nga lo kakwe, Wena hi loyi a tako, kumbe hi ha langutela munwani ke ?

4 Jesu a hlamula a ku kabwe, Fambani mu ya, mu hlautela Johani lezi mu zi zwako ni mu zi wonako :

5 Zikumu zi wona, zigono zi ya famba, tihlo konho ti hlaziswa, ziwirhi zi zwa, bafi ba vuxiwa, zisiwana timhaka to saseka ti kanelwa ka zona.

6 Ku katekile loyi a nga tekiko kukungubanyeka hi kwa laho ka mina.

7 Kota lezi ba sukile, Jesu a sangula ku wulawula ka zidlema za Johani, a ku, Mu huma mu ya manangeni ku wona yini? a hi libhanga lolu li tsekatsakisileko hi meho ke?

8 Kani lezi mu huma mu ya ku wona yini? a hi munhu a nga ambala tinguwo to saseka ke? Languta, Laba ba ambalako *tinguwo* to saseka ba kona tindlwini ta tihosi.

9 Kani lezi mu huma mu ya wona yini? ku wona muprofeti ke? Eno, nzi ku ka *nwina*, loyi a klulako muprofeti.

10 Loyi hi yena, ku tsaliweko hi yena, ku nga lo, Languta, nzi ruma ntsumi wa mina mahlweni ka ngohe ya wena, wu ta ku longisela ndlela ya wena mahlweni ka wena.

11 Hi zinene nzi ku ka *nwina*, Xikari ka laba ba hanyilweko hi bawasati a ku humangi munwe wahombe wo klula Johani Mu-Bapatizi: kani loyi a nga tsongwanyani mufumeni wa tilo a mu klula wahombe.

12 Ku suka masikwini ya Johani Mu-Bapatizi hi kala makunu mufumo wa tilo wa wukliwa, ba pangamako ba wu wukla.

13 Hakuba baprofeti bonkle ni nao ba vumba hi kala *i cikele* Johani.

[Sheetswa, Matthew.]

3

14 Loku mu vumela ku *mu* amukela, loyi hi Elija, a ha ku tako.

15 Loyi i na tindlebe, a ku zwe.

16 Kani mina nzi ta fananisa lixaka lolu ha yini? li fanana ni banana ba tsamako matsa-nweni ya kuxabisa, ba bitanako laba ba nga klangana nabo,

17 Ba ku, Hi mu yimbele, a mu kinangi; hi mu rilele, a mu hlumulangi.

18 Hakuba i tile Johani a nga gi, a nga nwi; ba nga lo, I na ni demoni.

19 Nwana wa munhu i tile, a ga, a nwa, makunu ba ku, Wonani, munhu wa mulonzoli ni wa beuti, nakulobye wa bahlengisi ni baonhi. Wuklari gi lulamisile hi mitiro ya gona.

20 Makunu wa sangula ku tsanwa miti kwa laho yi mahilweko mitiro yahombe yakwe, hakuba yi nga hunzulukangi.

21 U na kombo ka wena, Korazini! U na kombo ka wena, Betsaida! hakuba loku mitiro yahombe yi mahilweko ka wena, yi mahilwe ka Tire ni Sidoni ngo ba hunzulukile kale hi ngu-wini ya ku rila ni kuma.

22 Kasi lezi nzi ku ka *nwina*, ku ta hehukela Tire ni Sidoni hi siku go abanyisa hi ku klula *nwina*.

23 Na wena, Kapernaume, u ta klakuswa le tilweni ke? u ta ciselwa haidesi. Hakuba loku mitiro yahombe yi mahilweko ka wena, yi wa mahilwe Sodoma, wu nga tsamile hi kala nyamukla.

24 Kasi lezi nzi ku ka *nwina*, ku ta hehukela tiko ga Sodoma hi siku go abanyisa hi ku klula wena.

25 Hi lexo xikati Jesu a hlamula i te nga lo, nzi kesela wena, Dadani, Hosi ya tilo ni misaba, hakuba u fihlile *zilo* lezi ka laba ba klarihileko ni ka laba ba tibileko, u *zi* vululekisile ka *zihlangana* :

26 Eno, Dadani, hakuba lezo hi kunene mahlweni ka wena.

27 *Zilo zonkle zi* nyikelwe mina hi Dadani; a ku na munhu a mu tibako *Nwana*, hi Dadani ntsena; a ku na munhu a mu tibako Dadani, hi *Nwana* ntsena, ni loyi *Nwana* a ranzako ku *mu* vululekisa.

28 Ngonani ka mina, *nwina* wenkle mu kareleko, ni mu binzwako, nzi ta mu humulisa.

29 Tekani joka ga mina hehla ka *nwina*, mu gonze ka mina; nzi rule, nzi koramekile mbi-lwini: mu ta kuma kuhumula ka mihefemulo ya *nwina*.

30 Hakuba joka ga mina gi sasekile, ni rwalo wa mina wu hehuka.

XIPIMO 12.

1 Hi lexo xikati Jesu a tsemakanya masinwini hi *siku* ga Sabado; makunu bapizani bakwe ba zwa ndlala, ba sangula ku tsoba mabele, ba ma ga.

2 Kani lezi Ba-Farisi na ba *zi* wona, ba te nga lo kakwe, Languta, Bapizani ba wena ba maha lezi *zi* nga faneliko ku mahiwa hi Sabado.

3 Kani yena a ku kabwe, A mu gonzangi ke lezi *zi* nga mahiwa hi Davida, na a zwile ndlala yena, ni laba ba nga kona naye ?

4 Hi laha a nga engena ndlwini ya Nungungulu, a ga zibaba za ku bekelwa mahlweni, a

zi nga faneli ku giwa hi yena, ni labo ba nga kona naye, kani lezi hi bapristi boce?

5 Kumbe a mu gonzangi ke naweni a ku, hi Sabado bapristi tempeleni ba onhisa Sabado, a ba na nanzu?

6 Kani mina nzi ku ka *nwina*, I kona laha munwe wahombe; a klurisako tempeli.

7 Kani loku mu tibile lexi a ringaniselweko lezo, Nzi ranza uxinji, a *nzi ranzi* nhamba, ngo mu nga konekangi laba ba nga haba nanzu.

8 Hakuba *Nwana* wa munhu hi Hosi ya Sabado.

9 Wa suka kwa laho, a ya engena sinagogeni gabwe;

10 Makunu, u kona munhu loyi a nga ni canga ga lameleko. Ba mu wutisa ba ku, Ku fanele ku holisa hi siku ga Sabado ke? ba fela ku mu kumisa nanzu.

11 I te nga lo kabwe, U wihi munhu wa *nwina*, loyi a nga ni ivu yinwe, loku yi wela nkeleni hi Sabado, a i nga ta yi koma, a yi klakusa ke?

12 Makunu munhu wa klula ivu hi ku yini! Hi lezi ku fanele ku maha zo saseka hi Sabado.

13 Makunu a ku ka munhu, Nauluta canja ga wena. Wa gi nauluta, ga holiswa kota ginwanyani.

14 Kani lezi Ba-Farisi ba huma, ba xuxa makungu yo mu daya hi ku yini.

15 Jesu wa zi tiba, a suka laho. Banyingi ba mu lanza, a ba hanyisa bonkle,

16 Wa ba laya a ku ba nga mu zwalisi:

17 A ku ku tatiseka lexi xi nga kanelwa hi Isaya muprofeti, a ku,

18 Languta, nanza ga mina nzi gi hlaulileko, xiranzwa xanga, Muhefemulo wa mina wu koli-swako nguvu hi yena. Nzi ta beka Moya wa mina hehla ka yena, u ta kanela kuabanyisa ka bamatiko.

19 A nga ta kaneta, a i nga ta bahuha; a ku na munhu a ta nga zwa gezo gakwe tindloleni.

20 Lihlanga li pfarukileko a nga ta li tsoba, ngoti ya kandiya yi fufunhako a nga ta yi cima hi kala u humesa kuabanyisa hi kuhlulwa.

21 Bamatiko ba ta tsumba bito gakwe.

22 Makunu ba neha kakwe munhu u na demoni, ni a nga xikumu ni mbebebe: a mu hanyisa, hi lezi mbebebe a wulawula a wona.

23 Zidlemo zonkle zi hlamala, zi te nga lo, Loyi hi *nwana* wa Davida ke?

24 Kani lezi Ba-Farisi na ba zwile, ba ku, Loyi a nga hlongoli mademoni, kani lezi a *hlongola* hi Bezebuli ntsena, hi hosi ya mademoni.

25 Wo tiba mihleketo yabwe, a ku kabwe, Lowu mufumo wu ti abanyisileko ha woce wu ta mbetisa; ni muti kumbe yindlu yi ti abanyisileko ha yoce a yi nga ta yima.

26 Loku Satani a hlongola Satani, i ti abanyisile hi yena *nwinyi*; makunu mufumo wakwe wu ta yima hi ku yini?

27 Loku nzi hlongola mademoni hi Bezebuli, banana ba *nwina* ba ha hlongola wona hi mani? Hi lezi ba ta maha baabanyisi ba *nwina*.

28 Kani loku nzi hlongola mademoni hi Moya wa Nungungulu, makunu mufumo wa Nungungulu wu tile hehla ka *nwina*.

29 Kumbe munhu wa kota ku engena hi ku

yini ndlwini ya nhena, a wukla xuma xakwe, loku a nga si nga sangula ku boha nhena? makunu u ta panga yindlu yakwe.

30 Loyi a nga na mina, u hambene na mina; ni loyi a nga hlengeletiko na mina a hangalasa.

31 Hi kwa laho nzi ku ka *nwina*, kuonha konkle ni kurukatela ku ta tsetselelwa ka banhu; kani lezi ku rukatela Moya a ku nga ta tsetselelwa.

32 Loyi a wulawulako mhaka *yo biha* hi Nwawa wa munhu, yi ta tsikiswa yena; kani loyi a wulawulako hi Moya wa ku Basa, a i nga ta tsikiswa yena, ni legi tikweni, ni lego gi tako.

33 Mahani sinyo yo saseka, ni bana ba yona bo nanzih; kumbe mahani sinyo yo biha, ni bana ba yona bo biha; hakuba sinyo yi tibya hi bana ba yona.

34 Lixaka la tinyoka, mu zi kota *nwina* mu bihileko ku wulawula zo saseka hi ku yini? hakuba nomu wu wulawula wo kwatsi hi kupfuna ka mbilu.

35 Munhu wo saseka wa humesa zo saseka xumeni xakwe xi sasekileko; ni munhu wo biha wa humesa kubiha xumeni xakwe xi bihileko.

36 Nzi ku ka *nwina*, timhaka tonkle ta haba leto ba wulawulako banhu, ba ta hlamulela hi siku go abanyisa.

37 Hakuba hi timhaka ta wena u ta lulamisa, hi timhaka ta wena u ta koneka ha tona.

38 Makunu bo kari ba batsali ni Ba-Farisi ba mu hlamula, ba ku, Mugonzisi, ha ranza ku wona xiwonekiso xa wena.

39 Kani yena a hlamula a ku kabwe, lixaka

la ku biha ni li bayako a li laba xiwonekiso ; xi haba xiwonekiso a xi ta nga nyikiwa ka lona kani lezi xiwonekiso xa Jona muprofeti ntsena.

40 Hi lezi kotile Jona i lo tsama rumbwini ga hlavi masiku manharu ni busiku ginharu, hi lezi Nwana wa munhu u ta maha mbilwini ya misaba masiku manharu ni busiku ginharu.

41 Banhu ba le Niniva ba ta suka ba yima kuabanyiseni kateginwe ni lolu lixaka, ba ta li koneka ; hakuba ba hunzuluka hi kukanelela ka Jona ; languta, u kona laha loyi wahombe a klu-lako Jona.

42 Wasati hi hosi ya dzonga u ta suka a yima kuabanyiseni kateginwe ni lolu lixaka, i li koneka, hakuba a ta a huma magunwini ya misaba kasi ku zwa wuklari ga Solomoni, languta, u kona laha loyi wahombe a klulako Solomoni.

43 Kani lezi moya wo biha wu huma ka munhu wu ya tsemakanya matsamo ma onileko, wu laba kuhumula, wu nga ku kumi.

44 Makunu wu nga lo, Nzi ta klelela ndlwini ya mina, kwa laho nzi humako ha kona ; na wu eikele, wu yi kuma ku hi haba munhu, yi swiyele, yi bombisile.

45 Makunu wu famba, wu ya teka na wona nklanu ni mimbiri ya yinwani mimoya ya ku biha yi klulako wona nwinyi, yi engena, yi tsama kona : kuheta ka munhu loyi hi ku biha ku klula kusangula. Ku ta maha lezo ni lolu lixaka li bihileko.

46 Lezi a nga wulawula ka zidlemo, languta, nyine wakwe ni bamakabye bakwe ba yima lahandle, ba laba ku wulawula naye.

47 Munwani i te nga lo ka yena, Languta, nyine wa wena ni bamakwenu ba yima lahandle, ba laba ku wulawula na wena.

48 Kani yena a hlamula a ku ka loyi a mu byelako, Nyine wa mina zimani? bamakweru ba mani?

49 Wa tsambuluta canja gakwe hi ka bapizani bakwe, a ku, Langutani, nyine wa nga ni bamakweru.

50 Hakuba loyi a nga mahako kuranza ka Dadani wa le tilweni, hi yena makweru, ni makabye wa xisati, ni nyine wa nga.

XIPIMO 13.

1 Hi lego siku Jesu a huma ndlwini, a ya tsama le bimbini.

2 Makunu ba tsombana kakwe banhu bo tala, kasi yena a suka a engena ngalabeni, laha a tsama kona; zidlemo zonkle zi yima muhanzeni.

3 Wa wulawula kabwe timhaka ti tele hi mifananiso, a ku, Langutani, ku humile muxwanyi, a ya xwanya.

4 Kota lezi a xwanya tinwani timbeu ti wa ndleleni, makunu tinyanyani ti cikele ti jowotela tona.

5 Tinwani timbeu ti wa maribyeni, kwa laho yi haba misaba yo tala: lukuluku ti mila, hakuba yi haba misaba yi tele.

6 Gambo lezi gi klabile, ti swa; hakuba hi ku vumala mitsu, ti wuna.

7 Tinwani ti wa xikari ka mizwa; mizwa yi kula, yi ti daya.

8 Kani lezi tinwanyani ti wa misabeni yo sa-

seka, *ti mila*, ti trala bana, tinwani hi zana, tinwani hi nklanu wa makumi ni kumi ginwe, tinwani hi makumi manharu.

9 Loyi a nga ni tindlebe a nga zwa.

10 Ku cikele bapizani, ba te nga lo ka yena, U wulawula hi yini ka bona hi mifananiso?

11 Wa hlamula a ku kabwe, Nwina mu nyikiwa ku tiba zofihlala za mufumo wa tilo, kani lezi a nga zi nyikiwi ka bona.

12 Hakuba loyi a nga nazo, ku ta hiwa kakwe, a pfuno; kani loyi a ku na ncumo, ku ta tekiwa kakwe ni lezi a nga nazo.

13 Hi kwa laho nzi kanela kabwe hi mifananiso; hakuba ba wona ba nga woni, ba zwa ba nga ingisi, ba nga tibi.

14 Ku tatiseka kabwe xivumbiso xa Isaya, xi ku, Hi ku zwa mu ta zwa, mu nga ingisi; ni hi ku wona mu ta wona mu nga tibi.

15 Hakuba mbilu ya laba banhu yi nonoha, ni tindlebe to binza kuzweni, ni mahlo yabwe yi tsimbile; kumbe ku mahiswe ba wona hi mahlo, ba zwa hi tindlebe, ba ingisa hi mbilu, ba hunzuluka, nzi ba hanyisa.

16 Kani lezi ku katekile mahlo ya nwina, hakuba ma wona; ni tindlebe ta nwina, hakuba ti zwa.

17 Zinene nzi ku ka nwina, baprofeti banyingi ni banhu ba lulamileko ba lo nabela ku wona lezi mu zi wonako, a ba zi wonangi; ni ku zwa lezi mu zi zwako, a ba zi zwangi.

18 Makunu zwanani mufananiso wa muxwanyani.

19 Loyi a zwako mhaka ya mufumo, a nga yi

ingisi, *makunu* ku cikele loyi wobihha, a wukla lexi a xi xwanyako mbilwini yakwe. Loyi hi yena u xwanyiwe ndleleni.

20 Loyi a nga xwanyiwa maribyeni, hi yena loyi a zwako mhaka, lukuluku a yi amukela hi ku tsaka.

21 Kasi yena a ku na mutsu xikari kakwe, kani yena a pinzuka xikatanyana; lezi kombo kumbe kuxaniseka ku cikele hi kwa laho ka mhaka, lukuluku a kungubanyeka.

22 Loyi a nga xwanyiwa mizweni, hi loyi a zwako mhaka; makunu zokarata hi za misaba, ni kukohlisa hi kufuma ku yi klimba mhaka, yi nga vumala bana.

23 Loyi a xwanyiweko misabeni yinene, hi loyi a zwako mhaka, a yi ingisa; a trala mihanzu yinene, a humesa yinwani hi zana, yinwani hi nklanu wa makumi ni kumi ginwe, yinwani makumi manharu.

24 Munwani mufananiso a mu beka mahlweni kabwe, a ku, Mufumo wa tilo wu fananisa ni munhu loyi a nga xwanya mbeu yo saseka asinwini gakwe.

25 Kani lezi ba eklele banhu, ku cikele xita xakwe, xi xwanya makuhu kambe xikari ka mabele, xi famba.

26 Lezi ti milile timbeu, ti trala bana, makunu ma woneka makuhu kambe.

27 Ba cikele batiri ba nwinyi wa yindlu, ba te nga lo kakwe, Hosi, a ku xwanyangi mbeu yinene sinwini ga wena ke? makunu gi na makuhu hi kwihi?

28 I te nga lo kabwe, Xita xi mahileko lexi.

Makunu ba ku ka yena, A ku zi ranze hi ya hi ma hlengetela ke?

29 Kani yena i nga lo, Ge, kumbe loku mu hlengetela makuhu, mu tsuwula mabele kategoriwe na wona.

30 Ma tsikeni, ma kula zinwe hi kala ku cikela kutsobela: hi xikati xa kuhula nzi ta ku ka bahuli, Hlengeletani kusangula makuhu, mu ma bohe hi tinyanza ku ma hisa: kani lezi hlengeletani mabele ndlwini ya mina.

31 Munwani mufananiso a wu beka mahlweni ka bona, a ku, Mufumo wa tilo wu fanana ni nyungi ya xinapi, leyo a nga teka munhu, a yi xwanyile sinwini gakwe:

32 Leyo yi tsongwanyani ku klula tinyungi tonkle; kani lezi yi kulile, hi yahombe yi klula timbeu tonkle, yi maha sinya, kasi tinyanyani ta tilo ti ta, ti tsama tirabeni ta yona.

33 Munwani mufananiso a kanela kabwe, a ku, Mufumo wa tilo wu fanana ni xomelo, lexo a nga teka wasati, a xi fihla mapini hi zipimo zinharu, hi kala xi bila xonkle.

34 Lezi zonkle Jesu a zi kanelela zidlemo hi mifananiso; a nga wulawulangi kabwe a nga hi mufananiso:

35 A ku ku tatiseka lexi xi nga kanelwa hi muprofeti, a ku, Nzi ta ahlama nomu wa mina hi mifananiso; nzi ta humesela zilo a zi fihliweko ka masangulo ya misaba.

36 Makunu i lo siya zidlemo, a engena ndlwini: bagonzisiwi bakwe ba ta kakwe, ba ku, Hi ringanisele mufananiso wa makuhu ya simu.

37 Makunu a hlamula a ku, Loyi a xwanyako mbeu yinene, hi Nwana wa munhu :

38 Asimu hi tiko; mbeu yinene yi hi banana ba mufuno; makuhu hi banana ba loyi wobiha ;

39 Nala loyi a ma xwanyako hi Satani: kutsobela hi magumo ya misaba, batsobeli hi tingelosi.

40 Kota lezi makuhu ma hlengetelwa, ma hisiwa hi nzilo; zi ta maha lezo magunweni ya tiko.

41 Nwana wa munhu u ta ruma tingelosi takwe, ti ta hlengetela mufumeni wakwe zonkle a zi kungubanyisako, ni bona a mahako za ku onha,

42 Ti ta ba hoxa kombarini ga nzilo; laha ku ta maha kona mikosi ni kuluma ka meno.

43 Makunu ba lulamileko ba ta ngangamela ku kotisa gambo mufumeni wa Iraru wabwe. Loyi a nga ni tindlebe, a ingise.

44 Mufumo wa tilo wu fanana ni xuma xi fihlweko sinwini; lexo munhu a xi kumile, a xi fihla; hi kutsaka kakwe a ya famba a zi xabisa zonkle a nga nazo, a xaba legi simu.

45 Kambe, mufumo wa tilo wu fanana ni munhu wa ku xaba a laba mapareli manene :

46 Na a kumile ipareli ginwe gi hi ni ntsengo wahombe, a ya a zi xabisa zonkle a nga nazo, a gi xaba.

47 Kambe, mufumo wa tilo wu fanana ni likoka, lolo li hoxiweko bimbini, li hlengeleta zilo za tixakaxaka tonkle :

48 Na li tele, ba li kokela muhanzeni, ba tsama

ba hlengetela zinene timbiteni, kani lezi ba cuku-meta lahandle lezo zi nga biha.

49 Zi ta maha lezo kugumeni ka tiko: tinge-losi ti ta huma, ti ta abanyisa bobihha xikari ka labo saseka.

50 Ti ta ba hoxa kombarini ga nzilo: hi laha ku ta maha kona mikosi ni kuluma ka meno.

51 Mu zi ingisile lezi zilo zonkle ke? Ba ku kakwe, Enaka.

52 I te nga lo kabwe, Hi kwa laho mutsali loyi a gonzisilweko mufumeni wa tilo u fanana ni munhu loyi hi *nwinyi* wa yindlu, a humesako xumeni xakwe zilo ziswa ni za kale.

53 Makunu lezi Jesu u hetile leyi mifananiso, a suka laho.

54 Na a cikele tikweni gakwe, a ba gonzisa sinagogeni gabwe, a ku kasi ba riwuka, ba ku, Ku huma kwihi ka loyi legi wuklari, ni leyi mitiro yahombe a nga nayo ke?

55 Loyi a ku na *nwana* wa igogwe ke? nyine wakwe a nga bitwi hi Maria ke? ni bamakabye hi Jakobi, ni Josefa, ni Simoni, ni Juda ke?

56 Ni bamakabye ba xisati a ba nga kona laha bonkle na hina ke? Ku huma hi kwihi ka loyi *munhu* lezi zonkle a nga nazo ke?

57 Makunu ba kariha hi yena. Kani lezi Jesu a ku kabwe, A ku na muprofeti u haba tingana, loku tikweni gakwe, ni ndlwini yakwe ntsena.

58 A nga mahangi kwa laho mitiro yahombe yo tala, hi ku kala kukolwa kabwe.

XIPIMO 14.

1 Hi lexo xikati hosi Herodi a zwa mahungu ya Jesu,

2 I te nga lo ka malanza yakwe, Loyi hi Johani Mu-Bapatizi; u vukile la ka bafleko; hi kwa laho mitiro yahombe yi mahwa hi yena.

3 Hakuba Herodi u wa mu komile Johani, a mu boha, a mu engenisa kotsweni hi kwa laho ka Herodia, wasati wa Filipu makabye wakwe.

4 Hakuba Johani i te nga lo kakwe, A zi ku fanelangi ku mu teka.

5 Wa ranza ku mu daya, a ba caba banhu, hakuba ba mu hlayela kotile muprofeti.

6 Lezi gi cikele siku ga kuhanyiwa ka Herodi, nhwana wa Herodia a kina mahlweni kabwe, a mu tsakisa Herodi.

7 Makunu a mu tsumbisa hi kuhlambanya ku mu nyika lexi u xi kombelako.

8 Yena, u layiwe hi nyine wakwe, a ku, Nzi he laha ngelwini hloko ya Johani Mu-Bapatizi.

9 Hosi yi wa tsuba; kani lezi hi kwa laho ka mahlambanyo yakwe, ni ka laba ba tsamako naye za kugeni, a yi laya a ku a yi nyikiwe:

10 A ruma, a tsema hloko ya Johani kotsweni.

11 Yi nehiwa hloko yakwe hi ngelo, yi nyikiwa nhwana: nhwana a ya a yi yisa ka nyine wakwe.

12 Makunu bapizani bakwe ba ta, ba teka xirumbi, ba xi lahla nkeleni; ba ya ba hlautela Jesu.

13 Na a zwile Jesu, a suka kwa laho hi ngalaba, a ya utsanweni ga mananga ha yece: na a

zwile zidlemo, zi mu lanzela hi milenge, a zi humile mitini.

14 U humile, wa wona banhu banyingi, a ba zwela uxinji, a ba hanyisa ba babyako babwe.

15 Makunu lezi gi hlwile gambo, bapizani bakwe ba mu tsinelela, ba ku, Laha hi mananga, xikati xi hunzile; a ku klerise banhu, ba fela ku ya mitini, ba ti xabela zoga.

16 Kani lezi Jesu i te nga lo kabwe, A ba labi ku ya; ba heni nwina, ba ga.

17 Ba nga lo ka yena, a hi na ncumo laha, hi nklanu wa zibaba ntsena, ni zidluwani zimbiri.

18 A ku, zi neheni laha ka mina.

19 Wa ļaya banhu a ku ba tsama le hehla ka byanyi; a teka nklanu wa zibaba ni zidluwani zimbiri, a languta le tilweni, a kesa, makunu a kema, a nyika bapizani zibaba, bapizani ba *nyika* banhu.

20 Ba ga bonkle, ba xura: ba rolela maklakla ma seleko, hi zirungu za kuni ni zimbiri zi tele.

21 Laba ba gako ba wa hi banuna ba nklanu wa makumi ya mazana, ni batratsi ni banana.

22 Lukuluku a kurumeta bapizani ku engena ngalabeni, ba mu rangela ba pelela le tsungeni, lezi yena a ha klerisa banhu.

23 Lezi a klerisile banhu, a ya kanziya xitsungeni hi klelweni ku kongela. Na gi tile agambo u ha hi kona kwa laho yece.

24 Kani lezi ngalaba a yi hi le xikari ka bimbi, yi tsekatekisa hi magandlati; hakuba meho yi hambene.

25 Hi xikati xa mune wa kurinzela ka usiku a ta kabwe, a famba hehla ka bimbi.

26 Bapizani, lezi ba mu wona a famba hehla ka bimbi, ba dzuka, ba ku, Hi xigono ; ba bahuwa hi kucaba.

27 Kani lezi lukuluku Jesu a wulawula na bona, a ku, Tiysisani timbilu ; hi mina ; mu nga cabi.

28 Petro a mu hlamula, a ku kakwe, Hosi, loku u hi wena, nzi bite, nzi te ka wena hehla ka mati.

29 I te nga lo, Tana. Petro a cika ngalabeni, a famba hehla ka mati, a ya ka Jesu.

30 Kani lezi wa wona meho, a caba ; a sangula ku wela, a bahuwa, a ku, Hosi, nzi ponise.

31 Lukuluku Jesu a nauluta canja gakwe, a mu koma, a ku ka yena, Wena na u hi ni kukolwa kutsongwanyani, u fembelile ha yini ?

32 Makunu lezi ba engena ngalabeni, meho ya miyela.

33 Laba ba nga kona ngalabeni, ba mu dumisa, ba ku, Kunene, u hi Nwana wa Nungungulu.

34 Na ba pelelile, ba lo ta tikweni ga Gensareta.

35 Lezi banuna ba utsamo lego ba mu tibile, ba ruma klelweni lego gonkle gi nga kusuhi, ba neha ka yena bonkle laba ba babyako ;

36 Ba mu kongela ba ku ba kumba mupetso wa nguwo yakwe ntsena ; laba ba kumbako ba hanyiswa.

XIPIMO 15.

1 Makunu ku cikele ka Jesu Ba-Farisi ni batsali ba Jeruselema, ba ku,

2 Bapizani ba wena ba klula manhanyela ya

zikosani hi yini? hakuba a ba hlambi mandla loku ba ga zibaba.

3 A hlamula a ku ka bona, *Nwina* mu klula hi yini nao wa Nungungulu hi kwa laho ka mahanyela ya *nwina* ke?

4 Hakuba Nungungulu i te nga lo, Dzunza dadani ni nyine wa wena: kambe, Loyi a rukatelako raru kumbe nyine, a ku fe ni kufa.

5 Kani *nwina* mu ku, Loyi a ta wula ka raru kumbe nyine a ku, Hi nyikelo lowo wu nga ku vunetela hi mina;

6 A i nga ta dzunza raru ni nyine wakwe. *Nwina* mu maha nao wa Nungungulu a wu mahi ncumo hi mahanyela ya *nwina*.

7 Baxengeteli, A vumba kwatsi ka *nwina* Isaya a ku,

8 Laba banhu ba nzi dumisa hi milomu yabwe; kani lezi mbilu yabwe yi kule na mina.

9 Kani lezi ba nzi dumisa haba, ba ha gonzisa zigonziso zabwe hi milao ya banhu.

10 Wa bita banhu, a ku kabwe, Zwanani, mu ingise:

11 A xi na lexi xi engenako nonwini a bihisako munhu; kani lexi xi humako nonwini, lexi xi bihisako munhu.

12 Makunu ku cikele bapizani ba ku kakwe, U tiba a ku Ba-Farisi ba hunguka, lezi ba zwile leyi mhaka ke?

13 A hlamula a ku, tisinya tonkle leto ti nga gyaliwangi hi Dadani wa le tilweni, ti ta tsuwuliwa.

14 Ba tsikeni: ba hi zikumu barangi. Makunu

[Sheetswa, Matthew.]

4

loku xikumu xi ranga xikumu, zi ta wela nke-
leni zimbiri.

15 Petro a hlamula a ku kakwe, Hi byeletele
mufananiso.

16 I te nga lo, Na *nwina* a mu nga ha ingisi ke?

17 A mu tibi mu ku, zonkle zi engenako no-
nwini zi ya rumbwini, zi humeswa hi lahandle
ke?

18 Kani lezi zilo zi humako nonwini, zi huma
mbilwini; ni lezi zi bihisa munhu.

19 Hakuba ku huma mbilwini miehleto ya ku
biha, kudaya, kubaya, utsele, kuyiba, kuhlamba-
nya mawunwa, kurukatela.

20 Lezi hi zilo a zi bihisako munhu: kani lezi
ku ga hi mandla yo kala ni ku hlaziwa a ku mu
bihisi munhu.

21 Makunu Jesu a suka laho, a ya maklelweni
ya Tire ni Sidoni.

22 Languta, itratsi wa Kanani a humelela
lawo maklelweni, a bahuwa, a ku, Nzi mahele
uxinji, Hosi, *nwana* wa Davida; nhanyana wa-
nga u xaniseka hi za ku biha hi demoni.

23 Kani lezi a nga mu anguli hi mhaka *yinwe*.
Makunu bapizani bakwe ba ta, ba mu kongela,
ba ku, Mu klerise, hakuba a ya rila le nzako ka
hina.

24 A hlamula, a ku, A nzi rumeliwangi kani
lezi hi ka tiivu ti lahlekileko ta yindlu ya Israeli
ntsena.

25 Makunu wa ta a mu dumisa, a ku, Hosi,
nzi vune.

26 A hlamula, a ku, A hi zona ku teka zibaba
za zihlangana ku hoxela timbyana.

27 Kani yena a ku, Eno, Hosi: kani lezi timbyana ti ha ga maklakla ma wako mezeni ya benyi ba tona.

28 Makunu Jesu a angula a ku kakwe, Wasati, kukolwa ka wena hi kahombe: a ku mahiwe ka wena kota lezi u ranzako. Nhanyana wakwe a hanyisa hi lexo xikati.

29 Makunu Jesu a suka laho, a ta hi bimbi ga Galile, a kanziya xitsungeni, laha a tsama kona.

30 Ku cikele ka yena banhu banyingi, ba nazo zilema, ni laba ba kwitako, ni zikumu, ni timbebebe, ni banwani ba ku tala, ba ba beka lahasi hi mikonzo yakwe; a ba holisa:

31 Kasi xidlemo xi riwuka, lezi xi wonako timbebebe ti wulawula, ni zilema zo famba, ni zikumu zo wona: ba kesa Nungungulu wa Israeli.

32 Jesu wa bita bapizani bakwe, a ku, Nzi ba zwela uxinji banhu, hakuba ba tsama na mina masiku manharu a ba na zoga; a nzi ranzi ku ba klerisa ba ha yila, kutani ba ta karala ndleleni.

33 Bapizani ba ku kakwe, Hi ta zi kuma kwihi zibaba zinyingi lomo manangeni, kasi ba xura banhu bo tala lezo ke?

34 Jesu a ku kabwe, Mu nazo zibaba zingani? Ba ku, Nklanu ni zimbiri, ni zidluwani zitso-
ngwanyani.

35 Wa laya banhu ku tsama lahasi;

36 Wa teka nklanu wa zibaba na zimbiri ni zidluwani, a kesa, a zi kema, a nyika bapizani, makunu bapizani ba *abela* sidlemo.

37 Ba ga bonkle, ba xura: ba rolela maklakla ma seleko, nklanu ni zimbiri za zirunzu zitele.

38 Laba ba gako ba wa hi mune wa makumi ya mazana ya bawanuna, ni batratsi ni banana.

39 Makunu a enzisa zidlemo, a engena ngalabeni, a cikela maklelweni ya Magadani.

XIPIMO 16.

1 Ba-Farisi ni Ba-Sadusi ba ta, ba mu ringa, ba mu wutisa ba ku a ba kombisa xiwoniso xa le tilweni.

2 Kani yena a hlamula, a ku kabwe, Lezi hi agambo, mu ku, *Ku ta maha* kuca, hakuba gi truka tilo.

3 Ni mixo, yi na vula nyamukla, hakuba gi truka tilo, gi fupela. Mu tiba ku ehleketa ngohe ya tilo; kani lezi a mu koti *ku ehleketa* ziwoniso za sikati.

4 Lixaka la ku biha ni li bayako li laba xiwoniso; makunu a xi nga ta nyikiwa xiwoniso ka lona, loku xiwoniso xa Jona. Makunu a ba siya, a enza.

5 Ba pela bapizani le tsungeni, ba rivala ku teka zibaba.

6 Jesu i te nga lo kabwe, Wonani, mu klarihe xomelo xa Ba-Farisi ni Ba-Sadusi.

7 Ba ehleketana, ba ku, Hi hakuba hi nga tekangi zibaba.

8 Makunu wo tiba Jesu, a ku, *Nwina* mu na kukolwa kutsongwanyani, mu ehleketisana hi ku yini, *mu ku*, hakuba a mu na zibaba?

9 A mu ingisi, a mu alakanyi nklanu wa zibaba za nklanu wa makumi ya mazana *ya banhu*, ni sirunzi zingani mu roelako?

10 Ni nklanu wa zibaba ni zimbiri za mune

wa makumi ya mazana *ya banhu*, ni zirunzu zingani mu rolelako?

11 Hi ku yini a mu ingisi nzi ku a nzi wulawulangi ka *nwina* hi zibaba? Kani lezi klarihani xomelo xa Ba-Farisi ni Ba-Sadusi.

12 Makunu ba ingisa ba ku a nga wulangi ku klariha xomelo xa zibaba, kani lezi kugonzisa ka Ba-Farisi ni Ba-Sadusi.

13 Makunu lezi Jesu a cikele tikweni ga Kasaria Filipu, a wutisa bapizani bakwe, a ku, Banhu ba nga lo, *Nwana* wa munhu hi mani?

14 Ba te nga lo, *Banwani ba ku*, hi Johani Mu-Bapatizi; *banwani ba ku*, hi Elija; *banwani ba ku*, hi Jeremia, kumbe hi munwe wa bapofeti.

15 A ku kabwe, Kani *nwina* mu ku mina, nzi mina mani?

16 Simoni Petro a hlamula, a ku, Wena u hi Kristu, *Nwana* wa Nungungulu a hanyako.

17 Jesu a hlamula a ku ka yena, U katekile wena, Simoni Bar-Jona; hakuba hlonge ni nkata wu nga *xi* vululeteliko ka wena, kani yena hi Dadani wa le tilweni.

18 Na mina nzi ku ka wena, U Petro, ni lehehla ka ribye legi nzi ta aka muklangano wa mina; makunu tinyangwa ta haidesi a ti nga mu hlula.

19 Nzi ta ku nyika tipfungulu ta mufumo wa tilo; ni zonkle u ta zi bohako misabeni, zi ta bohiwa le tilweni; ni lezo u ta zi klaklisako misabeni, zi ta klakliwa ni le tilweni.

20 Makunu a ba laya bapizani a ku ba nga byeli munhu a ku hi yena Kristu.

21 Makunu Jesu Kristu wa sangula ku wonisa

bapizani bakwe a ku u fanela ku ya Jeruselema, a xaniswa hi zilo zo tala hi bakulukumba ni bapristi bahombe ni batsali, a dayiwa, a vuka hi siku ga manharu.

22 Petro a mu teka, a sangula ku mū tsanwa, a ku, Tizwele busiwana, Hosi; lexi cima a xi nga ta mahwa ka wena.

23 Kani yena a hunzuluka, a ku ka Petro, Suka ka mina, Satani! U hi kuhunguka ka mina; hakuba a ku ingisi zilo za Nungungulu, kani lezi zilo za banhu *ntsena*.

24 Makunu Jesu a ku ka bapizani ba yena, Loku munhu a ranza ku nzi lanza, a ti tsike, a tekele xihambano xakwe, a nzi lanzele.

25 Hakuba loyi a ranzako kuhlayisa kuhanya kakwe, i ta ku lahleka; kani loyi a lahlekako kuhanya kakwe hi kwalaho ka mina, i ta ku kuma.

26 Hakuba ku ta mu vunetela munhu hi yini, loku a binzula misaba yonkle, kani lezi a lahlekele muhefemulo wakwe? kumbe munhu i ta nyika ku yini ku tekisa moya wakwe?

27 Hakuba Nwana wa munhu i ta ta hi wuhosi ga Raru wakwe ni tingelosi takwe; makunu i ta nyika munwani na munwani kotile mitiro yakwe.

28 Zinene nzi ku ka *nwina*, ba kona banwani ba yimako laha, a ba nga ta zwa kufa hi kala ba wona Nwana wa munhu wa ta mufumeni wakwe.

XIPIMO 17.

1 Makunu anzako ka masiku ya nklanu ni ginwe, Jesu a teka Petro, ni Jakobi, ni Johani

makabye wa yena, a ba neha xitsungeni xo leha lomo xikundleni.

2 Wa hunzuluka xinwani xiyimo mahlweni ka bona; ngohe yakwe yi ngangamela kota gambo, tinguwo takwe ti maha to basa kota hi kuwonekela.

3 Languta, ku woneka kabwe Mosi ni Elija, ba wulawula naye.

4 Petro a hlamula a ku ka Jesu, Hosi, za saseka hi ku hi nga kona laha: loku u ranza, nzi ta aka laha mixaxa minharu; munwe wu maha wa wena, munwe wu maha wa Mosi, munwe wu maha wa Elija.

5 Na a ha wulawula, languta, refu gi hatimako gi ba fupela: makunu gezo gi huma refwini, gi ku, Loyi, hi Nwananga a ranziwako, nzi kolisako hi yena; mu ingiseni.

6 Lezi ba zwile bapizani, ba wa hi tingohe tabwe, ba cabile nguvu.

7 Jesu a ta, a ba kumba, a ku, Vukani, mu nga cabi.

8 Lezi ba klakusa mahlo yabwe, a ba wonangi munhu, kani lezi hi Jesu ntsena.

9 Kota lezi ba cika xitsungeni, Jesu a ba laya, a ku, Mu nga byeli munhu muwoniso, hi kala Nwana wa munhu u vuka ka ba fileko.

10 Makunu bapizani bakwe ba mu wutisa, ba ku, Batsali ba nga lo hi yini, zi fanele a ku Elija a ranga?

11 A hlamula a ku, Elija a ta hi ku ranga futsi, u ta klerisela zonkle.

12 Kani mina nzi ku ka nwina, Elija u tile, a ba mu tibangi, kani lezi ba mahile ka yena

zonkle ba zi ranzako. Lezo Nwana wa munhu u ta xaniswa hi bona.

13 Makunu bapizani ba ingisa a ku a wulawula kabwe hi Johani Mu-Bapatizi.

14 Na ba cikele xidlenwini, a ta ka yena munhu, a mu kizamela, a ku,

15 Hosi, mahele uxinji nwana wa mina; hakuba u na ni xitsuri, u xaniseka nguvu; hakuba kambekambe a wa nzilweni, kambekambe a wa matini.

16 Nzi mu neha ka bapizani ba wena, ba tsanzeka ku mu holisa.

17 Jesu a hlamula a ku, Lixaka li haba kukolwa li pengileko, nzi ta tsama na nwina, hi zikati zingani? Nzi ta mu hunisa hi zikati zingani? Mu neheni laha ka mina.

18 Jesu a mu tsanwisa; idemoni gi huma ka yena: wa holiswa mufana hi lexo xikati.

19 Makunu ba ta bapizani ka Jesu ha boce, ba ku, Hina hi tsanzeka ku gi hlongola hi yini?

20 A ku kabwe, Hakuba mu na kukolwa kutsongwanyani: hakuba zinene nzi ku ka nwina, loku mu na kukolwa hi kotile nyungi ya xinapi, mu ta wula ka lexi xitsunga, Suka laha, u ya lahaya, xi ta suka; ku haba xilo lexo a mu xi tsanzekako.

22 Lezi ba tsamile Galile, Jesu i te nga lo kabwe, Nwana wa munhu i ta nyikelwa mandleni ya banhu;

23 Ba ta mu daya, hi siku ga manharu i ta vuka. Ba tsubile nguvu.

24 Na ba cikele Kapernaume, labo ba amu-

kelako nzubo ba ta ka Petro, ba ku, Mugonzisi wa *nwina* a nga rihi nzubo ke?

25 A ku, Eno. Makunu lezi a engena ndlwini, Jesu a mu sangula, a ku, U ehleketa yini, Simoni? Tihosi ta misaba ti amukela ka mani nkupo kumbe nzubo? Hi banana ba tona, kumbe hi ka malanza ke?

26 Na a wulile, Hi ka malanza, Jesu a ku kakwe, Makunu banana ba klakliwile.

27 Kani lezi, kutani hi ta ba hungukisa, yana bimbi, u hoxa ximemba, u koma xidluwani lexi xi rangako xi huma; makunu loku u ahlamisa nomu wa xona, u ta kuma malana *ya nzubo*: u yi teka, u ba nyika utsanweni ga mina ni ga wena.

XIPIMO 18.

1 Hi lexo xikati bapizani ba cikela ka Jesu, ba ku, Hi mani wahombe mufumeni wa tilo?

2 Wa bita *nwanana*, a mu beka xikari kabwe,

3 A ku, Zinene nzi ku ka *nwina*, loku mu nga hunzuluki, mu maha ku kota banana, a mu nga ta engena mufumeni wa tilo.

4 Hi kwa laho loyi a ti koramisako kotile loyi *nwanana*, hi yena loyi wahombe mufumeni wa tilo.

5 Ni loyi a amukelako *nwanana* munwe wa lezo hi bito ga mina, u nzi amukela;

6 Kani loyi a ta nga hungukisa munwe wa laba batsongwanyani ba nga kolwa ka mina, ku mu sasekile a ku ribye gahombe ga xigayo gi hayekwa nhanweni yakwe, a rikiswa nongeni wa bimbi.

7 Kombo tikweni hi kwa laho ka zohungukisa; hakuba zohungukisa zi fanela zi ta; kani lezi kombo ga loyi munhu zohungukisa zi tako hi yena!

8 Loku canja ga wena kutani nkonzo wa wena u ku kungubanyisa, u wu tseme, wu cukumete ka wena: zi nga saseka ka wena ku engena kuhanyeni u xilema kumbe xinzunzela, ku nga u na mandla mambiri ni mikonzo mimbiri u cukumetiwe la nzilweni wu kala hi pinzuka.

9 Kambe, loku tihlo ga wena gi ku beletela, gi xokole, u gi hoxe kule na wena; kwatsi ka wena ku engena kuhanyeni u na tihlo ginwe, ku klula u na mahlo mambiri u cukumetiwe gehena ga nzilo.

10 Langutani mu nga kanyi na munwe wa laba batsongwanyani; hakuba nzi ku ka nwina, tingelosi ta bona le tilweni ti languta zikati zonkle ngohe ya Dadani wa le tilweni.

12 Mu fembela yini? Loku munhu u na tiivu ta zana, kutani ku pengile yinwe ya tona, a nga ti siyi leti ta nklanu wa makumi na mune wa makumi na nklanu na mune zitsungeni, a ya a yi laba leyi a pengileko ke?

13 Loku a yi kuma, zinene nzi ku ka nwina, u yi tsakela ku klula leto ta nklanu wa makunu na mune wa makumi na nklanu na mune ti nga pengangi.

14 Hi lezi a ku na wuranza ga Dadani wa le tilweni, a ku a hangalaka munwe wa laba batsongwanyani.

15 Loku makwenu wa onha, famba u mu tsanwe xikari ka wena na yena yece. Loku a ku ingisa, u mu holile makwenu.

16 Kani loku a nga *ku* ingiseli, teka na wena munzwani, kumbe bambiri, a ku hi nomu wa timbuni timbiri kumbe tinharu timhaka tonkle ti ta tiyisa.

17 Loku wa ala ku ba zwa, xi byeletele muklangano: loku wa ala ku zwa muklangano a ku mahe ka wena kota wa matiko ni muhlangisi.

18 Zinene nzi ku ka *nwina*, zonkle lezo mu zi bohako misabeni zi ta tsimbiwa tilweni: ni lezo zonkle mu ta zi klaklako misabeni zi ta klakliwa ni le tilweni.

19 Kambe nzi ku ka *nwina*, Loku bambiri ka *nwina* ba vumelana misabeni hi xilo xinzwani na xinzwani lexi ba xi kombelako, xi ta mahelwa bona hi Dadani wa mina wa le tilweni.

20 Hakuba laho bambiri kumbe banharu ba hlengeletaneko hi bito ga mina, nzi kona xikari kabwe.

21 Makunu Petro a ta, a ku kakwe, Hosi, Makweru u ta nzi onhela zingani, nzi mu ribalala ke? Ku ta maha hi nklanu na kambiri ke?

22 Jesu a ku kakwe, A nzi ku ka wena, Hi ka nklanu na kambiri; kani lezi hi ku maha nklanu wa makumi ni makumi mambiri hi kala a hlayiwako hi ka nklanu na kambiri.

23 Hi kwa laho mufumo wa tilo wu fanana ni hosi leyi a ranzako ku kambela malanza yakwe.

24 Lezi a sangula ku kamba, ku nehiwa kakwe munwe loyi a nga na nanzu wa titalenta ta kuni ga mazana legi a hlayiwako ka kumi.

25 Kani lezi hakuba a vumala lezi a nga rihako *ha zona*, hosi yakwe yi laya yi ku u xabiswa, sati wakwe, ni bana, ni zilo zonkle lezi a nga na zona, a ku rihiwa.

26 Makunu nanza gi kizama, gi mu kongela, gi ku, *Hosi*, nzi haukele, nzi ta ku rihela zonkle.

27 Hosi ya lego nanza, yi zwela busiwana, yi mu tsika, yi mu ribalela nanzu.

28 Kani lego nanza gi humile, gi ya kuma ginwani nanza gi tirako zinwe naye, legi gi nga ni nanzu kakwe wa tidenario ta zana; gi mu koma, gi mu kama kolo, gi ku, Nzi rihe nanzu wa wena.

29 Makunu nanza gi nga tira zinwe nago, gi ti wisa lahasi, gi mu kongela, gi ku, Nzi haukele, nzi ta ku riha.

30 Kani yena a ala, a famba, a mu susumetela paxweni, hi kala a riha nanzu.

31 Makunu lezi batiri ba tirako naye, ba wona lezi zi mahwako, ba xanuka nguvu, ba ya hlatela hosi yabwe zonkle zi mahilweko.

32 Makunu hosi yakwe yi mu bita, yi ku ka yena, xitiri xa ku biha, nzi ku tsetselele lowo nanzu wonkle, hakuba u nzi kongerile.

33 A zi nga faneli na wena kambe u haukela nakulori, kota lezi nzi nga ku haukela na wena ke?

34 Hosi yakwe yi kariha, yi mu nyikela baxanisi, hi kala a ku a rihe nanzu wonkle.

35 Hona lezo Dadani wa le tilweni u ta maha ka nwina, loku a mu nga tsetseleli munwani na munwani wa nwina makabye hi timbilu tonkle ta nwina.

XIPIMO 19.

1 Makunu lezi, Jesu a hetile leti timhaka, a suka Galile, a cikele maklelweni ya Judia, hi le tsungeni wa Jordani.

2 Ba mu lanzela banhu batele, a ba hanyisa laho.

3 Ba ta kakwe Ba-Farisi, ba mu ringa, ba ku, Ku fanele *munhu* a ku a hlongola wasati wakwe hi milanzu yonkle ke?

4 A hlamula a ku, A mu gonzangi ke? a ku loyi a nga ba maha kusanguleni, a ba maha wanuna ni wasati,

5 A ku, Hi kwa laho ka lexi wanuna u ta siya raru wakwe ni nyine wakwe, a namarela ka wasati wa yena; laba bambiri ba ta maha hlonge yinwe.

6 Hi lezi a ba na ha bambiri, kani lezi ba ha hlonge yinwe. Makunu lexo Nungungulu a xi klanganisileko, xi nga abanyiswi hi munhu.

7 Ba ku kakwe, Mosi a laya hi yini, ku nyika dangarila go hambana, ni ku mu hlongola?

8 A ku ka bona, Hi kunonoha ka timbilu ta nwina Mosi a mu vumela ku hlongola basati ba nwina; kani lezi a hi zona lezo kusanguleni.

9 Kani mina nzi ku ka nwina, Loyi a hlongo-lako wasati wakwe, a nga mu hlongoli hi kubaya, a teka munwani, a baya: ni loyi a mu tekako na a hlongolileko wo baya.

10 Bapizani ba ku ka yena, Loku hi lezi ka wanuna ni wasati wakwe, a ku saseki ku teka wasati.

11 Kani yena a ku kabwe, Bonkle ba nga

yi amukeli *leyi* mhaka, kani bona ba yi nyikiweko.

12 Hakuba ku kona ba tenwako, ba nga hanyiwa lezo le nyimbeni se ka nyine wabwe; ba kona ni ba tenwako, ba nga tenwa hi banhu; ba kona ni ba tenwako, ba ti tenileko hi kwa laho ka mufumo wa tilo. Loyi a kotako ku amukela lexi, a xi amukele.

13 Makunu ku tisiwa kakwe banana, a ku a beka mandla hehla kabwe, a kongela: bapizani ba ba tsanwa.

14 Kani lezi Jesu a ku, Vumelani banana, mu nga ba beleteli ku ta ka mina; hakuba mufumo wa tilo wu wa kota laba.

15 Wa beka mandla hehla kabwe, a enza laho.

16 Languta, munwe a ta kakwe, a ku, Mugo-nzisi, Lexi xo saseka xo yini nzi ta xi maha, kasi nzi na ni kuhanya ka kupinzuka?

17 I te nga lo kakwe, U nzi wutisa hi yini ka lexo xi sasekileko? U kona munwe a sasekileko. Kani loku u ranza ku engena kuhanyeni, lonza milao.

18 A ku'ka yena, Hi yihi? Jesu a ku kakwe, U nga dayi, u nga bayi, u nga yibi, u nga lombeti *munhu*,

19 Dumisa dadani ni mamani; U ta ranza loyi u akileko naye ku kota lezi u ti ranza wena.

20 Makunu jaha gi ku kakwe, Nzi zi hlayisile zilo lezi zonkle: nza ha vumala yini?

21 Jesu a ku kakwe, Loku u ranza ku hetisa, famba u ya xabisa lezi u nga na zona, u nyika zisiwana; u ta maha ni xuma tilweni: u te, u nzi lanze.

22 Kani lezi jaha gi ingisa leyi mhaka, gi enza gi xanukile ; hakuba gi naxo xuma xo tala.

23 Jesu a wa ku ka bapizani bakwe, Zinene nzi ku ka *nwina*, za tsanza ka xitutu ku engena mufumeni wa tilo.

24 Kambe nzi ku ka *nwina*, Hi ku hehuka a ku kameli gi engena mbangeni ya lisungunu, hi ku klula xitutu ku engena mufumeni wa Nungungulu.

25 Makunu lezi ba zwile *lexi*, ba hlamala nguvu, ba ku, Hi mani i ta hanyisako ?

26 Jesu a *ba* languta, a ku ka bona, Ka banhu lexi xi ba tsanzeka ; kani lezi ka Nungungulu a nga tsanzeki ncumo.

27 Makunu Petro a hlamula a ku kakwe, Languta, hina hi tsikile zonkle, hi ku lanzile ; ku ta mahela yini ka hina ?

28 Jesu i te nga lo kabwe, Zinene nzi ku ka *nwina*, *Nwina* mu nzi lanzileko, hi ku klela kutralala lezi *Nwana* wa munhu a tsama xitsanweni xa ukosi wa yena, mu ta tsama *nwina* zitsanweni za kumi na zimbiri, mu abanyisa tihunzu ta kumi na timbiri ta Ba-Israeli.

29 Makunu bonkle ba siyileko tindlu, kumbe bamakabye, kumbe bamakabye ba xisati, kumbe dadani, ni mamani, kumbe wasati, kumbe banana, kumbe masimu, hi kwa laho ka bito ga mina, ba ta amukeliswa hi zana, ba ta kuma kuhanya hi kala hi pinzuka.

30 Kani lezi ba ku tala bo ranga ba ta maha ba le nzako ; ni laba ba le nzako ba ta maha bo ranga.

XIPIMO 20.

1 Hakuba mufumo wa tilo wu fanana ni *nwinyi* wa yindlu, loyi a nga huma ni mixo binzuka, a ramba batiri ba ta *sinwini* gakwe ga xivini.

2 Lezi a vumelene ni batiri hi *ku amukela* denario hi siku, a ba ruma *sinwini* gakwe ga xivini.

3 Makunu a klela a huma hi xikati xa zinharu, a wona banwanyani ba nga yima utsanweni go hlengeletana, ba nga mahi ncumo.

4 Na ka bona a ku, Fambani na *nwina*, mu ye *sinwini* ga xivini, nzi ta mu nyika lexo xo saseka. Makunu ba ya.

5 Wa klela a huma hi xikati xa wunklanu na *xinwe*, ni xa wunklanu na mune, a mahisa lezo.

6 Hi *xikati* xa kumi ni *xinwe* a huma, a kuma banwani ba ha yima; a ku kabwe, Hi yini mu yimile laha siku gonkle mu nga mahi ncumo?

7 Ba ku kakwe, Hakuba a ku na munhu a hi engenisako. A ku kabwe, Fambani na *nwina* mu ye *sinwini* ga xivini.

8 Lezi gi cikele agambo, *nwinyi* wa simu ga xivini a ku ka nzuna yakwe, Bitana batiri, u ba rihe hakelo yabwe; u sangule hi laba le nzako, u gumese hi labo ranga.

9 Makunu lezi ba ta labo *ba nga rambiwa* na xi laba ku maha xikati xa kumi na *xinwe*, bonkle ba amukela denario.

10 Makunu lezi ba ta bo ranga, ba ehleketa ba ku ba ta amukela hi ku klula banwani; kambe na bona ba amukela *munwani* na *munwani* denario.

11 Makunu lezi ba amukele, ba klokola ka *nwinyi* wa yindlu,

12 Ba ku, Laba ba le nzako ba tirile xikati *xinwe ntsena*, u ba ringanyeta na hina, hi rweleko zobinza za siku ni mumu wo hisa.

13 A hlamula a ku ka munwe wa bona, Nakulori, a nzi ku gohisi ncumo; a ku vumelangi na mina hi denario ke?

14 Teka ya wena, u fambe; nzi ranza ku nyikela loyi wa le nzako ku kotisa wena.

15 A hi faneli a ku nzi maha hi za mina lezo nzi ranzako ha zona ke? kumbe tihlo ga wena gi bihile, hakuba nzi sasekile ke?

16 Hi lezi ba le nzako ba ta maha bo ranga, ni bo ranga ba ta maha bo gumesa.

17 Kota lezi Jesu a ha kanziya Jeruselema, a tekela bapizani ba kumi na bambiri hi klelo, makunu ndleleni a ku kabwe,

18 Langutani, hi kanziya Jeruselema, Nwana wa munhu i ta nyikelwa ka bapristi bahombe ni batsali; ba ta mu abanyisa ba ku a fe,

19 Ba ta mu nyikela ka banatiko ku mu tseketsela, ni ku mu xupula, ni ku mu bela; makunu hi siku ga manharu i ta vuxiwa.

20 Makunu ku cikele kakwe nyine wa banuna ba Zebedi kateginwe ni bana ba yena; wa *mu kongela*, a mu kombela xilo xo kari.

21 A ku kakwe, U laba yini? A ku kakwe, Laya a ku laba bana ba mina bambiri ba tsame, munwe hi xineneni xa wena, munwe hi ximatseni xa wena, mufumeni wa wena.

22 Kani lezi Jesu a hlamula a ku, A mu tibi lexi mu xi kombelako. Mu kota ku nwa koko

leyo nzi ta nwako ke? Ba nga lo ka yena, Ha zi tiba.

23 A ku kabwe, Hi zona koko ya mina mu ta nwa ha yona, kani lezi ku tsama hi xineneni xa mina, ni hi xibabeni *xa mina*, a ku na ka mina ku nyika, kani lezi *hi ka bona* ba zi longiselweko hi Dadani.

24 Na ba zi ingisile ba kumi, ba henyela hi bamakabye bambiri.

25 Kani lezi Jesu a ba bitana a ku, Mu zi tiba mu ku tihosi ta bamatiko ti ha ba fuma hehla kabwe, ni bahombe babwe ba na ntamo hehla kabwe.

26 A zi nga ta maha lezo xikari ka *nwina*: kani loyi a ranzako ku maha wahombe xikari ka *nwina*, a mahe mukozeli wa *nwina*.

27 Ni loyi a ranzako ku maha wo ranga ka *nwina* a mahe ntiri wa *nwina*:

28 Kotile *Nwana* wa munhu a nga tangi ku kozelwa, kani lezi hi ku koza, ni ku nyika kuha-nya kakwe hi ku tekisa banyingi.

29 Makunu ba ha huma Jeriko, xi mu lanzela xidlemo xahombe.

30 Languta, zikumu zimbiri zi tsamile hi ndlela, lezi zi ingisile a ku Jesu a hunza, zi bahuwa zi ku, Hi mahele uxinji, Hosi, *Nwana* wa Davida.

31 Kani lezi banhu ba zi tsanwa, zi miyele; kani zona zi engeta ku bahuwa, zi ku, Hi mahele uxinji, Hosi, *Nwana* wa Davida.

32 Makunu Jesu a yima, a zi bitana, a ku, Mu ranza a ku nzi mahe yini ka *nwina*?

33 Zi ku ka yena, Hosi, *hi ranza* mahlo ya hina a ma vululwe.

34 Jesu a ba zwela busiwana, a kumba mahlo yabwe; lukuluku mahlo ya bona ma languta, ba mu lanza.

XIPIMO 21.

1 Makunu loku ba tsenela Jeruselema, ba cikele Betefage, xitsungeni xa Ma-Olivia, Jesu a ruma bapizani bambiri,

2 A ku kabwe, Fambani mu ye ximutaneni xi nga mahlweni ka *nwina*, lukuluku mu ta kuma buru gi bohilwe, ni role gi nago: *ma* klakleni, mu *ma* yise ka mina.

3 Loku munhu a wula xilo ka *nwina*, mu ta ku, Hosi ya ma laba; i ta ma ruma lukuluku.

4 Makunu lexi xi nga mahiwe, xi fela ku tatisa lexo xi kanelwako hi muprofeti, a ku,

5 Byelani nhanyana wa Sioni, Languta, Hosi ya wena yi ta ka wena, yi rula, yi kilele burwini, ni roleni ga buru.

6 Bapizani ba famba, ba maha kota Jesu a ba layako,

7 Ba yisa buru ni role, ba beka tinguwo tabwe le hehla ka wona, a tsama le hehla ka tona.

8 Banhu bo tala ba andlala tinguwo tabwe ndleleni; banwani ba fungela tirabi ta tisinya, ba ti andlala ndleleni.

9 Zidlema zi ranga mahlweni kakwe, ni zi mu lanzela, zi bahuwa, ba ku, Hosana ka Nwana wa Davida: ku katekile loyi a tako hi bito ga Hosi; Hosana se ka lehehla-hehla.

10 Makunu lezi ba engena Jeruselema, muti

wonkle wu maha nyengayenga, wu ku, Himani loyi ?

11 Zidlemo zi ku, Loyi hi Jesu, muprofeti, a humako Nazareta wa Galile.

12 Makunu Jesu a engena tempeleni ya Nungungulu, a hlongolela lahandle laba ba xabisako ni laba ba xabako tempeleni, a kubunyeta timeza ta laba a binzulusako malana, ni zitsamo za laba ba xabisako matuba ;

13 A ku kabwe, Ku tsalilwe a ku, Yindlu ya mina yi ta culiwa yindlu ya ku kongela, kasi *nwina* mu yi maha bako ga makamba.

14 Ku cikele kakwe zikumu ni zirela, a zi holisa.

15 Kani lezi bapristi bahombe ni batsali ba wona ziriwuko a zi mahiweko hi yena, ni bana ba bahuwa tempeleni ba ku, Hosana ka *Nwana* wa Davida ; ba kariha *nguvu*,

16 Ba te nga lo kakwe, U ingisa lexi laba ba xi wulawulako ke ? Jesu a ku ka bona, Eno ; cima a mu si gonza mu ku, Hi milomu ya zihlangana ni ya laba *anwako* u longisile kukesha.

17 Makunu a ba siya, a huma mutini, a ya Betania, a eklela kona.

18 Ni mixo lezi a wuyela mutini, a zwa ndlala.

19 Makunu wa wona nkuwu hi ndleleni, a ya ka wona, a nga kumangi ncumo ka wona, kani lezi makluka ntsena ; a ku ka wona, A ku nga ha trali bana ka wena hi kala hi pinzuka. Luku-luku nkuwu wu wuna.

20 Bapizani lezi ba wona lexo, ba hlamala, ba ku, Nkuwu wu haklisile ku wuna hi ku yini ?

21 Jesu a hlamula a su kabwe, Zinene nzi ku ka *nwina*, Loku mu na kukolwa, mu nga fembeli, a mu nga ta maha lexi *xi nga mahwa* nkuhwini ntsena, kasi loku mu ku ka xitsunga lexi, Klakuswa, u hoxiwe bimbini, xi ta mahela.

22 Zonkle lezi mu ta kombelako hi kukongela, mu ku kolwa, mu ta zi amukela.

23 Makunu loku Jesu a cikele tempelini, baptisti bahombe ni zikosana za banhu ba ta kakwe, lezi a ha gonzisa, ba ku, U zi maha zilo lezi hi ntamo wa yini? Ntamo lowu a nga ku nyikako hi mani?

24 Jesu a hlamula a ku kabwe, Na mina nzi ta mu wutisa mhaka yinwe, loku mu nzi byela yona, na mina nzi ta mu byela hi ntamo a nzi mahako zilo lezi ha wona.

25 Kubapatiza ka Johani, a ku hume kwihi? ku hume tilweni, kumbe ka banhu ke? Ba ehleketisana, ba ku, Loku hi ku, Hi le tilweni; u ta ku ka hina, A mu kolwangi yena hi yini?

26 Kani loku hi ku, Hi ka banhu, ha caba xidlemo; hakuba bonkle ba hlayisa Johani hi muprofeti.

27 Makunu ba hlamula Jesu, ba ku, A hi zi tibi. Na yena a ku kabwe, Na mina a nzi nga mu byeli ntamo lowu a nzi mahako zilo lezi ha wona.

28 Kani *nwina* mu ehleketa yini? munhu a wa hi bana bambiri; a ta ka loyi wo ranga, a ku kakwe, Nwananga, famba, u ya tira nyamukla sinwini ga xivini.

29 A hlamula a ku, Nza *famba*, hosi; kani yena a nga yangi.

30 Makunu a ya ka wa bambiri, i te nga lo lezo. A hlamula a ku, Nza ala. Kani lezi anzako a hunzuluka, a ya.

31 Hi wihi ka *laba* bambiri a nga maha lezi a ranzako hi dadani wakwe? Ba ku, Hi loyi wo gamela. Jesu a ku ka bona, Zinene nzi ku ka *nwina*, bahlengisi ni zibayi ba mu rangela ba engena mufumeni wa Nungungulu.

32 Hakuba Johani i lo ta ka *nwina* hi ndlela ya kululama, a mu kolwangi yena; kani lezi bahlengisi ni zibayi ba kolwa yena: na *nwina*, lezi mu wonile, a mu hunzulukangi hi lenzako, kasi mu kolwe yena.

33 Ingisani munwani mufananiso. U wa hi kona munhu hi *nwinyi* wa yindlu, loyi a nga gyala simu ga xivini, a biyela lihluvu, a kehla xigowolo xa waini, a aka xikupi xo tiya nguvu, a gi lomba ka barimi, a suka a ya ka ginwani tiko.

34 Lezi xikati xa mihanzu xi tsinele, a ruma batiri bakwe ka barimi, ku teka bana ba yena.

35 Barimi ba ba koma batiri bakwe, ba mu ba munwe, ba mu daya munwe, ba mu gandla munwe hi maribye.

36 A engeta a ruma banwanyani batiri batele hi ku klula labo ranga; ba maha lezo ka bona.

37 Kani lezi anzako ka lezi a ruma kabwe *nwana* wakwe, a ku, Ba ta maha tingana ka *nwananga*.

38 Kani lezi barimi, na ba wonile *nwana*, ba wulawulana ba ku, Loyi hi xitralwa; ngonani, hi mu daye, hi teke ntsomba wakwe.

39 Ba mu koma, ba mu hlongolela lahandle ka simu ga xivini, ba mu daya.

40 Makunu lezi ku cikele hosi ya simu ga xivini, yi ta maha yini ka labo barimi?

41 Ba ku kakwe, Yi ta ba daya nguvu labo barimi ba ku biha nguvu; asimugakwe ga xivini yi ta lombela banwani barimi, laba ba ta mu nyikako bana hi zikati zabwe.

42 Jesu a ku kabwe, Cima a mu gonzangi mitsalini ke, Aribye gi hoxiweko hi baki, hi gona gi mahisileko hloko ya magumo: lexi xi mahiwe hi Hosi, xi riwukisa mahlwini ya hina.

43 Hi kwa laho nzi ku ka nwina, Mufumo wa Nungungulu wu ta tekiwa la ka nwina, wu nyikiwe lihunzu li humesa bana ba wona.

44 Loyi a wako hehla ka legi ribye, i ta panzeka nguvu; kani loyi gi ta nga wa lehehla kakwe, gi ta mu gandlisa nguvu.

45 Makunu lezi bapristi bahombe ni Ba-Farisi ba ingisa mifananiso yakwe, ba tiba a ku u kanela hi bona.

46 Ba laba ku mu koma, kani lezi ba caba banhu, hakuba ba ku, hi yena muprofeti.

XIPIMO 22.

1 Jesu a hlamula, a wulawula kambe hi mifananiso ka bona, a ku,

2 Mufumo wa tilo wu fanana ni hosi yo kari, leyi a mahelako nwana wa yona bukatini.

3 Makunu yi ruma malanza ya yona ku bitana laba ba rambiweko bukatini; ba ala ku ta.

4 Kambe a engeta a ruma manwani malanza, yi ku, Byelani laba ba rambiwako, *mu ku*, La-

ngutani, nzi longisile xifhlulo xa mina, tihabi ta mina ni leto ti nonileko ti klabyilwe, zonkle zi longisile; tanani bukatini.

5 Kani bona ba zi tsanwisa, ba enza, munwe a ya sinwini gakwe, munwe a ya kuxabiseni kakwe.

6 Banwani ba koma malanza yakwe, ba ma xanisa hi tihlamba, ba ma daya.

7 Hosi yi kariha, yi ruma tiyimpi ta yona, yi mbetisa badayi labo, ya hisa muti wabwe.

8 Makunu yi ku ka malanza ya yona, Bukati gi longisile, kani labo a rambiweko a ba fanelangi.

9 Hi kwa laho yanani maklanganeni ya tindlela, bonkle mu kumeko, ba rambeleni bukatini.

10 Lawo malanza ma huma tindleleni, ma hle- ngeleta bonkle ma ba kumako, labo biha ni bo saseka; yindlu ya bukatini yi tala ni laba ba tsamileko za kugeni.

11 Makunu lezi hosi yi engena ku wona laba ba tsamileko za kugeni, yi wona kona munhu loyi a nga funengelangiko ni nguwo ya bukatini.

12 Yi ku kakwe, Nakulori, u engena laha hi ku yini, na u nga hi ni nguwo ya bukatini? A miyela.

13 Makunu hosi yi ku ka malanza, Mu boheni milenge ni mawoko, mu mu teke, mu mu cukunyeta munyamani wa le handle; laho ku ta maha kona mikosi ni kukweva ka meno.

14 Hakuba banyingi ba rambiweko, kani laba ba hlauliweko hi batsongwanyani.

15 Makunu Ba-Farisi ba famba, ba xuxa maku- ngu ba ku ba ta mu pasisa hi timhaka *ta yena*.

16 Ba ruma kakwe bapizani babwe, zinwe ni ba ka Herodi, ba ku, Mugonzisi, ha tiba a ku hi wena kunene, u gonzisa ndlela ya Nungungulu hi zinene, a ku kanakaneli munhu, hakuba a ku languti tingohe ta banhu.

17 Makunu hi byele, U ehleketa yini? Ku fanele ku humesela Kesari nkupo, kumbe a hi zona ke?

18 Kani lezi Jesu wo tiba kulunya kabwe, a ku, Mu nzi ringela ha yini, nwina baxengeteli?

19 Nzi kombeni malana ya nkupo. Ba neha kakwe denario.

20 A ku kabwe, Lexi xifananiso xa mani, ni loku kutsala ka mani?

21 Ba ku, Za Kesari. Makunu a ku kabwe, Hi kwa laho nyikelani Kesari lezi zi nga za Kesari, ni Nungungulu lezi zi nga za Nungungulu.

22 Lezi ba zwa, ba hlamala, ba mu siya, ba famba.

23 Hi lego siku ba mu cikele Ba-Sadusi, ba ku, a ku na kuvuka ka laba ba fileko; ba mu wutisa,

24 Ba ku, Mugonzisi, Mosi i te nga lo, Loku munhu a fa, a nga na banana, makabye wakwe i ta teka wasati wa yena, a belekele makabye li-xaka.

25 Makunu ba wa hi kona ka hina bamakabye ba nklanu na bambiri; hosi ya bona yi lo teka wasati, a fa, makunu a ku na lixaka, a siya wasati wakwe ka nzisana yakwe.

26 Ku maha ku kotisa lezo na wa bambiri, na wa banharu, hi kala ku cikela ka wa nklanu na bambiri.

27 Anzako ka bona bonkle a fa wasati.

28 Kuvukeni *ka ba fileko* u ta maha wasati wa mani ka laba ba nklanu na bambiri? hakuba bonkle ba mu tekile.

29 Kani lezi Jesu a hlamula a ku kabwe, Mu gohile, a mu tibi mitsali, ni ntamo wa Nungungulu.

30 Hakuba kuvukeni *ka ba fileko*, a ba teki basati, a ba korokiswi; kani lezi ba kotisa tingelosi ta le tilweni.

31 Kani lezi hi kuvuka ka ba fileko, a mu gonzangi lexo a kanelwako ka *nwina* hi Nungungulu, a ku,

32 Hi mina Nungungulu wa Abrahamama, ni Nungungulu wa Isaka, ni Nungungulu wa Jakobi? Nungungulu a hi *Nungungulu* wa ba fileko, kani lezi wa laba ba hanyako.

33 Zidlema lezi zi ingisa *lezo*, zi hlamala hi kugonzisa kakwe.

34 Ba-Farisi loku ba ingisile a ku a miyeta Ba-Sadusi, ba hlengeletana xikundleni *xinwe*.

35 Makunu *munwe* wa bona, hi mugonzisi wa milao, a mu wutisa, hi ku mu ringa, a ku,

36 Mugonzisi, hi kwihi kulaya loku kahombe ka milao?

37 A ku kakwe, U ta ranza Hosi Nungungulu wa wena hi inbilu yonkle ya wena, ni hi muhefemulo wonkle wa wena, ni hi kualakanya konkle ka wena.

38 Lowu hi nao wa xitsumbu, ni wo ranga.

39 Ni wa mimbiri lowu fanana na wona *wa ku*, U ta ranza akelana na wena ku kota lezi u ti ranza wena.

40 Hi kulaya loku kumbiri hi kusangula ka milao yonkle, na ka bapofeti.

41 Makunu na ba tsombene Ba-Farisi, Jesu a ba wutisa,

42 A ku, Mu ehleketa yini hi Kristu? Hi nwana wa mani? Ba ku ka yena, Wa Davida.

43 A ku kabwe, Makunu Davida i mu bita hi ku yini hi Moya a ku, Hosi, a ku,

44 Hosi yi ku ka Hosi ya mina, Tsama wena hi ka xineneni xa mina, kala nzi beke balala ba wena lahasi ka mikonzo ya wena?

45 Loku Davida i mu bita a ku Hosi, hi nwanana wakwe hi ku yini?

46 A ku na munhu a tibako ku mu hlamula hi mhaka, anzako ka lego siku a ka ha na munhu loyi a tiyako ku mu wutisa ncumo.

XIPIMO 23.

1 Makunu Jesu a kanela ka zidlemo, ni ka bapizani bakwe,

2 A ku, Batsali ni Ba-Farisi ba tsama zitsanweni za Mosi.

3 Zilo zonkle ba mu byelako, lezi mahani mu zi lonze; kani lezi mu nga mahi kotile mitiro yabwe; hakuba ba wulawula, ba nga mahi.

4 Enaka, ba boha mirwalo yo binza, ba yi beketela makakleni ya banhu; kani bona ba ala ku yi koma hi litiho labwe.

5 Mitiro yonkle yabwe ba yi maha kasi ba wonwe hi banhu; hakuba ba anamisa mafilakterio yabwe, ba kulisa zizumbo za tinguwo tabwe,

6 Ba ranza utsamo go saseka mibuzweni, ni zitsamo za mahlweni masingogeni,

7 Ni ku loswa matsanweni ya ku hlengeletana, ni ku bitwa hi banhu ba ku, Rabi.

8 Kani *nwina* mu nga bitwi hi a ku Rabi; hakuba *munwe* mugonzisi wa *nwina*, *nwina* wenkle mu hi bamakabye.

9 Mu nga biti munhu misabeni hi mu ku, dadani; hakuba *munwe* Dadani wa *nwina*, hi loyi wa le tilweni.

10 Mu nga bitwi hi a ku, bagonzisi; hakuba *munwe* mugonzisi wa *nwina*, hi Kristu.

11 Kani loyi wahombe xikari ka *nwina* a ku mahe mukozi wa *nwina*.

12 Loyi a ta ti kukumukisako a ta tsobekisa; ni loyi a ta ti tsobekako i ta kukumukiswa.

14 Ku ta maha ni kombo na *nwina*, batsali ni Ba-Farisi, baxengeteli! hakuba mu valela *mu-fumo* wa tilo mahlweni ka banhu; hakuba mu nga engeni *nwina*, ni laba ba engenako a mu ba vumeli ba engene.

15 Ku ta maha ni kombo na *nwina*, batsali ni Ba-Farisi, baxengeteli! hakuba mu fambafamba bimbi ni misaba kasi mu kuma mutikweni *munwe* a klangane na *nwina*; na a mahile lezo, mu mu maha a mahe *nwanana* wa gehena bambiri ku klula *nwina*.

16 Ku ta maha kombo na *nwina*, baranghi ba zikumu, mu ku, Loyi a hlambanyako hi tempeli, a ku na ncumo; kani loyi a hlambanyako hi nzalama ya tempeli, u na ni nanzu.

17 *Nwina* bapupulu ni zikumu! hakuba yi wihi yahombe, nzalama kumbe tempeli yi mahako nzalama ya ku basa?

18 *Mu ku*, loyi a hlambanyako hi ganzelo, a

ku na ncumo ; kani loyi a hlambanyako hi nyikelo lowo le hehla ka gona, u na ni nanzu.

19 *Nwina zikumu* ; yi wihi yahombe, nyikelo, kumbe ganzelo gi mahako nyikelo wo basa ?

20 Makunu loyi a hlambanyako hi ganzelo, a hlambanya ha gona, ni zonkle zi nga kona le hehla ka gona.

21 Loyi a hlambanyako hi tempeli, a hlambanya ha yona, ni loyi a tsamako xikari ka yona.

22 Loyi a hlambanyako hi tilo, a hlambanya hi xitsamo xa Nungungulu, ni loyi a tsamako le hehla ka xona.

23 Ku ta maha ni kombo na *nwina*, batsali ni Ba-Farisi, baxengeteli ! hakuba mu hlenga hi kumi ga minti, ni anise, ni kumine, mu tsikile za kubinza za nao, hi kwabanyisa, ni uxinji, ni kutsumba ; kani lezi mu fanela ku maha zilo lezi, na zona *zinwani* ngo mu nga zi tsikangi.

24 Bafambisi ba zikumu, mu hlutelako wunwawunwani, kasi mu mita kameli.

25 Ku ta maha ni kombo na *nwina*, batsali ni Ba-Farisi, baxengeteli, hakuba mu hlaza koko ni ngelo lahandle ka zona, kasi lomo nzeni zi tele hi kuwukla ni kuxuriswa.

26 Mu-Farisi u hi xikumu, sangula u hlaze nzeni ka koko ni ngelo, a ku zi hlazeke ni lahandle.

27 Ku ta maha ni kombo na *nwina*, batsali ni Ba-Farisi, baxengeteli ! hakuba mu fanana ni mi-kele a basiweko, yi nga woneka kunene hi lahandle, kasi lomo nzeni ma tele marambo ya ba fileko, ni xukwanyani yonkle.

28 Hi lezi *nwina* mu woneka ka banhu mu

sasekile hi lahandle, kasi lomo nzeni mu tele hi kuxengetela ni kuonha.

29 Ku ta maha ni kombo na *nwina*, batsali ni Ba-Farisi, baxengeteli! hakuba mu aka mikele ya baprofeti, mu bombisa mikele ya laba ba lula-mileko.

30 Mu ku, Loku hi wa hi kona masikwini ya bararu, hina ngo hi nga klanganelwangi nabo ni nkata wa baprofeti.

31 Hi lezi mu ti tiyisela mu ku mu hi banana ba labo ba dayako baprofeti.

32 Makunu tatisani xipimo xa bararu.

33 Tinyoka, lixaka la zihihigane, mu ta vumbula hi ku yini kuabanyisa ka gehena?

34 Hi kwa laho, langutani, nzi ruma ka *nwina* baprofeti, ni boklariha, ni batsali; banwani ba bona mu ta ba daya, mu ba belela; banwani ba bona mu ta ba xupula masinagogeni ya *nwina*, mu ba xanisa mutini ni mutini:

35 A ku ku te le hehla ka *nwina* nkata wonkle wa ku lulama a halatiweko misabeni. ku sangula hi nkata wa Abela u lulamileko, ku cike nkatini wa Zakaria, *nwana* wa Barakia, loyi mu deleko xikari ka tempeli ni ganzelo.

36 Zinene nzi ku ka *nwina*, lezi zonkle zi ta ta hehla ka lolu lixaka.

37 Jeruselema, Jeruselema, wena u dayako baprofeti, u gandla hi maribye labo ba rumwako kakwe! ngo nzi ranza zingani ku wungetela banana ba wena, kotile itreli yi wungetela bana ba yona lahasi tipapa ta yona, a mu vumelangi!

38 Langutani, yindlu ya *nwina* yi siyelwe ka *nwina* yi hi xiwunza.

39 Hakuba nzi ku ka *nwina*, A mu nga ha ta nzi wona, hi kala mu ku, Ku katekile loyi a tako hi bito ga Hosi.

XIPIMO 24.

1 Lezi Jesu a humile tempeleni a famba, bapizani bakwe ba ta ku mu kombisa za ku akiwa za tempeli.

2 A hlamula a ku kabwe, A mu languti zilo lezi zonkle ke? Zinene nzi ku ka *nwina*, A gi nga ta tsikiwa laha ribye na ginwe hehla ka *ginwani*, legi nga kungumukangi.

3 Lezi a ha tsamile xitsungeni xa Ma-Olivia, bapizani ba ta ka yena hi klelo, ba ku, Hi byele, zilo lezi zi ta maha rini? kambe xiwoniso xo yini xa kuta ka wena, ni magumo ya tiko?

4 Jesu a hlamula a ku kabwe, Langutani, mu nga pengiswi hi munhu.

5 Hakuba banyingi ba ta ku ta hi bito ga mina, ba ku, Hi mina Kristu; ba ta pengisa batele.

6 Mu ta zwa kulwa, ni wudumo wa kulwa, cuwukani, mu nga sisimuki; hakuba lezi zilo zi fanela ku mahiswa, kani lezi kugumesa a ku se ku cikela.

7 Tiko gi ta vukela tiko, mufumo wu ta vukela mufumo; ku ta maha kona tindlala ni kutsekata tseka ka misaba matsanweni matele.

8 Kani lezi zilo zonkle zi kusangula ka kuxaniseka.

9 Makunu ba ta mu nyikela kuxanisekeni, ba ta mu daya, mu ta bengiwa hi matiko yonkle hi kwa laho ka bito ga mina.

10 Makunu banyingi ba ta kungubanyeka, ba ta nyikelana, ba ta bengana.

11 Baprofeti ba mawunwa banyingi ba ta huma, ba ta pengisa batele.

12 Hakuba hi kupfuna ka kuonha, kuranza ka banyingi ku ta titimela.

13 Kani loyi a tiyako ku kala magumo, yena u ta hanyisa.

14 Leyi ivangeli ya mufumo yi ta kanelwa tikweni gonkle, yi maha wumbuni matikweni yonkle; makunu ku ta ku ta kugumesa.

15 Makunu loku mu wona zinyenyiso za kombo, lezi zi kanelwako hi Danyeli muprofeti, zi yima utsanweni ga ku basa (loyi a gonzako a ku ingise),

16 Makunu labo ba nga Judieni a ba cabele zitsungeni :

17 Loyi a nga hehla ka yindlu, a nga ciki ku teka za yena lono ndlwini yakwe :

18 Na loyi a nga sizwini a nga kleli le nzako ku teka nguwo yakwe.

19 Kani lezi ku ta maha kombo ni laba ba nga xura ni tinyimba, na laba ba anwisako hi lawo masiku.

20 Kongelani a ku kucabela ka nwina ku nga mahi hi makalakaya, ni hi Sabado :

21 Hakuba ku ta maha kombo gahombe, lego gi nga haba hi kusanguleni ka misaba hi kala makunu, ge, cima a ku nga ta ha maha lezo.

22 Loku lawo masiku ma wa hungutiswa, ngo a nga hanyiswi munhu ni munwe; kasi hi kwa laho ka labo ba hlaliweko lawo masiku ma ta hungutiswa.

23 Makunu loku munhu a ku ka *nwina*, Langutani, Hi loyi Kristu, kumbe, Gaya; mu nga *mu kolwi*.

24 Hakuba ku ta huma Ba-Kristu ba mawunwa, na baprofeti ba mawunwa, ba ta humesa ziwoniso zahombe ni masingita, kasi ba pengisa loku ku nga ku kota, ni ba hlauliweko.

25 Langutani, nzi mu byelile hi mahlweni.

26 Makunu loku ba ta ku ka *nwina*, Langutani, u se manangeni; mu nga humi; Langutani, u se tiyindlwini; mu nga *mu kolwi*.

27 Hakuba kota xingwalangwanza xi huma hi mutsuwukagambo, xi woneke ni se muhlwagambo, ku ta maha lezo hi kucikela ka *Nwana* wa munhu.

28 Laha xi kona xirumbu, hi laha maranzala ma ta hlengeletana kona.

29 Kani lezi lukuluku, lenzako ka kuxaniseka ka lawo masiku, gambo gi ta fupeta, ni hweti a yi nga ta humesa kuwonekela ka yona, ni tinyeleti ti ta wa ti hume tilweni, ni mitamo ya le tilweni yi ta tsekatsékiswa.

30 Makunu xi ta woneka xiwoniso xa *Nwana* wa munhu le tilweni; makunu tihunzu tonkle ta misaba ti hlaluka, ti ta wona *Nwana* wa munhu a ta hi marefu ya tilo, hi ntamo ni ukosi wahombe.

31 U ta ruma tingelosi takwe ni mpunzu wa ku yimba nguvu, ti ta hlengeleta laba ba hlauliweko bakwe, ti huma timehwini ta mune, ku sangula magumo ya tilo ku ya cikela magumo ya tilo.

32 Makunu gonzani hi nkuwu mufananiso;

[Sheetswa, Matthew.]

6

loku rabi ga wona gi ha rulile, wu hluka makluka ya wona, mu tiba a ku buxika gi nga kona kusu hani.

33 Lezo na *nwina*, loku mu wona lezi zilo zonkle, mu tibe a ku ku kona kusuhani, hi se tinyangweni.

34 Zinene nzi ku ka *nwina*, Lolu lixaka a li nga ta hunza, ku kala lezi zilo zonkle zi mahiwe.

35 Tilo ni misaba yi ta hunza, kani lezi timhaka ta mina a ti nga ta hunza.

36 Kani lego siku ni lexo xikati a ku na loyi a gi tibako, ge ni tingelosi ta tilo, ni *Nwana*, hi Dadani ntsena.

37 Kotile masiku ya Noa, ku ta maha lezo kukikela ka *Nwana* wa munhu.

38 Hakuba kota lawo masiku hi mahlweni kantalo ba wa ga, ba wa nwa, ba wa teka bawasati, ba korokiswa, ku kala hi ku cikela siku *lego* Noa a nga engena hi gona tarhweni,

39 Ba lo kala ku tiba hi kala hi ku cikela ntalo, a ba susa bonkle, ku ta maha lezo hi kukikela ka *Nwana* wa munhu.

40 Makunu bambiri ba ta maha ba kona sinwini; munwe u ta tekiwa, munwe u ta siyiwa.

41 Bawasati bambiri ba ku gaya xigayeni; munwe u ta tekiwa, munwe u ta siyiwa.

42 Hi kwa laho rinzani, hakuba a mu gi tibi siku Hosi ya *nwina* yi nga cikela ha gona.

43 Kani lezi tibani lexi a ku, loku *nwinyi* wa yindlu u wa tibile xikati kamba gi ta cikela ha xona, ngo u rinkelile, ngo u vumele yindlu yakwe yi boxiwe.

44 Hi kwa laho *nwina* longani, hakuba hi xikati mu nga xi ehleketiko *Nwana* wa munhu u ta ku ta.

45 Hi mani mutiri a tsumbekako ni a klarihako, hosi yakwe yi mu bekileko hehla ka ba yindlu yakwe, a ku a ba he zoga *zabwe* hi xikati xi faneleko ?

46 Ku katekile loyi mutiri, hosi yakwe lezi yi tile, yi mu kumako wa ku maha lezo.

47 Zinene nzi ku ka *nwina*, Yi ta mu beka hehla ka zonkle zomaha zakwe.

48 Kani loku loyi mutiri wo biha a ta ku hi mbilwini yakwe, Hosi ya mina ya ha hlwela ;

49 U sangule ku ba banakulobye bakwe, a ku ge, a nwe kateginwe ni tfinela ;

50 Hosi ya loyi mutiri yi ta cikela hi siku a nga si mu langutelako ha gona, ni hi xikati a nga si xi tibako,

51 Yi ta mu tsema zikati zimbiri, yi ta mu nyika xiabelo xakwe ni baxengeteli ; laho ku ta maha kona mikosi ni kukweva ka meno.

XIPIMO 25.

1 Makunu mufumo wa tilo wu ta fanana ni banhwana ba kumi, ba nga teka kuwonekela kabwe ka mafura, ba huma ba ya klanganisa mukonwana.

2 Kani lezi ba nklanu ka bona hi mapupulu, ni ba nklanu ka bona ba klarihile.

3 Hakuba laba mapupulu, lezi ba tekile tikandiya tabwe; a ba tekangi mafura zinwe nabo.

4 Kani laba ba klarihileko ba teka mafura timbiteni tabwe zinwe na tikandiya tabwe.

5 Makunu na a hlwele mukonwana, ba kudzihela bonkle, ba eklele.

6 Kani lezi laha xikari ka usiku huwa yi kona, yi ku, Gaya, mukonwana *wa ta*; humani, mu ya mu ya mu klanganisa.

7 Makunu ba vuka labo banhwana bonkle, ba longisa tikandiya tabwe.

8 Makunu laba mapupulu ba ku ka labo klariha, Hi heni mafura ya *nwina*, hakuba tikandiya ta hina ti timekile.

9 Kani labo klariha ba hlamula ba ku, Kokiwihi, kumbe ma nga eneli hina na *nwina*; fambani mu ye ka laba ba xabisako, mu ti xabele *nwina* benyi.

10 Lezi ba ha famba ku xaba, i lo ta mukonwana; laba ba longileko ba engena naye bukati, livati li valiwa.

11 Hi lenzako ba cikele banwani banhwana, ba ku, Hosi, hosi, hi vululele.

12 Kani yena a hlamula, i te nga lo, Zinene nzi ku ka *nwina*, a nzi mu tibi.

13 Rinzelani hi kwa laho, hakuba mu nga gi tibi siku ni xikati.

14 Hakuba *ku* kotisa ni munhu loyi a enzako ka ginwani tiko, a bita malanza yakwe, a ma nyikela xuma xakwe.

15 A nyika munwe titalanta ta nklanu, munwe hi timbiri, munwe hi yinwe; munwani na munwani hi ku klariha kakwe; makunu a enza.

16 Lukuluku loyi a amukelako titalanta ta nklanu a ya kwebisa, a binzula tinwanyani titalanta ta nklanu.

17 Hi lezi ni loyi a nga *amukela* timbiri, a binzula tinwanyani timbiri.

18 Kani loyi a amukelako yi hi yinwe, a ya kela misabeni, a ma fihla malana ya hosi yakwe.

19 Makunu anzako ka xikati xahombe hosi ya lawo malanza yi cikela, yi kambela na wona.

20 Ni loyi a amukeleko titalanta ta nklanu a ta, a neha tinwanyani titalanta ta nklanu, gi ku, Hosi, u nzi nyikile titalanta ta nklanu, languta, hi leti titalanta tinwani ta nklanu leti nzi nga binzulisa ha tona.

21 Hosi yakwe yi ku ka gona, Kwatsi, nanza ga ku saseka, ni gi tsumbekako; u tsumbekile hi zilo zitsongwanyani, nzi ta ku beka hehla ka zilo zo tala; engena kutsakeni ka hosi ya wena.

22 Ku ta ni legi gi nga *amukela* titalanta timbiri, gi ku, Hosi, u nzi nyikile titalanta timbiri, languta, hi leti titalanta tinwani timbiri, leti nzi nga binzulisa ha tona.

23 Hosi yakwe a ku kakwe, Kwatsi, nanza gi nene ni gi tsumbekileko; u tsumbekile hi zilo zitsongwanyani, nzi ta ku beka hehla ka lezo tala; engena kutsakeni ka hosi ya wena.

24 Ku ta ni legi gi nga *amukela* talanta yinwe, gi ku, Hosi, nzi ku tibile wena nzi ku u munhu wa ku mona, loyi a nga tsobelako laha u nga gyalangiko kona, u hlengetela laha u nga hangalasangiko kona.

25 Nzi caba, nzi ya fihlala talanta ya wena misabeni; wona, xa wena hi lexi.

26 Hosi yakwe yi angula yi ku ka gona, Nanza ga ku biha ni go loloha, wa zi tiba a ku nzi tso-

bela laha nzi nga gyalangiko kona, nzi hlengeta laha nzi nga hangalasangiko kona :

27 U fanele ku beka malana ya mina ka laba ba binzulisako, makunu kuteni ka mina ngo nzi amukele za mina zinwe ni binzu.

28 Hi kwa laho wuklani talanta ka yena, mu yi nyika legi a nga ni titalanta ta kumi.

29 Hakuba ka loyi a nga nazo u ta nyikiwa, u ta pfuna *ni zotala*; kani loyi a nga na ncumo, ku ta wukleliwa ni lexi a nga na xona.

30 Cukumetani nanza ga ku lunya munyamani hi lahandle; laho ku ta maha kona mikosi ni kukweva ka meno.

31 Kani loku Nwana wa munhu a ta ta wukosini wakwe, ni tingelosi tonkle naye, makunu u ta tsama xitsanweni xa wuhosi wakwe:

32 Ku ta hlengeletywa mahlweni ka yena matiko yonkle; u ta abanyisa banwani hi ka banwani, ku kotisa murisi a abanyisa tiivu ka timbuti:

33 U ta beka tiivu hi xineneni xa yena, kani lezi timbuti hi xibabeni.

34 Makunu Hosi yi ta ku ka laba klelweni ga xinene, Tanani, nwina mu katekisiweko hi Dadani, mu amukele mufumo lowu wu nga longiseliwa nwina, ka ha hi lezi misaba yi sangula.

35 Hakuba nzi zwa ndlala, mu nzi ha za kuga; nzi hi ni tora, mu nzi he nzi nwa; nzi wa hi mupfumba, mu nzi engenisa;

36 Nzi nga gunala, mu nzi funenetile; nzi babya, mu ta mu nzi hlomela; nzi le kotsweni, mu ta ka mina.

37 Makunu ba mu hlamula ba ku lulama, ba

ku, Hosi, hi ku wonile rini u na ni ndlala, hi ku ha za kuga? ni lezi u ni tora, hi ku ha u nwa?

38 Hi rini hi nga ku wona u hi mupfumba, hi ku engenisa; ni lezi u gunala, hi ku funengeta?

39 Hi rini hi nga ku wona u babya, kumbe u le kotsweni, hi ta ka wena?

40 Hosi yi ta hlamula yi ku kabwe, Zinene nzi ku ka *nwina*, kota lezi mu *zi mahako ka munwe wa tinzisana ta bamakweru*, mu *zi mahile ka mina*.

41 Makunu yi ta ku ka bona ba nga hi xibabeni, Sukani ka mina, *nwina mu rukateriweko*, mu ye nzilweni lowo wu nga timikiko lowo wu longiselweko Satani ni tingelosi takwe.

42 Hakuba nzi wa zwile ndlala, a mu nzi hangi za kuga; nzi ni tora, a mu nzi hangi nzi nwa;

43 Nzi hi mupfumba, a mu nzi engenisangi; nzi gunala, a mu nzi funengetangi; nzi babya, nzi le kotsweni, a mu nzi hlomelangi.

44 Makunu ba ta hlamula ba ku, Hosi, Ha rini hi nga ku wona u ni ndlala kumbe u ni tora, kumbe u ni mupfumba, kumbe u gunala, kumbe u babya, kumbe u le kotsweni, a hi ku kozehangi?

45 Makunu yi ta ba hlamula yi ku, Zinene nzi ku ka *nwina*, hakuba mu nga mahisangi lezo ka *munwe wa laba batsongwanyani*, a mu nzi mahelangi *zona*.

46 Laba ba ta ya kuxanisekeni kala hi kupinzuka; kani labo lulama ba ta ya kuhanyeni hi kala hi kupinzuka.

XIPIMO 26.

1 Makunu lezi Jesu u hetile tonkle timhaka leti, a ku ka bapizani bakwe,

2 Mu tiba mu ku anzako ka masiku mambiri pasika gi nga kona, Nwana wa munhu u nyike-lwe ku beliwa.

3 Makunu bapristi bahombe, ni zikosani za banhu, ba hlengeletana le hubyeni ya mupristi wahombe, u tibya Kaiafa.

4 Ba xuxa makungu zinwe ba ku ba mu kome Jesu hi mano, ba mu daye.

5 Kani lezi ba ku, Ku nga mahi mubuzweni, kumbe dzolonga gi nga maha xikari ka banhu.

6 Jesu u se Betania, ndlwini ya Simoni hloko-nho,

7 Ku ta kakwe wasati u ni xikudzana xa mafura yo nanzaha nguvu hi ntsengo wahombe, a ma cela hlokweni yakwe, na a tsamile za kugeni.

8 Lezi ba wona bapizani lexi, ba kariha, ba ku, Kuhalata loku ku yini?

9 Hakuba laya mafura ma nga ku xabiselwa ntsengo wahombe, ku nyikiwa zisiwana.

10 Kani lezi Jesu na xi tiba a ku ka bona, Mu karatela wasati hi yini? hakuba i tirile ntiro wo saseka ka mina.

11 Hakuba nwina mu nazo zisiwana hi sikati zonkle; kani nwina a mu na mina sikati zonkle.

12 Hakuba i celile laya mafura mirhwini wa mina, u xi mahile ku nzi longisela kukelelwa.

13 Zinene nzi ku ka nwina, Tikweni gonkle laho legi vangeli gi ta kanelwa kona, ni lexi a xi

mahileko loyi *wasati* xi ta kanelwa a ku mahe xialakanyiso xa yena.

14 Makunu a suka munwe wa ba kumi na bambiri, hi yena Judasi Iskarioti, a ya ka bapristi bahombe,

15 A ku, Mu vumela ku nzi nyika yini, nzi ta mu nyikela ka *nwina*? Ba mu pimela mapambati ya malana ya makumi manharu.

16 Makunu a laba xikati lexo a nga mu nyikela ha xona.

17 Hi siku go sangula ga zibaba a zi nga na xomelo, bapizani ba ta ka Jesu, ba ku, Hi kwihi laha u ranzako hi ku hi longisela kona ku ya ga pasika ke?

18 A ku, Fambani mu ye mutini ka munhu wo kari, mu ku kakwe, Mugonzisi a ku, Xikati xa mina xi nga kusahani; nza maha pasika se ka wena, mina na bapizani ba mina.

19 Bapizani ba maha kotile Jesu a nga ba laya; ba longisela pasika.

20 Na gi hlwile gambo, a tsama za kugeni zinwe na bapizani ba kumi na bambiri.

21 Makunu lezi ba ha ga, a ku, Zinene nzi ku ka *nwina*, munwe wa *nwina* u ta nzi nyikela.

22 Ba xanuka nguvu, ba sangula ku wula kakwe munwe na munwe a ku, Hi mina ke, Hosi?

23 A hlamula a ku, Loyi a nusako canja nge-lweni zinwe na mina, hi yena u ta nzi nyikela.

24 Nwana wa munhu wa ya kota lezi ku tsaliweko hi yena; kani lezi ku ta maha kombo ka loye munhu, Nwana wa munhu a nyikelwa hi yena! hi kunene ka loye munhu loku a nga hanyiwangi.

25 A hlamula Judasi, loyi a mu nyikelako, a ku, Hi mina ke, Rabi? A ku kakwe, U wulile wena.

26 Makunu lezi ba ha ga, Jesu a teka zibaba, a kesa, a zi kema; a nyika bapizani, a ku, Tekani mu ge, lexi hi miri wa mina.

27 A teka ni nzeko, a kesa, a ba nyika, a ku, Nwanani wenkle ka wona;

28 Hakuba lexi hi nkata wa nga wa xinakulobye, lowu wu halatelwako banyingi kutsikisiweni ka zonho.

29 Kani mina nzi ku ka nwina, a nzi nga ta ha nwa ka leyi mihanzu ya xivini, hi kala gi cikela lego siku nzi nga ta nwa na nwina ni hi yiswa mufumeni wa Dadani.

30 Lezi ba yimbile lisimu, ba huma ba ya xitsungeni xa Ma-Olivia.

31 Makunu Jesu a ku kabwe, Nwina wenkle mu ta hungukisa ka mina hi legi usiku, hakuba ku tsaliwe a ku, Nzi ta ba murisi, makunu tiivu ta nklambi ti ta hangalaka.

32 Kani lezi hi le nzako ka kuvuka ka mina, nzi ta mu rangela mahlweni ku ya Galile.

33 Makunu Petro a hlamula a ku ka yena, Loku bonkle ba nga hungukisa ka wena, mina cima a nzi nga ta hungukisa.

34 Jesu a ku kakwe, Zinene nzi ku ka wena, Hi legi usiku, nkuku wu nga si yimba, u ta nzi ala kanharu.

35 Petro a ku kakwe, Kumbe nzi fa na wena, a nzi nga ta ku ala. Ba wulawula lezo bapizani bonkle.

36 Makunu Jesu a ta na bona utsanweni gi

tibya Getsemane, a ku ka bapizani, Tsamani kwa laha, nza ha ya lahaya, nzi ya kongela.

37 A teka naye Petro ni bana bambiri ba Zebedi, a sangula ku xanuka ni ku tsuba nguvu.

38 Makunu a ku ka bona, Muhefemulo wa mina wu tsubile nguvu hi kombo ga kufa; tsamani kwa laha, mu rinze na mina.

39 Makunu a hunzela mahlweni tsongwanyani, a wa hi ngohe yakwe, a kongela, a ku, Dadani, loku zi nga mahiwa, lowu nzeko a wu hunze ka mina; kani lezi ku nga mahiwi hi kuranza ka mina, a ku mahiwe ka wena.

40 Makunu a ta ka bapizani, a ba kuma ba eklele, a ku ka Petro, Zo yini, mu tsanzekile ku rinzela na mina xikati xinwe ke?

41 Rinzelani, mu kongele, mu ku mu nga engeni kuringweni; moya wu ni kuvuma, kani lezi hlonge yi tsanile.

42 Makunu a engeta a ya zikati zimбири, a kongela, a ku, Dadani, loku zi nga hluleka ku mahiwa a ku lexi xi hunza, nzi nga xi nwi, a ku mahiwe kuranza ka wena.

43 A klela kambe, a ba kuma ba engeta ba eklele, hakuba mahlo yabwe ma ya tika.

44 A ba tsika kambe, a ya a kongela zikati zinharu, a wulawula kambe tona leti timhaka.

45 Makunu a ta ka bapizani, a ku kabwe, Eklelelani makunu, mu humula: langutani, xikati xi tsinele, Nwana wa munhu u nyikelwe mandleni ya baonhi.

46 Vukani, a hi yeni: languta, loyi a nzi nyikelako a tsinele.

47 Na a ha wulawula, languta, Judasi, munwe

wa laba kuni na bambiri, a cikele, ni nklawa wahombe ni tisapadu ni zigomba, wu huma ka bapristi bahombe, ni bakulukumba ba tiko.

48 Loyi a nga mu nyikela a ba nyikile xifungu, a ku, Loye nzi nga ta mu trotra, hi yena ; mu komeni.

49 Makunu a cikela lukuluku ka Jesu, a ku, Xewe, Rabi ; a mu trotra.

50 Jesu a ku kakwe, Nakulori, *maha* lexo u xi teleko. Makunu ba ta ba beka mandla hehla ka Jesu, ba mu koma.

51 Languta, *munwe* wa bona ba nga kona na Jesu, a tsambuluta canga gakwe, a hlomula sapadu yakwe, a ba nanza ga mupristi wahombe, a tsema ndlebe yakwe.

52 Makunu Jesu a ku kakwe, Klerisela sapadu ya wena utsanweni ga yona ; hakuba bonkle ba komako sapadu ba ta dayiwa hi sapadu.

53 U ehleketa a ku nzi nga kongela Dadani, a ta nzi rumela makunu tingelosi ti klulako mabandla ya kuni ni mambiri ke ?

54 Ku ta humesa hi ku yini madangarila, a ku ma fanele ku maha lezo ?

55 Hi lexo xikati Jesu a ku ka zidlemo, Mu humile ni tisapadu ni zigomba ku nzi koma, ku kotisa muwukli ke ? Masiku ni masiku nzi tsamile tempeleni, nzi gonzisa, a mu nzi komangi.

56 Kani lezi zonkle zi mahiwa, a ku ku humesa madangarila ya baprofeti. Makunu bapizani bonkle ba mu tsika, baabela.

57 Laba ba nga koma Jesu ba *mu* yisa se ka Kaiafa mupristi wahombe, laha ba hlengeletana kona batsali ni zikosani.

58 Makunu Petro a mu lanzela hi kule, a ya le hubyeni ya mupristi wahombe, a engena lomo nzeni, a tsama ni zigela, ku wona kugumesa.

59 Bapristi bahombe na huwo yonkle ba laba wumbuni ga ku lombeta Jesu, kasi ba mu daya;

60 Kani lezi a ba gi kumangi, kasi lezi ku cikela timbuni ta mawunwa titele. Hi le nzako ba ta bambiri, ba ku,

61 Loyi a ku, nza kota ku kungumula tempeli ya Nungungulu, nzi engeta nzi yi aka hi masiku manharu.

62 Makunu mupristi wahombe a suka a yima, a ku kakwe, A ku hlamuli ncumo ke? ku yini lexi laba ba tsakako hi wena?

63 Kani lezi Jesu a miyela. Mupristi wahombe a ku kakwe, Nzi ku hlambanyisa hi Nungungulu wa ku hanya, a ku hi byele, loku u hi Kristu, Nwana wa Nungungulu.

64 Jesu a ku kakwe, U wulile wena; kani mina nzi ku ka nwina, Na makunu mu ta wona Nwana wa munhu a tsame hi xineneni xa ntamo, a ta hi marefu ya tilo.

65 Makunu mupristi wahombe a hanzula nguwo yakwe, a ku, A rukatele; hi ha labela yini timbuni ke? langutani, makunu mu zwile kurukatela:

66 Nwina mu ehleketa yini? Ba hlamula ba ku, U fanele ku fa.

67 Makunu ba mu tsekela hi mari ngoheni yakwe, ba mu ba; banwani ba mu pakata,

68 Ba ku, Hi vumbe, Kristu, hi mani loyi a ku bileko?

69 Makunu Petro a ha tsama lahandle hi le

hubyeni; makunu nhwana a ta kakwe, a ku, Na wena u wa hi kona na Jesu wa Galile.

70 Kani yena a kaneta mahlweni ka bona bonkle, a ku, A nzi xi tibi lexi u xi wulako.

71 Lezi u humile nyangweni, munwani *nhwana* a mu wona, a ku ka bona ba nga kona, Loyi i wa hi kona na Jesu wa Nazareta.

72 Makunu a engeta a kaneta hi kuhlambanya a ku, A nzi mu tibi munhu loyi.

73 Hi le nzako ka xikatanyana ba ta labo ba yimako kona, ba ku ka Petro, Kunene na wena u *munwe* wa bona; kuwulawula ka wena ku ku kombisa.

74 Makunu a sangula ku rukatela ni ku hlampanya a ku, A nzi mu tibi munhu loyi. Lukuluku nkuku wu yimba.

75 Makunu Petro a alakanya mhaka ya Jesu a nga yi wula, Nkuku wu nga si yimba, u ta nzi ala kanharu. Makunu a humela lahandle, a rila nguvunguvu.

XIPIMO 27.

1 Makunu lezi ku cikela mixo, bapristi bahombe bonkle ni bakulukumba ba banhu ba xuxa makungu hi Jesu ku mu daya.

2 Lezi ba mu bohile, ba mu yisa ba mu nyikela Pilatu mufumi.

3 Makunu Judasi, loyi a mu nyikelako, lezi a wonile a ku i abanyisilwe, a hunzuluka; a klerisa malana ya makumi manharu ka bapristi bahombe ni ka zikosani,

4 A ku, nzi onhile hi ku nyikela nkata lowu

wu nga haba nanzu. Ba ku, Ku nga maha yini ka hina? Ti wonela wena *kona*.

5 A hoxa hasi malana tempeleni, a suka, a ya ti sunga.

6 Bapristi bahombe ba teka malana, ba ku, A zi faneli ku ma beka minyikelwini, hakuba hi ntsengo wa nkata.

7 Ba wulawulana, ba xaba ha yona tikwanyana ga muwumbi, ku kelela bamatiko kona.

8 Hi kwa laho tikwanyana lego gi ha culwa, Tiko ga nkata, ni nyamukla.

9 Makunu ku humesa lexi xi wuliweko hi Jeremia muprofeti a ku, Ba tekile malana ya makumi manharu, ntsengo wa loyi a ba mu ringaniseleko, hi ntsengo lowo banana Ba-Israeli ba mu ringaniseko ha wona;

10 Makunu ba yi nyikela *ku xaba* tikwanyana ga muwumbi, kota lezi Hosi a nzi layileko.

11 Makunu Jesu a yima mahlweni ka mufumi; mufumi a mu wutisa, a ku, Wena Hosi ya Ba-Juda ke? Jesu a ku, U wula wena.

12 Lezi a ha lombetwa hi bapristi bahombe ni bakulukumba, a nga hlamulangi ncumo.

13 Makunu Pilatu a ku ka yena, A ku zwi zilo zingani ba zi tiyisako hi wena ke?

14 A nga mu hlamulangi ncumo ni mhaka yinwe; kasi mufumi a hlamala nguvu.

15 Makunu xikati xa mubuzo mufumi i tolebele ku klaklela banhu mubohiwa munwe, loyi ba mu kombelako.

16 Ba wa hi naye mubohiwa a dumileko, loyi i tibya Baraba.

17 Makunu lezi ba hlengeletene, Pilatu a ku

ka bona, Mu ranza a ku nzi mu klaklele mani? Baraba, kumbe Jesu loyi i tibya Kristu ke?

18 Hakuba i zi tibile a ku ba mu nyikele hi wukuxu.

19 Na a ha tsamile xitsanweni xa ku abanyisa, wasati wakwe a ruma kakwe, a ku, U nga mahi ni mhaka ni munhu loyi a lulamileko; hakuba nzi zwile nyamukla kubabiseka kahombe lorhweni hi kwa laho ka yena.

20 Bapristi bahombe ni bakulukumba ba hlo-hletela banhu ba ku ba kombele Baraba, ba daye Jesu.

21 Makunu mufumi a angula a ku ka bona, Mu ranza wihi ka laba bambiri nzi mu klaklele ka nwina? Ba ku, Baraba.

22 Pilatu a ku kabwe, Makunu nzi ta maha yini ka Jesu, loyi u tibya Kristu? Ba ku bonkle, Mu belelwe.

23 A ku, U mahile kubiha ku yini? Ba ba-huwa nguvu, ba ku, A beliwe.

24 Pilatu lezi a wona a ku a nga vuni ncumo, kani lezi dzolonga ga mahwa, a teka mati, a hlaza mandla mahlweni ka banhu, a ku, A nzi na nanzu nkatini wa munhu loyi a lulamileko; *ku* ti woneleni nwina.

25 Makunu tiko gonkle gi hlamula gi ku, Nkata wakwe *a wu mahe* hehla ka hina ni hehla ka bana ba hina.

26 Makunu a ba klaklela Baraba; kani lezi a mu xupule Jesu, a mu nyikela a ku a beliwe.

27 Makunu banyakasani ba mufumi ba mu yisa Jesu ndlwini ya mufumi, ba hlengeleta ka yena nklawa wonkle.

28 Ba mu funungula, ba mu funengeta hi nguwo ya xiwunguwungu.

29 Ba luka nzalama ya mizwa, ba yi rexa hlokweni yakwe, ni lihlanga canjeni gakwe ga xine; ba kizama mahlweni kakwe, ba mu tseketsetela, ba ku, Xewe, Hosi ya Ba-Juda!

30 Makunu ba mu pelela hi mari, ba teka lihlanga, ba mu ba hlokweni.

31 Lezi ba mu tseketsela, ba mu funungula nguwo ya xiwunguwungu, ba mu ambexa tinguwo takwe, ba mu yisa ku *mu* bela

32 Kota lezi ba ha huma, ba kuma munhu wa Kurene, bito gakwe Simoni; ba mu kurumeta ba ku a rwale xihambano xakwe.

33 Lezi ba tile utsanweni gi tibya Golgota, go tibya, utsamo ga hloko,

34 Ba mu nyika waini ku nwa gi vubileko ni nyongwa; loku a gi ringile, ngo a nga gi nwi.

35 Makunu lezi ba mu belile, ba abanyisa tinguwo takwe, ba hlalubana tihlolo.

36 Ba tsama, ba mu rinzela kona.

37 Ba beka le hehla ka hloko yakwe *dangarila* ga nanzu wakwe gi tsaliwe gi ku, LOYI HI JESU HOSI YA BA-JUDA.

38 Makunu ku beliwa *zinwe* naye bawukli bambiri, *munwe* hi xinene, ni *munwe* hi klelo ga ximatsi.

39 Labo ba hunzako ba mu rukatela hi tihlamba, ba hlakahlela tihloko,

40 Ba ku, Wena u kungumulako tempeli, u yi ake hi masiku manharu, ti ponise wena, Loku u Nwana wa Nungungulu, cika xihambanweni.

[Sheetswa, Matthew.]

7

41 Hi lezi bapristi bahombe ba *mu* tseketsela *zinwe* na batsali, ni bakulukumba, ba ku,

42 I ponisa banwani, yena a tsanzeka ku ti ponisa. Hi yena Hosi ya Ba-Israeli; a a cike makunu xihambanweni, hi ta kolwa ka yena.

43 A tsumba Nungungulu, a mu lwela makunu, loku i mu ranza; hakuba a ku, Nzi Nwana wa Nungungulu.

44 Ni bawukli laba ba wa beliwa naye, ba mu rukatela lezo.

45 Makunu ku sangula hi xikati xa wunklanu ni *xinwe* ku ya cikela xikati xa wunklanu na mune, munyama wu wa hi kona misabeni yonkle.

46 Hi xikati xa wunklanu na mune Jesu a bahuwa hi gezo gahombe, a ku, Eloi, Eloi, lema sabaktani? lexi xi ku, Nungungulu wa mina, Nungungulu wa mina, u nzi tsikile hi yini?

47 Banwanyani ba bona ba ha yimako kona, lezi ba zwile, ba ku, Loyi *munhu* a bita Elija.

48 Lukuluku munwe wa bona a tsutsuma, a teka kubi, a gi tatisa hi waini ga ku dzunga, a gi klomeka lihlangeni, a mu ha ku nwa.

49 Banwani ba ku, Tsika, a hi woneni, loku Elija i ta ta ku mu ponisa.

50 Jesu a engeta a bahuwa hi gezo gahombe, i tsikile moya *wakwe*.

51 Languta, nguwo *leyi yi tsemakanyisako* tempeli yi hanzuka hi laha xikari, yi sangula le hehla ku cikela lahasi; misaba yi tsekatseka, maribye ma panzeka;

52 Makunu mikele yi vululeka, zirumbi zi tele za labo ba sasekile laba ba ekleleko, zi vuxiwa;

53 Ba huma mikeleni anzako ka kuvuka ka-

kwe, ba engena mutini wa ku basa, ba wonekela ka banyingi.

54 Makunu nzuna ya zana, ni labo ba nga naye ba rinzela Jesu, loku ba wonile kutsekatseka ka misaba, ni lezi zi mahwako, ba cabile nguvu, ba ku, Zinene, loyi a hi Nwana wa Nungungulu.

55 Ba wa hi kona bawasati batele, *ba yimile* kule, ba languta, ba mu lanzelako Jesu ba huma Galile, ba mu kozela.

56 Xikari kabwe u wa hi kona Maria Magdalene, ni Maria nyine wa Jakobi ni Jose, ni nyine wa bana ba Zebedi.

57 Makunu lezi agambo gi cikele, a ta munhu i fumileko wa Arimatia, bito gakwe Josefa, na yena i hi mupizani wa Jesu.

58 Loyi a ya ka Pilatu, a kombela xirumbi xa Jesu. Makunu Pilatu a laya a ku a xi nyikiwe.

59 Josefa a xi teka xirumbi, a xi petsela hi nguwo ya ku basa,

60 A xi beka nkeleni wakwe muswa, lowo a nga xokola wona ribyeni; a wumbulusa ribye gahombe nyangweni ya nkele, a famba.

61 Ba wa hi kona Maria Magdalene, ni mu-nwani Maria, ba tsama mahlweni ka nkele.

62 Hi manziko, lego *hi siku* ga le nzako ka kulongisa, bapristi bahombe ni Ba-Farisi ba hle-ngeletana ka Pilatu,

63 Ba ku, Hosi, ha alakanya a ku loyi muxengeteli a ku, a ha hanya, Anzako ka masiku manharu nzi ta vuka.

64 Hi kwa laho a ku laye a ku nkele wu tiyiswe hi kala ku cikela siku ga manharu, kumbe bapizani bakwe ba nga ta, ba mu yiba, ba ku ka

banhu, U vukile ka ba fileko ; kugoha ko gumesa ku ta klurisa kubiha ka kuranga.

65 Pilatu a ku kabwe, Mu ni batsameli ; fambani, mu tiyise wona kota lezi mu zi tibako.

66 Hi zona ba ya, ba mu tiyisa nkele, ba tiyisa ribye hi xifungu, batsameli ba nga kona na bona.

XIPIMO 28.

1 Makunu kugumeni ka Sabado, kota lezi ku ta kuca, hi *siku* go ranga ga sonto, ku cikele Maria Magdalene na munwani Maria ku wona nkele.

2 Languta, ku wa hi kona kutsekatseka kaho-mbe ka misaba ; hakuba ingelosi ya Hosi yi cika tilweni, yi ta yi wumbulusa ribye, yi tsama hehla ka gona.

3 Kuwoneka kakwe ku kotisa xingwalangwanza, ni nguwo ya yona yi basile yi kotile hnguba.

4 Makunu hi kucaba kakwe batsameli ba ruru-mela, ba maha bo kota laba ba fileko.

5 Ingelosi yi hlamula yi ku bawasati, Mu nga cabi *nwina*, hakuba nza zi tiba mu laba Jesu, a nga beliweko.

6 I haba laha ; hakuba i vukile a kota lezi a wulako. Tanani mu wone utsamo legi kwa laha a nga eklele kona.

7 Haklisani mu ye, mu byele bapizani bakwe, mu ku, I vukile ka ba fileko ; langutani, i ya rangela mahlweni ka *nwina* ku ya Galile ; mu ta mu wona kwa laho. Langutani, nzi mu byelile.

8 Ba haklisa ba huma nkeleni hi ku caba ni kutsaka kahombe, ba tsutsuma ku ya hlautela bapizani bakwe.

9 Languta, Jesu a ba klangana, a ku, Xeweni. Ba tsinela ba koma mikonzo yakwe, ba mu dumisa.

10 Makunu Jesu a ku kabwe, Mu nga cabi: fambani mu ya byeletela bamakweru ba ku ba ye Galile, ba ta nzi wona kwa laho.

11 Makunu ba ha ya, languta, banwani batsameli ba cikela mutini, ba hlautela bapristi bahombe zonkle lezi zi mahileko.

12 Lezi ba hlengeletene ni bakulukumba, ba xuxa makungu, ba nyika banyakasani malana ma tele,

13 Ba ku, Wulawulani mu ku, Bapizani bakwe ba tile ni usiku, ba mu yibile, hi eklele.

14 Loku lexi xi zwala hi mufumi, hi ta mu vumisa, hi mu sirela.

15 Makunu ba teka malana, ba maha kota lezi ba gonziswako. Makunu mhaka leyi yi zwele xikari ka Ba-Juda, ni kala nyamukla.

16 Kani lezi bapizani laba kumi na munwe ba ya Galile, ka lexo xitsunga kwa laho Jesu a ba layisako kona.

17 Loku ba mu wonile ba *mu* dumisa: kani lezi banwani ba bilela.

18 Jesu a tsinelela, a kanela kabwe, a ku, Nzi nyikiwe ntamo wonkle le tilweni ni misabeni.

19 Fambani hi kwa laho, mu ya gonzisa tixaka tonkle, mu ba bapatize hi bito ga Dadani, ni ga Nwana ni ga Moya wa ku basa;

20 Mu ba gonzise ku hlayisa zonkle lezi nzi hi mu layisileko zona: langutani, nzi na *nwina* masiku yonkle hi kala magunwini ya tiko.

IVANGELI HI KUTSALA HI MARKU.

XIPIMO 1.

1 Kusangula ka ivangeli ya Jesu Kristu, *Nwana* wa Nungungulu.

2 Kota lezi ku tsaliweko hi Isaya muprofeti, Languta, Nzi ruma ntsumi wa mina mahlweni ka ngohe ya wena, wu ta longisako ndlela ya wena;

3 Gezo ga loyi a bahuwako manangeni a ku, Longisani ndlela ya Hosi, lulametani tindlela takwe.

4 Johani a ta, wa ku bapatiza manangeni, a kanela kubapatiza ka kuhunzuluka ni kutsetselelwa ka zonho.

5 Makunu ku humela kakwe tiko gonkle ga Judia, na ba Jeruselema bonkle, ba bapatizwa hi yena congweni wa Jordani, ba ku vumela zonho zabwe.

6 Johani a ambale nguwo ya woya ga kameli, *i na* likwapa xiwunwini xa yena, a ga tihumbi ni ulombe ga tiko.

7 A kanela a ku, Wa ta le nzako ka mina yena *i na* ntamo a nzi klulako, a nzi nga fanele ku korama ku klakla ngoti ya zilato zakwe.

8 Mina nzi mu bapaliza hi mati; kani yena i ta bapaliza *nwina* hi Moya wa ku Basa.

9 Makunu ku mahisile lawo masiku, a ta Jesu, a huma Nazareta wa Galile, a bapalizwa hi Johani Jordani.

10 Wa ku haklisa ku huma matini, a wona matilo ma vululeka, ni Moya wu fanana ni tuba wo cika hehla kakwe:

11 Ni gezo gi huma matilweni, gi ku, Wena u Nwana wa mina a ranziwako, loyi nzi tsakisako hi yena.

12 Makunu lukuluku Moya wu mu yisa manangeni.

13 I wa hi kona manangeni muni wa makumi ya masiku a ringiwa hi Satani: i wa hi kona ni zihari; tingelosi ti mu kozela.

14 Hi le nzako ka kunyikelwa ka Johani, ku cikele Jesu Galile, wa ku kanela ivangeli ya Nungungulu,

15 A ku, Xikati xi tatisile, wu tsinele mufumo wa Nungungulu; hunzulukani, mu kolwe ivangeli.

16 Lezi a ha hunza hi bimbi ga Galile, a wona Simoni ni Andru makabye wa Simoni ba ku hoxa likoka bimbini; hakuba a ba hi badembeli.

17 Jesu i te nga lo kabwe, Nzi lanzeleni, nzi ta mu maha mu mahe badembi ba banhu.

18 Lukuluku ba tsika tikoka, ba mu lanza.

19 Wa ku famba tsongwanyani, a wona Jakobi wa Zebedi, ni Johani makabye wa yena, ba nga kona ngalabeni ba ku zumbetela tikoka.

20 Lukuluku a ba bita; ba siya dadani wabwe Zebedi ngalabeni zinwe ni batiri, ba mu lanzela.

21 Ba ya ba engena Kapernaume. Makunu lukuluku hi siku ga Sabado a engena sinagogeni, a gonzisa.

22 Ba riwuka hi kugonzisa kakwe; hakuba i lo ba gonzisa kotile i na ntamo a nga hi kota lezi batsali.

23 Makunu i wa hi kona sinagogeni ga bona munhu i na moya wo biha, a nga bahuwa,

24 A ku, Hi na yini ku maha na wena, Jesu wa Nazareta? u tile ku hi mbetisa ke? Nza ku tiba wena u mani, u wa ku Basa wa Nungungulu.

25 Jesu a mu tsanwisa, a ku, Miyela, u hume ka yena.

26 Makunu moya wo biha wa ku mu hanzula, wa ku bahuwa hi gezo gahombe, wu huma ka yena.

27 Ba hlamala bonkle, lezo ba wutisana ba ku, Xi yini lexi? hi kugonzisa kuswa! a laya mi-moya yo biha hi ntamo, yi mu ingisa.

28 Makunu wudumo wakwe wu humile lukuluku maklelweni yonkle ya se Galile.

29 Lukuluku, na ba humile sinagogeni, ba cikela ndlwini ya Simoni ni Andru, zinwe na Jakobi ni Johani.

30 Makunu mukokati wa Petro a eklele a babya hi kukukumbala; lukuluku ba mu byela hi yena.

31 A ta a mu vuxa, a mu koma hi canja; kukukumbala ku mu siya, a ba kozela.

32 Ni agambo, na gi hlwile gambo, ba neha ka yena bonkle ba babyako, ni labo ba na mademoni.

33 Muti wonkle wu hlengeletene hi nya-
ngweni.

34 A holisa banyingi ba babyako hi mitungu
yo tala, a hlongola mademoni ma tele; a nga
vuneli mademoni ku wula, hakuba ma mu tiba.

35 Ni mixweni, hi ku binzuka nguvu, a suka,
a huma, a ya utsanweni ga xiwunza, kwa laho a
kongela kona.

36 Simoni ni labo ba nga hi kona naye ba mu
lanzisela.

37 Na ba mu kumile, ba ku kakwe, Bonkle ba
ku laba.

38 A ku kabwe, A hi yeni mitini yi nga kusu-
hani; nzi kanele kwa laho hakuba nzi tela hi
kwa laho ka lexi.

39 A ya a engena masinagogeni ya bona go-
nkle Galile, a kanela a hongola mademoni.

40 Ku ta kakwe hlokonho, yi mu kombela, yi
kizama *mahlweni ka yena*, yi ku ka yena, Loku
u ranza, u kota ku nzi basisa.

41 A haukela, a nauluta canja gakwe, a mu
kumba, a ku kakwe, Nza zi ranza, basa, wena.

42 Makunu lukuluku hlokonho yi suka ka
yena, a basiwa.

43 A mu layisisa, lukuluku a mu humesa,

44 A ku kakwe, Languta, u nga wuli ncumo
ka munhu; kani lezi famba, u ti kombise ka mu-
pristi, u nyikele hi kuhlaziwa ka wena zilo a zi
layako Mosi, ku mahe wumbuni ka bona.

45 Kani yena a humele, a sangula ku kanela
nguvu, ni ku hlamusa mhaka, a ku kasi Jesu a
nga koti ku engena mutini mahlweni ka banhu,
kani lezi a nga kona lahandle matsanweni ya

xiwunza: ba ta kakwe, ba huma maklelweni yonkle.

XIPIMO 2.

1 Lezi a engeta a engena Kapernaume hi le nzako ka masiku *yokari*, ku zwala a ku, i kona ndlwini.

2 Banyingi ba tsombana ba ku kasi gi ha haba utsamo *ka bona*, ge, na hi se nyangweni; a kana nela mhaka ka bona.

3 Ba ta, ba ku neha kakwe xikurubu, xi rwe-lwe hi mune wa banhu.

4 Lezi ba tsanzeka ku tsinela kakwe hi xidlemo, ba funungula lwangwa laha a nga kona; na ba boxile, ba cisa sango kwa laho xikurubu xi nga eklele kona.

5 Lezi Jesu a wona kukolwa kabwe, a ku ka xikurubu, *Nwananga*, zi tsikisilwe zonho za wena.

6 Kani lezi ba wa hi kona batsali bokari, ba tsamile kwa laho, ba ku ehleketa timbilwini tabwe,

7 Hi yini loyi *munhu* a wulako lezo? a rukatela: Hi mani a nga kota ku tsikisa za kuonha kani lezi hi *munwe* Nungungulu ntsena?

8 Lukuluku Jesu, na a tiba hi moya wa yena a ku ba ehleketa lezo xikari kabwe, a ku ka bona, Hi yini mu ehleketako zilo lezi timbilwini tanwina?

9 Hi kwihi ku hehukako, ku wulawula ka xikurubu, *Za* kuonha za wena zi tsikisilwe, kumbe a ku, Suka, u teke sango ga wena, u famba?

10 Kani lezi a ku kasi mu tiba *Nwana* wa munhu i na ntamo misabeni ku tsikisa zonho (a ku ka xikurubu),

11 Nzi ku ka wena, Suka, u teke sango ga wena, u ya ndlwini ya wena.

12 A suka, lukuluku a teka sango, a huma mahlweni ka bonkle; a ku kasi ba hlamala bonkle, ba mu dumisa Nungungulu, ba ku, Cima a hi wonangi lezo.

13 A engeta a huma se ka bimbi; banhu bo tala ba tsombana kakwe, a ba gonzisa.

14 Makunu na a ha hunza, a wona *Levi nwana* wa Alfeu wo tsama utsanweni ga ku lubisa, a ku kakwe, Nzi lanzisele. A suka, a mu lanzela.

15 Ku mahisile, na a tsamile kugeni ndlwini yakwe, bahlengisi banyingi ni baonhi ba tsama ni Jesu na bapizani bakwe: hakuba ba wa hi kona banyingi, ba mu lanzela.

16 Batsali ni Ba-Farisi, na ba wonile a ga ni baonhi ni bahlengisi, ba ku ka bapizani bakwe, A ga ni bahlengisi ni baonhi.

17 Na a zwile Jesu, a ku kabwe, Bo hanya a ba labi *nanga*, kani lezi ba babyako ba yi laba ntsena: a nzi tangi ku bita bo lulama, kani lezi baonhi.

18 Bapizani ba Johani ni ba Ba-Farisi ba ha yila za ku ga. Ba lo ta ba ku kakwe, Hi yini bapizani ba Johani ni ba Ba-Farisi ba yila zoga, kani lezi bapizani ba wena ba nga yili?

19 Jesu a ku kabwe, Banakulobye ba mukonwana ba ta yila za ku ga ha yini, lezi mukonwana a ha hi kona na bona ke? makunu loku

mukonwana u kona na bona, ba tsanzeka ku yila zoga.

20 Kani lezi masiku ma ta ta, lezi mukonwana a ta susiwa ka bona, makunu ba ta yila hi lego siku.

21 A ku na munhu a rungelako xitiba xiswa nguweni yo hlakala: hi lezi lexi *xiswa* xi tatisako *ka yona* xi susa ka yona, xiswa ka yo hlakala, xiboxo xi engeta ku hanzuka.

22 A ku na munhu a celako waini giswa mikwameni ya kale: kumbe waini gi yi boxa mikwama, waini gi halaka, mikwama yi onhekela; kani lezi waini giswa gi celiwa mikwameni yiswa.

23 Ku mahisile, lezi a tsemakanya masinwini hi Sabado; bapizani ba yena ba sangula ba kota bo famba, ku tsoba mabele.

24 Ba-Farisi ba ku kakwe, Languta, hi yini ba mahako hi siku ga Sabado lexi a xi nga faneleko?

25 A ku kabwe, Cima a mu gonzangi lexi xi nga mahiwa hi Davida, lezi i na ni kuvumala, na a zwile ndlala, yena, ni labo ba nga kona naye ke?

26 A ku a engena ndlwini ya Nungungulu lezi Abiataru i wa hi mupristi wahombe, a ga zibaba zo beketelwa, lezi a zi nga fanele ku giwa kasi bapristi ntsena, a nyika ka labo ba nga naye?

27 A ku kabwe, Sabado gi mahelwa banhu, banhu a ba mahelangi Sabado.

28 Hi lezi Nwana wa munhu hi Hosi ya Sabado kambe.

XIPIMO 3.

1 Makunu a engeta a engena sinagogeni; i wa hi kona munhu a nga na ni canja gi lameleko.

2 Ba mu rinzela, loku i ta mu holisa hi Sabado; kasi ba mu kumisa nanzu.

3 A ku ka munhu a nga na ni canja gi lameleko, Suka u yime xikari.

4 A ku kabwe, Ku fanela hi Sabado ku maha zo saseka, kumbe ku maha zo biha, ku hanyisa, kumbe ku daya ke? Kani lezi ba miyela.

5 Lezi a ba langutele hi kukariha, i xanukile hi ku binza ka timbilu ta bona, a ku ka munhu, Nauluta canja ga wena. A nauluta; makunu canja gakwe gi holiswa.

6 Ba-Farisi ba huma, lukuluku ba maha makungu zinwe na ba Ba-Herodi, ba ku ba mu daye hi ku yini.

7 Jesu ni bapizani bakwe ba enza, ba ya se ka bimbi: xidlemo xahombe xi mu lanzisela, xi huma Galile,

8 Ba huma Judia, ni Jeruselema, ni Idumia, ni hi le tsungeni wa Jordani, ni ba se ka Tire ni Sidoni, banhu banyingi, na ba zwile zilo lezo i zi mahileko, ba ta kakwe.

9 A wula ka bapizani bakwe, a ku ngalaba yi mu yimele hi kwa'laho ka banhu, kumbe ba nga mu kamanyeta.

10 Hakuba a hanyisile bo tala; hi kwa laho a ba ti hoxa hehla kakwe, kasi ba mu kumba bonkle ba nayo mitungu.

11 Mimoya ya ku biha, lezi yi mu wona, yi wa

mahlweni kakwe, yi bahuwa, yi ku, Wena u Nwana wa Nungungulu.

12 A yi laya nguvu a ku yi nga mu kombisi.

13 A kanziya xitsungeni, a bitana ka yena laba a ba ranzako ; ba ta kakwe.

14 A beka ba kumi na bambiri, laba a ba cula bapostoli, ba ku ba nga hi naye, kasi a ba ruma ku kana,

15 Ba maha ni ntamo ku hlongola mademoni :

16 Simoni a mu culisa bito a ku hi Petro ;

17 Jakobi wa Zebedi, ni Johani makabye wa Jakobi, a ba cula mabito ma ku hi Boanergese, lexo xi tibya, Bana ba kudzinza :

18 Ni Andru, ni Filipu, ni Bartolome, ni Mateu, ni Tomasi, ni Jakobi wa Alfeu, ni Tadeu, ni Simoni Mu-Kanani,

19 Ni Judasi Iskarioti, loyi a mu nyikelako.

20 A ya engena ndlwini. Xidlemo xi tso-
mbana kambe, a ku lezo ba tsanzeka ku ga zibaba.

21 Lezi ba zwile ba se kabwe, ba huma, ba ya ku mu koma : hakuba ba te nga lo, U. hungu-
kile.

22 Batsali laba ba nga cika ka Jeruselema ba ku, I na Bezebule ; a hlongola mademoni hi hosi ya mademoni.

23 A ba bitana, a ku kabwe hi mifananiso, Sa-
tani a tiba ku hlongola Satani hi ku yini ?

24 Loku mufumo wu abanyisene woce, lowu mufumo wu tsanzeka ku yima.

25 Loku yindlu yi abanyisene yoce, leyo yindlu a yi nga ta yima.

26 Loku Satani a ti vukela yena nwinyi, a ti

abanyisene, a tsanzeka ku yima, kani lezi i na ni kugumesa.

27 A ku na munhu a tibako ku engena ndlwini ya nhena, a wukla zibya zakwe, loku a nga sanguli a boha nhena; makunu i ta wukla yindlu yakwe.

28 Zinene nzi ku ka nwina, kuonha konkle ku ta tsikiswa ka bana ba banhu, ni kurukatela a ba rukatelako ha kona:

29 Kani loyi a rukatelako Moya wo Basa, cima a nga na kutsikiswa, kani yena i na ni nanzu wa kuonha hi kala hi pinzuka:

30 Hakuba ba ku, I na ni moya wa ku biha.

31 I lo ta nyine wakwe ni bamakabye bakwe, ba yima lahandle, ba rumela kakwe, ba mu bita.

32 Xidlemo xi tsamile, xi mu renzeleke xikari, xi ku kakwe, Languta, nyine wa wena, ni bamakwenu ba wa hi lahandle, ba ku laba.

33 A hlamula a ku kabwe, Hi mani nyine wa mina ni bamakweru?

34 Makunu a cuwukela laba ba nga tsama ba mu renzeleka xikari, a ku, Langutani, nyine wa mina ni bamakweru!

35 Hakuba loyi a mahako kuranza ka Nungungulu, hi yena makweru, ni makweru wa xisati, ni nyine.

XIPIMO 4.

1 Makunu a engeta a sangula ku gonzisa hi klelo ga bimbi. Ku tsombana kakwe xidlemo xahombe nguvu, kasi lezi a engena ngalabeni, a tsama le bimbini; banhu bonkle ba wa hi kona fungweni wa bimbi.

2 A ba gonzisa timhaka ti tele hi mifananiso, a ku kabwe kugonziseni kakwe,

3 Ingisani : Langutani, muxwanyi a humele, a ya xwanya.

4 Makunu lezi a xwanya, timbeu tinwani ti wa laha ndleleni, ti ta tinyanyani ti jowotela tona.

5 Tinwani ti wa maribyeni, laha ku nga haba misaba yo tala, ti haklisa ti mila hakuba a ti nga na ni misaba ma tele.

6 Lezi gi klabile gambo, ti hiswa ; hakuba ti nga vumala mitsu, ti wuna.

7 Tinwani ti wa mizweni, mizwa yi kula yi ti daya, a ti tralangi bana.

8 Tinwani ti wa misabeni yo saseka, ti trala bana, ti ku mila ti ku kula, ti trala, tinwani hi makumi manharu, tinwani hi nklanu wa makumi ni kumi ginwe, tinwani hi zana.

9 A ku, Loyi i na ni tindlebe ku ingisa, a ingise.

10 Makunu lezi i wa ha yece, laba ba wa hi kona naye ni ba kumi na bambiri ba mu wutisa mifananiso.

11 A ku kabwe, Ka nwina ku nyikiwa xikundla xa mufumo wa Nungungulu ; kani lezi ka laba ba nga hi lahandle zilo zonkle zi mahiwa hi mifananiso :

12 A ku hi ku wona ba wone, ba nga wonisisi ; ni hi ku zwa ba zwe, ba nga ingisi ; kumbe ba hunzuluke kambe, ba tsikiswe *zonho*.

13 A ku kabwe, A mu tibi mufananiso lowu ke ? mu ta tiba hi ku yini yonkle mifananiso ?

14 Muxwanyi a xwanya mhaka.

15 Laba ba wa hi ndleleni hi labo, kwa laha

mhaka yi xwanyiwako kona, na ba zwile, lukuluku a ta Satani, a susa mhaka yi xwanyiweko timbilwini tabwe.

16 Hi lezi laba ba nga xwanyiwa maribyeni hi labo, loku ba zwile mhaka, ba haklisa ba yi amukela hi ku tsaka;

17 Makunu ba nga haba mitsu xikari kabwe, kani lezi ba tiya xikatanyana; makunu loku ku cikela kombo kumbe kuxaniswa hi kwa laho ka mhaka, ba haklisa ba hunguka.

18 Ni banwani hi labo ba xwanyiweko mizweni; laba hi bona ba zwako mhaka,

19 Makanakanelo ya tiko, ni kukohlisa ka xuma, ni kunabela ka zilo zinwani ku ku engena, ku klimba mhaka, yi maha nyumba.

20 Labo hi bona ba xwanyiweko misabeni yinene, ba yi zwako mhaka, ba yi amukela, ba trala bana, banwani hi makumi manharu, banwani hi nklanu wa makumi ni kumi ginwe, banwani hi zana.

21 A ku kabwe, Kandiya yi nehwa yi ku yi bekiwe lahasi ka xirunzu kumbe lahasi uririni, yi nga si klomekwa sinyeni ke?

22 Hakuba a xi na xilo xi fihlalileko, kani lezi xi ta kombetwa; a xi na *xomaha* xi nga fihlala, kani lezi xi ta ta hlikaneni.

23 Loku a hi kona loyi a ku ni tindlebe ta ku zwa, a ku zwe.

24 A ku kabwe, ingisani lexi mu xi zwako; hi lipimo lolu mu nga pimela hi lona, mu ta pimelwa hi lona: ku ta engetelwa ka *nwina*.

25 Hakuba loyi a nga naxo, xi ta hiwa ka-

[Sheetswa, Mark.]

§

kwe; ni loyi a ku na ncumo, ku ta tekiwa kakwe ni lexi a nga naxo.

26 A ku, wu maha lezo mufumo wa Nungungulu, wu kota munhu loyi a gyalako mbeu misabeni;

27 A eklele a vuke usiku ni hlikani mbeu yi hluka, yi mila, hi laha a nga tibiko ha kona.

28 Misaba yi trala bana hi ka yona; kuranga kluka, anzako ka gona mponwani, makunu zifaki zi nga pfuna hi mponwani.

29 Kani lezi ma buvile mabele, a haklisa a engenisa mukwana, hakuba kuhula ku cikele.

30 A ku, Hi ta fananisa mufumo wa Nungungulu hi ku yini? hi ta wu ringanisa hi mufananiso wa yini?

31 Wu kotisa nyungi ya xinapi, leyo na yi xwanyilwe misabeni, hi yitsongwanyani ni timbeu tonkle ta misabeni,

32 Kani lezi yi xwanyilwe, yi mila, yi maha yahombe yi klula timbeu tonkle, yi humesa marabi yahombe, a ku kasi zinyonyani za tilo zi tiba ku tsama lahasi ka nzuti wa xona.

33 Hi mifananiso yitele hi leyi a kanela mhaka kabwe, ba kota ku yi zwa.

34 A nga kanelangi kabwe ku nga haba hi mufananiso: kani lezi lomo xikundlweni a ba ringanisela bapizani bakwe zonkle.

35 Hi lego siku, lezi agambo gi cikele, a ku kabwe, A hi peleleni le tsungeni.

36 Makunu bo siya xidlemo, ba mu teka *na bona*, kota lezi i wa hi ngalabeni. Tinwani tingalaba ti wa hi kona naye.

37 Ku humelela xipupuri xahombe xa meho,

magandlati ma ba ma engena ngalabeni, kasi lezi ngalaba yi laba ku tala *hi mati*,

38 Na yena i wa hi le nzako ngalabeni, a eklele hi xiseketelo: makunu ba mu vuxa, ba ku kakwe, Mugonzisi, a hi ncumo ka wena u ku hi mbetisa ke?

39 A vuka, a tsanwa meho, a ku ka bimbi, Kumiyela, miyela. Meho yi miyela, makunu ma wa hi kona malenga yahombe.

40 A ku kabwe, Hi yini mu cabako? Mu vumala ha yini kukolwa?

41 Ba caba hi kucaba kahombe, ba wulawulana, ba ku, Hi maní loyi, a ku meho ni bimbi gi mu ingisako?

XIPIMO 5.

1 Ba cikela le tsungeni wa bimbi, tikweni ga Ba-Geraseni.

2 Lezi a humile ngalabeni, lukuluku a klanganisiwa hi munhu a huma mikeleni, i na ni moya wo biha,

3 Loyi a tsamako mikeleni: a ku na munhu i na ntamo ku mu boha, kokwihi, na hi mangelji;

4 Hakuba i wa bohilwe zikati zinyingi hi zikotso ni mangelji, mangelji ma tsobilwe hi yena, ni zikotso zi beukilwe; a ku na munhu a tibako ku mu ribata.

5 Hi zikati zonkle, usiku ni hlikani, i wa hi le mikeleni ni le zitsungeni, wo bahuwa, a ti cekela hi maribye.

6 Lezi a mu wona Jesu hi kule, a tsutsuma, a mu kesela;

7 A bahuwa hi gezo gahombe, a ku, Nzi maha yini na wena, Jesu, *Nwana* wa Nungungulu loyi a nga hehla-hehla? Nzi ku hlambanyisa Nungungulu, u nga nzi xanisi.

8 Hakuba i te nga lo kakwe, Huma munhwini loyi, moya wo biba.

9 A mu wutisa, a ku, Bito ga wena u mani? A ku kakwe, Legioni bito ga mina, hakuba hi banyingi.

10 Makunu a mu kongela nguvu, a ku a nga ba rumisi tikweni.

11 Ku wa hi kona kwa laho, hi le xitsungeni, nklambi wahombe wa makumba, ma ga.

12 Yi mu kongela, yi ku, Hi rume makumbeni, a ku hi engene ka wona.

13 A yi vumela. Makunu mimoya yo biha yi huma, yi engena makumbeni; nklambi wu tsutumela nzelelweni wu engena bimbini, *hi ku hlayiwa* hi makumi mambiri ya mazana, ma wela bimbini.

14 Makunu laba ba risako wona baabela, ba ya hlautela mutini ni tikweni. Ba ta ku wona lexi xi mahilweko.

15 Ba cikela ka Jesu, ba mu wona loyi a nga na ni demoni, a tsama, a ambala, a ingisa, yena a nga ni legionni: ba caba.

16 Makunu laba ba wonileko ba ba byeletela hi ku yini a nga mahilwe ka demoni, ni ka makumba.

17 Ba sangula ku mu kongela a ku a suka tikweni gabwe.

18 Lezi a engena ngalabeni, loyi a nga ni mademoni a mu kongela a ku a tsame naye.

19 A nga mu vumelangi, kani lezi a ku kakwe, Yana ka yindlu ya wena ka ba se ka wena, u ba byeletele lezi zonkle Hosi yi zi mahelileko wena, yi ku haukela.

20 A enza a sangula ku kanela se ka Dekapoli zilo zonkle Jesu a mu mahelako: ba hlamala bonkle.

21 Lezi Jesu a klela a pelela le tsungeni hi ngalaba, xidlemo xahombe xi tsombana kakwe; i wa hi kona se ka bimbi.

22 Makunu a ta munwe wa bafuni ba sinagoga, bito gakwe hi Jairo; a mu wona, a wa hi le mikonzweni yakwe;

23 A mu kongela nguvu, a ku, Nhanyana wa mina a ha hlala; u nga ta u beka mandla hehla kakwe kasi a hanyisa, a hanya.

24 Makunu a famba naye. Xidlemo xahombe xi mu lanzisela, xi mu kamanyeta.

25 Wasati loyi i na ni ntungu wo humesa nkata kumi ga malembe ni malembe mambiri,

26 A xaniswa nguvu hi tizanga titele, a ti nyikile zilo zakwe zonkle a nga hi nazo, a nga vuni ncumo, kani lezi kubabya kakwe ku engetela.

27 Na a zwile timhaka ta Jesu, a ta banhwini hi lenzako, a kumba nguwo yakwe.

28 Hakuba a ku, Loku nzi kumba tinguwo takwe ntsena, nzi ta hanya.

29 Lukuluku hlowo ya nkata wakwe yi tra; a zwa mirini *wakwe* a ku i hanyisile ka ntungu wakwe.

30 Makunu lukuluku Jesu a tiba yena *nwinyi* a ku ntamo wu humile kakwe, a hunzukela ka

banhu, a ku, Hi mani a nga kumba tinguwo ta mina?

31 Bapizani bakwe ba ku kakwe, U wona xidlemo xi ku kamanyeta, u nga lo, Hi mani a nzi kumbileko?

32 Makunu a cuwukela a ku a wone loyi a mahileko lexi.

33 Wasati a caba, a rulumela, a xi tiba lexi a mahilweko kakwe, a ta a wa mahlweni kakwe, a mu byela zinene zonkle.

34 A ku kakwe, Nwananga, Kukolwa ka wena ku ku hanyisile; famba kwatsi, u hanyise ka ntungu wa wena.

35 Lezi a ha wulawula, ba ta laba ba humako *ndlwini* ya mufumi wa sinagoga, ba ku, Nhandyana wa wena i file: u ha karatela hi yini Mungonzisi?

36 Kani lezi Jesu, wo kala a nga ingisi mhakayi nga wuliwa, a ku ka mufumi wa sinagoga, U nga cabi, kolwa ntsena.

37 A nga vumelangi munhu ku mu lanzela, sine Petro, ni Jakobi, ni Johani, makabye wa Jakobi.

38 Ba cikela *ndlwini* ya mufumi wa sinagoga, a wona dzolonga, ni laba ba rilako, ni laba ba hlalukako nguvu.

39 Lezi a engena a ku kabwe, Mu mahela dzolonga hi yini, mu rilako? Nwana a nga fangi, kani lezi a eklele.

40 Ba mu hleka. Kani yena, lezi a ba humesa lahandle bonkle, a teka raru wa *nwana* ni nyine wakwe, na bona ba nga naye, a engena laha a nga hi kona *nwana*.

41 A koma *nwana* hi canja, a ku ka yena, Talita kumi; lexi xi titya, hi kuringaniselwa, Nhwanyana, nzi ku ka wena, Vuka.

42 Lukuluku nhwanyana a vuka, a ti fambela; hakuba i na ni kumi ga malembi ni malembe mambiri. Ba riwuka hi kuhlamlala kahombe.

43 Makunu a ba layisisa nguvu a ku lexi xi nga tibi hi munhu: a laya a ku, ba mu ha za kuga.

XIPIMO 6.

1 Wa huma kwa laho, a ta tikweni ga se kabwe; bapizani bakwe ba mu lanzisela.

2 Lezi gi cikele Sabado, a sangula ku gonzisa sinagogeni: banyingi ba zwako ba hlamala, ba ku, Zi ta hi kwihi zilo lezi ka loyi? Ku yini kuklariha loku a nyikilweko ka loyi munhu, ni mitiro leyi yahombe yi mahwako hi canja gawe?

3 Loyi a nga hi gogwe ke? *nwana* wa Maria, makabye wa Jakobi, ni Jose, ni Juda, ni Simoni ke? bamakabye bakwe ba xisati a ba nga hi kona laha ka hina ke? Ba hunguka hi yena.

4 Jesu a ku kabwe, Muprofeti i dzunzilwe, sine tikweni ga se kabwe, ni se maxakeni yakwe, ni lomo ndlwini yakwe.

5 A tsanzeka yena ku maha kwa laho ntiro wahombe, a beka mandla ntsena hehla ka batso-ngwanyani ba babyako, a ba hanyisa.

6 Wa hlamala hi ku kala ku kolwa kabwe. Wa fambafamba zimutaneni wo gonzisa.

7 A bitana ba kumi ni bambiri, a sangula ku

ba ruma hi bambiri ni bambiri ; a ba nyika ntamo hehla ka mimoya yo biha.

8 A ba laya a ku ba nga teki ncumo ka ndlela *yabwe*, sine nhonga ntsena ; ba nga teki zibaba, ni mkwama, ni malana xigwamaneni xabwe :

9 Kani lezi *ku ya* ba boha zilato : ba nga ambali mabaji mambiri.

10 A ku kabwe, Kwa laha mu engena ndlwini, tsamani kwa laho ku kala mu suka kona.

11 Ni legi utsamo a gi nga ta mu amukelako, ba nga mu ingisi, loku mu huma kona, pupanhani ntsuri lowu lahasi ka mikonzo ya *nwina* ku ma-ha wumbuni kabwe.

12 Ba huma, ba kanela ba ku, banhu ba fela ku hunzuluka.

13 Ba hlongola mademoni matele, ba tola hi mafura banyingi ba babyako, ba ba hanyisa.

14 Hosi Herodi yi zwa ; hakuba gi zwele bito gakwe ; yi ku, Johani Mu-Bapatizi i vukile ka ba fileko, hi kwa laho mitiro yahombe yi tira hi yena.

15 Kani lezi *banwani* ba ku, Hi Elija ; *banwani* ba ku, Hi muprofeti, *kota munwe* wa baprofeti.

16 Kani lezi Herodi, na a zwile, a ku, Hi Johani, loyi nzi mu tsemileko hloko, i vukile ka ba fileko.

17 Hakuba Herodi yena *nwinyi* a rumela, a mu koma Johani, a mu boha le paxweni hi kwa laho ka Herodia, sati wa Filipu, makabye wakwe ; hakuba i wa mu tekile.

18 Hakuba Johani a ku ka Herodi, A hi faneli u teke wasati wa makwenu.

19 Makunu Herodia a ti beka mahlweni kakwe, a laba ku mu daya; a tsanzeka yena.

20 Hakuba Herodi a mu caba Johani, a mu tiba a ku hi munhu wo lulama ni wo saseka, a mu gonga. Na a zwile, a kanganyisile nguvu; a mu zwa hi ku nengela.

21 Lezi gi cikele siku go saseka, Herodi hi siku go hanyiwa gakwe a mahela mubuzo ka bakulukumba bakwe, ni tinzuna takwe, ni tinganakana ta Galile;

22 Wa engena nhanyana wa Herodia, a kina, a tsakisa Herodi, ni laba ba nga tsama naye za kugeni; hosi yi ku ka nhwana, Nzi kombele lexi u xi ranzako, nzi ta ku nyika xona.

23 A hlambanya kakwe *yi ku*, Loku u nzi kombela, nzi ta ku nyika, hi ku abanyisa mufumo wa mina hi laha xikari.

24 Wa huma a ku ka nyine wakwe, Nzi ta kombela yini? Yena a ku, Hloko ya Johani Mu-Bapatizi.

25 Lukuluku a haklisa a engena ka hosi, a kombela, a ku, Nzi ranza nzi ku nzi he makunu ngelweni hloko ya Johani Mu-Bapatizi.

26 Hosi yi tsuba nguvu; kani lezi hi kwa laho ka zihlambanyo zakwe, ni ka laba ba tsamileko naye za kugeni, a yi ranzangi ku mu beleta.

27 Hosi yi haklisa yi ruma nyakasani wa mutsamelo wakwe, a mu laya hi ku neha hloko yakwe: makunu a ya mu tsema hloko paxweni,

28 A neha hloko yakwe hi ngelo, a yi nyika ka nhwana; nhwana a yi nyika ka nyine wakwe.

29 Lezi ba xi zwile bapizani bakwe, ba ta ba teka xirunbi xakwe, ba xi lahla nkeleni.

30 Makunu bapizani ba tsombana ka Jesu, ba mu byeletela zonkle lezi ba zi mahileko, ni lezi ba zi gonzisako.

31 A ku kabwe, Ngonani *nwina* hi le klelweni se ka utsamo ga xiwunza, mu humule xikatanzana. Hakuba ba wa hi kona banyingi ba ha ta, ni bo famba, a ba nga hi na xikati xa ku ga.

32 Ba famba hi ngalaba se ka utsamo ga xiwunza ba le xikundleni.

33 *Banhu* ba ba wona ba ya, bo tala ba mu tiba, ba tsutsuma kona hi milengi ba huma mitini yonkle, ba ba rangela.

34 Na a humile, a wona xidlema xahombe, a xi zwela busiwana; hakuba ba maha kota tiivu ti nga haba ni murisi; a sangula ku ba gonzisa timhaka titele.

35 Lezi siku gi mbetile ba ta kakwe bapizani bakwe, ba ku, Utsamo hi xiwunza, makunu hi agambo:

36 Ba klerise, kasi ba ya zimutaneni lezi zi renzelekako xikari, ni se mitini, ba ti xabele zoga.

37 A hlamula a ku kabwe, Ba pameleni *nwina*, ba ga. Ba ku kakwe, Hi ta ya, hi xaba zibaba hi tidenario ta mazana mabiri, hi ba he zoga ke?

38 A ku kabwe, Mu nazo zibaba zingani? Fambani mu ya wona. Lezi ba zi tiba ba ku, Hi nklanu, ni zidluwani zimbiri.

39 A ba laya, a ku ba tsama bonkle hi miklawaklawwa hehla ka byanyi lego gonyuka.

40 Makunu ba tsama, ba abana hi mazana, ni hi nklanu wa makuni.

41 A teka zibaba za nklanu ni zidluwani zimbi, a languta le tilweni, a kesa, makunu a kema zibaba; a ba nyika bapizani ku beka mahweni ka bona, ni zidluwani zimbi a zi abela bonkle.

42 Ba ga bonkle, ba ku ba xura.

43 Ba rolela maklakla hi zirunzu za kumi ni zimbi zitele, ni za zidluwani.

44 Laba ba nga ga zibaba ba wa hi nklanu wa makumi ya mazana ya banuna.

45 Lukuluku a kurumeta bapizani ba yena ku engena ngalabeni, ba *mu* rangela ba pelela le tsungeni wa Betsaida, lezi yena a ha klelisa xidlemo.

46 Lezi a ba klelisile, a kanziya xitsungeni ku ya kongela.

47 Na gi hlwile gambo, ngalaba yi wa hi le xikari ka bimbi, yena i le ha yece misabeni.

48 A ba wona ba xaniseka hi ku bonza, hakuba meho yi hambene na bona, hi xikati xa mune wa mulabeleli wa usiku, a ta kabwe, a famba ehla ka bimbi; a laba a ya ku ba hunza.

49 Kani bona, loku ba mu wona wo famba ehla ka bimbi, ba fembela ba ku, hi xigono, ba bahuwa:

50 Hakuba bonkle ba mu wona, ba dzuka. Kani yena a haklisa a wulawula nabo, a ku kabwe, Tiyani: hi mina, mu nga cabi.

51 A kilela kabwe ngalabeni; meho yi miyela; ba hlamala nguvu.

52 Hakuba ba nga ingisangi *xiriwuko* xa nklanu wa zibaba, kani lezi mbilu yabwe yi binziwa.

53 Lezi ba pelile, ba cikela tikweni ga Gene-sareta, ba tsinela siwoni.

54 Na ba humile ngalabeni, lukuluku ba mu tiba,

55 Ba tsutsumela tikweni lego gonkle, ba sangula ku rwala hi masango labo ba babyako, ba ba *neha* laho ba zwa a ku i wa hi kona.

56 Laha a engena kona, zimutaneni, ni mitini, kumbe masinwini, ba beka bo babya mitsenzeli, ba mu kongela ba ku ba kumbe mupetso wa nguwo yakwe ntsena; laba ba mu kumbako ba hanyisa.

XIPIMO 7.

1 Ku hlengeletana kakwe Ba-Farisi ni banwani ba batsali, ba huma Jeruselema,

2 Laba ba wa wonile banwani ba bapizani bakwe ba ga zibaba hi mandla zo biha, lexi xi tibya, hi mandla ma nga hlazwangi.

3 Hakuba Ba-Farisi, ni Ba-Juda bonkle, loku ba nga hlambisisi mandla, a ba gi, ba ku koma matsamelo ya zikosani.

4 *Loku ba huma* utsanweni go tsombana, loku ba nga ti hlambi, a ba gi: zi kona zinwani zilo zinyingi lezi ba zi amukeleko ku zi koma, hi ku hlaza tikopo, ni timbita, ni zibya za suku.

5 Makunu Ba-Farisi ni batsali ba mu wutisa ba ku, Bapizani ba wena a ba fambi hi yini kota matsamelo ya zikosani, kani lezi ba ga zoga hi mandla a ma nga hlazwangi.

6 A ku kabwe, Isaya a kanela kwatsi ka nwina baxengeteli, kota ku tsaliweko a ku, Laba

banhu ba nzi dumisa hi milomu yabwe, kani lezi mbilu yabwe yi nga hi kule na mina.

7 Ba nzi koza haba, ba gonzisa zigonziso lezi hi milao ya banhu.

8 Mu tsika nao wa Nungungulu, mu koma matsamelo ya banhu.

9 A ku kabwe, Futsi mu ala nao wa Nungungulu, kasi mu gonga matsamelo ya *nwina*.

10 Hakuba Mosi i te nga lo, Dzunza raru wa wena ni nyine wa wena; kambe, loyi a nga wulawula zo biha ka raru wakwe kumbe nyine wakwe, a ku fe hi kufa.

11 Kani *nwina* mu ku, Loku munhu a ku ka raru kumbe nyine, Hi korbana, lexi xi tibya, nyikelo, lowu wu nga vunetela hi mina;

12 *Nwina* mu nga ha mu vumeli ku mahela ka raru kumbe nyine ncumo;

13 Mu maha mhaka ya Nungungulu yi haba ncumo hi matsamelo ya *nwina*, lawo mu gonzisileko; ni *zinwani* zilo zitele lezo mu zi mahako.

14 A engeta a bitana banhu, a ku kabwe, Nzi zweni *nwina* wenkle mu ingise:

15 A ku na ncumo hi lahandle ka munhu, lexi xi engena lomo nzeni ka yena, xi ta mu sihalisa; kani lezi zilo zi humako ka munhu hi lezi zi mu sihalisako munhu.

17 Makunu na a engenile ndlwini a suka ka xidlemo, bapizani bakwe ba mu wutisa mufananiso.

18 A ku kabwe, Hi lezi *nwiná* mu haba kuingisa kambe ke? A mu zwali, mu ku zonkle zi hi lahandle zi engena ka munhu, a zi koti ku mu bihisa.

19 Hakuba zi nga engeni mbilwini yakwe, kani lezi zi engena rumbwini, zi humeswa lahandle ke? *Hi zona zi hlaziwe zoga zonkle.*

20 A ku, Lexi xi humako ka munhu hi lexi xi mu bihisako munhu.

21 Hakuba hi lomo nzeni, zi huma mbilwini ya banhu miehleketo yo biha, ni utsele,

22 Kuyiba, kudaya, kubaya, kunabela, kubiha, kukohlisa, kudokodela ko biha nguvu, tihlo go biha, tinhlamba, matsanza, bupupulu.

23 Lezi zilo zonkle zo biha zi huma lomo nzeni, zi bihisa munhu.

24 Makunu a suka kwa laho, a ya maklelweni ya Tire ni Sidoni. A engena ndlwini, a nga ranzi ku *xi* tibiwa hi munhu; a tsanzeka yena ku fihliwa.

25 Kani lezi lukuluku itratsi, nhanyanana wa loyi i nawo moya wo biha, na a zwile ka yena, a ta a wa mikonzweni yakwe.

26 Makunu wasati i wa hi Mu-Greki, Mu-Sirofenikisi hi kuhanyiwa. A mu kongela a ku a hlongole idemoni nhanyaneni wakwe.

27 A ku kakwe, Vumela banana ba ku ba xura kusangula: hakuba a hi kwatsi ku teka zibaba za banana zi hoxiwe timbyaneni.

28 A hlamula a ku kakwe, Eno, Hosi, kani lezi timbyana lahasi ka meza ti ya ga maklakla ya banana.

29 A ku kakwe, Hi kwa laho ka mhaka leyi, famba; idemoni gi humile ka nhanyana wa wena.

30 A suka a ya ndlwini yakwe, a kuma *nwanana* a eklele sangweni, ni idemoni gi humile.

31 A klela a huma maklelweni ya Tire, a tse-

makanya Sidoni a cikela se ka bimbi ga Galile, a tsemakanya xikari ka maklelo ya Dekapoli.

32 Ba tisa kakwe xiwirhi ni xirimi; ba mu kongela ba ku a beke canja gakwe hehla kakwe.

33 A mu teka klelweni a mu sireta ka xidlemo, a beka titiho takwe tindlebeni takwe, a pela marhi, a kumba lirimi lakwe;

34 A languta le tilweni, a keta, a ku kakwe, Efata, lexi xi ku, Vululeka.

35 Tindlebe takwe ti vululeka, ni ngoti ya lirimi lakwe yi klakleka, a wulawula kwatsi.

36 A ba laya a ku ba nga byeli munhu: kani lezi ba kanela kahombe hi ku klurisa kulaya kabwe.

37 Ba hlamala nguvu nguvu, ba ku, I mahile zilo zonkle kwatsi; a maha ziwiri zi zwa, ni timbebebe ti wulawula.

XIPIMO 8.

1 Hi lawo masiku, lezi banhu bo tala ba nga kona kambe, makunu ba haba ncumo ni kuga, a bitana bapizani, a ku kabwe,

2 Nzi zwela busiwana ka xidlemo, hakuba makunu hi masiku manharu xi tsamile na mina, a xi na ncumo ku ga:

3 Loku nzi ba klerisela se kabwe ba ni ndlala, ba ta karala ndleleni; banwani ba bona ba huma kule.

4 Ba mu hlamula bapizani bakwe ba ku, Munhu i ta kota hi kwihi ku xurisa laba hi zibaba laha manangeni?

5 A ba wutisa a ku, Mu nazo zibaba zingani? Ba ku, Zi nklanu ni zimbiri.

6 A laya xidlemo ku tsama lahasi: a teka nklanu wa zibaba ni zimhiri, a kesa, a kema, a zi nyika bapizani ba yena ba ku ba beka mahlweni *ka xona*; ba zi beka mahlweni ka xidlemo.

7 Ba wa hi nazo zidluwani zitsongwanyani; na zi katekisile, a byela a ku ba ba abela na zona.

8 Ba ga, ba xura; ba rolela maklakla ma seleko, hi nklanu wa zirunzu ni zimhiri.

9 Ba wa hi mune wa makumi ya mazana: a ba klelisa.

10 A haklisa a engena ngalabeni ni bapizani bakwe, a ta maklelweni ya Dalmanuta.

11 Ba huma Ba-Farisi, ba sangula ku mu wutisa, ba laba kakwe xikombiso xa le tilweni, ba mu ringa.

12 A keta nguvu moyeni wakwe, a ku, Hi yini lolu lixaka li labela xiwoniso? zinene nzi ku ka *nwina*, xi nga ta nyikiwa xiwoniso ka lixaka lolu.

13 A ba siya, a klela a engena *ngalabeni*, a suka a ya le tsungeni.

14 Ba ribala hi ku teka zibaba; a ba nga nazo *zibaba* ngalabeni sine xibaba xinwe ntsena.

15 A ba laya a ku, Cuwukisani, mu klariha xomelo ga Ba-Farisi, ni xomelo ga Herodi.

16 Ba ehleketisana munwe ni munwani, ba ku, Hi hakuba a hi nga hi na zibaba.

17 *Jesu* wo xi tiba a ku kabwe, Hi yini mu ehleketisana mu ku, hi hakuba a hi nga hi na zibaba? A mu zwali, a mu ingisi ke? mu sihalalisile mbilu ya *nwina* ke?

18 Mu na mahlo, a mu woni ke? mu na tindlebe, a mu zwi ke? a mu alakanyi?

19 Lezi nzi kema nklanu wa zibaba xikari ka nklanu wa makumi ya mazána, zirunzu zingani zi teleko za maklakla mu zi roelako? Ba ku kakwe, Ikumi ni zimbiri.

20 Ni lezi nklanu *wa zibaba* ni zimbiri xikari ka mune wa makumi ya mazana *ya banhu*, zirunzu zingani zi teleko za maklakla mu zi roelako? Ba ku kakwe, Nklanu ni zimbiri.

21 A ku kabwe, A mu si ingisa ke?

22 Ba cikela Betsaida. Ba yisa kakwe munhu hi xikumu, ba mu kongela a ku a mu kumba.

23 Makunu a koma xikumu hi canja, a mu koka lahandle ka ximutana; a pela mari mahweni yakwe, a beka mandla hehla kakwe, a mu wutisa a ku, U wona xilo ke?

24 Wa languta, a ku, Nzi wona banhu; kani lezi nzi *ba* wona kota tisinya, to famba.

25 Makunu a engeta a beka mandla hehla ka mahlo yakwe; a languta kunene, a hanyisa, a zi wona kwatsi.

26 A mu rumela ndlwini yakwe, a ku, U nga engeni ximutaneni.

27 Jesu a huma, ni bapizani bakwe, zimutaneni za Kesaria Filipu; hi ndleleni a wutisa bapizani bakwe, a ku kabwe, Banhu ba ku, nzi hi mani?

28 Ba mu byela, ba ku, Johani Mu-Bapatizi; banwani ba ku, Elija; kani lezi banwani ba ku, munwe wa bapofeti.

29 A ku kabwe, Kani *nwina* mu ku nzi hi mani? Petro a hlamula a ku kakwe, Wena u hi Kristu.

30 A ba laya a ku ba nga byeli munhu ka yena.

31 Makunu a sangula ku ba gonzisa, a ku, Nwana wa munhu i ta xaniseka hi zilo zitele, a koneka hi bakulukumba, ni bapristi bahombe, ni batsali, a dayiwa, hi lenzako ka masiku manharu a klela a vuka.

32 A wulawula mhaka hi ku klamusela. Petro a mu teka, a sangula ku mu tsanwa.

33 Kani lezi a hunzuka, wo wona bapizani bakwe, a mu tsanwa Petro, a ku, Suka le nzako ka mina, Satani; hakuba a ku kanakaneli lezi za Nungungulu, kani lezi zilo za banhu.

34 Makunu a bita xidlemo ni bapizani bakwe, a ku kabwe, Loyi a ranzako ku nzi lanzela, a ku ti tsikele, a teke xihambano xakwe, a nzi lanzi-sela.

35 Hakuba loyi a ranzako ku hlayisa kuhanya kakwe, i ta lahleka kuhanya kakwe; kani loyi a lahlekako kuhanya kakwe hi kwa laho ka mina, ni ka ivangeli, i ta ku hlayisa.

36 Hakuba ku ta mu vunetela hi yini munhu ku binzula misaba yonkle, ni ku lahla muhefemulo wakwe?

37 Hakuba munhu i ta nyika yini ku tekisa muhefemulo wakwe?

38 Hakuba loyi a nga na tingana na mina, ni timhaka ta mina ka lolu lixaka li bayako ni li onhako, Nwana wa munhu i ta maha tingana hi yena, loku a ta hi wuhosi ga Dadani wakwe zinwe na tingelosi to basa.

XIPIMO 9.

1 Zinene nzi ku ka nwina, Ba kona banwani laba ba yimako laha, laba a ba nga ta zwa kufa,

hi kala ba wona mufumo wa Nungungulu wu ta hi ntamo.

2 Anzako ka nklanu wa masiku ni siku ginwe, Jesu a teka *naye* Petro, ni Jakobi, ni Johani, a ba yisa le xitsungeni xo leha xikundleni boce: a hunzuka mahlweni kabwe:

3 Tinguwo takwe ti hatima, ti maha to basa nguvu; kani lezi ku haba misabeni muhlazi i na ntamo ku ti basisa lezo.

4 Ku woneka kabwe Elija ni Mosi; ba wa wulawula ni Jesu.

5 Petro a hlamula a ku ka Jesu, Rabi, Za saseka hi ku hi tsama laha, a hi akeni mixaxa minharu; munwe wu maha wa wena, munwe wu maha wa Mosi, ni munwe wu maha wa Elija.

6 Hakuba a nga tibi lexi a xi hlamulako ha xona; hakuba ba wa caba nguvu.

7 Ku cikela refu gi ba sirela, gi huma gezo refwini gi ku, Loyi hi Nwananga a ranziwako, mu ingiseni.

8 Hi kudzuka ba langutela, ba nga ha woni munhu, sine Jesu ntsena i wa nabo.

9 Lezi bo relela xitsungeni, a ba laya a ku ba nga byeli munhu zilo ba zi wonileko, hi kala Nwana wa munhu na a vukile ka ba fileko.

10 Ba yi gongela mhaka, bo wutisana ku yini kuvuka ka ba fileko.

11 Ba mu wutisa ba ku, Batsali ba wulawula ba ku, Elija a fanela ku ta kusangula.

12 A ku kabwe, Elija wa ta kusangula futsi; a wuyisa zilo zonkle: ni ku tsaliwe hi ku yini Nwana wa munhu a ku, i ta xaniseka hi zilo zo tala, a kanyeka?

13 Kani lezi nzi ku ka *nwina*, Elija i tile, ba mahile kakwe zonkle lezi ba zi ranzako, kota lezi ku tsaliweko hi yena.

14 Makunu lezi ba cikele ka bapizani, ba wona xidlemo xahombe na bona, ni batsali bo wutisana nabo.

15 Lukuluku banhu bonkle, lezi ba mu wonile, ba hlamala nguvu, ba ta hi ku tsutsuma, ba mu losetela.

16 A ba wutisa a ku, Ku yini mu wutisana na bona?

17 Munwe wa xidlemo a mu hlamula a ku, Mugonzisi, nzi lo neha *nwana* wa mina, i na moya wa mbebebe;

18 Laha wu mu koma kona, wu mu wisa: a humesa kubi, a kweva meno, a onza; nzi wulawulile ka bapizani ba wena ba ku ba wu hlongola; ba tsanzeka.

19 A ba hlamula a ku, Lixaka lo kala kukolwa, nzi ta tsama na *nwina* kungani? nzi ta mu hunisela kungani? mu tiseni ka mina.

20 Ba mu tisa kakwe: lezi a mu wona, moya wu haklisa wu mu hanzula nguvu, wa ku wa, a puluwunza, a humesa kubi.

21 A wutisa raru wakwe a ku, Lexi xi mu cikelele rini? a ku, Hi sangula *nwanana*.

22 Zikati zitele wu mu hoxile nzilweni ni matini kasi wu mu daya; kani loku u tiba ku maha xilo, u hi vune, hi mahele uxinji.

23 Jesu a ku kakwe, Loku u tiba, zonkle zi nga maheka ka loyi a kolwako.

24 Lukuluku a bita nguvu raru wa *nwana*, a ku, Nza kolwa; vuna ku kala kukolwa ka mina.

25 Lezi Jesu a wona a ku xidlemo xi hlengeletana hi ku tsutsuma, a tsanwa moya wo biha, a ku ka wona, Wena moya hi xiwiri ni mbebebe, uzi ku laya, huma ka yena, u nga engeni kakwe kambe.

26 Na a bile huwa, wu mu hanzula nguvu, wu huma: *nwana* wa maha kotile a fileko; kasi lezi banyingi ba ku, I file.

27 Kani lezi Jesu a mu koma hi canja gakwe, a mu vuxa, a suka a yima.

28 Na a cikele ndlwini, bapizani ba yena ba mu wutisa hi xikundleni, *ba ku*, Hina hi tsanzeka ku wu hlongola.

29 A ku kabwe, Lolu lixaka li tsanzeka ku huma hi ncumo, sine hi kukongela ntsena.

30 Makunu ba suka kwa laho, ba tsemakanya Galile; a nga ranzi a ku munhu a xi tiba.

31 Hakuba a gonzisa bapizani bakwe, a ku kabwe, *Nwana* wa munhu i ta nyikelwa mandleni ya banhu, ba ta mu daya; na a delwe, le nzako ka masiku manharu i ta klela a vuka.

32 Kani lezi a ba ingisangi mhaka, ba caba ku mu wutisa.

33 Ba ta Kapernaume. Makunu lezi u le ndlwini, a ba wutisa, a ku, Ku yini mu kanetana ndleleni?

34 Kani lezi ba miyela: hakuba ba kanetisana ndleleni ba ku, hi mani loyi wahombe.

35 Makunu a tsama, a ba bita laba kumi ni bambiri, a ku kabwe, Loku munhu a ranza ku maha wo ranga, i ta maha wa le nzako ka bona bonkle, ni nanza ga bona bonkle.

36 A teka *nwanana*, a mu beka xikari ka bona: wo mu angatela, a ku ka bona,

37 Loyi a ta nga amukela munwe wa laba banana bo kota laba hi bito ga mina, wa nzi amukela; ni loyi a amukelako mina, a nga amukeli mina, kani yena a nzi rumileko.

38 Makunu Johani a ku kakwe, Mugonzisi, hi lo wona munwe wa hlongola mademoni hi bito ga wena, hi mu tsimbetela hakuba a nga hi lanzeli.

39 Jesu a ku, Mu nga mu tsimbi; hakuba a ku na munhu loyi a mahako ntiro wahombe hi bito ga mina, a nga tiba ku haklisa ku wulawula zobiha hi mina.

40 Hakuba loyi a nga hambaniko na hina, wa hi yimela.

41 Hakuba loyi i ta mu nyikako koko ya mati hi bito *ga mina*, hakuba mu hi ba Kristu, zinene nzi ku ka *nwina*, a i nga ta vumala ncezelelo wakwe.

42 Makunu loyi i ta hungukisako munwe wa laba batsongwanyani laba ba nga vumela ka mina, zi nga maha zinene hi ku boheleliwa ri-bye ga xigayo xahombe nhanweni yakwe, a hoxiwa bimbini.

43 Loku canja ga wena gi ku beletela, u gi tseme; zi nga saseka ka wena ku engena kuhanyeni u hi xilema, ni ku ya gehena, nzilweni lowu wu nga timekiko, u na mandla mambiri.

45 Ni loku konzo wa wena wu ku kungubanyisa, wu tseme; hi ku saseka ka wena ku engena kuhanyeni u hi xilema, ni u na mikonzo mimbiri, u cukumetiwa gehena.

47 Ni loku tihlo ga wena gi ku beletela, u gi xokole ; zi nga saseka ka wena ku engena mufumeni wa Nungungulu, u na tihlo ginwe, hi ku klula loku u na mahlo mambiri, u hoxiwa gehena ;

48 Laha xiwungwani xabwe xi nga fiko, ni laha nzilo wu nga timekiko.

49 Hakuba bonkle ba ta lungwa hi nzilo.

50 Munyu wu saseka ; kani loku munyu wu pyama, mu ta wu lunga hi ku yini ? Mu mahe ni munyu xikari ka *nwina*, mu tsamisane kune.

XIPIMO 10.

1 Wa suka kwa laho, a ta maklelweni ya Judia ni le tsungeni wa Jordani : zidlema zi engeta zi tsombana kakwe ; kota kutolabela kakwe, a engeta a ba gonzisa.

2 Ku cikela kakwe Ba-Farisi, ba mu wutisa ba ku, Ku vumelwa munhu ku hlongola wasati *wakwe* ke ? ba ku mu ringa.

3 A hlamula a ku kabwe, Mosi a mu laya ku yini ?

4 Ba ku, Mosi a vumela ku tsala dangarila go hambana, ni ku mu hlongola.

5 Kani lezi Jesu a ku kabwe, Hi kunonoha ka mbilu ya *nwina* i lo mu tsalela nao lowu.

6 Kani lezi kusanguleni ka misaba, a ba maha wanuna ni wasati.

7 Hi kwa laho ka lexi wanuna i ta siya raru wakwe ni nyine wakwe, a namarela ka wasati wakwe.

8 Laba bambiri ba ta maha hlonge yinwe : lezo

ba nga hi na bambiri kambe, kani lezi ba hi hlonge yinwe.

9 Makunu lexi Nungungulu a xi klanganisi-leko, xi nga abanyiswi hi munhu.

10 Makunu ba le ndlwini bapizani ba engeta ba mu wutisa hi mhaka leyi.

11 A ku kabwe, Loyi a hlongolako wasati wakwe, a teka munwani, a baya ka yena :

12 Loku wasati yena *nwinyi* i ta hlongola wanuna wakwe, a teka munwani, a baya.

13 Ba tisa kakwe zihlangana, a ku a zi kumba; kani lezi bapizani ba ba tsanwa.

14 Kani lezi Jesu a wona, a kariha, a ku kabwe, Vumelani banana ba ta ka mina, mu nga ba tsimbeteli; hakuba mufumo wa Nungungulu hi ku maha kota bona.

15 Zinene nzi ku ka *nwina*, loyi a nga amuke-liko mufumo wa Nungungulu kota *nwanana*, a a nga ta engena kona.

16 Makunu a ba angatela, a ba katekisa, wo beka mandla hehla kabwe.

17 Na a ha humela ndleleni, munwe wa tsutsumela kakwe, a kizama kakwe, a mu wutisa, Mugonzisi wo saseka, nzi ta maha yini loku nzi ga ntsomba wa kuhanya ka kupinzuka ?

18 Jesu a ku kakwe, Hi yini u nzi bitako a ku nzi sasekile? A ku na munhu wo saseka, munwe ntsena, hi Nungungulu.

19 U yi tiba milao, U nga dayi, U nga bayi, U nga yibi, U nga lombeti, U nga wukleli munhu xomaha, Dzunza raru wa wena ni nyine.

20 A ku kakwe, Mugonzisi, lezi zonkle nzi zi hlayisile ka se usweni ga mina.

21 Jesu a mu languta, a mu ranza, a ku kakwe, U vumala xilo xinwe: famba, xabisa zonkle u nga nazo, u ha zisiwana; u ta maha ni xuma le tilweni: ngona, u nzi lanze.

22 A tsuba hi leyi mhaka, a suka hi ku xanuka, hakuba i naxo xuma xo tala.

23 Jesu a cuwukela, a ku ka bapizani bakwe, Ku tsanzeka ka labo bo fuma ba engena mufumeni wa Nungungulu.

24 Bapizani ba hlamala hi timhaka takwe. Kani lezi Jesu a engeta a hlamula, a ku kabwe, Banana, Ku tsanzeka *ka laba ba tsumbako* xumeni ku engena mufumeni wa Nungungulu.

25 Ku oloba a ku kameli gi tsemakanya mbanjeni ya lisungunu, ni munhu a fumileko ku engena mufumeni wa Nungungulu.

26 Ba riwuka nguvu, ba ku kakwe, Hi mani i ta hanyisa?

27 Jesu wa ba langutela, a ku, Ka banhu ku tsanzeka; kani lezi a ku tsanzeki ka Nungungulu: hakuba Nungungulu a zi kota zilo zonkle.

28 Petro a sangula a ku kakwe, Languta, hi tsikile zonkle, hi ku lanzele.

29 Jesu a ku, Zinene nzi ku ka *nwina*, A ku na munhu loyi a siyileko yindlu, kumbe bamakabye, kumbe bamakabye ba xisati, kumbe raru, kumbe nyine, kumbe banana, kumbe matiko, hi kwa laho ka mina, ni hi kwa laho ka ivangeli.

30 Yena i ta amukela zana makunu hi xikati lexi, tindlu, ni bamakabye, ni bamakabye ba xisati, ni banyine, ni banana, ni matiko, *zinwe* ni kuxaniseka; ni tikweni gi tako kuhanya hi kala hi pinzuka.

31 Kani lezi banyingi laba bo ranga ba ta maha ba le nzako; ni laba ba le nzako ba ta maha labo ranga.

32 Ba wa hi ndleleni, bo kanziya le Jeruselema; Jesu a rangela mahlweni ka bona; ba hlamala, laba ba lanzelako ba caba. A engeta a teka laba kumi ni bambiri, a sangula ku ba byela lezi zi ta mu humelelako.

33 *A ku*, Langutani, hi kanziya le Jeruselema, Nwana wa munhu i ta nyikelwa ka bapristi laba bahombe ni batsali; ba ta mu abanyisela lifu, ba ta mu nyikela ka bamatiko:

34 Bona ba ta mu tseketsela, ba mu tsekela hi mari, ba mu xupula, ba mu daya; ni anzako ka masiku manharu i ta vuka.

35 Ba ta kakwe Jakobi ni Johani, bana ba Zebedi, ba ku kakwe, Mugonzisi, hi ranza hi ku u hi mahela lexi hi nga ta xi kombela.

36 I te nga lo kabwe, Mu ranza nzi mu mahela yini?

37 Makunu ba ku kakwe, Hi nyike a ku hi tsama, munwe hi xineneni xa wena, munwe hi ximatseni xa wena, le wuhosini ga wena.

38 Jesu a ku kabwe, A mu tibi lexi mu xi kombelako. Mu nga tiba ku nwa koko leyi nzi nga ta nwa ka yona ke? ni ku bapatizwa hi ku bapatizwa loku nzi nga ta bapatizwa ha kona ke?

39 Makunu ba ku kakwe, ha zi tiba. Jesu a ku kabwe, Koko leyi nzi ta yi nwako mu ta nwa ha yona, ni kubapatizwa loku nzi bapatizwako ha kona mu ta bapatizwa ha kona;

40 Kani lezi ku tsama xineneni xa mina ni

xibabeni *xa mina*, a hi ka mina ku nyika: kani lezi *hi ka bona* laba ba xi longiselweko kona.

41 Makunu na ba xi zwile ba kumi, ba sangula ku kariha hi Jakobi ni Johani.

42 Jesu a ba bitana, a ku kabwe, Mu zi tiba mu ku laba ba hlayelwako ku fumela bamatiko ba fuma hehla kabwe; ni laba bahombe babwe ba ba gisa hi ntamo hehla kabwe.

43 Zi nga mahi lezo xikari ka *nwina*: kani loyi a ranzako ku maha wahombe xikari ka *nwina*, a mahe nanza ga *nwina*:

44 Makunu loyi a nga ranza ku maha wo ranga ka *nwina*, i ta maha xitiri xa bonkle.

45 Hakuba *na yena Nwana* wa munhu a nga telangi ku tireliwa, kani lezi hi ku tirela ni ku nyika kuhanya ka yena kurihela banyingi.

46 Ba cikela Jeriko. Makunu lezi wa huma Jeriko ni bapizani bakwe, ni banhu bo tala, *nwana* wa Timeu, Bartimeu, xikumu xa mukombeli, xi tsama ndleleni.

47 Na xi zwile xi ku hi Jesu wa Nazareta, xi sangula ku bahuwa, xi ku, *Nwana* wa Davida, Jesu, nzi zwele busiwana.

48 Ba mu tsanwa bo tala, ba ku a miyele: kani yena a engeta a bahuwa nguvu, a ku, *Nwana* wa Davida, nzi mahele uxinji.

49 Jesu a yima, a ku, Mu biteni. Ba xi bita xikumu, ba ku ka xona, Tiyisa mbilu, suka u yime, wa ku bita.

50 Yena wo cukunyeta nguwo yakwe, a suka a ya ka Jesu.

51 Jesu a mu angula, a ku, Ku yini u ranzako

nzi ku mahela? Xikumu xi ku kakwe, Raboni, a ku nzi klerise nzi wona.

52 Jesu a ku kakwe, Famba, kukolwa ka wena ku ku hanyisile. Lukuluku a wona kambe, a mu lanzisela ndleleni.

XIPIMO 11.

1 Makunu lezi ba tsinelela Jeruselema, ni Betefage ni Betania, hi le xitsungeni xa Ma-Olivia, a ruma bambiri ba bapizani bakwe,

2 A ku kabwe, Yanani mutaneni lowo wu hi mahlweni ka *nwina*; lukuluku mu engena ka wona, mu ta kuma role gi bohilweko, a ku na munhu a nga tsama ka gona; gi klakliseni, mu gi yise.

3 Loku munhu a ku ka *nwina*, Hi yini mu maha lexi? Mu ku, Hosi yi gi laba; lukuluku yi ta engeta yi gi rumela laha.

4 Ba ya, ba kuma role gi bohilwe hi le nya-ngweni lahandle ndleleni; ba gi klakla.

5 Bo kari babwe ba nga yima kwa laho ba ku kabwe, Ku yini mu nga maha, mu klakla role ke?

6 Ba te nga lo kabwe kota Jesu i wa wulile: ba ba tsika.

7 Ba neha role ka Jesu, ba andlala tinguwo tabwe hehla ka gona: a tsama hehla ka gona.

8 Banyingi ba andlala tinguwo tabwe ndleleni; banwani ba haula marabi *ya tisinya*, ba ma andlala ndleleni.

9 Makunu laba ba nga rangela mahlweni, ni laba ba nga lanzela, ba bahuwa, ba ku, Hozana; I katekile loyi a tako hi bito ga Hosi:

10 Ku katekile mufumo wu tako wa dadani wa hina Davida: Hozana a nga le kehlahehla.

11 Makunu a engena Jeruselema ni le tempeleni; lezi a wa langutile zilo zonkle, hakuba agambo gi wa hi kona, a huma a ya Betania zinwe na ba kumi ni bambiri.

12 Ni mixo, lezi bo huma Betania, a zwa ndlala.

13 Wa wona nkuwu kule wu hi nayo makluka, a ta, a ku kumbe i ta kuma zomaha ka wona, na a cikele ka wona, a nga kumangi ncumo makluka ntsena; hakuba yi nga hi nguba ya makuwu.

14 A hlamula a ku ka wona, munhu a nga ha gi mihanzu ka wena ku sangula makunu hi kala hi pinzuka. Ba zwile bapizani bakwe.

15 Ba ta Jeruselema: a engena tempeleni, a sangula ku hlongola laba ba xabisako ni laba ba xabako tempeleni, a kubuneyeta timeza ta laba ba binzulusako malana, ni zitsamo za laba ba xabisako matuba.

16 A nga vumeli a ku munhu a tsemakanya tempeli, a rwala xibya.

17 A gonzisa a ku *kabwe*, A ku tsaliwe ke a ku, Yindlu ya mina yi ta bitwa yindlu yo kongelela bamatikweni bonkle? kasi *nwina* mu yi mahile bako ga bawukli.

18 Bapristi bahombe ni batsali ba zi zwa, ba laba ba ku ba nga mu daya ha xona; hakuba ba mu caba, hakuba xidlemo xonkle xi hlamala hi kugonzisa kakwe.

19 Na gi hlwile gambo a huma mutini.

20 Kota lezi ba ha hunza ni mixo, ba wona nkuwu wu omile ni se mitswini.

21 Petro wa alakanya a ku kakwe, Rabi, languta, nkuwu lowu u rukatelako wu omile.

22 Jesu a hlamula a ku kabwe, Kolwani Nungungulu.

23 Zinene nzi ku ka *nwina*, Loyi i ta ku ka xitsunga lexi, Klakuswa, u cukumetiwe bimbini; a i nga ta bilela mbilwini yakwe, kani lezi a kolwa a ku lexi a xi wulako xi ta mahwa, xi ta mu mahelwa.

24 Hi kwa laho nzi ku ka *nwina*, Zonkle lezi mu zi kongelako, mu zi kombelako, kolwani mu ku mu zi amukela, zi ta mu mahelwa.

25 Loku mu yima mu kongela, Tsetselelani, loku mu na nanzu ni munwani, a ku kasi Dadani wa *nwina* wa le tilweni a mu tsetselela zogoha za *nwina*.

27 Ba klela ba cikela Jeruselema. Lezi wo famba tempeleni, ba ta kakwe bapristi bahombe, ni batsali, ni bakulukumba,

28 Ba ku ka yena, Hi ntamo wa yini u zi mahako zilo lezi? kumbe hi mani i ku nyikileko ntamo lowu a ku u zi maha lezi zilo?

29 Jesu a ku kabwe, Nzi ta mu wutisa mhaka yinwe, mu nzi hlamule; makunu nzi ta mu byela ntamo nzi mahako ha wona lezi zilo.

30 Kubapatiza ka Johani ku huma tilweni, kumbe ku huma ka banhu ke? Nzi hlamuleni.

31 Ba ehleketisana zinwe, ba ku, Loku hi ta ku, Ku huma tilweni, i ta ku, A mu kolwangi yena hi yini?

32 Kani *loku* hi ku, Ku huma ka banhu; ba

caba xidlemo: hakuba bonkle ba hlayisa Johani i wa hi muprofeti wunene.

33 Ba hlamula Jesu, ba ku, A hi zi tibi. Jesu a ku kabwe, Na mina, a nzi mu byeli ntamo lowu nzi mahako zilo lezi ha wona.

XIPIMO 12.

1 Wa sangula ku wulawula kabwe hi mifanano, a ku, Munhu a gyalala simu ga xivini, a xi biyela hi xipetso, a kekhla xigowolo xa waini, a aka xikupi xo tiya nguvu, a gi lombela barimi, a enza, a ya tikweni ginwani.

2 A ruma nanza ka barimi hi nguba, a ku kasi a amukela ka barimi mihanzu ya simu ga xivini.

3 Ba gi koma, ba gi ba, ba gi enzisa ni gi haba ncumo.

4 A engeta a ruma kabwe ginwani nanza; na lego ba gi ba hlokweni, ba gi koma hi ku biha.

5 A ruma ginwani; na lego ba gi daya; ni manwani matele, ba ma ba manwani, manwani ba ma daya.

6 I wa ha nawo munwe, nwana a ranzwako; a mu ruma kabwe kugameleni, a ku, Ba ta mu maha tingana ka nwana wa mina.

7 Kani lezi labo barimi ba ku xikari kabwe, Loyi hi mugu wa tsomba; ngonani, a hi mu dayeni, makunu tsomba wu ta maha wa hina.

8 Ba mu koma, ba mu daya, ba mu hlongolela lahandle ka simu ga xivini.

9 Yi ta maha yini hosi ya simu ga xivini? yi ta ta, yi ba daya barimi, yi gi nyikela simu ga xivini ka banwani.

10 A mu gonzangi lowu mutsalo wu ku, Ribye lego gi nga hoxilwe hi baaki, legi gi mahwa hloko ya magumo ?

11 Lexi xi humile ka Hosi; xi rivukisa mahlweni ya hina.

12 Ba laba ku mu koma; ba caba xidlemo; hakuba ba zi tiba ba ku i wulawulile mufananiso hi bona. Ba mu siya, ba suka.

13 Ba ruma kakwe bo kari ba Ba-Farisi ni ba le Herodi, ba ku kasi ba mu dembele hi kuwulawula *kakwe*.

14 Lezi ba cikele, ba ku kakwe, Mugonzisi, Ha zi tiba a ku u kunene, a ku kanakaneli munhu; hakuba a u languti tingohe ta banhu; kani lezi u gonzisa ndlela ya Nungungulu hi zinene: ku fanele ku luba nzubo ka Kesari, kumbe a nga lubi ke? Hi nyike, kumbe hi nga nyiki ke?

15 Kani yena, wo tiba kuxengetela kabwe, a ku kabwe, Mu nzi ringa hi yini? yi neheni ka mina denario, nzi yi wone.

16 Ba yi neha. A ku kabwe, Xa mani hi xifananiso lexi ni mutsalo? Ba ku ka yena, Hi za Kesari.

17 Jesu a ku kabwe, Nyikani Kesari za Kesari, ni ka Nungungulu lezi za Nungungulu. Ba riwuka nguvu hi yena.

18 Ba-Sadusi ba ta kakwe, laba ba nga lo a ku na kuvuka ka ba fileko; ba mu wutisa, ba ku,

19 Mugonzisi, Mosi a hi tsalela a ku, Loku makabye wa munhu a fa, a siya wasati le nzako kakwe, a nga siyi nwana, makabye wakwe i ta

mu teka sati wakwe, a belekele ntralo ka maka-bye wakwe.

20 Ba wa hi kona bamakabye ba nklanu na bambiri: makunu wo ranga a teka wasati, a fa a nga siyi ntralo ;

21 Ni kambiri a mu teka, a fa, a nga siyi ntralo, ni wa kanharu a maha lezo.

22 Ni ba nklanu ni bambiri ba nga siyi ntralo ; le nzako ka bona bonkle ni wasati a fa.

23 Kuvukeni ka laba ba fileko, i ta maha sati wa mani? Hakuba ba nklanu ni bambiri ba wa hi nawo hi sati wabwe.

24 Jesu a ku kabwe, A mu gohi hi kwa laho ka lexi, hakuba mu nga tibi mitsalo, ni ntamo wa Nungungulu ke ?

25 Hakuba kuvukeni ka laba ba fileko, a ba teki bawasati, a ba korokiswi, kani lezi ba kotisa tingelosi ta le tilweni.

26 Kani lezi hi ka laba ba fileko, ba ku ba vuxiwe, a mu gonzangi dangarileni ga Mosi a ku, kuhweni hi ku yini Nungungulu a wulawula kakwe, a ku, Hi mina Nungungulu wa Abrahama, ni Nungungulu wa Isaka, ni Nungungulu wa Jakobi ?

27 Yena a hi Nungungulu wa laba ba fileko, kani lezi ka laba ba hanyako: mu goha nguvu.

28 Makunu munwe wa batsali a ta, a ba zwa ba wutisana, wo tiba a ku i ba angule zinene, a mu wutisa a ku, Hi wihi nao wo ranga wa yona yonkle ke ?

29 Jesu a hlamula, a ku, Wo ranga, wu ku, Ingisa, Israeli, Hosi Nungungulu wa hina hi Hosi yinwe:

30 U ta ranza Hosi Nungungulu wa wena hi mbilu yonkle ya wena, ni hi muhefemulo wonkle wa wena, ni hi kualakanya konkle ka wena, ni hi ntamo wonkle wa wena.

31 Wa mimbiri hi lowu, u ta ranza akelana wa wena ku kota lezi u ti ranza wena. A wu na munwani nao wahombe wo klula leyi.

32 Makunu mutsali a ku kakwe, Zinene, Mungonzisi, u wulawulile kwatsi u ku hi munwe; a ku na munwani sine a nga hi kona:

33 Ku mu ranza hi mbilu yonkle, ni kualakanya konkle, ni ntamo wonkle, ni ku ranza akelana na wena ku kotisa lezi ku ti ranza wena *nwinyi*, zi klurisa yonkle minyikelo ya kuhisa ni tinhamba.

34 Jesu, lezi a wona a ku i hlamulile hi kukunguha, a ku kakwe, A ku kule ni mufumo wa Nungungulu. Makunu a ku na munhu loyi a tiyako ku mu wutisa.

35 Jesu a hlamula a ku, wo ha gonzisa tempeleni, Batsali ba wula hi ku yini ba ku, Kristu hi *nwanana* wa Davida?

36 Na yena Davida a ku hi Moya wo Basa, Hosi yi ku ka Hosi ya mina, Tsama hi xinenene xa mina, hi kala nzi maha zita za wena zi mahe xikegetelo xa mikonzo ya wena.

37 Yena Davida a mu bita a ku Hosi; hi *nwana* wa yena hi ku yini? Banhu bo tala ba mu zwa hi kubuma.

38 Kugonziseni kakwe a ku, Klarihani batsali laba ba ranzako ku famba tinguweni to leha, ni ku loswa matsanweni ya kutsombana,

39 Ni zitsamo zi mahlweni masinagogeni, ni matsamo manene za kugeni:

40 Ba gako tindlu ta tinoni, hi ku kohlisa ba lehisa kukongela kabwe; laba ba ta amukela kuabanyiswa hi kahombe.

41 Na a tsamile a languta xigwama xa malana, a cuwuka laha banhu bo tala ba celako malana xigwameni: banyingi bo fuma ba cela nguvu.

42 Makunu ku ta noni ya xisiwana, yi cela malanyana mambiri, laya ma mahako dezi ya mune.

43 A bitana bapizani bakwe, a ku kabwe, Zinene nzi ku ka *nwina*, Leyi noni ya xisiwana yi celile ku klurisa bonkle laba ba nga cela xigwameni xa malana:

44 Hakuba bonkle ba celile hi kutala kabwe, kani yena hi kuvumala kakwe yi celile zonkle lezi a nga nazo, zonkle za utome gakwe.

XIPIMO 13.

1 Makunu lezi a ha huma tempeleni, munwe wa bapizani bakwe a ku kakwe, Mugonzisi, languta maribye me yiniyini, ni tindlu kasi ti tani!

2 Jesu a ku kakwe, U ya wona leti tindlu tahombe ke? gi nga ta siyiwa laha ribye na ginwe hehla ka ginwani, legi gi nga ta kungumuka.

3 Kota lezi a tsamile xitsungeni xa Ma-Olivia mahlweni ka tempeli, Petro, ni Jakobi, ni Johani, ni Andru, ba mu wutisa hi klelo,

4 Ba ku, Hi byele, zilo lezi zi ta mahwa rini? xo yini xiwoniso lezi zilo zonkle zi ta mahiswa?

5 Jesu a sangula ku wulawula kabwe, Cuwukisani, kumbe munhu i ta mu pengisa.

6 Banyingi ba ta ku ta hi bito ga mina, ba ku, Nzi mina *yena*; ba ta pengisa bo tala.

7 Loku mu zwala kulwa ni mahungu ya kulwa, mu nga xaniseki; zilo lezi zi fanela ku maheka; kani lezi kuhetisa a ku si ku cikela.

8 Hakuba lixaka li ta homelana ni lixaka, mu-fumo wu ta vukela mufumo: mitsekateko ya misaba yi ta maha matsanweni matele; ti ta maha kona tindlala: zilo lezi zi kusangula ka kombo.

9 Kani lezi ti klariheleni; hakuba ba ta mu nyikela makungwini; mu ta biwa masinagogeni; ni mahlweni ka bafumi ni tihosi mu ta yima hi kwa laho ka mina, ku maha wumbuni ka bona.

10 Ivangeli yi ta kanelwa kuranga matikweni yonkle.

11 Loku ba mu yisa *kuabanyiseni*, ba mu nyikela, mu nga kanakaneli mahlweni lexi mu ta xi wulawula; kani lezi lexi xi ta nyikiwa ka *nwina* hi lexo xikati, mu xi wulawule; hakuba a hi *nwina* mu wulawulako, kani lezi hi Moya wo Basa.

12 Makabye i ta nyikela makabye kufeni, ni raru *i ta nyikela nwanana*; banana ba ta vukela bakulukumba babwe, ba ba dayise.

13 Mu ta bengiwa hi banhu bonkle hi kwa laho ka bito ga mina: kani loyi a tiyisako ka kugumesa loyi i ta hanyisa.

14 Kani lezi mu wona manyala ya kombo ma yimile laha ma nga faneliko (*yena* a gonzako a ku ingise), makunu laba ba nga le Judia ba cabele zitsungeni:

15 Ni loyi a nga hehla ka yindlu a nga ciki, a nga engeni ku teka ncumo ndlwini yakwe:

16 Ni loyi a nga sinwini a nga kleleli le nzako ku teka nguwo yakwe.

17 Kani lezi ba na kombo ka laba ba xura nyimba, ni laba ba anwisako hi lawo masiku!

18 Kongelani mu·ku ku nga mahi ni ku hi makalakaya.

19 Hakuba masiku lawo ma ta maha kombo, legi gi nga hi kona ka ha hi kusanguleni ka ku-maha, loku Nungungulu a nga maha hi kala makunu, cima a gi nga ta ha maha kona.

20 Loku Hosi yi nga hunguli masiku *lawo*, ku nga hlayisi munhu ni munwe: kani lezi hi kwa laho ka laba ba hlauliweko, laba a nga ba hlaula, yi ma hungutile masiku.

21 Makunu loku munhu a ku ka *nwina*, Langutani, laha Kristu, ni, langutani, lahaya; mu nga *mu* kolwi.

22 Hakuba ba ta huma Ba-Kristu ba mawunwa, ni bapofeti ba mawunwa, ba ta kombisa ziwoniso ni masingita ya ku pengisa, loku ku nga maheka, ni laba ba hlauliweko.

23 Kani *nwina* ingisani; langutani, nzi mu byeletelile zonkle hi mahlweni.

24 Kani lezi hi lawo masiku, le nzako ka kombo lego, gambo gi ta fupela, hweti a yi nga ta humesa kuwoninga ka yona,

25 Ni tinyeleti ti ta wa ti huma tilweni, ni mitamo ya le tilweni yi ta tsekatsekiwa.

26 Makunu ba ta wona *Nwana* wa munhu wa ku ta marefwini ni ntamo wahombe ni wuhosi.

27 Makunu i ta rumela tingelosi, i ta hlengeleta

laba ba hlauliweko bakwe, ba huma timehwini ta mune, ku sangula magunwini ya misaba ku ya cikela magunwini ya tilo.

28 Gonzani mufananiso hi nkuwu; loku rabi ga wona gi ha olobile gi hluka makluka, mu zi tiba mu ku gi kona kusuhani uxika:

29 Lezo ni *nwina*, loku mu wona zilo lezi zi ku humelela, mu tibe mu ku i kusuhani, hi se tinya-ngweni.

30 Zinene nzi ku ka *nwina*, Lixaka lolu a li nga ta hunza hi kala lezi zilo zonkle zi mahiswa.

31 Tilo ni misaba yi ta hunza: kani lezi timhaka ta mina a ti nga ta hunza.

32 Kani lezi hi siku lego ni lexo xikati, a ku na loyi a xi tibako, ge, ni tingelosi ta tilo, ni *Nwana, ku tiba* Dadani ntsena.

33 Klarihani, mu rinzele, hakuba a mu xi tibi xikati.

34 Ku kotisa munhu, loyi a enzileko tikweni ginwani, a siya yindlu yakwe, a ma nyika malanza yakwe ntamo, ka ginwani na ginwani ntiro wa gona a laya murinzele wa nyangwa a ku a labelele.

35 Makunu rinzelani, hakuba a mu xi tibi xikati hosi ya yindlu yi tako *ha xona*, kumbe agambo, kumbe laha xikari ka usiku, kumbe hi kuyimbeni ka nkuku, kumbe ni mixo binzuka;

36 Loku wa ku ta hi ku dzuka, a mu kune mu eklele.

37 Lexi nzi wulawulako ka *nwina* nzi ku ka *bona* bonkle, Rinzelani.

XIPIMO 14.

1 Makunu anzako ka masiku mambiri wu wa hi kona *mubuzo wa* pasika ni zibaba zi nga haba xomelo. Bapristi bahombe ni batsali ba laba lexo ba ta mu koma ha xona hi mano, ba mu daye:

2 Hakuba ba ku, Ku nga mahi inubuzweni, kumbe ku ta maha kona dzolonga ga banhu.

3 Lezi i wa hi kona Betania ndlwini ya Simioni hlokouho, na a tsamile za kugeni, a ta wasati i naxo xikudzana xa mafura ya nardi yo nanzaha, hi ntsengo wahombe nguvu; a panza xikudzana, a ma cela *mafura* hlokweni yakwe.

4 Kani lezi ba wa hi kona banwani ba nga kariha xikari kabwe, *ba ku*, Laya mafura ma halatiwa hi yini?

5 Hakuba laya mafura ngo ma xabisilwe hi ntsengo wo klula mazana manharu ya tidenario, hi ku hiwa zisiwana. Ba mu tsanwa.

6 Kani lezi Jesu a ku, Mu tsikeni; mu mu karela hi yini? u tirile ntiro wo saseka ka mina.

7 Hakuba mu nazo zisiwana hi xikati xonkle, loku mu ranza mu tiba ku zi koma kwatsi: kani lezi a mu na mina xikati xonkle.

8 I mahile lexi a xi tibako: i tile hi mahlweni ku tola miri wa mina hi ku kelelwa.

9 Zinene nzi ku ka *nwina*, laho ivangeli yi ta kanelwa kona tikweni gonkle, ni lexi a xi mahileko loyi *wasati* xi ta kanelwa xi maha xialakanyo xakwe.

10 Makunu Judasi Iskarioti, munwe wa ba

kumi ni bambiri, a ya ka bapristi bahombe, a ku a mu nyikele kabwe.

11 Na ba zwile ba nengela, ba mu tsumbisa, ba ku ba ta mu nyika malana. Wa laba xikati xinene a nga ta *ba* nyikela yena ha xona.

12 Hi siku go ranga ga zibaba zi nga haba xomelo, lezi ba klabela pasika, bapizani bakwe ba ku kakwe, U ranza hi ku hi ya hi longisela kwihi u ku u ge pasika?

13 Wa ruma bambiri ba bapizani bakwe, a ku kabwe, Fambani mu ya mutini, mu ta klangana ni munhu a rwele mbita ya mati; mu lanzeneni:

14 Laha a engenako kona, wulawulani mu ku ka *nwinyi* wa yindlu, Mugonzisi a ku, Xi kwihi xilubelo xa mina kwa laha nzi gako kona pasika na bapizani ba mina?

15 Na yena i ta mu kombeta yindlu yahombe, leyi yi nga hehla yi bombisilweko yi longisileko: hi laho hi longiseleni kona.

16 Makunu bapizani ba suka, ba ya mutini, ba kuma kota lezi a nga ba gyela zona; ba longisa pasika.

17 Lezi agambo gi nga kona a ta *zinwe* na ba kumi ni bambiri.

18 Na ba tsamile ba ha ga, Jesu a ku, Zinene nzi ku ka *nwina*, Munwe wa *nwina* i ta nzi nyikela, yena a gako na mina.

19 Ba sangula ku xanuka, ba ku ka yena *munwe* na *munwe*, Hi mina ke?

20 A ku kabwe, Hi *munwe* wa ba kumi ni bambiri, loyi a nusako *kateginwe* na mina nge lwini.

21 Hakuba Nwana wa munhu a ya, kotile ku tsaliweko kakwe: kani lezi ku ta maha kombo ka munhu loyi Nwana wa munhu a nyikelwako hi yena! Ku nene ka yena loku munhu loyi a nga hanyiwangi.

22 Makunu na ba ha ga, a teka xibaba, a kesa, a xi kema, a nyika kabwe, a ku, Tekani: lexi hi miri wa mina.

23 A teka kopo, na a kesile, i lo ba nyika: ba nwa ka yona bonkle.

24 A ku kabwe, Lexi hi nkata wa mina wa xinakulobye, lowu wu halatiwako hi kwa laho ka banyingi.

25 Zinene nzi ku ka nwina, A nzi nga ha ta nwa mihanzu ya xivini hi kala gi ta lego siku nzi nga ta nwa yiswa mufumeni wa Nungungulu.

26 Lezi ba yimbile lisimu, ba huma ba ya xitsungeni xa Ma-Olivia.

27 Jesu a ku kabwe, Nwina wenkle mu ta hunguka, hakuba ku tsaliwe, Nzi ta ba murisi, tiivu ti ta hangalaka.

28 Kani lezi hi le nzako ka kuvuka ka mina, nzi ta mu rangela mahlweni ku ya Galile.

29 Kani lezi Petro a ku kakwe, Kumbe bonkle ba ta hunguka, kani mina kokwihi.

30 Jesu a ku kakwe, Zinene nzi ku ka wena, wena nyamukla, hi legi usiku, wu nga si yimba nkuku kambiri, u ta nzi ala kanharu.

31 A tiyisa nguvu a ku, Loku nzi fa na wena, a nzi nga ta ku ala. Bonkle ba wula lezo.

32 Ba cikela utsanweni gi tibya Getsemane; a ku bapizani bakwe, Tsamani laha, nzi ya kongela.

33 A teka naye Petro ni Jakobi ni Johani, a sangula ku hlamala nguvu, ni ku tsuba.

34 A ku kabwe, Muhefemulo wa mina wu xanukile nguvu hi ku cikela kufeni: tsamani kwa laha, mu rinzele.

35 Makunu a hunzela mahlweni xitsongwanyani, a wa lahasi, a kongela a ku, loku zi nga mahiwa, a hunze kakwe lexi xikati.

36 A wa ku, Abba, Dadani, zilo zonkle zi nga ku tiba ka wena; a ku suse kopo leyi ka mina: kasi lezi ku nga mahiwi hi kuranza ka mina, kani lezi a ku mahiwe ka wena.

37 Wa ta, a ba kuma ba eklele, a ku ka Petro, Simoni, u eklele ke? u tsanzekile ku rinzela hora yinwe ke?

38 Rinzalani mu kongele, kasi mu nga engeni kuringeni: moya wu na kuvumela, kani lezi nyama yi-tsanile.

39 Makunu a engeta a ya kongela, wo wulawula leti timhaka *to sangula*.

40 Makunu lezi a klelela, a ba kuma ba engeta ba eklele, hakuba mahlo yabwe ma ya tika nguvu; ba nga zi tibi lexo ba mu hlamule ha xona.

41 Makunu a ta hi ka kanharu, a ku kabwe, Eklelani makunu, mu humula: ku enele, xikati xi cikele; langutani, Nwana wa munhu i nyikiwa mandleni ya baonhi.

42 Sukani, a hi fambeni; wonani, loyi a nzi nyikelako i kusuhani.

43 Lukuluku, a ha wulawula, ku cikela Judasi, munwe wa ba kumi na bambiri, zinwe naye xidlemo ni tisupadu ni zigomba, ba huma ka baptisti bahombe, ni batsali ni bakulukumba.

44 Loyi a mu nyikelako i wa ba nyikile xifungu, a ku, Loyi nzi nga ta mu trotra, hi yena; mu komeni, mu mu fambisa hi kutiyisa.

45 Na a cikele, a haklisa a ta kakwe, a ku, Rabi; a mu trotra.

46 Ba beka mandla hehla kakwe, ba mu koma.

47 Kani lezi munwe wo kari wa laba ba nga yima *kona* a hlomula supadu yakwe, a ba nanga mupristi wahombe, a tsema ndlebe yakwe.

48 Jesu a hlamula a ku kabwe, Mu humile, kotile hi mupangi, ni tisupadu ni zigomba ku nzi koma ke?

49 Masiku ni masiku nzi wa hi kona na *nwina* le tempelini nzo gonzisa, a mu nzi komangi: kani lezi *lexi* hi ku tatiseka mitsalo.

50 Ba mu siya bonkle, baabela.

51 Ijaha go kari gi lanzisela naye, gi ambala nguwo yo basa *mirini* wakwe wa ximbwiri: ba mu koma;

52 Kani yena gi siya nguwo, giabela ximbwiri.

53 Ba mu yisa Jesu ka mupristi wahombe; ba tsombana naye bapristi bonkle bahombe ni bakulukumba ni batsali.

54 Petro a mu lanzela hi kule, hi ku engena hubyeni ya mupristi wahombe; i wa tsama ni bahlamuli, a ora hi nzilo.

55 Bapristi bahombe ni huwo yonkle ba laba wumbuni hi Jesu ba ku ba mu daye; a ba gi kumangi.

56 Hakuba bo tala ba tiyisa mawunwa hi yena, kani lezi kutiyisa kabwe a ku klanganangi.

57 Makunu ba suka ba yima bo kari ba mu lombeta mawunwa hi yena, ba ku,

58 Hi mu zwile a ku, Nzi ta kungumula leyi tempeli yi nga mahiwe hi mandla, hi masiku manharu nzi ta aka yinwani yi nga mahwiko hi mandla.

59 Kasi lezi wumbuni gabwe a gi nga fanani.

60 Makunu mupristi wahombe a suka a yima xikari *ka bona*, a wutisa Jesu, a ku, A ku hlamuli ncumo ke? Lexi ba xi tiyisako hi wena xi yini?

61 Kani lezi a miyela, a nga hlamuli ncumo. Mupristi wahombe a engeta a mu wutisa, a ku kakwe, Hi wena Kristu, Nwana wa loyi a katekisileko ke?

62 Jesu a ku, Hi mina: mu ta wona Nwana wa munhu a tsame hi ka xinene xa ntamo, a ta hi marefu ya tilo.

63 Mupristi wahombe a hanzula nguwo yakwe, a ku, Hi ha labela yini *tinwani* timbuni?

64 Mu zwile kurukwa: mu fembela yini? Bonkle ba mu abanyisa ba ku i fanele ku fa.

65 Banwani ba sangula ku mu pelela hi mari, ba vala ngohe yakwe, ba mu pakata *marama*, ba ku kakwe, Vumba: tinzuna ti mu amukela hi kupakata ka mandla ya tona.

66 Petro i wa le hubyeni hi lahasi, ku ta ginwe nanza ga banhwana ba mupristi wahombe;

67 Makunu gi mu wona Petro a ora, gi mu languta, gi ku, Na wena, u wa hi ni Mu-Nazareta, Jesu.

68 Kani yena wa ala, a ku, A nzi zi tibi, a nzi

ingisi lexi u xi wulako: makunu a humela lahandle.

69 Nanza ga nhwana gi mu wona, gi sangula kambe gi ku ka laba ba yimileko kwa laho, Loyi hi *munwe* wa bona.

70 A engeta a ala. Hi le nzako ka xikatanzana laba ba yimileko kwa laho ba engeta ba ku ka Petro, Kunene na wena u *munwe* wa bona; hakuba u Mu-Galile.

71 Kani lezi a sangula ku rukatela, ni ku hlampanya, a ku, a nzi mu tibi munhu loyi mu mu wulawulako.

72 Lukuluku nkuku wu yimba hi kambiri. Makunu Petro a alakanya mhaka Jesu a nga yi wula kakwe, a ku, Nkuku wu nga si yimba kambiri, u ta nzi ala kanharu. Na a ehleketile ka lexi, a rila.

XIPIMO 15.

1 Lukuluku na gi.ca bapristi bahombe ba xuxa makungu zinwe na bakulukumba na batsali, ni huwo yonkle, ba mu boha Jesu, ba mu yisa, ba mu nyikela ka Pilatu.

2 Pilatu a mu wutisa, a ku, Wena u Hosi ya Ba-Juda ke? A hlamula a ku kakwe, U wula wena.

3 Bapristi bahombe ba mu kecara nguvu.

4 Pilatu a engeta a mu wutisa, a ku, A ku hlamuli ncumo ke? Languta, zilo zingani ba ku tiyisela ha zona.

5 Kani lezi Jesu a nga ha hlamuli ncumo; kasi lezi a hlamala Pilatu.

6 Makunu xikatini xa mubuzo a tolobela ku

klaklela mubohiwa munwe, loye ba mu kombe-lako.

7 U wa hi kona munhu i tibya Baraba, a kotsi-weko zinwe na laba ba nga vuxa dzolonga, ba wa dele munhu hi dzolonga.

8 Makunu xidlemo xi kanziya xi sangula ku mu kombela *ku maha* kota lezi a nga tolobela ku maha ka bona.

9 Pilatu a ba hlamula, a ku, Mu ranza mu ku nzi mu klaklela Hosi ya Ba-Juda ke ?

10 Hakuba i tibile a ku bapristi bahombe ba mu nyikele hi wukuxu.

11 Kani lezi bapristi bahombe ba xi vuxa xidlemo, xi ku a ba susela Baraba.

12 Pilatu a engeta a hlamula, a ku kabwe, Nzi ta maha yini ka loyi mu mu bitako mu ku hi Hosi ya Ba-Juda ?

13 Ba engeta ba bahuwa, ba ku, Mu belele.

14 Pilatu a ku kabwe, Hi yini, i mahile ku yini hi kubiha ? Ba bahuwa kahombe nguvu, ba ku, Mu belele.

15 Makunu Pilatu, wo ranza ku kolisa banhu, a ba klaklela Baraba; a mu nyikela Jesu, lezi a mu xupulile, a ku a belelwe.

16 Banyakasani ba mu yisa lomo nzeni hi kubyeni yi tibya Pretorio; ba rambela nklawa wonkle.

17 Ba mu ambalisa hi nguwo ya xiwunguwungu, ba luka nzalama ya mizwa ba mu rexa yona *hlokweni*.

18 Ba sangula ku mu losa, ba ku, Xewe, Hosi ya Ba-Juda.

19 Ba mu ba hlokweni hi lihlanga, ba mu pelela hi mari, ba kizama, ba mu dzunza.

20 Lezi ba mu hlekele, ba mu funungula xiwunguwungu, ba mu ambexa tinguwo takwe. Ba mu yisa ba ya ba mu belela.

21 Ba kurumeta munwani a hunzako, Simoni wa Kurene, a nga huma tikweni, raru wa Aleksandro ni Rufasi, a ku a rwale xihambano xakwe.

22 Ba mu neha utsanweni gi tibya Golgota, hi lego gi ku hi ku ringanisela, Utsamo ga hloko.

23 Ba mu nyika waini go vubiswa ni mure ; kani lezi a nga gi amukelangi.

24 Makunu ba mu belela, ba abelana tinguwo takwe, ba hlahlubana tihlolo ha tona ti ku, munwe ni munwe a nga teka yini.

25 Zi wa hi zikati zinharu, ba mu belela.

26 Ku tsaliwa dangarila ga nanzu wakwe le hehla kakwe gi ku, Hosi ya Ba-Juda.

27 Ba belela zinwe naye bapangi bambiri, munwe hi ka xinene, ni munwe hi ka xibaba xakwe.

29 Makunu laba ba hunzako ba mu wula zilala, ba hlakahlela tihloko tabwe, ba ku, Hae ! wena u kungumula tempeli, u engeta u aka hi masiku manharu,

30 Ti hanyise wena, u cike xihambanweni.

31 Hi kota lezi bapristi laba bahombe ba mu tseketsela zinwe na batsali ba ku, I hanyisile banwani ; yena i tsanzeka ku ti ponisa.

32 Kristu, Hosi ya Israeli, yi nga cika makunu xihambanweni, hi fela ku wona, hi kolwe. Ni labo ba nga belelwa zinwe naye ba mu rukatela.

33 Lezi ku cikele hora ya wunklanu na yinwe, munyama wu wa hi kona misabeni yonkle ku kala yi cikela hora ya wunklanu na mune.

34 Hi hora ya wunklanu na mune Jesu a bahuwa hi gezo gahombe, a ku, Eloi, Eloi, lama sabaktani? xi tibya, hi ku ringanisela, Nungungulu ka mina, Nungungulu ka mina, u nzi siyele hi yini?

35 Makunu banwanyani ba bona ba yimileko kwa laho, lezi ba zwile, ba ku, Languta, a bita Elija.

36 Munwe a tsutsuma, a tatisa kubi hi ntsubi, a gi klomeka lihlangeni, a mu nwise, a ku, Tsi-kani, a hi woneni loku Elija i ta ta ku mu cisa.

37 Jesu a bahuwa hi gezo gahombe, a fa.

38 Nguwo ya tempeli yi hanzuka hi xikari, yi sangula le hehla ku cika lahasi.

39 Nzuna ya zana, leyi yi nga yima mahlweni kakwe, lezi yi wona a ku a fa lezo, yi ku, Zinene loyi munhu i wa hi Nwana wa Nungungulu.

40 Ba wa hi kona bawasati laba ba nga languta hi kule; xikari ka bona i wa hi Maria Magdalene, ni Maria nyine wa Jakobi loyi tsongwani ni wa Jose, ni Salome;

41 Labo, lezi i kona Galile, ba mu lanzela, ba mu kozela; ni banwani bo tala laba ba nga kanziya naye se ka Jeruselema.

42 Na gi wa tile agambo, hakuba gi wa hi siku go longisa, gi tibya, siku hi mahlweni ka Sabado,

43 Ku ta Josefa wa Arimatia, xigela xi fumileko, loyi na yena nwinyi a ha langutela mufumo wa Nungungulu; a engena ka Pilatu hi wurena, a kombela xirumbi xa Jesu.

44 Pilatu a hlamala a ku loku i file makunu ; a bitana nzuna ya zana, a yi wutisa loku i file lukuluku.

45 Lezi a zwile hi nzuna ya zana, a nyika xirumbi ka Josefa.

46 A xaba nguwo ya muri, a mu haulela, a mu petsela nguwini ya muri, a mu beka nkeleni wu nga xokola ribyeni, a wumbuluta ribye nyangweni ya nkele.

47 Maria Magdalene ni Maria *nyine* wa Jose, ba languta laha a bekiwa kona.

XIPIMO 16.

1 Na gi hunzile Sibado, Maria Magdalene, ni Maria *nyine* wa Jakobi, ni Salome, ba xaba mafura yo nanzuha nguvu, kasi ba nga ku mu tota.

2 Ni mixo binzuka nguvu hi siku go ranga ga sonto, ba ta nkeleni ku humeni ka gambo.

3 Ba wulawulana ba ku, Hi mani i ta nga hi wumbulutela ribye nyangweni ya nkele ?

4 Na ba langutile, ba wona ribye gi wumbulutwe ; hakuba gi wa hi gahombe nguvu.

5 Ba engena nkeleni, ba wona jaha gi ku tsama hi xineneni, gi ambala nguwo yo basa ; ba dzuka.

6 Gi ku kabwe, Mu nga dzuki : mu laba Jesu, Mu-Nazarene, loyi a belelweko : i vukile ; i haba laha : langutani, utsamo laha ba nga mu beka kona !

7 Kani lezi fambani, mu ya byela bapizani bakwe ni Petro mu ku, I rangela mahlweni ka *nwina* ku ya Galile : mu ta mu wona kwa laho, kotile a wulako ka *nwina*.

8 Makunu ba huma ba eabela nkeleni; hakuba kururumela ni kuhlamala ku ta hehla kabwe: a ba wuli ncumo ka munhu; hakuba ba caba.

9 Na a vukile ni mixo binzuka hi siku go ranga ga sonto, a woneka kusangula ka Maria Magdalene; i wa hlongolile ka yena nklanu wa mademoni ni mambiri.

10 Yena a ya a ba byela labo ba nga wa hi kona naye; ba ha hlumula ba rila.

11 Makunu laba, lezi ba zwile a ku a hanya, i wa wonwile kakwe, ba kala ku kolwa.

12 Anzako ka zilo lezi a woneka ka bambiri babwe hi xizwani xiyimo, ba ha famba, ba ya tikweni.

13 Laba ba ya ba ya byela banwani: ba nga kolwangi bona.

14 Hi le nzako a woneka ka kumi ni munwe, *kotile* ba tsamile za kugeni, a ba tsanwa hi ku vumala kukolwa kabwe, ni kunonoha ka mbilu, hakuba ba nga kolwangi labo ba wa mu wonileko na a vukile.

15 A ku kabwe, Fambani mu ya misabeni yonkle, mu kanele ivangeli ka tixaka tonkle.

16 Loyi a nga kolwa a bapitizwa i ta hanyisa; kani loyi a nga kolwiko i ta koneka.

17 Laya masingita ma ta ba heleketa laba ba kolwako: hi bito ga mina ba hlongola mademoni; ba wulawula hi tirimi tiswa;

18 Ba ta koma tinyoka; loku ba nwile xilo lexi xi dayako xi nga ba bayisi ncumo; ba ta beka mandla hehla ka laba ba nga babya, ba ta hanya.

19 Makunu Hosi Jesu, na a wulawulile kabwe, yi amukelwa le tilweni, yi tsama xineneni xa Nungungulu.

20 Ba huma, ba ya kanela utsanweni gonkle, Hosi yi tira nabo, yi tiyisa mhaka hi ziwoniso zi lanzelako. Amen.

IVANGELI HI KUTSALA HI LUKI.

XIPIMO 1.

1 Kota lezi banyingi ba ringile ku longisa dangarileni leto timhaka ti humesileko xikari ka hina.

2 Kota lezi ba *ti* nyikile ka hina, labo ba nga wona hi mahlo, ni labo ba nga bakozeli ba mhaka ka kusanguleni,

3 Ku woneka kwatsi ka mina kambe, hi lezi nzi kambile kwatsi zonkle za kusanguleni, ku tsalela ka wena hi ku lanzisana, Teofilu a fumi-leko;

4 A ku u fela ku tiba xitiyiso xa leti timhaka u ti gonzisiweko *ha tona*.

5 I wa hi kona masikwini ya Herodi, hosi ya Judia, mupristi wo kari, bito gakwe hi Zakaria, wa nklawa wa Abia; sati wakwe i wa hi wa banhwana ba Aroni, bito gakwe hi Elisabeti.

6 Ba wa lulamile laba bambiri mahlweni ka Nungungulu, bo famba milaweni yonkle ni kulayeni konkle ka Hosi, na ba nga hi na nanzu.

7 Na ba nga hi na *nwana*, hakuba Elisabeti a wa hi ngonwa, laba bambiri ba wa kosehele.

8 Makunu lezi a maha ntiro wa mupristi ma-

hlweni ka Nungungulu, hi kulanzelana ka nklawa wakwe,

9 Hi matsamelo ya ntiro wa mupristi, a hlauliweko hi tihlolo ku engena tempeleni ya Hosi, a ku a hise mhamba ya libano.

10 Xidlemo xonkle xa banhu xi wa kongela lahandle hi xikati xa mhamba ya libano.

11 Makunu ku woneka kakwe ingelosi ya Hosi, yi yima hi xineneni xa ganzelo ga mhamba ya libano.

12 Makunu a dzuka Zakaria na a *yi* wona, kucaba ku cikela hehla kakwe.

13 Kani lezi ingelosi yi ku kakwe, U nga cabi, Zakaria; hakuba ku zwilwe kukongela ka wena, sati wa wena Elisabeti a ta ku belekela *nwana*; u ta cula bito gakwe hi Johani.

14 U ta maha ni kubuma ni kutsaka wena; banyingi ba ta nengela hi kuhanyiwa ka yena.

15 Hakuba i ta maha wahombe mahlweni ka Hosi; a i nga ta nwa waini ni byalwa; i ta tala hi Moya wo Basa a le nyimbeni ya nyine wakwe.

16 Banyingi ba bana ba Israeli i ta ba hunzuka ka Hosi Nungungulu wabwe.

17 I ta famba mahlweni kakwe hi moya ni ntamo wa Elija, a ku a klerise timbilu ta bararu ka banana, ni laba ba nga kolwiko *ku famba* ku klariheni ka labo lulama, ku longisela Hosi banhu ba longileko *ka yona*.

18 Makunu Zakaria a ku ka ingelosi, Nzi ta tiba lexi hi ku yini? hakuba nzi kosehele mina, sati wa mina na yena hi xikosani nguvu.

19 Ingelosi yi hlamula yi ku kakwe, Hi mina

Gabireli, loyi a yimako mahlweni ka Nungungulu; nzi rumiwile ku ta wula ka wena, ni ku ku kanelela timhaka leti nene.

20 Makunu languta, u ta maha mbebebe, u tsanzeka ku wulawula kala gi cikela siku legi timhaka leti ti nga ta mahiswako, hakuba a ku kolwangi timhaka ta mina, ti nga ta humelela hi xikati xa tona.

21 Banhu ba langutela Zakaria, ba riwuka hi ku hlwela kakwe tempeleni.

22 Na a humele, a tsanzeka ku wula na bona; ba tiba ba ku i wonile muwoniso tempeleni: na yena a ba kweneta, a tsama a le mbebebe.

23 Makunu lezi ma hetile masiku ya kukozela kakwe, a suka a ya ndlwini yakwe.

24 Anzako ka masiku laya, Elisabeti, sati wakwe a teka nyimba; makunu a ti fihla nklanu wa tihweti, a ku,

25 Hi zona lezo Hosi yi mahileko ka mina, masikwini yi nga *nzi* languta ku susa tingana ta mina xikari ka banhu.

26 Makunu hi hweti ya wunklanu ni yinwe ingelosi Gabireli yi rumiwa hi Nungungulu ku ya mutini wa Galile, wu tibyako Nazareta,

27 Ka nhwana a wutilweko hi wanuna, bito gakwe hi Josefa, wa yindlu ya Davida; bito ga nhwana hi Maria.

28 Lezi yi engena kakwe, yi ku, Xeweni, wena muhaukeliwa, Hosi yi na wena.

29 Kani yena a dzuka nguvu hi mhaka *leyi*, a ehleketa kuxeweta loku ku yini.

30 Ingelosi yi ku kakwe, U nga cabi, Maria, hakuba u kumile uxinji hi Nungungulu.

31 Languta, u ta xura nyimba, u ta beleka *nwana*, u ta cula bito gakwe Jesu.

32 I ta maha wahombe yena, i ta culiwa *Nwana* wa Loyi a nga Hehla-hehla: Hosi Nungungulu yi ta mu nyika xitsamo xa Davida, dadani wakwe:

33 I ta fumela yindlu ya Jakobi hi kala hi pinzuka; mufumo wakwe a wu nga heti.

34 Maria a ku ka ingelosi, Lexi xi ta maha hi ku yini, hi lezi a nzi mu tibi nuna?

35 Ingelosi yi hlamula yi ku kakwe, Moya wo Basa wu ta cikela ka wena, ni ntamo wa Loyi a nga Hehla-hehla wu ta ku funengeta: hi kwa laho lexi xi ta beleka *hi wena* xi ta culiwa xi basile, *Nwana* wa Nungungulu.

36 Makunu languta, Elisabeti makwenu, na yena i belekile *nwana* kukosahaleni kakwe; leyi hi hweti ya wunklanu ni yinwe na yena a nga tibya ngonwa.

37 Hakuba a ku na mhaka ya Nungungulu yi nga ta vumala ntamo.

38 Maria a ku, Languta, nanza ga Hosi; a zi mahe ka mina kota mhaka ya wena. Makunu ingelosi yi suka kakwe.

39 Maria a suka hi lawo masiku, a haklisa a ya tikweni ga zitsunga, mutini wa Judia;

40 A engena ndlwini ya Zakaria, a xeweta Elisabeti.

41 Makunu lezi Elisabeti a zwa kulosa ka Maria, *nwana* a tsukumatsukuma nyimbeni yakwe; Elisabeti a tala hi Moya wo Basa;

42 A bahuwa hi gezo gahombe, a ku, Ku katekile wena xikari ka bawasati, ku katekile ni lixaka la nyimba ya wena.

43 Xi humelele hi kwihi lexi ka mina, xi ku nyine wa Hosi ya nga i tile ka mina?

44 Hakuba languta, gezo ga kulosa ka wena na gi engenile tindlebeni ta mina, *nwana* a tsukumatsukuma hi kutsaka nyimbeni ya mina.

45 Ku katekile yena a kolwako; hakuba ku ta maha kuhumeswa ka zilo zi kanelweko hi Hosi ka yena.

46 Maria a ku, Muhefemulo wa mina wu dumisa Hosi,

47 Ni moya wa mina wu tsakele Nungungulu Muhanyisi wa mina.

48 Hakuba i langutile usiwana ga nanza gakwe: hakuba languta, ku sangula makunu tixaka tonkle ti ta ku nzi katekile.

49 Hakuba Yena i na ntamo i nzi mahele zilo zahombe; gi basile bito gakwe.

50 Uxinji gakwe gi kona ka tixaka ni tixaka ka laba ba mu cabako.

51 I kombetile ntamo hi woko gakwe, i hangalasilaba ba ti kukumukisako kualakanyeni ka timbilu tabwe.

52 I wisile tihosi zitsanweni *za tona*, a ba klakusile laba zisiwana.

53 Laba ba zwako ndlala, a ba xurisile hi zilo zo nanziha; laba ba nga fuma a ba klerisile ba vumala.

54 I mu vunetelile Israeli, nanza gakwe, kasi i nga ku alakanya uxinji,

55 Kota i wulawulile ka bararu ba hina, ka Abrahamama ni lixaka lakwe hi masiku ni masiku.

56 Maria a sala naye tihweti tinharu, a klelela kaya.

57 Makunu xi heta xikati xa Elisabeti xi ku a beleke, a beleka *nwana* wa wanuna.

58 Makunu bakelene naye ni maxaka yakwe ba zwa ba ku Hosi yi mu mahele uxinji gahombe; ba tsaka naye.

59 Makunu hi siku ga wunklanu ni manharu, ba ta ku cekisa xihlangana; ngo ba xi culile hi bito ga Zakaria, dadani wakwe.

60 Kasi nyine wakwe a hlamula a ku, Kokwihhi: kani lezi i ta culiwa Johani.

61 Ba ku kakwe, A ku na munhu wa xaka ga wena loyi a nga tibya hi bito legi.

62 Makunu ba mu kweneta raru wa yena, ba ku a mu ranza ku culiwa mani.

63 A kombela xibyana xa kutsala a tsala, a ku, Bito gakwe hi Johani. Ba riwuka bonkle.

64 Nomu wakwe wu vululeka lukuluku, lirimi lakwe li klakleka, a wulawula a kesela Nungungulu.

65 Kucaba ku ta ka laba bonkle ba nga aka nabo: leti timhaka tonkle ti zwala tikweni gonkle ga zitsunga za Judia.

66 Bonkle ba zwako ba ti hlayisa timbilwini tabwe, ba ku, *Nwana* loyi i ta maha yini? Hakuba canja ga Hosi gi wa hi naye.

67 Makunu Zakaria, dadani wakwe, a tala hi Moya wo Basa, a kanela, a ku,

68 A ku kesiwe Hosi, Nungungulu wa Israeli; hakuba yi enzile banhu bakwe, yi ba rihela,

69 Yi hi vuxele inhonzo ya kuhanyisa ndlwini ya Davida, nanza gakwe,

70 Kota lezi a kanelako hi nomu wa baprofeti

labo saseka bakwe, laba ba nga maha kona kusan-
guleneni ka misaba,

71 Kuhanyisa balaleni ba hina, ni canjeni ga
bona bonkle ba hi bengako;

72 Hi ku mahela uxinji ka bararu ba hina, ni
ku alakanya xinakulobye xakwe lexo saseka;

73 Xihlambanyo lexo a nga hlambanya ka
Abrahama dadani wa hina,

74 Ku nyika ka hina a ku hi klaklilwe canjeni
ga balala ba hina, hi yi kozela hi ku kala kucaba,

75 Hi kubaseni ni kululama mahlweni kakwe
masiku yonkle ya hina.

76 Na wena, *nwana*, u ta bitwa muprofeti wa
Loyi a nga Hehla-hehla; hakuba u ta rangela
mahlweni ka Hosi ku longisa tindlela takwe;

77 Ku nyika kutiba ka kuhanyisa ka banhu
bakwe hi kutsikiswa ka zonho zabwe,

78 Hi kwa laho ka uxinji ga Nungungulu wa
hina, legi gi nga ta hi enza hi gona kuca ka le
hehla,

79 Ku woninga laba ba nga tsama munyamani
ni nzutini wa lifu; ku fambisa mikonzo ya hina
ndleleni ya kutsaka.

80 Makunu *nwana* a kula, a tiya hi ntamo mo-
yeni; a tsama manangeni ku kala ku cikela siku
ga kuhumelela kakwe ka Israeli.

XIPIMO 2.

1 Makunu ku mahisile masikwini lawo kuka-
nela ku humele ka Kesari Augusto a ku ku tsa-
liwa matiko yonkle.

2 Loku kutsaliwa loko ku rangako ku mahiwa
lezi Kurenio hi wa nganakana ya Siria.

3 Ba ya bonkle ku tsaliwa, munwe na munwani mutini wakwe.

4 Na yena Josefa a suka Galile, a huma mutini wa Nazareta, a ya Judia, mutini wa Davida, lowo wu tibya Betlehema, hakuba i wa hi se ka yindlu ni xaka ga Davida;

5 A ku a tsaliwe zinwe na Maria, loyi a teki-lweko hi yena, a nga hi ni nyimba.

6 Kota lezi ba wa hi kona, ma heta masiku ya kubeleka kakwe.

7 Wa tiula nwanana wakwe; a mu petsela hi dzowo, a mu eklelisa xigowolweni, hakuba a gi nga hi utsamo kabwe ndlwini ya bapfumba.

8 Ba wa hi kona barisi tikweni lego, ba eklele nhobeni, ba labelela nklambi wa bona ni usiku.

9 Ingelosi ya Hosi yi ta yi yima nabo, wuhosi ga Hosi gi hatima hehla kabwe: ba caba nguvu.

10 Ingelosi yi ku kabwe, Mu nga cabi; hakuba langutani, Nzi neha ka nwina timhaka to tsaka tahombe leti ti ta maha ka banhu bonkle:

11 Hakuba i hanyilwe ka nwina nyamukla, mutini wa Davida, Muhanyisi, Hi Kristu Hosi.

12 Lexi xi ta maha xikombiso ka nwina, mu ta kuma xihlangana xi petselwe hi dzowo, xi eklele xigowolweni.

13 Ku wa hi kona lukuluku ni ingelosi zinyingi za bandla ga le tilweni, zi dzunza Nungungulu, zi ku,

14 A ku mahe wuhosi ka Nungungulu a nga hehla-hehla, ni misabeni kurula ka banhu laba ba nga ni matsenya.

15 Makunu lezi tingelosi ti enzile kabwe ti ya le tilweni, barisi ba wulawulana, ba ku, A hi

yeni Betlehema, hi ya wona lexi xi mahileko kona, lexi Hosi yi nga hi tibisa xona.

16 Makunu ba haklisa ba ya, ba kuma Maria ni Josefa, ni xihlangana xi eklele xigowlweni.

17 Na ba wonile, ba kanela mhaka leyi yi nga wulawulilweko ka bona hi nwanana loyi.

18 Bonkle ba nga zwa ba hlamala hi leti timhaka ti nga wuliwa kabwe hi barisi.

19 Kani lezi Maria a hlayisa timhaka leti tonkle a ti alakanya mbilwini yakwe.

20 Makunu barisi ba klela, ba mu dumisa Nungungulu, ba mu dzunza hi kwa laho ka zonkle ba zi zwileko ni ba zi wonileko, kota lezi ku nga wulawulilwe kabwe.

21 Lezi nklanu wa masiku ni manharu ma hetile ku mu ceka, bito gakwe gi culiwa hi Jesu, lego gi nga cula hi ingelosi *ha gona*, a nga si xuriswa nyimbeni.

22 Makunu na ma hetile masiku ya kuhlazeka kabwe kota nao wa Mosi, ba mu yisa Jeruselema, ku ya mu kombisa ka Hosi,

23 Ku kota lezi ku tsaliweko naweni wa Hosi a ku, bonkle bawanuna ba nga hi bamatiwula, ba ta tibya ba basilweko hi Hosi,

24 Ku nyikela nyikelo wo kwatsi lowo wu wulilweko naweni wa Hosi a ku, Matuba mambiri, kumbe mavinyani mambiri.

25 Languta, i wa hi kona munhu Jeruselema, bito gakwe hi Simeoni; makunu munhu loyi i lulamile, a dzunza *Nungungulu*, a langutela kucabelela ka Israeli: ni Moya wo Basa wu wa hi kakwe.

26 Ku wonekiselwe kakwe hi Moya wo Basa, a ku a i nga ta wona lifu, a nga si wona Kristu wa Hosi.

27 A ta tempeleni hi Moya: lezi bakulukumba ba engenisile nwanana Jesu, ba ku ba mu mahela kota mahanyela ya nao,

28 Makunu a mu angatela, a kesa Nungungulu, a ku,

29 Hosi, makunu a ku enzise nanza ga wena hi kutsaka, kota mhaka ya wena;

30 Hakuba mahlo ya mina ma wonile kuhanyisa ka wena,

31 Loku u ku longisileko mahlweni ka banhu bonkle,

32 Kuwonekela ku woninga bamatiko, ni ukosi ga banhu ba wena ba Israeli.

33 Raru wakwe ni nyine ba hlamala hi zilo lezi zi wuliwako ka yena.

34 Makunu Simeoni a ba katekisa, a ku ka Maria nyine wakwe, Languta, *nwana* loyi, i yimiselwe kukungumula ni kuvuka ka banyingi ba Israeli, ni *ku maha* xikombiso lexi xi nga ta kanetwa;

35 Na wena, klari gi ta klaba gi. tsemakanya muhefemulo wa wena, a ku kasi ku humelela miehleketo ya timbilu tinyingi.

36 Makunu i wa hi kona Ana, muprofeti wa wasati, nhanyana wa Fanueli, wa lixaka la Aseri, i kosehele nguvu, a tsama ni nuna nklanu wa malembe ni malembe mambiri anzako ka kutekiwa kakwe,

37 I wa hi ni noni nklanu wa makumi ya malembe ni makumi manharu ya malembe ni mune,

loyi a nga sukangi tempeleni, a koza hi kuyila ni kukongela usiku ni hlikani.

38 Na yena a cikela hi lexo xikati, a kesela Nungungulu, a wulawula kakwe ka bona bonkle laba ba wa langutela kurihiwa ka Jeruselema.

39 Makunu na ba hetile zonkle zo kwatsi nao wa Hosi, ba klelela Galile, mutini wabwe Nazareta.

40 Makunu *nwana* a kula, a tiya hi ntamo, a tala hi wuklari, ni kurula ka Nungungulu ku tsama hehla kakwe.

41 Bakulukumba bakwe ba ya Jeruselema hi malembe yonkle mubuzweni wa pasika.

42 Lezi i nawo malembe ya kumi ni mambiri, ba kanziya kota matsamelo ya mubuzo;

43 Lezi ba hetile masiku, ni kukleleleni se kabwe, Jesu mufana a sala anzako le Jeruselema; ni bakulukumba bakwe a ba zi tibangi.

44 Kani lezi ba ehleketa ba ku i wa hi kona le nklaweni, ba famba mpfuka wa siku ginwe; ba mu labela xikari ka masaka yabwe ni xikari ka laba ba nga tibana na bona:

45 Makunu lezi ba nga mu kumi, ba klelela Jeruselema, ba ya mu laba.

46 Makunu anzako ka masiku manharu ba mu kuma tempeleni, a tsama xikari ka bagonzisi, a ba ingisa, a ba wutisa.

47 Bonkle ba nga mu ingisa, ba hlamala hi kuklariha kakwe ni kuhlamura kakwe.

48 Lezi ba mu wona, ba hlamala; nyine wakwe a ku kakwe, *Nwananga*, Hi yini u mahileko lezo ka hina? Languta, raru wa wena na mina hi ku laba hi kombo.

49 A ku kabwe, mu nzi labela hi yini? A mu zi tibi mu ku nzi fanela ku tirela Dadani ke?

50 Makunu a ba ingisangi mhaka leyi a yi wulawulako kabwe.

51 A ngirimela nabo, a cikela Nazareta; a ba ingisa. Nyine wakwe a hlayisa *leti* timhaka tonkle mbilwini ya yena.

52 Jesu a hunza kuklariheni, ni kukula, ni kuranzwa mahlweni ka Nungungulu ni banhu.

XIPIMO 3.

1 Makunu hi lembe ga kumi ni nklanu wa kufuma ka Tiberi Kesari, Pontio Pilatu hi nganakana ya Judia, Herodi hi nganakana ya Galile, Filipu makabye wakwe hi nganakana ya Ituria ni tiko ga Trakoniti, ni Lusano nganakana ya Abilene,

2 Wupristini wahombe wa Anasi ni Kaiafasi, ku cikela mhaka ya Nungungulu ka Johani *nwana* wa Zakaria le manangeni.

3 A ta maklelweni yonkle ya se Jordani, wo kanela kubapatiza ka kuhunzuluka hi kutsetselelwa zonho;

4 Kota lezi ku tsaliweko dangarileni ga timhaka ta Isaya muprofeti, a ku, Gezo ga loyi a bahuwako manangeni a ku, Longisani ndlela ya Hosi, lulametani tindlela takwe.

5 Minzelelo yonkle yi ta tatisa, ni zitsunga zonkle ni zitsungana zi ta wiswa; ni magombo ma ta lulametwa, ni tindlela ta magomogoma ti ta ecetelwa;

6 Banhu bonkle ba ta wona kuhanyisa ka Nungungulu.

7 Makunu a ku ka zidlemo lezi zi nga humela ku bapatzwa hi yena, Lixaka la mapiri, hi mani a nga mu kunguhisa kuabela kulo gi tako?

8 Humesani mihanzu yi fanele kuhunzuluka, mu nga sanguli ku wula xikari ka *nwina*, Hi na Abrahamama dadani wa hina; hakuba nzi ku ka *nwina*, Nungungulu wa tiba ku vuxela Abrahamama banana hi maribye laya.

9 Kasi makunu xihloka xi bekiwe mitswini ya tisinya: tisinya tonkle leti ti nga traliko mihanzu yo nanziha, ti ta tsemiwa, ti hoxiwe nzilweni.

10 Makunu banhu banyingi ba mu wutisa, ba ku, Hi fela ku maha yini?

11 A hlamula a ku kabwe, Loyi a nga ni tinguwu timbiri, a ku abele loyi a vumalako, ni loyi a nga ni za kuga a ku mahe lezo.

12 Ku cikela ni bahlengisi ku bapatzwa, ba ku kakwe, Mugonzisi, hi ta maha yini?

13 A ku kabwe, Mu nga teki hi ku wukla xilo xi klurisako lexi xi layisiweko *nwina*.

14 Ni banyakasani ba mu wutisa, ba ku, Na hina, hi ta maha yini? A ku kabwe, Mu nga wukli munhu ncumo, mu nga kecari *munhu* hi ku hembela, kolwani hi hakelo ya *nwina*.

15 Banhu ba ha langutela, bonkle ba ehleketa timbilwini tabwe hi Johani, ba ku kumbe hi yena Kristu;

16 Johani a hlamula, a ku ka bona bonkle, Mina zinene nzi mu bapatzwa hi mati; kani lezi wa ta loyi a nga ni ntamo wahombe wa nzi kulla, a nzi faneli ku klakla tingoti ta zilato zakwe: yena i ta mu bapatzwa hi Moya wo Basa ni nzilo.

17 Lihlela lakwe li kona canjeni gakwe, ku herisisa mabele ya yena, a hlengeletela wona magombeni yakwe; kani lezi i ta hisela muhungu hi nzilo wu nga timekiko.

18 Hi tinwani timhaka to tala a ti kanela bahnwini, a ba kunguhisa.

19 Kani lezi Herodi nganakana, na a tsanwilwe hi yena hi kwa laho ka Herodia sati wa makabye wakwe, ni hi kwa laho ka zilo zonkle zo biha lezi a zi mahileko Herodi,

20 A engetela ni lexi hehla ka *zinwani* zonkle, a mu valela Johani le kotsweni.

21 Makunu lezi ba bapatizwe banhu bonkle, na yena Jesu a bapatizwe, a ha kongela, ku vululiwa tilo,

22 Ni Moya wo Basa wu cika hehla kakwe hi xiyimo xa miri, wo kwatsi tuba, ni gezo gi ta gi huma tilweni, gi ku, Wena hi Nwana wa mina a ranziwako, nzi tsakisako hi wena.

23 Na yena Jesu, lezi a sangula *ku gonzisa*, i wa hi na malembe ma laba ku maha makumi manharu, hi wa, kota ku fembelwa, *nwana* wa Josefa, wa Heli,

24 Wa Matati, wa Levi, wa Melki, wa Janai, wa Josefa,

25 Wa Matatiasi, wa Amosi, wa Naumi, wa Esli, wa Nagai,

26 Wa Maati, wa Matatiasi, wa Semei, wa Joseki, wa Joda,

27 Wa Joana, wa Resa, wa Zorobabeli, wa Slatieli, wa Neri,

28 Wa Melki, wa Adi, wa Kosami, wa Elmadami, wa Eri,

[Sheetswa, Luke.]

29 Wa Jesu, wa Eliezeri, wa Jorimi, wa Matati, wa Levi,

30 Wa Simeoni, wa Juda, wa Josefa, wa Jonami, wa Eliakimi,

31 Wa Melea, wa Menani, wa Matata, wa Natani, wa Davida,

32 Wa Jesi, wa Jobedi, wa Boazi, wa Sali, wa Nasoni,

33 Wa Adimeni, wa Arani, wa Hesroni, wa Faresi, wa Juda,

34 Wa Jakobi, wa Isaka, wa Abrahamama, wa Tara, wa Nakora,

35 Wa Seruki, wa Ragau, wa Faleki, wa Eberi, wa Sali,

36 Wa Kenani, wa Arifaxadi, wa Xemi, wa Noa, wa Lameki,

37 Wa Matusala, wa Enoki, wa Jaredi, wa Maleleli, wa Kenani,

38 Wa Enosi, wa Seti, wa Adamu, wa Nungungulu.

XIPIMO 4.

1 Jesu, i tele hi Moya wo Basa, a klela Jordani, a yisiwa hi Moya manangeni hi mune wa makumi ya masiku,

2 A ringiwa hi Satani. A nga gangi ncumo hi masiku lawo; na ma hetile, a zwa ndlala.

3 Satani a ku kakwe, Loku u Nwana wa Nungungulu, laya ribye legi a gi mahe xibaba.

4 Jesu a hlamula ka yena, Ku tsaliwe a ku, Munhu a i nga ta hanya hi xibaba ntsena.

5 A mu yisa le hehla, a mu kombeta mifumo yonkle ya misaba hi xikatanyana.

6 Satani a ku kakwe, Nzi ta ku nyika lowu ntamo wonkle ni wuhosi ga yona: hakuba wu nyikelwe ka mina; ni ka loyi nzi ranzako *ku mu nyika* yona, nzi nga mu nyika.

7 Hi kwa laho loku u dzunza mahlweni ka mina, zonkle zi ta maha za wena.

8 Jesu a hlamula a ku kakwe, Ku tsaliwe a ku, U ta dzunza Hosi Nungungulu wa wena, u mu koza yena ntsena.

9 A mu yisa se ka Jeruselema, a mu beka xixungweni xa tempeli, a ku kakwe, Loku u hi Nwana wa Nungungulu, ti hoxe hasi ka laha.

10 Hakuba ku tsaliwe a ku, I ta laya tingelosi takwe hi wena, ti ku hlayise,

11 Ni mandleni *ya tona* ti ta ku klakusela, sine u kungubanyeka konzo wa wena ribyeni.

12 Jesu a hlamula a ku kakwe, Ku wulawuliwe a ku, U nga ringi Hosi, Nungungulu wa wena.

13 Satani lezi a hetile kuringa konkle, a mu siya xikati.

14 Makunu Jesu a klela hi ntamo wa Moya a ya Galile: wudumo *wakwe* wu zwele tikweni gonkle gi nga kona.

15 A gonzisa masinagogeni yabwe, a dumiswa hi *banhu* bonkle.

16 Makunu a ta Nazareta, laha i wa wundliweko kona: a engena sinagogeni, kota matsamelo yakwe, hi siku ga Sabado, a suka a yima ku gonza.

17 Ku nyikiwa kakwe dangarila ga muprofeti Isaya. A klamusa dangarila, a kuma utsamo kwa laho ku tsaliweko a ku,

18 Moya wa Hosi wu le hehla ka mina, hakuba yi nzi tolile ku kana timhaka to saseka ka zisiwana: yi nzi rumile ku kana kuklakliwa ka labo ba komilweko, ni ku hanyanyisa zikumu, ku klakla labo ba xanisilweko,

19 Ku kana lembe ginene ga Hosi.

20 A petsa dangarila a gi klerisela ka nanza, a tsama. Ba mu langutisisa bonkle ba nga hi kona sinagogeni.

21 A sangula a ku kabwe, Nyamukla ku tati-sekile kutsala loku tindlebeni ta nwina.

22 Bonkle ba mu tiyisa, ba riwuka hi timhaka tinene ti nga huma nonwini wakwe: makunu ba ku, Loyi a nga hi nwana wa Josefa ke?

23 A ku kabwe, Futsi mu ta wulawula ka mina mufananiso lowu, Nanga, ti hanyise: lezi zonkle hi zi zwileko zi nga mahiwe le Kapernaume, maha ni laha tikweni ga wena.

24 A ku, Zinene nzi ku ka nwina, A ku na muprofeti loyi i dzunzileko tikweni gakwe.

25 Kani lezi zinene nzi ku ka nwina, Ku wa hi kona ka Israeli tinoni titele masikwini ya Elija, lezi gi nga valeka tilo malembe manharu ni nklanu wa tihweti ni hweti yinwe, lezi yi wa hi kona ndlala yahombe tikweni gonkle;

26 Elija a nga rumelwangi ka munwe wa bona, kani lezi ka Sarefati, tikweni ga Sidoni, ka wasati loyi a nga hi noni ntsena.

27 Ku wa hi kona tihlokonho tinyingi ka Israeli masikwini ya Elixa muprofeti, a ku nga hla-ziswangi na munwe wa bona, sine Namana wa Siria ntsena.

28 Ba tala hi kulo bonkle ba se sinagogeni, na ba zwile zilo lezi ;

29 Ba suka, ba mu hlongolela lahandle ka muti, ba mu yisa ntsurini wa xitsunga, laha muti wabwe wu akilweko hehla ka wona, ba ku ba mu hoxa lahasi.

30 Kani yena wo tsemakanya xikari kabwe a suka.

31 A relela Kapernaume, muti wa Galile. A ba gonzisa hi siku ga Sabado.

32 Ba hlamala hi kugonzisa kakwe; hakuba mhaka yakwe yi wa hi ni ntamo.

33 Ku wa hi kona sinagogeni munhu loyi a nga ni moya wa demoni go biha, a maha huwa yahombe,

34 Hae! hi na yini na wena, Jesu wa Nazareta? u tile ku hi mbetisa ke? Nzi ku tiba nzi ku hi wena mani, wa ku Basa wa Nungungulu.

35 Jesu a mu tsanwa, a ku, Miyela, u hume ka yena. Demoni gi mu hoxa lahasi xikari, gi huma kakwe, gi nga si mu bayisa.

36 Kuhlamlala ku ta hehla ka bonkle, ba wulawulana, ba ku, Yo yiniyini mhaka leyi? hi lezi a laya mimoya yo biha hi kugisa hi ntamo, yi huma.

37 Ku zwala wudumo gakwe matsanweni yonkle ya tiko gi nga kona.

38 A suka sinagogeni, a engena ndlwini ya Simoni. Mukokati wa Simoni i wa hi na kukukumbala kahombe; ba mu kongelela kakwe.

39 A yima hehla kakwe, a beleta kukukumbala, ku mu tsika; lukuluku a suka, a ba kozela.

40 Na gi ha pela gambo, bonkle ba nga na l i ba

ba babyako hi mitungu yinyingi ba ba tisa kakwe; a beka mandla hehla ka bona bonkle, a ba hanyisa.

41 Mademoni ma huma ka banyingi, ma bahuwa ma ku, Wena u Nwana wa Nungungulu. Wa ku ma tsanwa, a ma tsimbetela ku wulawula; hakuba ma mu tiba ma ku hi yena Kristu.

42 Na ku cile, a huma a ya utsanweni ga xiwunza: zidlema zi mu laba, zi ta kakwe, zi mu hlwelisa zi ku a nga suki ka zona.

43 A ku ka zona, Nzi fanela ku kanela ivangeli ya mufumo wa Nungungulu ni ka yinwani miti; hakuba hi kwa laho nzi rumilweko.

44 I wa kanela masinagogeni ya Judia.

XIPIMO 5.

1 Makunu lezi banhu ba mu kamanyeta ku ingisa mhaka ya Nungungulu, a yima se tiveni ga Genesareta.

2 A wona tingalaba timbiri ti nga cekama se nongeni wa tiva; kani lezi badembi ba humele ka tona, ba hlaza tikoka tabwe.

3 A engena ka yinwe ngalaba, leyi hi ya Simoni, a mu wutisa a ku a yi nikinye kutsongwanyani misabeni. Makunu a tsama ngalabeni, a gonzisa banhu.

4 Lezi a hetile ku wulawula, a ku ka Simoni, Nikinyela xizibeni, mu hoxe tikoka ta nwina, mu dembele.

5 Simoni a hlamula a ku, Hosi, hi tirile usiku gonkle, a hi dembelangi ncumo: kani lezi hi mhaka ya wena nzi ta hoxa tikoka.

6 Na ba mahile lexi, ba koma xidlemo xahombe xa zidluwani; tikoka tabwe ti wa hanzuka.

7 Makunu ba kweneta banakulobye babwe ba le ngalabeni yinwani, ba ku ba ta ba vunetela. Ba ta, ba tata tingalaba timbiri, kasi lezi ti sangula ku wela.

8 Kani lezi Simoni Petro lezi a wona *lexi*, a ti wisa madzolweni ya Jesu, a ku, Suka ka mina; hakuba nzi munhu wa ku onha, Hosi.

9 Hakuba a hlamala yena, ni labo bonkle ba nga hi naye, hi ku koma ka zidluwani lezi ba nga ringela.

10 Ba maha lezo na bona Jakobi ni Johani, bana ba Zebedi, labo ba nga hi banakulobye ba Simoni. Jesu a ku ka Simoni, U nga cabi; ku sangula makunu u ta koma banhu.

11 Lezi ba cekamisile tingalaba *tabwe*, ba siya zilo zonkle; ba mu lanzela.

12 Makunu, lezi i le mutini wo kari, languta, munhu a bayisa nguvu hi nkatankulu; na a wona Jesu, a wa hi ngohe yakwe, a mu kongela, a ku, Hosi, loku u ranza, u nga nzi hlaza.

13 A nauluta canja gakwe, a mu kumba, a ku, Nza zi ranza; hlazeka. Lukuluku nkatankulu yi suka kakwe.

14 A mu laya a ku a nga byeli munhu; kani lezi famba, u ti wonise ka mupristi, u nyikele hi kuhlaziwa ka wena kota a nga laya Mosi, ku mahe wumbuni ka bona.

15 Kani lezi mhaka yakwe yi zwala kahombe; banhu banyingi ba hlengeletana ku *mu* zwa, ni ku hanyisa ka mitungu yabwe.

16 Kani yena a enza a ya ziwunzeni, a kongela.

17 Mukunu hi ginwe ga lawo masiku, a ha gonzisa; ba wa tsamile kona Ba-Farisi ni bagonzisi ba nao, laba ba humako mitini yonkle ya Galile ni Judia ni Jeruselema: ni ntamo wa Hosi wu hi kona naye ku holisa.

18 Languta, banhu ba rwala munhu hi sango, loyi hi xikurubu, ba laba ku mu engenisa, ni ku mu beka mahlweni kakwe.

19 A ba kumangi *ndlela* ya ku mu engenisa hi kwa laho ka banhu, ba kanziya hehla ka lwangwa, ba mu cisa hi titeya *zinwe* ni sango gakwe laha xikari ka banhu mahlweni ka Jesu.

20 Na a wona kukolwa kabwe, a ku, Wanuna, zonho za wena zi tsetselelwe.

21 Makunu batsali ni Ba-Farisi ba sangula ku ehleketa, ba ku, Hi mani loyi a wulawulako zilala? Hi mani a nga tsetselelako zonho, loku a nga hi Nungungulu yece?

22 Kani lezi Jesu a yi tiba miehleketo yabwe, a hlamula a ku kabwe, Mu ehleketa yini timbilwini ta *nwina*?

23 Ku yini ku hehukako, ku wula, Zonho za wena zi tsetselelwe; kumbe ku wula, Suka u famba ke?

24 Kani lezi mu fela ku tiba mu ku *Nwana* wa munhu i na ntamo misabeni ku tsetselela zonho, a ku ka xikurubu, Nzi ku ka wena, Suka, u teka sango ga wena, u ya ndlwini ya wena.

25 Makunu a haklisa a suka mahlweni kabwe, a teka lego a nga eklela ka gona, a ya ndlwini yakwe, a dumisa Nungungulu.

26 Makunu ba hlamala bonkle, ba mu dumisa

Nungungulu; ba caba nguvu, ba ku, Hi wonile masingita nyamukla.

27 Anzako ka zilo lezi a huma, a wona muhle-ngisi, bito gakwe Levi, wo tsama utsanweni go lubisa, a ku kakwe, Nzi lanze.

28 A siya zonkle, a suka, a mu lanza.

29 Levi a mu mahela mubuzo wahombe ndlwini yakwe; makunu ba wa hi kona banhu bo tala bahlengisi ni banwani ba wa tsamileko nabo za kugeni.

30 Ba-Farisi ni batsali ba klokola ka bapizani bakwe, ba ku, Hi yini mu gako mu nwako na bahlengisi ni baonhi?

31 Jesu a hlamula a ku kabwe, Labo ba nga ni utomi a ba labi nanga, kani labo ba babyako.

32 A nzi tangi ku bita bolulama, kani lezi ba-onhi hi kuhunzulukeni.

33 Ba ku kakwe, Bapizani ba Johani ba yila zoga zinyingi, ba maha kukongela, lezo ni laba ba le Ba-Farisi; kani lezi laba ba wena ba ga, ba nwa.

34 Jesu a ku kabwe, Mu kota ku ba maha banakulobye ba mukonwana ba yila, loku mukonwana a ha hi na bona ke?

35 Kani lezi masiku ma ta ta; lezi mukonwana i ta susiwa kabwe makunu ba ta yila hi lawo masiku.

36 A engeta a kanela mufananiso kabwe, a ku; A ku na munhu a hanzulako xitiba xiswa nguwini yiswa a xi rungela nguwini yo hlakala; kumbe i ta hanzula yiswa, ni xitiba xiswa xi nga vumelani ni yo hlakala.

37 A ku na munhu a cela waini giswa mikwameni ya kale; kumbe waini giswa gi ta boxa mikwama, gi halaka, ni mikwama yi onhekele.

38 Kani lezi waini giswa gi celiwa mikwameni yiswa.

39 A ku na munhu na a nwileko *waini* ga kale a gi ranza giswa: hakuba a ku, Ga naziha ga kale.

XIPIMO 6.

1 Makunu ku mahisile hi Sabado, wa ku tsemakanya masinwini, bapizani bakwe ba kola mabele, ba ga, ba yi hloswa mandleni ya bona.

2 Kani lezi bo kari ba Ba-Farisi ba ku, Hi yini mu mahelako lexi xi nga faneliko ku mahiwa hi Sabado ke?

3 Jesu a hlamula a ku kabwe, A mu gonzangi lexi xi nga mahiwa hi Davida, na a zwile ndlala, yena, nabo ba nga hi naye?

4 Kasi a engena ndlwini ya Nungungulu, a teka zibaba za kubekelwa, a ga, a ha ni laba ba nga hi naye; zi nga faneliko ku giwa *hi munhu*, sine bapristi ntsena?

5 A ku kabwe, Nwana wa munhu hi Hosi ya Sabado.

6 Makunu hi ginwani Sabado, a engena sinagogeni, a gonzisa: i wa hi kona munhu, ni canja gakwe ga xinene gi lameleko.

7 Batsali ni Ba-Farisi ba mu langutela, loku i ta hanyisa hi Sabado; kasi ba kuma nanzu ba nga mu kecara *ha wona*.

8 Kani yena a yi tiba miehleketo yabwe, a ku

ka munhu loye a nga ni canja go lamala, Suka, u yime laha xikari. Makunu a suka a yina.

9 Jesu a ku kabwe, Nzi ta mu wutisa, Zi fanela ku maha zinene hi Sabado ke? kumbe ku maha zobiha, ku hanyisa munhu, kumbe ku *mu* daya ke?

10 A ba cuwukela bonkle, a ku kakwe, Nau-luta canga ga wena. A maha *lezo*. Makunu canja gakwe gi holiswa.

11 Kani lezi ba tala hi kukariha; ba wulawulana zinwe lexi ba nga ta xi maha ka Jesu.

12 Makunu hi masiku lawo, a huma a ya xitsungeni ku kongela; i wa hi kona usiku gonkle kukongeleni ka Nungungulu.

13 Na ku cile, a bitana bapizani bakwe, a langa ka bona ba kumi ni bambiri, a ba culako a ku bapostoli;

14 Simoni, a mu cula bito gi tibya Petro, ni Andru makabye wakwe, ni Jakobi ni Johani, ni Filipu ni Bartolome,

15 Mateu ni Tomasi, Jakobi wa Alfeu ni Simoni i tibya Zeloti,

16 Ni Juda wa Jakobi, ni Judasi Iskarioti, loye a nga hi xibilibili;

17 A ngirimela nabo, a yima utsanweni ga pama, ni bapizani bakwe ba ku tala, ni xidlemo xahombe xa banhu ba humako ka Judia gonkle ni Jeruselema ni *tikweni ga* Tire ni Sidoni hi se ka bimbi,

18 Ba tako ku mu ingisa, ni ku hanyisa ka mitungu yabwe; na bona ba nga xaniswa hi mi-moya yo biha ba hanyisa.

19 Banhu bonkle ba laba ku mu kumba; ha-

kuba ntamo wu huma ka yena, wu *ba* hanyisa bonkle.

20 A langutela bapizani bakwe, a ku, Mu katekile *nwina* zisiwana; hakuba mufumo wa Nungungulu wu hi wa *nwina*.

21 Mu katekile *nwina* mu zwako ndlala makunu; hakuba mu ta xuriswa. Mu katekile *nwina* mu rilako makunu; hakuba mu ta hleka.

22 Mu katekile *nwina*, loku banhu ba mu benga, ni ba mu abanyisa *ka bona*, ba mu rukatela, ba gi hoxa bito ga *nwina* kota kubiha, hi kwa laho ka *Nwana* wa munhu.

23 Tsakani hi lego siku, mu klula *hi kubuma*; hakuba langutani, ncacazelo wa *nwina* wahombe le tilweni; hakuba bakulukumba babwe ba lo maha lezo ka baprofeti.

24 Kani lezi ku ta maha kombo ka *nwina* mu fumileko! hakuba mu amukele kuhlakana ka *nwina*.

25 Ku ta maha kombo ka *nwina* mu xurileko makunu! hakuba mu ta zwa ndlala. Ku ta maha kombo *ka nwina*, mu hlekako makunu! hakuba mu ta hlumula, mu rila.

26 Kombo *ka nwina*, loku banhu bonkle ba wulawula kwatsi ka *nwina*! hakuba bakulukumba bakwe ba lo maha lezo ka baprofeti ba mawunwa.

27 Kani lezi nzi ka ku *nwina* mu zwako, Ranzani balala ba *nwina*, mu mahe kwatsi ka labo ba mu bengako,

28 Mu katekise labo ba mu rukatelako, mu ba kongelele labo ba nga mu komiko kwatsi.

29 Loyi a ku pakatako rama *ginwe*, mu nyikele

ni ginwani; ni loyi a tekako nguwo ya wena, u nga mu beleteli ni bagi *ga wena*.

30 Mu he loyi a kombelako ka wena; ni ka loyi a tekako za wena u nga engeti u zi wutise.

31 Kota lezi mu ranzako mu ku banhu ba nga maha ka *nwina*, mahani lezo ka bona.

32 Loku mu ranza labo ba mu ranzako, mu na ni kukesiwa ko yini? hakuba ni baonhi ba ranza labo ba ba ranzako.

33 Loku mu koma kwatsi labo ba mu komako kwatsi, mu na ni kukesiwa ko yini? ni baonhi ba maha lezo.

34 Loku mu lomba kabwe mu tsumbako ku amukela ka bona, mu na ni kukesiwa ko yini? ni baonhi ba lomba ka baonhi, ba ku ba nga ku amukela hi zona lezo.

35 Kani lezi ranzani balala ba *nwina*, mu *ba* mahe kwatsi, mu lombe, mu nga tsumbi *ku amukela* ncumo; ncacazelo wa *nwina* wu ta maha wahombe, mu ta maha bana ba Loyi a nga Hehla-hehla: hakuba yena a rula ka labo ba nga kesiko ni bobiha.

36 Mahani kurula, kota Raru wa *nwina* a rula.

37 Mu nga hlamusi, a mu nga ta hlamuswa; mu nga abanyisi, a mu nga ta abanyiswa. Tsetselelani, makunu mu ta tsetselelwa:

38 Nyikani, makunu ku ta hiwa ka *nwina*; hi xipimo xinene, xi kanyetelwe, xi kucungelwe, xi halakela, ba ta nyikela xifubeni xa *nwina*. Hakuba hi lipimo lolo mu nga pimela hi lona mu ta pimelwa hi lona.

39 A engeta a wulawula mufananiso kabwe, a

ku, Xikumu xi nga koma xikumu ke? a zi nga ta wela zimbiri nkeleni ke?

40 Mugonzi a nga kluli mugonzisi wakwe; kani loyi a hetileko i ta maha kota mugonzisi wakwe.

41 Hi yini u-langutela xilabe xi nga tihlweni ga makwenu, kani lezi a ku woni ntsanza lowo wu nga hi le tihlweni ga wena ke?

42 U nga wula hi ku yini ka makwenu u ku, Makweru, kwatsi nzi suse xilabe xi nga hi le tihlweni ga wena, na wena, a ku woni ntsanza lowu le tihlweni ga wena ke? Muxengeteli, susa kusangula ntsanza tihlweni ga wena, makunu u ta wona kwatsi ku susa xilabe xi nga hi le tihlweni ga makwenu.

43 A ku na sinyo yo saseka yi tralako mihanzu yo biha; ni sinyo yo biha yi tralako mihanzu yo nanzaha.

44 Hakuba tisinya tonkle ti tibya hi bana ba yona. Hi lezi mizweni a ba koli makuwu, ni makahweni a ba koli magerepi.

45 Munhu wo saseka a humesa lexo xi sasekileko kufumiweni ku sasekileko ka mbilu yakwe; ni *munhu* wo biha, *kufumiweni* ko biha *ka mbilu yakwe* a humesa lexo xi bihako; hakuba hi kutala ka mbilu nomu wakwe wu wulawula.

46 Mu nzi bitela hi yini mu ku, Hosi, Hosi, mu nga zi mahi zilo nzi zi wulawulako?

47 Loyi a tako ka mina, a zwako timhaka ta mina, a ti maha, nzi ta mu wonisa loyi a fanako naye.

48 U fanana ni munhu a akako yindlu, a kidingisako nguvu, a beka xiseketelo le ribyeni:

loku ku cikela ntalo, congo wu ba yindlu leyo, wu tsanzeka ku yi tsekatsekisa; hakuba yi wa akilwe kwatsi.

49 Kani loyi a zwako, a nga mahi, u fanana ni munhu a akako yindlu misabeni yi haba xiseketelo, congo wu ba ka yona, lukuluku yi wa; kukungumuka ka yindlu leyo ku wa hi kahombe.

XIPIMO 7.

1 Na a hetile tonkle timhaka takwe tindlebeni ta banhu, a engena Kapernaume.

2 Nanza ga nzuna yo kari ya zana gi babya; gi hi kusuhani ni kufa, legi gi ranzwako *nguvu* hi yona.

3 Makunu lezi yi zwile hi Jesu, yi ruma kakwe zikosani za Ba-Juda, yi ku mu wutisa a ta a hanyisa nanza gakwe.

4 Bona, lezi ba cikele ka Jesu, ba mu kongelanguvu, ba ku, Yena i fanele u mu mahela lexi;

5 Hakuba a ranza tiko ga hina, yena *nwinyi* a hi akela sinagoga.

6 Makunu Jesu a famba nabo. Lezi a nga si maha kule ni yindlu nzuna yi ruma *kakwe* bangana, yi ku ka yena, Hosi, u nga ti karati; hakuba a nzi faneli nzi ku u engena lahasi ka lwanngwa ya mina.

7 Hi kwa laho nzi ti ehleketa nzi ku a nzi faneli ku ta ka wena: kani lezi wula mhaka, makunu nanza ga mina gi ta hanyisa.

8 Hakuba na mina nzi munhu loyi hi lahasi ka tihosi, nzi na banyakasani lahasi ka mina; nzi ku ka loyi, Yana, a ya; ni ka munwani,

Ngona, makunu a ta; ni ka nanza ga mina, Maha lexi, gi xi maha.

9 Lezi Jesu a ingisa timhaka leti, a hlamala hi yona, a hunzulukela ka banhu ba nga mu lanzi-sela a ku, Nzi ku ka *nwina*, A nzi si kumi kutsumba kahombe kota loku, kokwihi, ni ka Israeli.

10 Labo ba rumilweko, lezi ba klelela le kaya, ba kuma nanza gi hanyile.

11 Makunu hi manziko, a enzela mutini wu tibya Naine; ni bapizani bakwe ba famba naye, ni xidlemo xahombe.

12 Makunu lezi a tsinela kusuhi ni nyangwa ya muti, languta, u wa rwaliwa mufi, *nwana* a hi yece ka nyine wakwe, ni yena hi noni; ni banhu bo tala ba muti ba wa hi naye.

13 Hosi, lezi yi mu wona, yi mu zwela usiwana, yi ku kakwe, U nga rili.

14 Makunu yi tsinela, yi kumba mpingu; ba rweleko ba yima, yi ku, Jaha, nzi ku ka wena, Vuka.

15 Yena a fileko, a tsama, a sangula ku wulawula; yi mu nyika nyine wakwe.

16 Ba koma hi kucaba bonkle, ba mu dumisa Nungungulu, ba ku, Muprofeti wahombe i humele xikari ka hina: makunu, Nungungulu i enzile banhu bakwe.

17 Mhaka leyi yi zwala hi yena Judia gonkle ni tikweni gonkle ga maklelo.

18 Makunu bapizani ba Johani ba kanela kakwe hi zilo lezi zonkle. Johani a bita bapizani bakwe bambiri, a ba ruma ka Hosi, a ku,

19 Hi wena yena a faneleko ku ta, kumbe hi ha langutela munzwani ke?

20 Bawanuna, lezi ba cikele kakwe, ba ku, Johani Mu-Bapatizi i hi rumile ka wena, a ku, Wena u hi yena a tako ke, kumbe hi ha langu-tela munwani ?

21 Hi lexo xikati a hanyisa bo tala mitungwini, ni kuxanisekeni, ni ka mimoya yo biba ; ni zikumu zinyingi a zi nyika ku wona.

22 A hlamula a ku kabwe, Fambani mu ya mu byele Johani lezi mu zi wonileko, ni mu zi zwi-leko ; zikumu zi ya wona, ni zilema zi ya famba, tihlokonho ti hlaziwa, ziwiri zi zwa, ni bafi ba vuka, zisiwana zi nato timhaka tinene ti kanelwa ka zona.

23 Ku katekile loyi a nga hungukiko hi kwa laho ka mina.

24 Lezi yi sukile mintsumi ya Johani, a sangula ku wulawula za Johani ka banhu, a ku, Mu huma mu ya manangeni ku wona yini ? lihlanga li tsekatsékisileko hi meho ke ?

25 Kani lezi mu huma mu ya wona yini ? munhu loyi a ambeleko tinguwo to saseka ke ? Langutani, laba ba bombileko nguvu, ba gako lezo nanzuha ba le tindlwini ta tihosi.

26 Kani lezi mu huma mu ya wona yini ? muprofeti ke ? Ena, nzi ku ka nwina, ni loyi a klulako muprofeti.

27 Hi yena loyi ku nga tsaliwa zakwe, ku nga lo, Languta, nzi ruma ntsumi wa mina mahlweni ka ngohe ya wena, wu ta longiselako ndlela ya wena mahlweni ka wena.

28 Nzi ku ka nwina, Xikari ka laba ba hanyilweko hi bawasati a ku na munwe loyi wahombe wo hunza Johani Mu-Bapatizi : kani loyi a nga

tsongwanyani mufumeni wa Nungungulu hi wahombe a mu klula.

29 Banhu bonkle na ba zwile, ni bahlengisi, ba mu dumisa Nungungulu, ba bapatizwa hi kubapatizwa ka Johani.

30 Kani lezi Ba-Farisi ni bagonzisi ba nao ba ti onhele makungu ya Nungungulu, ba nga bapatizwangi hi yena.

31 Makunu nzi ta ba fananisa banhu ba lixaka lolu hi yini? ba fanana ni yini?

32 Ba fanana ni banana ba tsamileko utsanweni ga kuhlengoletana, ba bahuwana, ba ku, Hi mu yimbele, a mu kinangi; hi hlumula, a mu rilangi.

33 Hakuba Johani Mu-Bapatizi i tile, a nga gi xihaba a nga nwi waini; mu ku, I na demoni.

34 Nwana wa munhu i tile, a ga, a nwa; makunu mu ku, Langutani, munhu mulonzoli ni beuti, nakulobye wa bahlengisi ni baonhi!

35 Wuklari gi lulamisile hi bonkle banana ba gona.

36 Munwani wa Ba-Farisi a mu kongela kasi a ga naye. A engena ndlwini ya Mu-Farisi, a tsama za kugeni.

37 Languta, wasati a nga hi kona mutini, mu-onhi; makunu na a tibile a ku a tsama za kugeni ndlwini ya Mu-Farisi, a neha xikudzana xa alabasteri xa mafura,

38 A yima le nzako ka yena, hi se mikonzo yakwe, wo rila, a sangula ku tsakamisa mikonzo yakwe hi mihloti, a yi hlangula hi misisi ya hloko yakwe, a trotra mikonzo yakwe, a yi tota hi mafura.

39 Makunu Mu-Farisi loyi a nga mu bita, na a wonile, a wulawula mbilwini yakwe, a ku, Loyi munhu, loku hi muprofeti, ngo u tibile loyi ni wasati wa ku yiniyini loyi a mu kumbako, hakuba hi muonhi.

40 Jesu a hlamula a ku kakwe, Simoni, nzi na lexi ku xi wula ka wena. A ku, Mugonzisi, wulawulaka.

41 Ba wa hi kona banhu bambiri ba nga hi ni nanzu ni munhu wo kari: munwe i wa hi ni nanzu wa nklanu wa mazana ya tidenario, munwani tidenario ta nklanu wa makumi.

42 Makunu lezi ba vumala lexi ba nga rihako *ha xona*, a ba tsetselela hi bambiri. Hi wihi wa bona a nga ta mu ranza nguvu ?

43 Simoni a hlamula a ku, Nzi ehleketa nzi ku, hi loyi a nga tsetselelwa zahombe. A ku kakwe, U abanyisa kwatsi.

44 A hunzulukela ka wasati, a ku ka Simoni, Wa mu wona loyi wasati ke? nzi engenile ndlwini ya wena, a ku nzi hangi mati *ku hlaza* mikonzo ya mina: kani yena i tsakamisile mikonzo ya mina hi mihloti, a yi hlangula hi misisi ya hloko yakwe.

45 A ku nzi trotrangi; kani yena, hi kusan-gula nzi engenako, a nga tsikangi ku trotra mikonzo ya mina.

46 Hloko ya mina a ku yi totangi hi mafura; kani yena i totile mikonzo ya mina hi mafura *yo nanzaha*.

47 Hi kwa laho nzi ku ka wena, Zonho zakwe lezo tala, zi tsikisilwe, hakuba i ranzile

nguvu: kani lezi ka loyi a nga tsikeliwa lezi zitsongwanyani, a ranza zitsongwanyani.

48 A ku kakwe, U tsikisilwe zonho za wena.

49 Makunu laba ba tsamileko za kugeni naye, ba sangula ku wulawula timbilwini tabwe, ba ku, Hi mani loyi a tsetselelako zonho?

50 A ku ka wasati, Kutsumba ka wena ku ku hanyisile; famba kwatsi.

XIPIMO 8.

1 Makunu ku mahisile anzako ka lezi, a fambafamba mitini ni zimutaneni, wo kanela, a hlamusa timhaka ti sasekileko ta mufumo wa Nungungulu, ba nga hi naye ba kumi ni bambiri,

2 Ni bawasati bo kari laba ba wa holisilweko ka mimoya yo biha ni mitungwini, Maria a nga ti-bya Magdaleni, ma wa humile ka yena mademoni ya nklanu ni bambiri,

3 Ni Joana, sati wa Cuza, xigela xa Herodi, ni Susana, ni banwani bo tala, labo ba nga kozela bona hi ziwbya zabwe.

4 Lezi xi tsombene xidlemo xahombe, na bona ba miti yonkle ba huma kakwe, a wulawula hi mufananiso, a ku,

5 Ku huma muxwanyi, a ya ku xwanya mbeu yakwe; kuxwanyeni kakwe, yinwani yi wa laha ndleleni; yi kanziyelwa *hi banhu*, ni tinyanyani ta tilo ti yi jowotela.

6 Yinwani yi wa le ribyeni; na yi milile, yi wuna, hakuba yi haba ni nzongo.

7. Yinwani yi wa xikari ka mizwa; mizwa yi kula zinwe na yona, yi yi daya.

8 Yinwani yi wa misabeni yo saseka, yi mila, yi trala bana hi zana. Na a wulawulile timhaka leti, a kanela a ku, Loyi a nga ni tindlebe ta ku zwa a ku zwe.

9 Makunu bapizani bakwe ba mu wutisa ba ku, Wu yini mufananiso lowu ke?

10 I te nga lo, Ka zwina ku nyikiwe ku tiba zifhlalo za mufumo wa Nungungulu: kani lezi ka banwani hi mifananiso; a ku ba ku wona ba nga woni, ni ba ku zwa ba nga ingisi.

11 Makunu mufananiso hi lowu: mbeu hi mhaka ya Nungungulu.

12 Laba ba nga hi ndleleni hi labo ba zwileko; makunu ku ta Satani, a yi susa mhaka mbilwini yabwe, kasi ba nga tsumbi, ba hanyise.

13 Laba ba nga hi le ribyeni hi labo loku ba zwile, ba yi amukela mhaka hi kutsaka; ni laba a ba na mutsu, ba tsumba xikatanyana, hi xikati xa kuringiwa ba pfuka.

14 Leyo yi nga wa mizweni hi laba, ba zwileko, ba famba ba klimbiswa hi zikarato, ni xuma, ni kuhlakana ka kuhanya loku, a ba humesi bana ba ku buva.

15 Leyo yi le misabeni yo saseka, hi laba ba yi zwako mhaka hi mbilu yinene ni yo saseka, ba yi hlayisa, ba trala bana hi kuhunisa.

16 A ku na munhu, lezi a yi kondletile kandiya, a yi funengeta hi xiwbya, kumbe a yi beka lahasi ka uriri; kani lezi a yi kloneka sinyeni, kasi laba ba nga engenako ba wona kuwonekela.

17 Hakuba a ku na xilo xi siretileko lexi xi nga ta wonekeliswa; ni xilo xi fihliweko xi nga ta tibiwa, xi ta kuwonekeleni.

18 Ingisani kasi mu zwe: hakuba loyi a nga nazo, ku ta nyikiwa kakwe, ni loyi a nga na ncumo, ku ta wukliwa ni lexi a nga ehleketako a nga naxo.

19 Makunu ku ta kakwe nyine ni bamakabye bakwe, ba tsanzeka ku cikela kakwe hi xidlemo.

20 Ku byeliwa kakwe a ku, Nyine wa wena ni bamakwenu ba yima lahandle, ba laba ku ku wona.

21 A hlamula a ku kabwe, Nyine wa mina ni bamakweru hi laba ba yi zwako mhaka ya Nungungulu, ba yi maha.

22 Ku mahisile hi lawo masiku, a engena ngalabeni, yena ni bapizani bakwe; a ku kabwe, A hi peleni le tsungeni wa tiva; ba suka.

23 Kani lezi kufambeni kakwe a eklele: ku cika xipupuri xahombe le tiveni; ba ku tatiswa *hi mati*, ba wa hi le mhangwini.

24 Ba ta ba mu vuxa, ba ku, Hosi, Hosi, ha fa. A vuka, tsanwisa meho ni kuhenya ka mati; zi miyela, makunu ku wa hi kona malenga.

25 A ku kabwe, Ku kwihi kutsumba ka *nwina*? Bo caba ba hlamala, ba wulawulana, ba ku, Hi mani loyi, a ku a layako timeho ni mati, ni zi mu ingisa.

26 Ba cikela tikweni ga Ba-Geraseni, legi gi langutanako ni Galile.

27 Na a humile muhanzeni, a klanganyetiwa hi munhu wo kari wa mutini, loyi a nga nayo mademoni; xikati xahombe a nga si ambala nguwo, a nga tsami ndlwini, kani lezi *a tsama* zilahleni.

28 Lezi a wona Jesu, a bahuwa, a wa mahlweni

kakwe, a ku hi gezo gahombe, Nzi na yini na wena, Jesu, Nwana wa Nungungulu a nga Hehla-hehla? Nzi ku kongela u nga nzi xanisi.

29 Hakuba a laya moya wo biha ku huma munhwini. Hi lezi wu mu komile zikati zinyingi: a langutelwa a bohiwa hi mangenji ni ziko-tso; wo beula ziboho, a yiswa hi demoni mananjeni.

30 Jesu a mu wutisa a ku, Wena mani bito ga wena? A ku, Hi Legeoni; hakuba mademoni manyingi ma wa engenile ka yena.

31 Ma mu kongela kasi a nga layi wona ku ya irinzini.

32 Makunu wu wa hi kona nklambi wa makumba matele ma ga xitsungeni; ma mu kongela ma ku a ma vumela ku engena ka wona. A ma vumela.

33 Mademoni ma huma ka munhu, ma engena makumbeni; nklambi wu tsutsumela nzelelweni le tiveni, wu wela.

34 Lezi laba ba ma risako ba wonile lexi xi mahilweko, baabela, ba ya ba hlautela mutini ni tikweni.

35 Ba huma ba ya ku wona lexi xi mahilweko, ba ta ka Jesu, ba kumana munhu wo tsama, loyi mademoni ma humeleko kakwe, a ambala, a ingisa, hi mikonzo ya Jesu; ba caba.

36 Makunu laba ba nga wona ba ba byeletela kasi yena a hanyisa loyi a nga nayo mademoni.

37 Banhu bonkle ba le Geraseni ba mu wutisa a suke kabwe, hakuba ba komiwa hi kucaba kahombe: a engena ngalabeni, a klelela.

38 Kani lezi wanuna ku nga humiwako ka-

kwe mademoni, a mu kongela a ku a tsame naye :
kani lezi a mu enzisa, a ku,

39 Klelela le kaya ka wena, u kanela zilo zonkle a zi mahileko ka wena Nungungulu. A sika a ya a kanela mutini wonkle zonkle Jesu i wa zi mahileko ka yena.

40 Makunu kukleleni ka Jesu, banhu ba mu wuyetana ; hakuba bonkle ba wa mu langutela.

41 Languta, ku ta munhu, bito gakwe hi Jairu, loyi hi wa hosi ya sinagoga, a wa hi mikonzweni ya Jesu, a mu kongela a ku a ta a engena ndlwini yakwe :

42 Hakuba i wa hi nawo nhanyana woce, malembe yakwe hi kumi ni mambiri, na yena a ha hlala. Kani lezi kufambeni kakwe banhu ba mu kamanyeta.

43 Makunu wasati loyi a nga ni kuhuma ka nkata kuni ga malembe ni mambiri, loyi a nga tsanzekako ku hanyiswa hi munhu,

44 A ta lenzako, a kumba mupetso wa nguwo yakwe ; lukuluku kuhuma ka nkata wakwe ku kaule.

45 Jesu a ku, Hi mani a nzi kumbileko ? Lezi ba kaneta bonkle, a ku Petro, Hosi, banhu ba ku kamanyeta, ba *ku* kunya.

46 Kani lezi Jesu a ku, Munhu i lo nzi kumba, hakuba nzi zwa ntamo wu humele ka mina.

47 Wasati na a wonile a ku a nga fihlali, a ta wo rulumela, a kizamela mahlweni kakwe, a *mu* byela mahlweni ka banhu bonkle hi yini a mu kumbileko, ni a ku a hanyisa lukuluku.

48 A ku kakwe, Nwananga, Kutsumba ka wena ku ku hanyisile ; famba kwatsi.

49 Kota lezi a ha wulawula, ku cikela munhu wa hosi ya sinagoga, a ku, *Nwana* wa wena u file; u nga mu karati Mugonzisi.

50 Kani lezi Jesu wa ku zwa *mhaka leyi*, a mu hlamula a ku, U nga cabi; kolwa ntsena, i ta hanyisa.

51 Na a cikele ndlwini, a nga vumelangi a ku a engena munhu naye, sine Petro, ni Johani, ni Jakobi, ni raru ni nyine wa nhwana.

52 Ba rila bonkle, ba mu hlalukela. Kani yena a ku, Mu nga rili; hakuba a nga fangi, a eklele.

53 Ba mu hleka, ba ku tiba ba ku u file.

54 Kani yena, a mu koma hi canja, a bahuwa, a ku, *Nhwanyana*, vuka.

55 Ku klela moya wakwe, a vuka lukuluku; a laya a ku a hiwe zoga.

56 Bakulukumba bakwe ba riwuka: kani yena a ba laya a ku ba nga byeli munhu lexo xi mahilweko.

XIPIMO 9.

1 Wa *ba* bita ba kumi ni bambiri, a ba nyika ntamo ni wuhosi hehla ka mademoni yonkle, ni ku hanyisa mitungu.

2 A ba ruma a ku ba ya kanela mufumo wa Nungungulu, ni ku hanyisa.

3 A ku kabwe, Mu nga teki ncumo hi ndleleni, ni nhonga, ni funeko, ni xibaba, ni malana; mu nga teki tinguwo timbiri.

4 Ni ndlwini mu engenako kona, tsamani kona. mu hume kwa laho.

5 Ni laba ba nga mu amukeliko, lezi mu huma

mutini lowo, pumunhani ntsuri wa mikonzo ya nwina ku maha wumbuni ka bona.

6 Ba lo suka, ba tsemakanya zimutaneni ba kanela ivangeli, ba hanyisa utsanweni gonkle.

7 Makunu Herodi nganakana a zwa zonkle zi nga mahwako: a kanganyisa nguvu, hakuba hi ku wulawuliwa hi banwani ba ku, Johani i vukile ka ba fileko;

8 Banwani ba ku, u wonekile Elija; banwani ba ku, munwe wa bapofeti ba kale i vukile.

9 Herodi a ku, Johani nzi mu tsema hloko: kani lezi hi mani loyi, nzi zi zwako zilo lezi hi yena? A laba ku mu wona.

10 Bapostoli, lezi ba klelile, ba mu byela zonkle ba wa zi mahileko. A ba teka a potsoloka xikundleni se ka muti wu tibya Betsaida.

11 Kani lezi zidlema zo xi tiba zi mu lanzela: a ba amukela, a kanela kabwe hi mufumo wa Nungungulu, a hanyisa labo ba wa labako ku hanyisa.

12 Makunu siku gi sangula ku pela; ba kumi ni bambiri ba ta, ba ku kakwe, Ba enzise banhu, ba ku ba ya zimutaneni ni tikweni gi nga kona, ba hambuka, ba kuma za kuga; hakuba hi kona laha utsanweni ga xiwunza.

13 A ku kabwe, Ba heni nwina, ba ge. Ba te nga lo, Hi nazo nklanu wa zibaba ni zidluwani zimбири ntsena; sine hi ya hi ba xabela laba banhu bonkle za kuga.

14 Hakuba ba wa hi kona banuna nklanu wa makumi ya mazana. A ku ka bapizani bakwe, Ba tsamiseni hi miklawu, hi nklanu wa makumi.

15 Ba maha lezo, ba ba tsamisa bonkle.

16 A teka zibaba za nklanu ni zidluwani zimhiri, a languta le tilweni, a zi kesa, a kema, a nyika ka bapizani ba ku ba zi beke mahlweni ka banhu.

17 Ba ga, ba xura bonkle: ku rolelwa maklakla ma seleko kabwe zirunzu za kumi ni zimhiri.

18 Ku mahisile, kota wo kongela ha yece, bapizani ba wa hi naye; a ba wutisa, a ku, Banhu ba ku mina nzi mina mani?

19 Ba hlamula ba ku, Johani Mu-Bapatizi; banwani *ba ku*, hi Elija; banwani ba ku, munwe wa bapofeti ba kale i vukile.

20 A ku kabwe, Kani *nwina* mu ku mina nzi mina mani? Petro a hlamula a ku, U hi Kristu wa Nungungulu.

21 A ba lelela hi ku laya ba nga byeli lexi ka munhu;

22 U nga lo, *Nwana* wa munhu i ta xaniseka nguvu; a aliwe hi zikosani ni bapristi bahombe ni batsali, a dayiwa, a klela a vuka hi siku ga manharu.

23 A ku ka bona bonkle, Loku munhu a ranza ku nzi lanzela, a ti tsike, a tekele xihambaniso xakwe masiku ni masiku, a nzi lanzele.

24 Hakuba loyi a ranzako ku hlayisa kuhanya kakwe, i ta ku lahleka; kani loyi a lahlekako kuhanya kakwe hi kwa laho ka mina, loyi i ta ku hlayisa.

25 Hakuba munhu a vunetela hi yini, hi ku binzula misaba yonkle, a ti lahleke kumbe a ti onhekele yena *nwinyi*?

26 Hakuba loyi a mahako tingana hi mina

ni hi timhaka ta mina, *Nwana* wa munhu i ta maha tingana hi yena, loku a tako hi wuhosi wakwe, ni wa *Dadani*, ni wa tingelosi ta ku basa.

27 *Zinene* nzi ku ka *nwina*, Ba kona banwani ba yimileko laha, a ba nga ta zwa kufa, hi kala ba wona mufumo wa *Nungungulu*.

28 Makunu anzako ka timhaka leti hi masiku ya nklanu ni manharu, a teka *Petro* ni *Johani* ni *Jakobi* a kanziya a ya xitsungeni ku kongela.

29 Kota lezi wa ku kongela, kuwoneka ka ngohe yakwe ku hunzuluka, nguwo yakwe yi basa yi hatima.

30 *Languta*, banuna bambiri ba wulawula naye, a ba hi *Mosi* ni *Elija* ;

31 Ba wonekako wuhosini, ba wulawula hi kuenza kakwe loku a wa kari a hetile *Jeruselema*.

32 Makunu *Petro* ni laba ba nga hi naye ba kudzihela nguvu; lezi ba hanyanya nguvu, ba wona wuhosi wakwe, ni banuna bambiri ba nga yima naye.

33 Kota lezi ba ha suka kakwe, *Petro* a ku ka *Jesu*, *Hosi*, za saseka zi ku hi tsama laha: a hi akeni mixaxa minharu, munwe wu maha wa wena, munwe wu maha wa *Mosi*, munwe wu maha wa *Elija*; a nga tibi lexi a wulako xona.

34 Na a ha wulawula timhaka leti, refu gi cikela gi fupela bona; ba cabile lezi ba engenile refwini.

35 *Gezo* gi huma refwini, gi ku, *Loyi* hi *Nwana* wa mina, a hlauliweko, mu ingiseni.

36 Na gi cikele gezo, *Jesu* i wa kumiwa ha yece. Ba miyela, a ba nga byelangi munhu hi lawo masiku zilo lezo ba wa zi wonileko.

37 Makunu hi manziko, lezi ba ngirimele xitsungeni, banhu banyingi ba mu klanganyeta.

38 Languta, munhu xidlenwini a bahuwa, a ku, Hosi, nza ku kongela, cuwukela *nwana* wa mina ; hakuba hi *nwanana* woce wa mina :

39 Languta, moya wu mu koma, lukuluku a rila *nguvu* ; wu mu hanzula a humesa kubi, wu nga suki kakwe, wu mu bayisa *nguvu*.

40 Nzi kongela bapizani ba wena kasi ba wu hlongola, ba tsanzeka.

41 Jesu a hlamula, a ku, Lixaka li nga tsumbiko ni li pengileko, nzi ta maha na *nwina* zingani, nzi mu hunisela ? Neha laha *nwana* wa wena.

42 Kota lezi wa ha ta, demoni gi mu wisa, gi mu hanzula *nguvu*. Kani lezi Jesu a tsanwa moya wo biha, a holisa *nwana*, a mu klerisela ka rarur wakwe.

43 Ba hlamala bonkle hi wukulu ga Nungungulu. Kani lezi bonkle ba ha hlamele hi zilo zonkle a zi mahileko, a ku ka bapizani bakwe,

44 Bekani timhaka leti tindlebeni ta *nwina* ; hakuba *Nwana* wa munhu i ta nyikelwa mandleni ya banhu.

45 Kani laba ba nga ingisi mhaka leyi, yi fihlalilwe kabwe, kasi ba nga yi ingisi ; ba caba ku mu wutisa hi mhaka leyi.

46 Ku suka kukanetisana xikari kabwe, ba ku hi mani i ta maha wahombe ka bona.

47 Kani lezi Jesu na a wonile kuehleketi ka mbilu yabwe, a teka *nwanana*, a mu beka kusuhi *nguvu* naye,

48 A ku kabwe, Loyi a nga ta amukela loyi

nwanana hi bito ga mina wa nzi amukela mina, ni loyi wa nzi amukelako wa amukela loyi a nzi rumileko; hakuba loyi hi tsongwanyani xikari ka *nwina wenkle*, yena hi wahombe.

49 Johani a hlamula a ku, Hosi, Hi wonile munhu wo hlongola mademoni hi bito ga wena; hi mu tsimbetela, hakuba a nga lanzeli na hina.

50 Jesu a ku kakwe, Mu nga *mu* tsimbeteli: hakuba loyi a nga hambaniko na hina u yina na hina.

51 Makunu lezi ma hetile masiku ma ku a klakuswe, a langutisa ngohe yakwe ku ya Jeruselema,

52 A ruma mintsumi mahlweni kakwe: yi ya yi engena mutini wa Ba-Samaria, ku mu longisela.

53 A ba nga mu amukelangi, hakuba ngohe yakwe yi maha hi ku ya Jeruselema.

54 Bapizani bakwe, Jakobi ni Johani, na ba wonile *lexi*, ba ku, Hosi, a u zi ranze hi bite hi ku nzilo wu cike tilweni, wu ba mbetise ke?

55 A renzeleka, a ba tsanwisa.

56 Makunu ba ya ka munwani muti.

57 Kota lezi ba ha famba ndleleni, munhu wo kari a ku kakwe, Nzi ta ku lanzisela laha u yako kona.

58 Jesu a ku kakwe, Bahlati ba ni mikele, ni tinyanyani ta tilo ti *na* zisaka, kani lezi *Nwana* wa munhu a nga na laha a nga seketelako hloko yakwe kona.

59 A ku ka munwani, Nzi lanze. Kani yena a ku, Nzi vumele kusangula nzi ya ku lahla dadani.

60 Kani yena a ku kakwe, Tsika bafi ba lahla bafi babwe; kani wena famba, u ya kanela mufumo wa Nungungulu.

61 Munwani a ku, Nzi ta ku lanza, Hosi; kani lezi nzi vumele nzi ranga nzi ya salisa ba le kaya ka mina.

62 Kani lezi Jesu a ku kakwe, A ku na munhu, loyi a bekako canja gakwe xikonwini, a cuwuka le nzako, u fanele mufumo wa Nungungulu.

XIPIMO 10.

1 Makunu anzako ka zilo lezi Hosi yi hlaula banwani ba nklanu wa makumi ni makumi mambiri, yi ba ruma hi bambiri ni bambiri mahlweni ka yena ku ya mitini yonkle ni utsanweni *gonkle*, laho a labako ku ya kona yena *nwinyi*.

2 A ku ka bona, Kutsoba hi kupfuna, kani lezi zitiri zitsongwanyani: hi kwa laho kongelani Hosi ya kutsoba, a ku a rume zitiri kutsobeni kakwe.

3 Fambani; langutani, nzi mu ruma mu kota tiivu xikari ka timhisi.

4 Mu nga weleli mkwama, ni xigwamana, ni zilato; mu nga loseteli munhu ndleleni.

5 Ndlwini mu yi engenako, kusangula mu ku, Kurula a ku mahe ka yindlu leyi.

6 Loku ku kona *nwana* wa kurula, kurula ka *nwina* ku ta tsama hehla kakwe; kani loku i haba, ku ta klelela ka *nwina*.

7 Tsamani ndlwini leyo, mu ge mu nwe zilo zabwe; hakuba xitiri xi fanele hakela ya xona. Mu nga hunzi yindlu ni yindlu.

8 Mutini mu laha engenako kona, ba mu amukela, ganani zilo zi bekiwako mahlweni ka *nwina* :

9 Mu hanyise bobabya ba wona, mu ku kabwe, Mufumo wa Nungungulu wu tsinele ka *nwina*.

10 Kani lezi mutini mu nga ta engena kona, ba nga mu amukeli, humelani mitsenzeleni ya wona, mu ku,

11 Ni ntsuri wa muti wa *nwina*, lowu wu namareleko mikonzo *ya hina*, hi wu hlangulela ka *hina*: kasi lezi mu tibe lexi, mufumo wa Nungungulu wu tsinela.

12 Nzi ku ka *nwina*, Ku ta maha kuhehuka ka Sodoma hi lego siku ku klula muti lowu.

13 Kombo ka wena, Korazini! Kombo ka wena, Betsaida! hakuba loku mitiro yahombe yi nga mahilweko ka *nwina*, yi wa mahilweko Tire ni Sidoni, kale-kale nga ba hunzukile, bo tsama hi nguweni yo rila ni kuma.

14 Kasi lezi ku ta maha kuhehuka ka Tire ni Sidoni *hi siku* go abanyisa, ni ka *nwina*.

15 Na wena, Kapernaume, u ta klakuswa ti-lweni ke? u ta ciselwa se ka haidesi.

16 Loyi a mu zwako wa nzi zwa; ni loyi a mu alako, wa nzi ala; ni loyi a nzi alako, wa mu alako yena a nzi rumileko.

17 Ba nklanu wa makumi ni makumi mambiri. ba klela hi kutsaka, ba ku, Hosi, ni mademoni ma hi ingisela hi bito ga wena.

18 A ku kabwe, Nzi languta Satani a wa ti-lweni kotile xingwalangwanza.

19 Langutani, nzi mu nyikile ntamo ku kanzi-yela tinyoka ni zizabanana, ni hehla ka ntamo

wonkle wa nala; a ku na xilo xi ta mu onhisako.

20 Kasi lezi mu nga bumi hi lexi, a ku mademoni ma mu ingisa; kani lezi tsakani hakubamabito ya *nwina* ma tsaliwe tilweni.

21 Hi lexo xikati a tsaka Moyeni wo Basa, a ku, Nza ku kesa, Dadani, Hosi ya tilo ni misaba, hakuba u fihlele zilo lezi ka laba boklariha ni ba tibako, a zi wonkelisa ka zihlangana: eno, Dadani, hakuba hi zona lezo hi kukolisa mahlweni ka wena.

22 Zonkle zi nyikelwe ka mina hi Dadani, a ku na loyi a tibako *Nwana*, a ku hi mani, sine Dadani; *a ku na loyi a tibako* Dadani yena hi mani, sine *Nwana*, ni loyi *Nwana* a ranzako ku *mu* wonkelisa kakwe.

23 Wo renzeleka ka bapizani bakwe, boce, a ku, Ma katekile mahlo ma zi wonako zilo mu zi wonako.

24 Hakuba nzi ku ka *nwina*, Baprofeti banyingi ni tihosi ba lo ranza ku wona zilo mu zi wonako a ba zi wonangi, ni ku zwa zilo mu zizwako a ba zi zwangi.

25 Languta, mugonzisi wo kari wa nao a suka a yima wo mu ringa, a ku, Mugonzisi, nzi ta maha yini nzi ge ntsomba wa kuhanya hi kala hi pinzuka?

26 A ku kakwe, Ku tsaliwe yini naweni? wa gonza hi ku yini?

27 A hlamula a ku, U ta ranza Hosi Nungungulu wa wena hi mbilu yonkle ya wena, ni muhefemulo wonkle wa wena, ni ntamo wonkle wa wena, ni kualakanya konkle ka wena; ni

akelene wa wena ku kota lezi *u ti ranza* wena *nwinyi*.

28 Makunu a ku kakwe, U hlamule kwatsi: maha lexi, u ta hanya.

29 Kani yena, wa ku ranza ku ti lulamisa, a ku ka Jesu, Hi mani akelene wa mina ke?

30 Jesu a hlamula a ku, Munhu wo kari a cika Jeruselema ku ya Jeriko; a kumana bawukli, ba munyenga, ba mu ba, ba ti fambela, ba mu siya a hi le xikatini xa kufa.

31 Mupristi wo kari a relela hi ndlela leyo, lezi a mu wona a potsoloka.

32 Lezo ni Mu-Levi, na yena lezi a cikela lego utsamo, a mu wona a potsoloka.

33 Kani lezi Mu-Samaria wo kari, a enzako, a ta kakwe, lezi a mu wona, a mu zwela busiwana.

34 Makunu a ta kakwe, a bohelela timbanga takwe, a cela mafura ni waini; a mu beka xifuweni xakwe, a mu tisa ndlwini ya bapfumba, a mu gongola.

35 Makunu ni mixo a humesa tidenario timbiri, a ti nyika *nwinyi* wa yindlu, a ku, Mu gongole; ni zonkle lezi u nga ta zi humesa ku klorisa leti, nzi ta klerisa ka wena kuwuyeni ka mina.

36 Hi wihi ka laba banharu, u ehleketako ka wena, loyi hi akelene na yena a nga wela xikari ka bawukli ke?

37 A ku, Hi loyi a mu mahelaka uxinji. Jesu a ku kakwe, Famba na wena, u mahe lezo.

38 Makunu kota ba ha famba, a engena mutini wo kari; wasati wo kari, i tibya Marta, a mu amukela ndlwini yakwe.

39 I na ni makabye wa xisati i tibya Maria, loyi a nga tsama hi le mikonzweni ya Hosi, a ingisa mhaka yakwe.

40 Kani lezi Marta a karata *nguvu* hi kukozela kahombe; a ta a ku ka Hosi, a ku kanakani ncumo loku makweru a nzi siya nzi kozela nzoce ke? Wula ka yena a ku a nzi vune.

41 Hosi yi hlamula yi ku kakwe, Marta, Marta, u kanakanela, u ti karata hi zilo zo tala:

42 Kasi lezi zilo zitsongwani kumbe xilo lexi xinwe xi vumala ntsena: hi lezi Maria u ti hlau-lele kuabelwa kosaseka, loku a ku nga ta tekiwa kakwe.

XIPIMO 11.

1 Makunu, kotile u wa hi kona utsanweni go kari wo kongela, na a hetile, munwe wa bapizani bakwe a ku kakwe, Hosi, hi gonzise ku kongela, kota Johani a gonzisako bapizani bakwe.

2 A ku kabwe, Loku mu kongela, mu ku, Dadani, Bito ga wena a gi hlauliwe.

3 A wu te mufumo wa wena. U hi he kuga ka hina ka siku ginwe na ginwani.

4 U hi tsetselele zonho za hina, hakuba na hina hi ba tsetselela bonkle ba nga na milanzu ka hina. U nga hi yisi kuringweni.

5 Makunu a ku kabwe, U wihi ka *nwina* u na nakulobye i ta ya kakwe ni usiku laha xikari, a ku kakwe, Xaka ga nga, nzi lombe zibaba zinharu;

6 Hakuba nakulobye wa mina u hambukele ka mina, hi kuenzeni ka yena, nzi vumala lezi nzi nga zi bekako mahlweni kakwe;

7 Na yena lomo ndlwini i ta hlamula a ku, U nga nzi karati: livati li valilwe makunu, ni banana ba mina ba kona na mina masangweni; nzi tsanzeka ku vuka nzi ku ha.

8 Nzi ku ka *nwina*, Kumbe a i nga ta vuka a mu nyika, hakuba hi xaka gakwe, kasi lezi hi kwa laho ka kukurumeta kakwe, i ta vuka, a mu nyika zonkle a zi labako.

9 Na mina nzi ku ka *nwina*, Kombelani, ku ta nyikiwa ka *nwina*; labani, mu ta zi kuma; gongonzani, ku ta vululeliwa ka *nwina*.

10 Hakuba loyi a kombelako wa amukela; ni loyi a labako wa zi kuma; ni ka loyi a gongonzako ku ta vululeliwa.

11 Hi wihi xikari ka *nwina* loyi hi raru, *loku nwana* wakwe i ta kombela xidluwani, ni utsanweni ga xidluwani a mu nyika nyoka ke?

12 Kumbe a mu kombela tanza, i ta mu nyika xizabanana ke?

13 Makunu loku *nwina*, mu nga labo biha, mu zi tiba ku ha ziranza zo saseka ka banana ba *nwina*, i ta klurisa nguvu Dadani wa *nwina* wa le tilweni ku ba nyika Moya wo Basa ka laba ba kombelako ka yena ke?

14 Makunu wa hlongola demoni *lego* hi mbebebe. Makunu lezi demoni gi humele, mbebebe yi wulawula. Zidlemo zi riwuka.

15 Kani lezi banwani ba bona ba te nga lo, Wa hlongola mademoni hi Bezebuli, hosi ya mademoni.

16 Banwani ba ku *mu* ringa, ba laba ka yena xiwoniso xa tilweni.

17 Kani yena, wo yi tiba miehleketo yabwe, a

ku kabwe, Mufumo wonkle wu abanyiseneke woce, wu ta mbeta, ni yindlu yi abanyiseneke ni yindlu ya wa.

18 Loku Satani a abanyisene ni yena *nwinyi*, mufumo wakwe wu ta yima hi ku yini? hakuba mu ku, nzi hlongola mademoni hi Bezebuli.

19 Loku nzi hlongola mademoni hi Bezebuli, bauana ba *nwina* ba ma hlongola hi mani ke? Hi lezi laba ba ta maha baabanyisi ba *nwina*.

20 Kani loku nzi hlongola mademoni, hi litiho la Nungungulu, makunu mufumo wa Nungungulu wu tile ka *nwina*.

21 Nhena loku yi hlomile, yi rinzela yindlu ya yona, zibya za yona zi hlayiseka hi kurula:

22 Kani loku ku cikela nhena leyi yi nga mu klulako, yi mu hlulako, yi wukla ziklangu ni mawura yonkle yakwe, a nga tsumbileko ha zona, a xi abanyisa lexi a xi wuklileko.

23 Loyi a nga na mina u hambene na mina; ni loyi a nga hlengeletiko na mina wa hangalasa.

24 Loku moya wo biha wu huma ka munhu, wu tsemakanya matsanweni ma nga haba mati, wu ku laba kuhumula; wu nga ku kumi, makunu wu ku, Nzi ta klelela ndlwini ya mina kwa laho nzi humeleko ha kona.

25 Na wu cikele, wu yi kuma yi swiyeliwe, yi bombisiwe.

26 Makunu wu ya, a teka yinwani mimoya ya nklanu ni mimbiri ya ku biha yi klula yena *nwinyi*; yi engena, yi tsama kona: ni kuheta ka munhu loye hi kubiha ku klula kuranga.

27 Makunu kota lezi a kanela timhaka leti,

wasati wo kari le banhwini a klakusa gezo gawe, a ku kakwe, Yi katekile nyimba yi ku rwalako, ni mabele lawo u nwako.

28 Kani yena a ku, Eno, zinene, ba katekile labo ba yi zwako mhaka ya Nungungulu, ba yi hlayisa.

29 Lezi zidlemo zi wa tsombana, a sangula ku wula, Lixaka lolu hi lixaka la ku biha: li ku laba xiwonekiso; li haba xiwonekiso xi ta li nyikiwako kasi xiwoniso xa Jona ntsena.

30 Hakuba kotile Jona i wa hi xiwoniso ka ba le Niniva, hi zona lezo Nwana wa munhu i ta maha ka lixaka lolu.

31 Wasati hi hosi ya dzonga u ta suka a yima kuabanyiseni zinwe na banhu ba lixaka lolu, i ta ba kona; hakuba a ta a huma magunwini ya misaba ku zwa wuklari ga Solomoni; langutani, u kona laha loyi wahombe a klulako Solomoni.

32 Banhu ba le Niniva ba ta suka ba yima kuabanyiseni zinwe na lixaka lolu, ba ta li lahla: hakuba ba hunzuluka hi kukanela ka Jona; langutani, u kona laha loyi wahombe a klulako Jona.

33 A ku na munhu, loku a kondleta kandiya, a yi beka nkeleni wahombe, kokwihi ni hi lahasi xirunzu, kani lezi sinyeni, kasi laba ba engenako ba wone kuwonekela.

34 Kandiya ya miri hi tihlo ga wena: loku tihlo ga wena gi nene, miri wonkle wa wena wu ta tala hi kuwonekela; kani loku gi bihile, miri wa wena wu *ta tala* hi munyama.

35 Hi kwa laho cuwuka loku kuwonekela

loku ku nga nzeni ka wena ku nga mahi munyama.

36 Hi kwa laho loku miri wonkle wa wena wu tala hi kuwonekela, wu nga mahi ni utsamo gamunyama, wu ta tala wonkle hi kuwonekela, kota loku kandiya yi ku woningako hi kuhatima *ka yona*.

37 Makunu na a ha wulawula, Mu-Farisi a mu wutisa ku ga naye: a engena, a tsama za ku-geni.

38 Mu-Farisi lezi a *xi* wona, a riwuka a ku a nga rangi a ya hlamba mahlweni ka xifihlulo.

39 Hosi yi ku kakwe, Makunu *nwina* Ba-Farisi mu hlaza kopo ni ngelo hi lahandle, kani lezi hi xikari ka *nwina* mu tala hi kuwukla ni kubiha.

40 *Nwina* bapupulu, yena a nga maha lahandle a nga mahangi ni lomo nzeni ke?

41 Kasi lezi nyikelani minyekelo zilo lezo zi nga hi lomo nzeni; makunu, langutani, zilo zonkle zi hlazekile ka *nwina*.

42 Kani lezi kombo ka *nwina* Ba-Farisi! hakuba mu hlengisa hi ka kumi minte ni rue ni timbeu tonkle, mu hunza kuabanyisa ni kuranza ka Nungungulu: kani lezi mu fanela ku zi maha zona, mu nga tsiki zinwani zo kala ku mahiwa.

43 Kombo ka *nwina* Ba-Farisi! hakuba mu ranza zitsamo zo ranga masinagogeni, ni kulosetelwa matsanweni ya kuxabisa.

44 Kombo ka *nwina*! hakuba mu kota mikele yi nga wonekiko, banhu laba ba fambako hehla ka yona ba nga yi tibi.

45 Munwe wã bagonzisi ba nao wo hlamula a ku kakwe, Mugonzisi, hi kuwulawula lezo wa hi rukatela na hina.

46 A ku kakwe, Ku ta maha ni kombo na *nwina*, bagonzisi ba nao! hakuba mu ba rexa banhu mirwalo yo binza nguvu, *nwina* banwinyi a mu kumbi mirwalo leyo ni litiho linwe la *nwina*.

47 Ku ta maha kombo ka *nwina*! hakuba mu yi aka mikele ya bapofeti laba bararu ba *nwina* ba nga ba daya.

48 Hi zona lezo mu tiyisela mu ku mu vumela mitiro ya badadani ba *nwina*: hakuba ba ba dele, *nwina* mu aka *mikele yabwe*.

49 Hi kwa laho wuklari ga Nungungulu, gi ku, Nzi ta ba rumela bapofeti ni bapostoli; *banwani* ba bona ba ta daya, ba ta ba xanisa;

50 Kasi nkata wa bapofeti bonkle, lowo wu nga halatiwa ku suka masangulo ya misaba, wu labiwe ka lixaka lolu;

51 Ku sangula hi nkata wa Abela ku cikela ka nkata wa Zakaria, loyi a nga dayiwa xikari ka ganzelo ni tempeli: enaka, nzi ku ka *nwina*, wu ta labiwa ka lixaka lolu.

52 Ku ta maha kombo ka *nwina* bagonzisi ba nao! hakuba mu susile fungulu ya kutiba: a mu engenangi *nwina*, ni labo ba wa ha engenako mu ba beletela.

53 Lezi a humile kwa laho, batsali ni Ba-Farisi ba sangula ku *mu* susumeta nguvu, ni ku mu karihisa a hlamule hi zilo zinyingi;

54 Ba mu labetela, ku koma mhaka yi humako nonwini wakwe.

XIPIMO 12.

1 Hi kati lego, na ba tsombene banhu ba mazana ya mazana manyingi, kasi ba kanziyelana, a sangula ku wula ka bapizani bakwe kuranga, Klarihani *nwina* xomelo xa Ba-Farisi, xi hi ku-xengetela.

2 Kani lezi a ku na xilo xi siretileko lexo a xi nga ta wonekeliswa; ni xi fhliweko lexo a xi nga ta tibya.

3 Hi kwa laho zonkle mu *zi* wulawulileko munyameni, *zi* ta zwiwa kuwonekeleni; ni zonkle mu *zi* kaneleko ndlebeni makubini, *zi* ta kanelwa hehla ka tindlu.

4 Nzi ku ka *nwina*, bangana ba mina, Mu nga ba cabi laba ba dayako miri, makunu anzako ka lezi a ba na ncumo ba engeta ku xi maha.

5 Kani mina nzi ta mu kombeta loyi mu ta mu cabako: Mu cabeni loyi, anzako a dele, i na ntamo ku hoxa gehena; ena, nzi ku ka *nwina*, Mu cabeni loyi.

6 Bamanjingiri ba nklanu a ba xabiswi hi ti-desi timbiri ke? A ku kohlwangi na munwe wa bona mahlweni ka Nungungulu.

7 Kani lezi misisi yonkle ya tihloko ta *nwina* yi hlayiwe. Mu nga cabi; mu klula bamanjingiri bo tala.

8 Nzi ku ka *nwina*, Loyi i ta nzi vumelako mahlweni ka banhu, *Nwana* wa munhu i ta mu vumela mahlweni ka tingelosi ta Nungungulu:

9 Kani loyi a nzi kanetako mahlweni ka banhu, i ta kanetiwa mahlweni ka tingelosi ta Nungungulu.

10 Ni loyi i ta wulako mhaka *yo biha* hi Nwana wa munhu, yi ta tsetselelwa kakwe: kani lezi ka loyi a rukatelako Moya wo Basa a ku nga ta tsetselelwa.

11 Loku ba mu tisa masinagogeni, ni mahlweni ka tinganakana, ni le tihosini, mu nga kanakaneli mu ku mu ta hlamula hi ku yini, kumbe mu ta wulawula yini:

12 Hakuba Moya wo Basa wu ta mu gonzisa hi lexo xikati lezo zi fanele mu zi wulawulako.

13 Makunu munwe xikari ka banhu a ku kakwe, Mugonzisi, byela makweru a ku a nzi hungulele ntsomba na mina.

14 Kani yena a ku kakwe, Munhu, hi mani a nga nzi beka muabanyisi kumbe muhunguleli xikari ka *nwina*?

15 A ku kabwe, Cuwukisani, mu ti beletele kunabela konkle: hakuba kuhanya ka munhu ku nga humi zilweni zo pfuna lezi a zi fumileko ha zona.

16 Makunu a wulawula mufananiso kabwe, a ku, Masimu ya munhu wo kari loyi a fumileko ma trala nguvu.

17 Wa ti ehleketa mbilwini yakwe, a ku, Nzi ta maha yini? hakuba a nzi na laha nzi hlengeletako kona zoga za mina.

18 A ku, Nzi ta maha lexi: nzi ta hlahla matsala ya mina, nza aka *laya* yahombe; nzi ta hlengelela kona zonkle zoga za mina ni xuma xa mina.

19 Nzi ta ku ka muhefemulo wa mina, Muhefemulo, u na xuma xo tala xi beketelweko

malembe manyingi; humula, u ga, u nwa, u tsaka.

20 Kani lezi Nungungulu a ku ka yena, Wena pupulu, hi legi usiku muhefemulo wa wena wu ta rambiwa ka wena; makunu zilo lezi u zi longisileko, zi ta maha za mani ke?

21 Hi zona lezo loyi a ti beketelako xuma, ni a nga fumi ka Nungungulu.

22 Makunu a ku ka bapizani bakwe, Hi kwa laho nzi ku ka *nwina*, Mu nga kanakaneli hi kuhanya *ka nwina*, yini mu ta gako, ni hi miri wa *nwina*, yini mu ta bohako.

23 Hakuba kuhanya ku klula zoga, ni miri wu klula zifunengelo.

24 Langutani, mu ehleketa zikunguwa; hakuba a zi xwanyi, a zi tsobeli; a zi na yindlu, a zi na itsala; kasi Nungungulu a zi wundla: a mu klurisi nguvu tinyanyani ke?

25 Hi mani ka *nwina* loyi a nga engetelako nkono *munwe* kuleheni kakwe hi ku kanakanela ke?

26 Makunu, loku mu tsanzeka hi lexi xitso-ngwanyani, mu kanakanela hi yini ka *zinwanyani*?

27 Langutani makonwa, hi laha ma milako ha kona; a ma tiri, a ma luki; kasi nzi ku ka *nwina*, Solomoni na yena, hi ukosini wonkle wakwe, a nga bombangi kota *ginwe ga wona*.

28 Loku Nungungulu a ambexa lezo byanyi legi gi nga kona nhobeni nyamukla, kasi manziko gi ta cukumetiwa kombarini *ga nzilo*; a i nga ta mu *funengeta* nguvu-nguvu, *nwina* mu na ni kutsumba kutsongwanyani ke?

29 Nwina, mu nga labi lexi mu ta xi ga, ni lexi mu ta xi nwa ; mu nga bileli *timbilwini*.

30 Hakuba zilo lezi zonkle zi laba hi tixaka ta misaba ; kani lezi Dadani wa nwina wa zi tiba a ku mu zi vumala zilo lezi.

31 Kasi lezi labani mufumo wakwe, zilo lezi zi ta engeteliwa ka nwina.

32 Mu nga cabi, nklambanyana ; hakuba hi kutsakisa ka Dadani wa nwina ku mu nyika mufumo.

33 Xabisani lezi mu nga nazo, mu nyike zira-nzwa ; mu ti mahela mikwama leyi yi nga gohaliko, xuma le tilweni xi nga hetiko, kwa laho kamba gi nga tsineleliki, ni titsumba yi nga giko.

34 Hakuba laha xuma xa nwina xi nga kona, ni laha timbilu ta nwina ti ta maha kona.

35 A zi bohiwe ziwunu za nwina, ni tikandiya ta nwina ti vure ;

36 Mu mahe kota banhu ba langutelako hosi yabwe, lezi yi klelako ukatini ; kasi, na yi ta yi gongonza, ba yi vululele lukuluku.

37 Ma katekile lawo malanza, hosi ya wona loku yi cikela yi ta ma kuma ma rinza ; zinene nzi ku ka nwina, yi ta ti boha yona, yi ta ma tsamisa za kugeni, ya ta yi ma kozela.

38 Makunu loku yi cikela hi xirinzo xa kumbiri, kumbe xa kunharu, yi ma kuma lezo, ma katekile lawo malanza.

39 Kani lezi tibani lexi, a ku, loku nwinyi wa yindlu i wa tibile xikati lexo kamba gi tako ha xona, ngo u rinzile, u nga tsiki yindlu yakwe ku panzeka.

40 Na *nwina* longani, hakuba hi xikati mu nga xi ehleketiko *Nwana* wa munhu u ta ta ha xona.

41 Makunu Petro a ku, Hosi, wa wulawula mufananiso lowu ka hina, kumbe ka bona bonkle ke?

42 Hosi yi nga lo, Hi mani xitiri xi tsumbileko, ni xo klariha, hosi ya xona yi ta xi beka hehla ka yindlu ya yona, ku ba abela zoga zabwe hi xikati xinene?

43 Gi katekile nanza lego, hosi yakwe, loku yi cikele, yi ta gi kuma gi ku maha lezo.

44 Zinene nzi ku ka *nwina*, yi ta gi beka hehla ka zomaha zakwe zonkle.

45 Kani loku lego nanza gi ta ku mbilwini yakwe, Hosi ya mina yi hlwela ku ta; gi sangula ku ba zitiri za banuna ni zitiri za basati, ni ku ga, ni ku nwa, ni ku popiwa;

46 Hosi ya nanza lego yi ta ta hi siku gi nga yi languti ha gona, ni hi xikati gi nga xi tibiko, yi ta gi tsema kumbiri, yi ta lelela kuabela kakwe kateginwe na laba ba nga tsumbekiko.

47 Lego nanza, gi tibako kuranza ka hosi ya gona, gi nga ti longisi, gi nga mahi kota kuranza kakwe, gi ta biwa hi *timbirimbi* tinyingi;

48 Kani loyi a nga tibiko, kasi i lo maha zilo zi faneleko *timbirimbi*, i ta biwa hi *timbirimbi* titsongwani. Ni ka loyi zi nyikiweko zotala, zotala zi ta labiwa kakwe: ni ka loyi ba bekako zotala, ba ta labiwa kakwe kahombe.

49 Nzi tile ku hoxa nzilo misabeni; nzi ranza yini, loku wu ha vurile?

50 Kani mina nzi na kubapatiza nzi ya ku ba-

patizwa ha kona; nzi xaniswa ha yini hi kala ku hetisako!

51 Mu ehleketa mu ku nzi tile ku nyika kurula misabeni ke? Kokwihi, nzi ku ka *nwina*; *kasi nzi tile ku nyika* kuabanyisa.

52 Hakuba hi ku suka makunu ba ta maha ba nklanu ndlwini *yinwe* ba abanyiseneko, banharu ni bambiri, ni bambiri ni banharu.

53 Ba ta abanyiswa, raru ni *nwanana*, ni *nwanana* ni raru; nyine ni *nhanyana*, *nhanyana* ni nyine; mamani ni *nwananga wakwe*, ni *nwananga* ni mamani *wakwe*.

54 A ku ka *zidle*mo, Loku mu wona refu gi suka hi muhlwagambo, lukuluku mu ku, Yi ta na vula, hi zona lezo.

55 Loku *mu wona* meho ya dzonga yi pupuxa, mu ku, Ku ta hisa nguvu, hi zona lezo.

56 *Nwina* baxengeteli, mu zi tiba ku ehleketa ngohe ya misaba ni tilo; kani lezi mu nga ringaniseli hi ku yini xikati lexi?

57 Hi yini a mu abanyisi hi ka *nwina* lexo xi lulamileko?

58 Hakuba kota wo famba na nala wa wena se ka nzuna, u ha ndleleni, ringa ku klakliwa ka yena; kumbe a ku kokela ka muabanyisi, ni muabanyisi a ku nyikele ka muhlamuli, muhlamuli i ta ku beka le kotsweni.

59 Nzi ku ka wena, a u nga ta huma kona, hi kala u riha malanana yo gumesa.

XIPIMO 13.

1 Makunu ba wa hi kona hi xikati lexo banwani ba nga mu byela hi ba le Galile, nkata

wabwe Pilatu a wa vubisako ni minyikelo yabwe.

2 A hlamula a ku kabwe, Mu ehleketa mu ku laba Ba-Galile ba wa hi baonhi hehla ka Ba-Galile bonkle, hakuba ba lo xaniseka hi zilo lezi ke?

3 Ge, nzi ku ka *nwina*; kani loku mu nga hunzuluki, mu ta mbeta ni *nwina* wenkle lezo.

4 Ni labo ba kumi ni nklanu ni banharu xi wela hehla ka bona xitsunzulu xa Siloami, xi ba daya, mu ehleketa mu ku ba wa maha baonhi ba ku klurisa banhu bonkle ba tsamileko Jeruselema ke?

5 Kokwihi, nzi ku ka *nwina*; kani loku mu nga hunzuluki, *nwina* wenkle mu ta hangalaka lezo.

6 A kanela lowu mufananiso; a *ku*, Munhu wo kari i wa nawo nkuwu wu gyaliweko sinwini gakwe ga xivini; a ta a laba mihanzu ya wona, a nga yi kumangi.

7 A ku ka xitiri xa simu ga xivini, Languta, laya malembe manharu nzi ha ta nzi laba mihanzu ka nkuwu lowu, nzi nga yi kumi: wu tseme, wu ha onha misaba hi yini?

8 Wa angula a ku kakwe, Hosi, wu tsike ni legi lembe, hi kala nzi ta kela ka wona, nzi cela nkoho *wa tihomo*.

9 Makunu loku wu trala mihanzu, *hi kwatsi*; kani loku wu nga trali, u ta wu tsema.

10 U wa gonzisa sinagogeni hi Sabado.

11 Languta, wasati a nga nawo moya wa ntungu kumi ga malembe ni nklanu wa malembe ni manharu; wa barama, u tsanzeka ku ti lulumisa.

12 Jesu lezi a mu wona, a *mu* bita, a ku kakwe, Wasati, u klakliwe ka ntungu wa wena.

13 A beka mandla hehla kakwe; lukuluku a lulamisa, a kesela Nungungulu.

14 Hosi ya sinagoga, ya ku kariha hakuba Jesu a hanyisa hi Sabado, ya hlamula, yi ku ka banhu, Ma kona nklanu wa masiku ni siku gi-*nwe banhu ba* fanela ku tira ha wona :

15 Kani lezi yi mu hlamula Hosi, yi ku, *Nwina* baxengeteli, loyi wa ka *nwina* a nga klakliko habi yakwe, kumbe buru gakwe xigowolweni hi Sabado, a yi yisa ku yi *nwisa* ke?

16 Loyi nhanyana wa Abrahama, loyi Satani i wa bohileko, languta, laya malembe ya kumi ni nklanu ni manharu, a ku faneli a klakliwe ka lexi xikotso hi siku ga Sabado ke?

17 Kota lezi a wula timhaka leti, ba komiwa hi tingana bonkle laba ba kanetisanako na yona; kasi banhu bonkle ba buma hi mitiro yahombe yi mahilweko hi yona.

18 Makunu a ku, Mufumo wa Nungungulu wu fanana ni yini? Nzi ta wu fananisa ni yini?

19 Wu fanana ni nyungi ya xinapi, a yi teka munhu, wa yi gyala *sinwini* gakwe; yi mila, yi maha sinyanya; zinyonyani za tilo zi tsama marabeni ya yona.

20 Wa engeta a ku, Nzi ta fananisa mufumo wa Nungungulu ni yini?

21 Wu fanana ni xomelo, a nga xi teka wasati, a xi fihla mapini ya zipimo ziharuru, hi kala ma kukumuka yonkle.

22 A ya tsemakanya mitini ni zimutaneni, wa ku gonzisa, wo famba a ya Jeruselema.

23 A ku munwe kakwe, Hosi, batsongwani ba hanyisako ke? A ku kabwe,

24 Ringani ku engena hi livati li hlongileko: hakuba nzi ku ka nwina, banyingi ba ta laba ku engena, ba ta tsanzeka.

25 Loku nwinyi wa yindlu a suka, a vale livati, mu sangula, mu yima lahandle, mu gongonza livatini, mu ku, Hosi, hi vululele; yi ta hlamula, yi ta ku ka nwina, A nzi mu tibi laha mu humako kona;

26 Makunu mu ta sangula ku wula, Hi ha ga, hi ha nwa mahlweni ka wena, wa gonzisa mitse-nzeleni ya *miti* ya hina.

27 Yena i ta ku, Nzi mu byela, a nzi mu tibi laha mu humako kona; sukani ka mina, nwina wenkle laba ba mahako zobiha.

28 Ku ta maha kona mikosi ni kuluma ka meno, loku mu wona Abrahamama, ni Isaka ni Jakobi, ni baprofeti bonkle, mufumeni wa Nungungulu, kasi nwina mu hlongolwa lahandle.

29 Ba ta ta ba huma buceneni, ni bupelagambo, ni nwalungweni, ni dzongeni, ba ta tsama za kugeni mufumeni wa Nungungulu.

30 Languta, ba le nzako ba kona ba nga ta maha boranga, boranga ba kona ba nga ta maha laba ba le nzako.

31 Hi lexo xikati ba cikele Ba-Farisi bo kari, ba ku kakwe, Huma, u suke laha; hakuba Herodi a laba ku ku daya.

32 A ku kabwe, Fambani, mu ya byela hlathi loye, Languta, nzi hlongola mademoni, nzi hanyisa mitungu nyamukla ni manziko, *siku* ga manharu nzi hetywa.

33 Kasi lezi ku fanele nzi fambe nyamukla ni manziko ni *siku* ga mondlwani; hakuba ku nga maheki a ku muprofeti a hangalake hi lahandle ka Jeruselema..

34 Jeruselema, Jeruselema, wu dayako baprofeti, wu ba gandlako hi maribye labo ba rumeleweko ka wona! ngo nzi ranzile kungani ku hlengeletela banana ba wena kota trela yi *hlengeletelako* tihukwana ta yona lahasi ka tipapa ta yona; a mu vumelangi.

35 Langutani, yindlu ya *nwina* yi siyelwe ka *nwina yi hangalaka*. Nzi ku ka *nwina*, A mu nga ta ha nzi wona, hi kala mu ta ku, U katekile loyi a tako hi bito ga Hosi.

XIPIMO 14.

1 Makunu lezi a engena ndlwini ya munwe wa zigela za Ba-Farisi hi Sabado, kasi ku ga zoga, ba wa mu langutela.

2 Languta, ku wa hi kona munhu wo kari mahlweni kakwe u nga naxo xitsamba.

3 Jesu a hlamula a ku ka bagonzisi ba nao ni Ba-Farisi, Ku fanele ku hanyisa hi Sabado, kumbe a hi zona ke?

4 Kani lezi ba miyela. Wa mu teka, a mu hanyisa, a mu tsika.

5 A ku ka bona, Hi mani ka *nwina*, loku *nwana*, kumbe homu yakwe yi wela nkeleni, a i nga ta mu simula lukuluku hi siku ga Sabado ke?

6 Ba tsanzeka ni ku hlamula ka timhakaleti.

7 A wulawula mufananiso ka labo ba rambi-

weko, na a wona hi laha ba hlaulela zitsamo zo ranga; a ku kabwe,

8 Loku u bitiwe hi munhu *ku ta* ukatini, u nga tsami xitsanweni xo ranga; kumbe munhu wo duma loyi a ku klulako wena a bitaniwe hi yena;

9 Makunu loyi a nga mu bitana ni wena i ta ta, a ku ka wena, Sukela loyi xitsamo *lexi*, makunu u ya sangula hi tingana ku teka utsamo lego gi nga le nzako.

10 Kani loku u bitaniwe, famba u ya tsama utsanweni ga le nzako; kasi loyi a ku bitanileko, loku a ta, u ta ku ka wena, Mungana, suka, u hunzele mahlweni: makunu u ta dzunziswa mahlweni ka bona bonkle ba tsamileko za kugeni na wena.

11 Hakuba loyi a ti kukumukisako, i ta koramiswa; ni loyi a ti koramisako, u ta kukumukiswa.

12 A ku ka loyi a mu bitanileko, Loku u maha xifihlulo kumbe xilalelo, u nga biti bangana ba wena, kumbe bamakwenu, kumbe maxaka ya wena, kumbe bakelene na wena laba ba fumileko; kutani na bona ba klela ba ku bitana, ba klerisa za wena.

13 Kani loku u maha mubuzo, bita zisiwana, ni zilema, ni laba ba kwitako, ni zikumu:

14 U ta kateka; hakuba a ba na ncumo ku klerisa ka wena; hi lezi u ta kleriswa kuvukeni ka laba ba lulamileko.

15 Na a zwile timhaka leti, munwe wa laba ba tsamileko *naye* za kugeni, a ku kakwe, U katekile loyi i nga ta ga xibaba mufumeni wa Nungungulu.

16 A ku kakwe, Munhu wo kari a maha xilalelo xahombe; a ramba banyingi.

17 Wa ruma xitiri xakwe hi xikati xa xilalelo, ku wulawula ka laba ba rambiweko, Tanani; hakuba *zonkle* zi longisile.

18 Kasi bonkle ba sangula ku ti alela kategoriwe. Loyi wo ranga a ku kakwe, Nzi xabile tiko, nzi fanela ku ya gi wona: nza ku kongela, u nzi klakle.

19 Munwani a ku, Nzi xabile kumi ga tihab, nzi ha ya ti ringa; nza ku kongela, u nzi klakle.

20 Munwani a ku, Nzi tekile wasati, hi kwa laho nzi tsanzeka ku ta.

21 Xitiri xi klela xi hlautela hosi ya xona timhaka leti. Makunu nwinyi wa yindlu wa henyela, a ku ka xitiri xakwe, Haklisa u hume, u ya tindleleni ni mitsenzeleni ya muti, u tise laha zisiwana, ni zilema, ni zikumu, ni zinzunzela.

22 Xi ku xitiri, Hosi, ku mahiwe lexo u xi layako, kasi lezi gi ha kona utsamo.

23 Yi ku hosi ka xitiri, Huma u ya tindleleni ni mibinganweni, u ba kurumeta ku engena, kasi yindlu ya mina yi tatiswe.

24 Hakuba nzi ku ka nwina, a ku na munwe wa labo banhu ba rambiweko i ta ringa xilalelo xa mina.

25 Makunu ba famba naye banhu banyingi; a hunzuka, a ku ka bona,

26 Loku munhu a ta ka mina, a nga bengi raru wakwe ni nyine, ni wasati, ni banana, ni bamakabye, ni bamakabye ba xisati, eno, ni kuhanya kakwe, a nga koti ku maha mupizani wa mina.

27 Loyi a nga rwaliko xihambano xakwe, a

nzi lanzele, a nga tibi ku maha mupizani wa mina.

28 Hakuba hi wihi ka *nwina*, loku a ranza ku aka xitsunzulu, a nga rangi a tsame, a hlayela ntsengo *wo aka*, a wone a ku i na kuenela ku heta?

29 Kumbe ku mahisile, lezi a hetile masetelo, a tsanzeka ku heta, bonkle ba xi wonako, ba sangula ku mu tsanwa,

30 Ba ku, Loyi munhu a sangula ku aka, makunu a tsanzeka ku heta.

31 Kumbe hi yihi hosi, leyi yi sukako ku lwana ni hosi yinwani, yi nga rangi ku tsama, yi maha makungu, a ku yi tiba loku yi na ntamo hi kumi ga kumi ga zana ku klangana na yona a tako ka yona, yi na makumi mambiri ya kumi ga zana?

32 Kani loku a yi nga nawo, yi ha hi kule, yi ruma mintsumi yi kombela kueklela ka tiko.

33 Hi zona lezo loyi xikari ka *nwina* a nga tsikiko zonkle a nga nazo, a nga koti ku maha mupizani wa mina.

34 Makunu munyu wu saseka; kasi loku munyu wu pyama, wu ta lungwa hi ku yini?

35 A wu ha faneli misaba ni mikoho; ba wu hoxa lahandle. Loyi i na tindlebe ta ku zwa, a ku zwe.

XIPIMO 15.

1 Makunu ba tsinela kakwe bonkle bahlengisi ni baonhi ku mu zwa.

2 Ba-Farisi ni batsali ba tsanwa, ba ku, Loyi munhu wa klangana ni baonhi, wa ga nabo.

3 A kanela kabwe mufananiso lowu, a ku,

4 U wihi munhu xikari ka *nwina* u nato zana ga tiivu, a lahleka yinwe ya tona, a nga ti siyi nklanu wa makumi ni mune wa makumi ni nklanu ni mune manangeni, a ya laba leyo yi lahlekileko, hi kala a yi kume?

5 Na a yi kumile, a yi beka makakleni yakwe, wò buma.

6 Lezi a cikela se kaya, a bitana maxaka yakwe, ni bakelene naye, a ku kabwe, Bumani na mina; hakuba nzi yi kumile ivu ya mina yi lahlekeliko.

7 Nzi ku ka *nwina*, lezo ku ta maha kutsaka ni le tilweni hi muonhi munwe a hunzulukako, hi ku *klula* ba nklanu wa makumi ni mune wa makumi ni nklanu ni mune ba lululamileko, laba ba nga vumaliko kuhunzuluka.

8 Kumbe u wihi wasati loyi a nga ni kumi ga zikenwana za malana, loku a lahleka xikenwana xinwe, a nga kondleti kandiya, a swiyela yindlu, a xi labisisa, hi kala a xi kume?

9 Na a xi kumile, a bitana maxaka yakwe ni bakelene naye, a ku, Tsakani na mina, hakuba nzi xi kumile xikenwana lexo nzi xi lahlekileko.

10 Lezo, nzi ku ka *nwina*, ku kona kutsaka mahlweni ka tingelosi ta Nungungulu hi muonhi munwe a hunzulukako.

11 Makunu a ku, Munhu wo kari i wa nabo banana bambiri.

12 Nzisana yi ku ka raru wakwe, Dadani, nzi he xiabelo xa nzaka leyi yi nga ta maha ya mina. Wa ba abanyisela nzaka yakwe.

13 Makunu anzako ka masiku ma nga mahi

manyingi, *nwana* loyi wa *tsongwani* a *hlingeleta zonkle*, a *famba* a ya *tikweni* lego gi nga kule; a *hangalasa* kona *xuma* *xakwe* hi ku *tsama* *kubiheni*.

14 Na a *hetile* *zonkle*, ku wa hi kona *ndlala* *yahombe* *tikweni* lego; a *sangula* ku *vumala*.

15 Makunu a ya a ti *klanganisa* ni *munhu* wa *tiko* lego; a *ruma* *matsangeni* *yakwe* ku *risa* *makumba*.

16 A *nabela* ku ga *makamba* ma *giwako* hi *makumba*; a nga *nyikiwangi* hi *munhu*.

17 Kani *lezi* a ti *ehleketako* a ku, *Bangani* *batiri* ba *dadani* ba na ni *zoga* zo *tala*, kani *mina*, *ha leno*, *nza* fa hi *ndlala*.

18 *Nzi* ta *suka*, *nzi* ya ka *dadani*, *nzi* ta ku *kakwe*, *Dadani*, *nzi* *onhile* *tilweni* ni *mahlweni* ka *wena*:

19 A *nzi* ha *faneli* ku *culiwa* *nwana* wa *wena*; *nzi* *mahe* *kota* *munwe* wa *batiri* ba *wena*.

20 A *suka*, a ta ka *raru* *wakwe*. Kani *lezi* a ha le *kule*, *raru* *wakwe* a mu *wona*, a mu *zwela* *busiwana*, a *tsutsuma*, a *wela* *nhanweni* *yakwe*, a mu *totra*.

21 A ku *nwana* *kakwe*, *Dadani*, *nzi* *onhele* *tilweni* ni *mahlweni* ka *wena*; a *nzi* ha *faneli* ku *culiwa* *nwana* wa *wena*.

22 Kani *lezi* *raru* *wakwe* a ku ka *batiri* *bakwe*, *Haklisani* mu *tise* *nguwo* yo *saseka* *nguvu*, mu mu *funengeta* *ha yona*; mu *beke* *pera* *litihweni* *yakwe*, ni *zilato* *mikonzweni* *yakwe*:

23 *Tisani* *role* gi *nonisiweko*, mu gi *klabe*, hi *ge*, hi *tsake*:

24 Hakuba loyi *nwana* wa mina a wa file, u hanyile kambe, a wa lahlekile, u kumiwile. Ba sangula ku tsaka.

25 Makunu *nwana* wakwe loyi wahombe a le sinwini; kota lezi a cikela, a tsinelela yindlu, a zwa kuyimbelela ni kukina.

26 A bita *munwe* wa batiri, a mu wutisa a ku zo yini zilo lezi ?

27 A ku kakwe, Makwenu u cikele; raru wa wena u klabile role gi nonisiweko, hakuba u mu amukele a ha hanya.

28 Kani yena a kariha, a ala ku engena. Raru wakwe a huma, a mu kongotela.

29 A hlanula a ku ka raru wakwe, Languta, laya malembe ma tele nzi ku kozele, cima nzi nga klulangi xilayo xa wena; *kasi* wena cima u nzi nyikangi ni ximbutanyana, a ku kasi nzi tsaka ni banakulobye ba mina.

30 Kani lezi *nwana* wa wena, loyi a gileko xuma xa wena, a *tsama* ni zigango, na a cikele, u mu klabele role gi nonisiweko.

31 A ku kakwe, *Nwananga*, wena u na mina masiku ni masiku, ni zonkle za mina hi za wena.

32 Kani lezi hi fanele ku tsaka ni ku nengela; hakuba makwenu loyi a wa file, u ha hanyile; a wa lahlekile, u kumiwile.

XIPIMO 16.

1 A ku ka bapizani *bakwe*, U wa hi kona mu-nhu wo kari loyi a fumileko, a nga na xigela; yena a kecariwa kakwe a ku a hangalasile xuma xakwe.

2 A xi bita, a ku kakwe, Xi yini lexi nzi xi zwako hi wena? Hlayisela wugela ga wena; hakuba a u nga ta ha maha xigela.

3 A ku xigela mbilwini yakwe, Nzi ta maha yini, loku hosi ya mina yi nzi tekeleko wugela? Nzi nga tsanzeka ku rima, ku kombela nzi maha tingana.

4 Nzi tiba lexi nzi nga ta xi maha, nzi ku loku nzi hlongoliwa wugeleni *ga mina*, ba nzi amukele tindlwini tabwe.

5 Wo bitana bonkle ba nga na milanzu ka hosi yakwe, a ku ka loyi wo ranga, U na nanzu kungani ka hosi ya mina?

6 A ku, Izana ga zipimo za mafura. A ku kakwe, Teka papilo ga wena, u tsama, u haklisa u ya tsala nklanu wa makumi.

7 Makunu a ku ka munwani, Wena u na nanzu kungani? A ku, Izana ga zipimo za mabele. A ku kakwe, Teka papilo ga wena, u tsala nklanu wa makumi ni makumi manharu.

8 Hosi yi dzunzisa xigela xi nga lulamiko hakuba xi mahile hi ku klariha: hakuba bana ba tiko legi ba klarihile ba klurisa bana ba kuwonekela lixakeni labwe.

9 Na mina nzi ku ka *nwina*, Ti maheleni bangana hi xuma lexo xi nga lulamiko, a ku kasi, loku xi vumala, ba mu amukele tindlwini leto ti nga hetiko.

10 Yena a tsumbekako hi lexo xitsongwanyani u tsumbekile ni lexo xahombe; ni loyi a nga lulamiko hi lexo xitsongwanyani a nga lulami ni lexo xahombe.

11 Makunu loku mu nga tsumbekangi xumeni

lexo xi nga lulamiko, hi mani i ta mu tsumbelako ni *xuma* xinene?

12 Loku mu nga tsumbekangi hi zilo za mu-*nwani*, hi mani a nga ta mu nyika za *nwina*?

13 A ku na xitiri xi nga kozelako tihosi timbiri: hakuba xi ta benga *yinwani*, xi ranza *yinwani*; kumbe xi ta komelela *yinwani*, xi kanya *yinwani*. Mu tsanzeka ku kozela Nungungulu ni Mamona.

14 Makunu Ba-Farisi, laba ba nga hi baranzi ba malana, na ba zwile leti timhaka tonkle, ba mu tseketsela.

15 A ku kabwe, *Nwina* hi laba ba ti lulamisako mahlweni ka banhu, kasi lezi Nungungulu wa ti tiba timbilu ta *nwina*: hakuba lexo xi kukumukiswako hi banhu, xi hi manyala mahlweni ka Nungungulu.

16 Nao ni bapofeti *ku wa hi kona* hi kala a cikela Johani: hi ku suka hi lexo xikati mufumo wa Nungungulu wu kanelwe, ni bonkle ba wukla ku engena ka wona.

17 Kani lezi hi ku hehuka kasi ku hunza tilo ni misaba, ni ku hunza naweni hlangana *yinwe*.

18 Loyi a hlongolako sati wakwe, a teka mu-*nwani*, wa baya: na yena a tekako loyi a hlongolweko hi wanuna, wa baya.

19 Makunu ku wa hi kona munhu wo fuma, a wa bohile xiwunguwungu ni nguwo yo basa nguvu, a ga lezo za nanzaha masiku yonkle.

20 Ku wa hi kona mukombeli wo kari, bito gakwe hi Lazaru, loyi a bekilweko le nya-*ngweni* yakwe, a tatile hi zilonza,

21 Wo nabela ku ga *maklakla* ma wako me-

zeni ya xitutu ; ena, tinbyana ti ta ti laza zilonza zakwe.

22 Makunu ku mahisile, a ku mukombeli a fa, a yiswa hi tingelosi xifubeni xa Abrahamama : xi fa ni xitutu, xi kelelwa.

23 Xi le haidesi xa languta, xi ni kuxanisekeni kahombe, xa wona Abrahamama kule, ni Lazaru xifubeni xakwe.

24 A bahuwa a ku, Dadani Abrahamama, nzi mahele uxinji, u rume Lazaru, kasi a pete wukla ga litiho lakwe matini, a te ku holisa lirimi la mina ; hakuba nza xaniswa hi lowu hlavingo.

25 Abrahamama a ku, Nwananga, alakanya u ku wa amukela zosaseka za wena kuhanyeni ka wena, ni Lazaru zobiha : kani lezi makunu laha yena wa tsakiswa, wa komiwa hi kombo wena.

26 Kambe hi lahandle zilo lezi zonkle, xikari ka hina ni nwina gi kona rinzi gahombe gi tiyisile, kasi laba laha ba ranzako ku ya ka nwina ba nga koti, ni laba kwa laho ba tsanzeka ku pelela ba ta laha ka hina.

27 Makunu a ku, Nza ku kongela, dadani, nzi ku, u mu rumele ndlwini ya raru wa mina ;

28 Hakuba nzi na bamakabye ba nklanu ; a ku a kanele kabwe, ba nga ti utsanweni legi ga kuxaniseka.

29 Kani lezi Abrahamama a ku, Ba na Mosi ni baprofeti ; a ba zwe bona.

30 A ku, Ge, dadani Abrahamama ; kani loku a suka munhu ka laba ba fileko, a ye kabwe, ba ta hunzuluka.

31 A ku kakwe, Loku ba nga ingisi Mosi ni

baprofeti, a ba nga ta vumela, ni loku a vuka munhu ka ba fileko.

XIPIMO 17.

1 A ku ka bapizani bakwe, A ku nga maheki kani lezi zikungubanyekiso zi ta; kani lezi kombo ka yena zi tako hi yena.

2 Ku mu saseke yena, a ku ribye ga xigayo gi hayekiwe nhanwini yakwe, a hoxiwe bimbini ni a ku a kungubanyise munwe wa laba batsongwanyani.

3 Ti pimeleni. Loku makwenu wa ku onhela, u mu tsanwe; loku a hunzuluka, u mu tsetselele.

4 Loku a ku onhela nklanu wa zikati ni zimbiri hi siku ginwe, a klelele ka wena zikati za nklanu ni zimbiri, a ku, Nza hunzuluka, u ta mu tsetselela.

5 Makunu bapostoli ba ku ka Hosi, Hi engetele hina kukolwa.

6 Hosi yi ku, Loku mu na kukolwa ku kota nyungi ya xinapi, ngo mu ku ka leyi sinyanya sukamini, A ku tsuwuliwe, u gyaliwe bimbini; ngo yi mu ingisile.

7 Kani lezi hi mani ka nwina loyi a nga na nanza ga rimako, kumbe ga risako tiivu, loyi i ta ku kakwe, loku a klela sinwini, Haklisa tsinela, u tsame, u ge?

8 A i nga ta wula kakwe a ku, Longisa lexo nzi ta gako, u ti bohe, u nzi tirele, hi kala nzi ge, nzi nwe; anzako ka lezi u ta ga, u ta nwa?

9 Wa gi kesa nanza hakuba gi mahile lezi zi layiweko?

10 Lezo na *nwina*, loku mu zi mahile zonkle zi mu layisiwako, wulawulani mu ku, Hina a hi malanza ya *ncumqo*; hi mahile lexo xi hi faneleko ku xi maha.

11 Makunu ku mahisile, kufambeni kakwe ku ya Jeruselema, wa tsemakanyisa xikari ka Samaria ni Galile.

12 Na a engenile mutini wo kari, kumi ga ti-hlokonho ti mu klanganyeta, ba nga yima kule:

13 Ba bahuwa ba ku, Jesu, Hosi, hi mahele uxinji.

14 Lezi a ba wonile, a ku ka bona, Fambani, mu ya mu ti wonisa ka bapristi. Makunu lezi ba ha famba, ba hlaziswa.

15 Munwe wabwe, lezi a wona a ku a holisilwe, a klela, a dumisa Nungungulu hi gezo gahombe.

16 Wa wa hi ngohe *yakwe* mikonzweni yakwe, a mu klangela: na yena a hi Mu-Samaria.

17 Jesu a hlamula a ku, A ba hlazisiwangi ba kuni ke? Laba ba nklanu ni mune ba kwihi ke?

18 A ku na banwani ba kumiweko ba klele ku nyika kuklangela Nungungulu, sine mupfumba loyi ntsena ke?

19 A ku kakwe, Suka, u fambe, kukolwa ka wena ku ku hlayisile.

20 Wa ku wutiswa hi Ba-Farisi ba ku, wu ta mufumo wa Nungungulu rini, a ba hlamula a ku, Mufumo wa Nungungulu wu nga ti hi ku langu-tiwa.

21 A ba nga ta wula ba ku, Languta, laha! kumbe, Lahaya! hakuba langutani, mufumo wa Nungungulu wu kona xikari ka *nwina*.

22 A ku ka bapizani *bakwe*, Masiku ma ta, lezi mu ta nabelako ku wona siku ginwe ga *Nwana* wa munhu, a mu nga ta gi wona.

23 Ba ta ku ka *nwina*, Langutani, lahaya! kumbe, Langutani, laha! mu nga enzi, mu nga *ba* lanzi.

24 Hakuba kota xingwalangwanza, loku xi hatima utsanweni ginwe lahasi ka tilo, xi woni-nga xi cikele ka ginwani utsamo lahasi ka tilo; ku ta maha lezo *Nwana* wa munhu *hi siku ga-kwe*.

25 Kasi lezi kusangula a fanela ku xaniseka hi zilo zo tala, a koniwe hi hi lixaka lolu.

26 Kotile ku mahisileko masikwini ya Noa, ku ta maha lezo masikwini ya *Nwana* wa munhu.

27 Ba lo ga, ba lo nwa, ba lo teka bawasati, ba wa korokiswa, gi kala gi cikela siku Noa a engenako tarhweni, wu cikela ntalo, wu ba mbetisa bonkle.

28 Lezo ni kotile ku mahisile masikwini ya Loti; ba lo ga, ba lo nwa, ba lo xaba, ba lo xabisa, ba lo gyalala, ba lo aka;

29 Kani lezi hi lego siku Loti a huma Sodoma ha gona, wu na nzilo ni solufa, wu huma le ti-lweni, wu ba mbetisa bonkle.

30 Ku ta maha lezo hi siku lego *Nwana* wa munhu i ta wonekeliswa ha gona.

31 Hi lego siku, loyi a nga hehla ka yindlu, ni xuma xakwe ndlwini, a a nga ciki ku ya xi teka; lezo ni yena a nga kona nhobeni a a nga kleli.

32 Alakanyani sati wa Loti.

33 Loyi a labako ku hlayisa kuhanya kakwe i ta ku lahleka; kani loyi a nga ta lahleka *kuhanya kakwe*, i ta ku hlayisa.

34 Nzi ku ka *nwina*, Hi lego usiku ku ta maha kona banhu bambiri sangweni ginwe, munwe u ta tekiwa, munwani u ta siyiwa.

35 Ba ta gaya bawasati bambiri kateginwe; munwe u ta tekiwa, munwani u ta siyiwa.

37 Bo hlamula ba ku kakwe, Kwihhi, Hosi? A ku kabwe, Laha xi kona xirumbi, hi laha maranzala ma ta hlengeletana kona.

XIPIMO 18.

1 A kanela mufananiso kabwe ku kombisa a ku banhu ba fanele ku kongela zikati zonkle, ba nga karali.

2 A ku, Muabanyisi u wa hi kona mutini wo kari, loyi a nga cabi Nungungulu, a nga mahi tingana ka munhu.

3 I noni yi wa hi kona mutini lowo; yi ta kakwe, yi ku, Nzi klerisele ka xita xa mina.

4 A nga vumeli hi xikatana; kani lezi anzako a ku mbilwini yakwe, Kumbe nzi nga cabi Nungungulu, nzi nga mahi tingana ka munhu;

5 Kasi lezi hakuba noni leyi a nzi karata, nzi ta mu kleriselela, kumbe kuta kakwe kambe-kambe ku nzi bayisa mbilu.

6 Yi ku Hosi, Ingisani lexi xi nga wuliwa hi muabanyisi a nga lulamiko.

7 Nungungulu a i nga ta rihisela bahlauliwa bakwe, laba ba rilako kakwe hlikani ni usiku, a ba hunisele nguvu ke?

8 Nzi ku ka *nwina*, i ta ba rihisela hi ku ha-

klisa. Kasi lezi *Nwana* wa munhu, hi kuta kakwe, i ta kuma kukolwa misabeni ke?

9 Makunu a kanela mufananiso lowu ka laba ba ti tsumbako ba ku ba lulamile, ba kanya banwani, a ku :

10 Banhu bambiri ba kanziya tempeleni ku ya kongela; munwe hi Mu-Farisi, munwani hi muhlangisi.

11 Mu-Farisi a yima a kongela lezo, Nungungulu, nza ku kesa hakuba a nzi fanani ni banhu banwani, bawukliwa, ba nga lulami, babayi ni kota loyi muhlangisi.

12 Nzi yila zoga kambiri hi sonto ginwani na ginwani; nzi abela za kumi za zilo zonkle nzi zi holako.

13 Kani lezi muhlangisi a yima kule, na nga si nga languta tilweni; kani lezi a ba xifuba xakwe, a ku, Nungungulu, u nzi mahele uxinji mina nzi nga muonhi.

14 Nzi ku ka *nwina*, Loyi a relele ndlwini yakwe a lulamisilwe hi ku klula munwani: hakuba loyi a ti kukumukisako u ta koramiwa; kani loyi a ti koramako u ta kukumukiswa.

15 Makunu ku tisiwa kakwe zihlangana, a fela ku zi kumba: kasi bapizani na ba wonile ba ba tsanwa.

16 Kani lezi Jesu a ba bitana a ku, Vumelani banana ku ta ka mina, mu nga ba tsimbeteli; hakuba mufumo wa Nungungulu hi wu maha lezo hi bona.

17 Zinene nzi ku ka *nwina*, loyi a nga amuke-liko mufumo wa Nungungulu kota *nwanana*, a nga ta engena kona.

18 Hosana yo kari yi mu wutisa, yi ku, Mugo-
nzisi wo saseka, nzi ta maha yini nzi ku nzi ge
ntsomba ya kuhanya hi kaja hi pinzuka?

19 Jesu a ku kakwe, Hi yini u nzi bitako u
ku nzi sasekile? A ku na munhu a sasekileko,
munwe ntsena, hi Nungungulu.

20 Wa yi tiba milao yi ku, U nga bayi, U nga
dayi, U nga yibi, U nga ti maheli mawunwa,
Dzunza raru wa wena ni nyine.

21 A ku, Lezi zonkle nzi zi hlayisile ka le
usweni ga mina.

22 Lezi Jesu a xi zwile, a ku kakwe, Xilo xi-
nwe u ha xi vumalako: xabisa zonkle u nga nazo,
u zi abele zisiwana, makunu u ta maha ni xuma
tilweni; u te, u nzi lanzisele.

23 Kani lezi a zi zwile zilo lezi a xanuka
nguvu, hakuba u na ni xuma xo tala nguvu.

24 Jesu wo mu wona a ku, Ku ta tsanza
nguvu ka laba ba na xuma xo tala ku engena
mufumeni wa Nungungulu!

25 Hakuba hi ku hehuka kameli gi engene
mbangeni ya lisungunu, hi ku klula loyi a fu-
mileko ku engena mufumeni wa Nungungulu.

26 Ba ku laba ba zwileko, Hi mani a nga ha-
nyisako?

27 Kani yena a ku, Zilo zi tsanzekako ka ba-
nhu zi nga tsanzeki ka Nungungulu.

28 A ku Petro, Languta, hi siyile za hina, hi
ku lanzele wena.

29 A ku kabwe, Zinene nzi ku ka nwina, A ku
na munhu a siyileko yindlu, ni wasati, ni bama-
kabye, ni bakulukumba, ni banana, hi kwa laho
ka mufumo wa Nungungulu,

30 Loyi a i nga ta amukela zinyingi hi xikati lexi, ni tikweni gi tako kuhanya hi kala hi pinzuka.

31 A teka ba kumi ni bambiri, a ku kabwe, Langutani, hi kanziya Jeruselema, zi ta hetiswa zilo zonkle zi tsaliweko hi bapofeti hi *Nwana wa munhu*.

32 Hakuba i ta nyikelwa ka bamatiko, i ta tseketseliwa, i ta komiwa hi ku biha, i ta pelelwa hi mari:

33 Ba ta mu xupula, ba mu daye; hi siku ga manharu i ta klela a vuka.

34 Kani lezi ba nga ingisi ncumo hi zilo lezi; mhaka leyi yi wa fihlala ka bona, ba lo kala ku tiba timhaka ti wa kaneliwako.

35 Makunu lezi a tsinela Jeriko, xikumu xo kari xi tsamile laha ndleleni, xi ku kombela.

36 Xo zwa xidlemo xa hunza, xi wutisa xi ku xi yini lexi.

37 Ba xi byela, ba ku Jesu wa Nazareta u ya hunza.

38 Xi bahuwa xi ku, Jesu, *Nwana wa Davida*, nzi zwele uxinji.

39 Kasi laba ba rangako mahlweni ba xi tsanwa, xi fela ku miyela: kani lezi xi engeta xi bahuwa nguvu, xi ku, *Nwana wa Davida*, nzi mahele uxinji.

40 Jesu a yima, a laya a ku xi tisiwe kakwe: na xi tsinela a xi wutisa,

41 A ku, U ranzako u ku nzi ku mahele yini? Xi ku, Hosi, kasi nzi klele nzi langute.

42 Jesu a ku ka xona, Languta: kukolwa ka wena ku ku hanyisile.

43 Lukuluku wa languta, a mu lanzisela, wa ku dumisa Nungungulu. Banhu bonkle, lezi ba xi wonile, ba kesela Nungungulu.

XIPIMO 19.

1 Makunu a engena wa ku tsemakanya Jeriko.

2 Languta, munhu u wa hi kona, a culiwako hi bito ga Zakeu; yena i wa hi muhlengisi wahombe, a fumile *nguvu*.

3 Wa laba ku wona Jesu a ku hi mani; wa tsanzeka hi banhu, hakuba u komile.

4 A tsutsumela mahlweni, a bunyeta sinyeni ya nkuwu, a ku a mu wone; hakuba i ta hunza kona.

5 Na a cikele ka lego utsamo, Jesu a languta le hehla, a ku ka yena, Zakeu, haklisa u cika, hakuba nyamukla zi fanele nzi ya hambukela ndlwini ya wena.

6 A haklisa a cika, a mu amukela hi kutsaka.

7 Na ba wonile ba kloklola bonkle, ba ku, U engenile ku hambukela ni munhu loyi hi mu-onhi.

8 Zakeu a yima, a ku ka Hosi, Languta, Hosi, nzi zi ha zisiwana hi laha xikari ka xuma xa mina; loku nzi wuklile munhu xilo, nzi *mu* klerisela ka mune.

9 Jesu a ku kakwe, Nyamukla kuhanyisa ku cikele ka yindlu leyi, hakuba na yena hi *nwana* wa Abrahama.

10 Hakuba *Nwana* wa munhu u tile ku laba ni ku hanyisa lexi xi lahlekileko.

11 Lezi ba ha zwa timhaka leti, a engeta a

kanela mufananiso, hakuba u wa hi kusuhi ni Jeruselema, *hakuba* ba ehleketa ba ku mufumo wa Nungungulu wu ta hakla ku humelela.

12 A ku, Munhu wo kari wahombe a suka a enza tikweni ga le kule, a ku a teke mufumo, ni ku wuya.

13 A bita malanza yakwe ya kumi, a ba nyika tipondo ta kumi, a ku kabwe, Xabisani *ha tona* nzi kala nzi klela.

14 Kani lezi banhu ba se kabwe ba mu benga, ba ruma mintsumi le nzako kakwe, ba ku, A hi ranzi munhu loyi ku hi fumela hina.

15 Makunu ku mahisile, na a klelile, na a tekile mufumo, a laya a ku laya malanza, a nga ma nyika malana, ma bitiwe kakwe, a ku kasi a tiba lexo ba wa xi binzulileko hi kuxabisa.

16 Makunu ku cikela wo ranga, a ku, Hosi, pondo ya wena yi binzulile tipondo ta kumi.

17 A ku kakwe, Hi zona, nanza gi nene; hakuba u tsumbekile hi lexi xitsongwanyani, fumela miti ya kumi.

18 Ku cikela wa bambiri, a ku, Hosi, pondo ya wena yi binzulile nklanu wa tipondo.

19 A ku kakwe, Na wena, fumela nklanu wa miti.

20 Makunu munwanyani a ta, a ku, Hosi, languta, pondo ya wena, leyi nzi yi putsele hi lesu :

21 Hakuba nzi ku cabile, hi lezi u hi munhu wa wukuxu; u teka lexi u nga xi bekiko, u tso-bela lexi u nga xi xwanyiko.

22 A ku kakwe, Hi nomu wa wena nzi ta ku abanyisa, wena nanza go biha. U zi tibile u ku

nzi munhu wa wukuxu, nzi ku teka lexi nzi nga xi xwanyiko.

23 Hi yini a ku bekangi malana ya mina kubinzuleni? makunu kukleleni ka mina, ngo nzi ma tekile zinwe ni binzu.

24 A ku ka laba ba yimileko kona, Mu tekeleni pondo, mu yi nyike ka loyi a nga na kumi ga tipondo.

25 Ba ku kakwe, Hosi, u nato kumi ga tipondo.

26 Nzi ku ka *nwina*, ka loyi a nga naxo u ta nyikiwa; kani loyi a vumalako, ni lexi a nga naxo xi ta tekiwa kakwe.

27 Kasi lezi laba balala ba mina, laba ba nga ranzi ngo nzi fuma hehla kabwe, ba tiseni laha, mu ba daye mahlweni ka mina.

28 Lezi i wa wulile lezo, a ya rangela mahlweni, a kanziya Jeruselema.

29 Makunu na a tsinelele Betefage ni Betania, le xitsungeni xi tibyako Ma-Olivia, a ruma bapizani bambiri, a ku,

30 Yanani mutaneni lowo wu mahlweni *kanwina*; kota lezi mu engena kona mu ta kuma role gi bohiweko, hehla ka gona cima a nga tsami munhu; gi klakliseni, mu gi tise.

31 Loku munhu a mu wutisa a ku, Mu gi klaklela hi yini? mu ta ku lezo, Hosi ya gi laba.

32 Laba ba rumiweko ba suka, ba ya kuma kota lezi a nga wulako kabwe.

33 Makunu lezi ba ha klakla role, benyi ba gona ba ku kabwe, Mu gi klaklela role hi yini?

34 Ba ku, Hosi ya gi laba.

35 Ba gi tisa ka Jesu, ba beka tinguwo tabwe

le hehla ka role, makunu ba mu kilelisa Jesu ka gona.

36 Wa ha famba, ba andlala tinguwo tabwe ndleleni.

37 Makunu lezi a tsinelele kureleleni ka xitsunga xa Ma-Olivia, xidlemo xonkle xa bapizani xa sangula ku tsaka ni ku dzunza Nungungulu hi gezo gahombe, hi kwa laho ka mitiro yonkle yahombe leyi ba wa yi wonileko;

38 Ba ku, A ku kesiwe Hosi yi tako hi bito ga Hosi: a ku mahe kurula tilweni, ni ukosi gi nga hehla-hehla.

39 Banwanyani Ba-Farisi ba le banhwini ba ku kakwe, Mugonzisi, ba tsanwe bapizani ba wena.

40 A hlamula a ku, Nzi ku ka nwina, loku laba ba miyela, maribye ma ta bahuwa.

41 Makunu lezi a tsinelele, a wona muti, a wu rilela,

42 A ku, Loku u zi tibile hi sikweni legi, na wena, zilo za kurula! kasi makunu zi fihlalile ka mahlo ya wena.

43 Hakuba masiku ma ta ta hehla ka wena, lezi balala ba wena ba ta ku biyela hi xitsunzulu, ba ku renzelekela xikari ha xona, ba ku valela hi marebe yonkle;

44 Ba ta ku kungumula, wena ni banana ba wena laba ba nga xikari ka wena; a ba nga ta siya ka wena ribye ginwe hehla ka ribye ginwanyani; hakuba a ku tibangi xikati xa kuenzelwa ka wena.

45 A engena tempeleni, a sangula ku hlongo-lela laba ba xabisako,

46 A ku kabwe, Ku tsaliwe a ku, Yindlu ya mina yi ta maha yindlu ya kukongela; kasi *nwina* mu yi mahile bako ga makamba.

47 I wa gonzisa hi masiku tempeleni. Kani lezi bapristi bahombe, ni batsali, ni bakulukumba ba banhu ba laba ku mu daya:

48 Ba tsanzeka ku kuma xilo ba nga xi mahako *ha xona*; hakuba banhu bonkle ba komelela kakwe ku mu zwa.

XIPIMO 20.

1 Makunu ku mahisile, hi ginwe ga lawo masiku, a ha gonzisa tempeleni, wo kanela ivangeli, ku ta bapristi bahombe, ni batsali, zinwe na bakulukumba,

2 Ba wulawula, ba ku kakwe, Hi byele, Hi ntamo wa yini u mahako ha wona zilo lezi? kumbe hi mani a nga ku nyika ntamo lowu?

3 A hlamula a ku kabwe, Na mina nzi ta mu wutisa mhaka; mu nzi byele:

4 Kubapatiza ka Johani ku huma tilweni, kumbe hi ka banhu ke?

5 Ba ti ehleketisana, ba ku, Lohu hi ku, Hi le tilweni, u ta ku, Hi yini a mu kolwangi yena?

6 Kani loku hi ku, Hi ka banhu; banhu bonkle ba ta hi gandla hi maribye; hakuba ba vumeliswa ba ku Johani i wa hi muprofeti.

7 Ba hlamula ba ku, A ba zi tibi laha *ku humako* kona.

8 Jesu a ku kabwe, Na mina a nzi mu byeli ntamo nzi mahako ha wona zilo lezi.

9 A sangula ku kanela ka banhu mufananiso lowu: Munhu a gyala simu ga xivini, a gi lo-

mbela ka barimi, a enza a ya ka ginwanyani tiko xikati xahombe.

10 Hi xikati *xa mihanzu* a rumela nanza ka barimi, kasi ba mu nyike mihanzu ya simu ga xivini: kani lezi barimi ba gi ba, ba gi enzisa ku haba ncumo.

11 Wa engeta a ruma nanza ginwanyani: ba gi ba na gona, ba gi koma hi tihlamba, ba gi enzisa ku haba ncumo.

12 Wa engeta a ruma ga banharu; ba gi bayisa na gona, ba gi hlongolela lahandle.

13 Makunu hosi ya simu ga xivini yi ku, Nzi ta maha yini? Nzi ta ruma *nwana* ya mina a ranziweko; kutani ba ta mu dzunza.

14 Kani lezi barimi, na ba mu wonile, ba ti ehleketisana, ba ku, Loyi hi mugi wa ntsomba: a hi mu dayeni, makunu ntsomba wu ta maha wa hina.

15 Ba mu hlongolela lahandle ka simu ga xivini, ba mu daya. Hosi ya simu ga xivini yi ta maha yini kabwe?

16 Yi ta ta yi ba daye laba barimi, yi ta nyika simu ga xivini ka *banwanyani*. Lezi ba xi zwile *lexi* ba ku, A hi zona lezo.

17 Kani yena a ba cuwukela, a ku, Xi yini lexi xi tsaliweko xi ku, Ribye legi gi hoxilweko hi baaki, hi gona gi mahisilwe hloko ya magumo.

18 Loyi a wako hehla ka lego ribye i ta fayatela; kani loyi gi nga ta wa hehla ka yena, gi ta mu silisa.

19 Bapristi bahombe ni batsali ba laba ku beka mandla hehla kakwe hi lexo xikati; kasi ba caba

banhu; hakuba ba zi tiba ba ku u kanelile mu-fananiso lowu hi bona.

20 Ba mu xiya, ba ruma tihluri, leti ti ti pu-ngako to lulama, kasi ba mu koma hi timhaka takwe, ba fela ku nyikela naweni ni mandleni ya hosi.

21 Ba mu wutisa, ba ku, Mugonzisi, hi tiba hi ku wa wula, u gonzisa hi kululama, a ku langu-teli ngohe ya munhu, kani lezi u gonzisa ndlela ya Nungungulu hi kunene.

22 Hi fanela ku hlenga nzubo ka Kesari, ku-mbe a hi zona ke?

23 Kani yena a wona mano yabwe, a ku ka-bwe.

24 Nzi kombeni denario, Yi na xifananiso xa mani ni kutsala ka mani? Ba ku, Xa Kesari.

25 A ku kabwe, Makunu kleriselani Kesari lezi zi nga za Kesari, ni ka Nungungulu lezi zi nga za Nungungulu.

26 Ba tsanzeka ku *mu* koma hi kukanela kakwe mahlweni ka banhu; ba riwuka hi kuhlamura kakwe, ba miyela.

27 Ba ta *kakwe* bo kari ba Ba-Sadusi, laba ba wulawulako ba ku a ku na kuvuka ka laba ba fileko, ba mu wutisa,

28 Ba ku, Mugonzisi, Mosi a hi tsalela a ku, Loku makabye wa munhu a fa, loyi i na ni wa-sati, yena a nga hi na nwanana, makabye wakwe i ta teka wasati, a vuxele makabye wakwe li-xaka.

29 Makunu ba wa hi kona bamakabye ba nklanu ni bambiri: wo ranga a teka wasati a fa a nga hi na nwanana.

30 Wa bambiri, ni wa banharu a mu teka :

31 Lezo ni ba nklanu ni bambiri ba fa, ba nga siyangi banana.

32 Anzako ka lezi wasati na yena a fa.

33 Kuvukeni ka laba ba fileko u ta maha wasati wa mani ka bona? hakuba ba nklanu ni bambiri ba wa hi nawo hi sati wabwe.

34 Jesu a ku kabwe, Banana ba tiko legi ba ha teka, ba ha korokiswa :

35 Kani labo ba ta hlayelwako ba fanele ku cikela lego tiko, ni kuvuka ka ba fileko, a ba teki, a ba korokiswi.

36 Hakuba ba tsanzeka ba klela ba fa; hakuba ba kotisa tingelosi, ba hi banana ba Nungungulu, ba ku maha banana ba kuvuka.

37 Kani lezi bafi ba vuxiwa, ni Mosi a wonisa kuhwini, lezi a bita Hosi a ku, Nungungulu wa Abrahama, ni Nungungulu wa Isaka, ni Nungungulu wa Jakobi.

38 A hi Nungungulu wa ba fileko, kani lezi wa laba ba hanyako; hakuba bonkle ba hanya ka yena.

39 Makunu banwanyani ba batsali ba hlamula ba ku, Mugonzisi, u kanele kwatsi.

40 Hakuba ba nga ha tiyi ku mu wutisa ncumo.

41 A ku kabwe, Ba wulawula hi ku yini ba ku, Kristu hi nwanana wa Davida ke?

42 Hi lezi na yena Davida a ku dangarileni ya tisimu, Hosi yi ku ka Hosi ya mina, Tsama hi canjeni ga xinene xa nga,

43 Hi kala nzi mahe balala ba wena xikegetelo xa mikonzo ya wena.

44 Makunu Davida a mu bita a ku, Hosi, hi nwanana wakwe hi ku yini?

45 Na ba ha zwa banhu bonkle, a ku ka bapizani bakwe,

46 Cabani batsali laba ba ranzako ku famba ba boha tinguwo to leha, ba ranza kulosetelwa matsanweni ya kuxabisa, ni zitsamo zi nga mahlweni masinagogeni, ni zitsamo zo ranga mibuzweni:

47 Ba ga tindlu ta tinoni, ni hi kutimahisa ba kongela xikati xo leha: laba ba ta amukela kukoniwa kahombe.

XIPIMO 21.

1 Wa languta, wa ba wona ba fumileko ba cela ngaxeni minyikelo yabwe.

2 A wona noni yo kari ya xisiwana yi cela kona malanyana mambiri.

3 A ku, Zinene nzi ku ka nwina, leyi noni ya xisiwana u celile ku klurisa bonkle:

4 Hakuba bonkle laba ba celile minyikelwini hi kutala kabwe; kani yena hi usiwana gakwe u celile konkle kuhanya *kakwe*, zonkle lezi a nga nazo.

5 Banwani ba wa wulawula hi tempeli ba ku, yi bombisilwe hi maribye manene ni minyikelo, a ku,

6 Lezi zilo mu zi wonako, ku ta cikela masiku a ku nga ta siyiwa hi lawo ribye hehla ka ribye laha, legi a gi nga ta kungumuka.

7 Ba mu wutisa, ba ku, Mugonzisi, zilo lezi zi ta maha rini? ni xi yini *xi ta maha* xiwoniso loku zilo lezi zi ta maheka?

8 A ku, Cuwukisani mu nga pengiswi; hakuba banyingi ba ta ta hi bito ga mina, ba ku, Nzi mina *yena*, ni xikati xi tsinele; mu nga ba lanzeli.

9 Loku mu ta ku zwa kulwa ni madzolongwa, mu nga cabi; hakuba zilo lezi zi fanela ku mahiswa kusangula; kani lezi kugumesa ku nga haklisi ku cikela.

10 Makunu i te nga lo kabwe, Tiko gi ta vukela tiko, mufumo wu ta vukela mufumo:

11 Ku ta maha kona kutsekatseka kahombe ka misaba, ni matsanweni matele tindlala ni mitungu; ku ta maha kona kucaba ni masingita yahombe hi le tilweni.

12 Kani lezi ku ranga zilo lezi zonkle, ba ta beka mandla yabwe hehla ka *nwina*, ba mu xanise, ba ku mu nyikela masinagogeni ni mapaxweni, mu tisiwa mahlweni ka tihosi ni ka bafumi, hi kwa laho ka bito ga mina.

13 Ku ta hunzuka ka *nwina* hi kutiyisa.

14 Hi kwa laho yimisani timbilwini ta *nwina*, mu nga zi ehleketi mahlweni lezo mu ta hlamula ha zona:

15 Hakuba nzi ta mu nyika nomu ni wuklari, lezi balala bonkle ba *nwina* ba ta tsanzeka ku yimela, kumbe ku kaneta ha zona.

16 Kani *nwina* mu ta nyikelwa hi bakulukumba, ni bamakwenu, ni maxaka, bangana; ni *banwani* ba *nwina* ba ta ba dayisa.

17 Mu ta bengiwa hi banhu bonkle hi kwa laho ka bito ga mina.

18 Ni sisi munwe wa hloko ya *nwina* a wu nga ta lahleka.

19 Hi kuhunisa ka *nwina* mu ta hlayisa mihefemulo ya *nwina*.

20 Kani lezi mu wona Jeruselema wu ongiwa hi tiyimpi, makunu tibani mu ku ku tsinele ku hangalaka ka wona.

21 Makunu laba ba le Judia a ba cabele zitsungeni; ni laba ba le xikari ka wona ba hume; ni laba ba le tikweni ba nga engeni ka wona.

22 Hakuba laya hi masiku ya kuklerisela, kasi zilo zonkle zi tsaliweko zi tatiseke.

23 Ba na kombo laba ba nga ta xura nyimba, ni laba ba nga ta *anwisa*, hi lawo masiku! hakuba kombo gi ta maha gahombe tikweni, ni kulo hehla ka laba banhu.

24 Ba ta wa hi wukari ga sapadu, ba ta yisiwa hi mahlonga bamatikweni bonkle: Jeruselema wu ta kanziyeliwa hi bamatiko, zi kala zi heta zikati za bamatiko.

25 Ku ta maha kona ziwoniso gambwini, ni hwetini, ni tinyiletini; ni misabeni kuxaniseka ka tixaka, kukanganyiseni hi kwa laho ka kudzinza ka bimbi ni magandlati;

26 Banhu ba ku hlala hi kucaba, ni kulangu-tela zilo lezi zi tako misabeni: hakuba mitamo ya tilo yi ta tsekatsekiswa.

27 Makunu ba ta wona *Nwana* wa munhu wa ku ta hi refu ni ntamo ni ukosi gahombe.

28 Kani lezi zi sangula ku mahiswa zilo lezi, langutani le hehla, mu klakuse tihloko ta *nwina*; hakuba ku tsinele kuhanyisa ka *nwina*.

29 A kanela mufananiso kabwe a ku, Langu-tani, nkuwu, ni tisinya tonkle:

30 Loku ti hlukile, mu ya wona, mu zi tiba hi ka *nwina* mu ku makunu bucika gi kusuhi.

31 Lezo na *nwina*, loku mu wona zilo lezi za humesa, mu tibe mu ku mufumo wa Nungungulu wu kusahani.

32 Zinene nzi ku ka *nwina*, Lolu lixaka a li nga ta hunza, zi kala zi mahiswa zilo lezi zonkle.

33 Tilo ni misaba yi ta hunza; kani lezi timhaka ta mina a ti nga ta hunza.

34 Kani lezi ti cuwukeleni *nwina*, kutani timbilu ta *nwina* ti maha xibinzo hi kulonzola, ni kupopiwa, ni makanakanelo ya kuhanya loku, gi ta hehla ka *nwina* hi kudzuka siku lego kota nklamu:

35 Hakuba gi ta ta lezo hehla ka bona bonkle ba tsamako ngoheni ya yonkle misaba.

36 Kani lezi rinzani zikati zonkle, mu kongele, kasi mu tiya ku potsa zilo lezi zonkle zi nga ta maheka, ni ku yima mahlweni ka *Nwana* wa munhu.

37 Hi masiku u wa gonzisa tempeleni; busiku a huma, a hambuka xitsungeni lexo xi tibyako *xitsunga* xa Ma-Olivia.

38 Banhu bonkle ba suka ni mixo binzuka, ba klela kakwe tempeleni, ku mu zwa.

XIPIMO 22.

1 Makunu wu tsinele mubuzo wa zibaba zi nga haba xomelo, wu culiwako Pasika.

2 Bapristi bahombe ni batsali ba laba laha ba nga mu daya; hakuba ba ba caba banhu.

3 Makunu Satani a engena ka Judasi loyi a

nga tibya Iskarioti, hi yena wa hlayiwa *zinwe* na ba kumi na bambiri.

4 A suka a ya wulawula na bapristi bahombe ni bahlamuli, a ku hi laha a nga ta mu nyikela kabwe ha kona.

5 Ba tsaka, ba vumelana ku mu nyika malana.

6 A vumela, a laba xikati ku mu nyikela kabwe ha xona xi nga haba xidlemo.

7 Gi cikela siku ga zibaba zi nga haba xomelo, gi nga klabya ha gona Pasika.

8 A ruma Petro ni Johani, a ku, Fambani mu ya mu hi longisele Pasika, kasi hi ga.

9 Ba ku kakwe, Hi kwihi laha u ranzako hi ya longisela kona?

10 A ku kabwe, Langutani, na mu engenile mutini mu ta klangana ni munhu a rwele mbita ya mati; mu lanzeleni mu ya ndlwini laha a engenako kona.

11 Mu ku ka *nwinyi* wa yindlu, Mugonzisi a ku ka wena, Xi kwihi xilubelo laha nzi nga ga kona Pasika ni bapizani ba mina?

12 U ta mu kombeta yindlu yahombe, leyi yi nga hehla, yi andlaleko; mu longisele kwa laho.

13 Ba suka, ba ya kuma kotile i wa wulawulileko kabwe, ba longisa Pasika.

14 Na xi cikele xikati, a tsama ni bapostoli *zinwe* naye.

15 A ku kabwe, Hi ku nabela nzi nabela ku ga na *nwina* legi Pasika, na nzi nge se ku xaniseka.

16 Hakuba nzi ku ka *nwina*, a nzi nga ta ha

engeta nzi gi ga, gi kala gi tatiswa mufumeni wa Nungungulu.

17 A amukela kopo, na a kesile, a ku, Tekani leyi, ni yi abanyiseleneko.

18 Hakuba nzi ku ka *nwina*, a nzi nga ta ha engeta nzi nwa mihanzu ya xivini, hi kala mufumo wa Nungungulu wu cikele.

19 Wa teka xibaba, a kesa, a kema, a nyika kabwe, a ku, Lexi hi miri wa mina, wu nyikelwako *nwina*: lexi xi maheni hi ku alakanya mina.

20 *A teka* kopo lezo anzako ka xilalelo, a ku, Leyi kopo hi xinakulobye xiswa hi nkata wa nga, lowu wu halatiwako hi kwa laho ka *nwina*.

21 Kani lezi langutani, canja ga loyi a nzi nyikelako gi kona na mina mezeni,

22 Hakuba *Nwana* wa munhu wa ya kunene, kotile ku layisilweko; kani lezi kombo ka munhu loye a nyikelwako hi yena!

23 Makunu ba sangula ku wutisana, ba ku hi mani kabwe i nga ta maha *xilo* lexi.

24 Kukanetana ku maha kona xikari kabwe a ku, hi mani wa bona i nga ta maha wahombe.

25 A ku kabwe, Tihosi ta matiko ti ma fuma; ni laba ba ba fumako hi ntamo ba bitywa laba ba mahako zinene.

26 Kani *nwina* a mu nga ta *maha* lezo; kani loyi hi wahombe xikari ka *nwina* a mahe kota loyi tsongwani, ni loyi a fumako kota loyi a tirelako.

27 Hakuba loyi wahombe hi mani, loyi a tsamileko kugeni, kumbe loyi a tirako kona ke? a

hi loyi a tsamileko kugeni ke? Kani mina nzi le xikari ka *nwina* kota yena a kozako.

28 Kani lezi hi *nwina* laba ba tiyiseleko na mina kuringweni ka mina.

29 Na mina nzi mu yimisela mufumo, kotile Dadani a nzi yimiseleko mina;

30 Kasi mu ge, mu nwe mezeni ya mina mufumeni wa mina; mu ta tsama *zitsanweni*, ma abanyisa tixaka ta kumi ni timbiri ta Israeli.

31 Simoni, Simoni, languta, Satani u ku wutisisa *ku kuma wena*, kasi u ku hlele kota mabele.

32 Kani lezi nzi ku kongelele, kasi kutsumba ka wena ku nga heti: lezi u hunzulukile, u ba tiyise bamakwenu.

33 A ku kakwe, Hosi, nzi longile ku ya na wena ni le paxweni ni le kufeni.

34 A ku, Nzi wula ka wena, Petro, Nkuku wu nga si yimba nyamukla, u kala u ta kaneta kanharu u ku u nzi tiba.

35 Makunu a ku ka bona, Lezi nzi mu rumile mu nga haba xigwamana, ni mkwama, ni zilato, mu vumala xilo ke? Ba ku, A hi vumalangi ncumo.

36 A ku kabwe, Kani lezi makunu, loyi a nga na xigwamana, a xi teke, lezo ni mkwama: ni loyi a vumalako *sapadu*, a xabise nguwo yakwe, a xabe *sapadu*.

37 Hakuba nzi ku ka *nwina*, Lexi xi tsaliweko xi fanele ku hetisiwa ka mina, xi ku, A wa hlayiwa *zinwe* na *zigohi*: hakuba lexi xi vumbiweko hi mina xi ta hetiseka.

38 Ba ku, Hosi, languta, *tisapadu* timbiri hi leti. A ku kabwe, Zi enele.

[Sheetswa, Luke.]

17

39 A huma a ya kota kumaha ka yena xitsungeni xa Ma-Olivia; bapizani ba mu lanzisela

40 Na a cikele utsanweni *lego*, a ku kabwe, Kongelani mu ku mu nga engeni kuringweni.

41 A wa tsikiwa kabwe hi mpfukanya wa kuhoxa ribye, a kizama a kongela,

42 A ku, Dadani, loku wa vumela, susa leyi kopo ka mina; kasi lezi ku nga mahiwi kuranza ka mina, kani lezi a ku mahiwe *kuranza* ka wena.

43 Makunu ku woneka kakwe ingelosi ya le tilweni ya mu tiyisa.

44 A le kuxanisekeni kahombe a tiyisa kukongela: nyuku wa yena wu kotisa madona yahombe ya nkata yi donela lahasi misabeni.

45 Na a suka kukongeleni a ta ka bapizani *bakwe*, a ba kuma ba eklele hi kombo.

46 A ku kabwe, Hi yini mu ekleleko? vukani, mu kongele, kasi mu nga engeni kuringweni.

47 Lezi a ha wulawula, languta, xidlemo, na yena a nga tibya Judasi munwe wa ba kumi na bambiri, a rangela mahlweni kabwe, a tsinela ka Jesu, ku mu trotra.

48 Kani lezi Jesu a ku kakwe, Judasi, hi kutrotra wa mu nyikela *Nwana* wa munhu ke?

49 Makunu laba ba nga hi naye lezi ba wona lexi xi nga ta humelela, ba ku, Hosi, hi ta tsema hi sapadu ke?

50 Munwe wo kari wa bona a tsema nanza ga mupristi wahombe, a tsema ndlebe yakwe ya xine.

51 Kani lezi Jesu a hlamula a ku, Mu vumele lezo. A kumba ndlebe yakwe, a yi holisa.

52 Jesu a ku ka bapristi bahombe, ni zigela za tempeli, ni bakulukumba, labo ba tileko ka yena, Mu humele ni tisapadu ni zigomba kota lezi *nzi hi* muwukli ke?

53 Nzi wa hi kona na *nwina* tempeleni masiku ni masiku, a mu tsambulutangi mandla hehla ka mina : kani lezi lexi hi xikati xa *nwina* ni ntamo wa munyama.

54 Makunu ba mu koma, ba ya naye, ba mu yisa ndlwini ya mupristi wahombe. Kani lezi Petro a lanzela hi kule.

55 Na ba dzivela nzilo xikari le hubyeni, na ba tsamile *zinwe*, Petro a tsama xikari kabwe.

56 Makunu nhwana wo kari wa ku mu wona a tsama kuwonekeleni *ka nzilo*, wa mu langutisisa, a ku, Loyi u wa hi naye.

57 Kani yena a kaneta, a ku, Wasati, a nzi mu tibi.

58 Anzako ka xikatanyana, munwanyani wa ku mu woua, a ku, Wena u hi *munwe* wa bona. Kani lezi Petro a ku, Wanuna, a nzi hi mina.

59 Na ku hunzile xikati xi laba ku maha hora *yinwe*, munwani wa tiyisisa, a ku, Hi *zinene* loyi u wa hi naye, hakuba hi Mu-Galile.

60 Kani lezi Petro a ku, Wanuna, a nzi tibi lexi u xi wulako. Lukuluku, a na wulawula, nkuku wu yimba.

61 Makunu Hosi yi hunzuka, yi languta Petro. Petro a alakanya mhaka ya Hosi, kotile a wula ka yena, Nkuku wu nga si yimba nyamukla, u ta nzi kaneta kanharu.

62 A huma lahandle, a rila nguvu-nguvu.

63 Makunu bawanuna laba ba mu komako *Jesu*, ba mu hleka, ba mu fumbuta.

64 Ba mu vala mahlo, ba mu wutisa, ba ku, Vumba, hi mani loyi a ku bileko?

65 Ni zilo zinwanyani zo tala ba wulawula kakwe, ba mu rukatela.

66 Na gi cile mixo, kutsombana ka bakulukumba ba banhu, na bapristi bahombe ni batsali, ba mu yisa hubyeni yabwe, ba ku,

67 Loku u hi Kristu, hi byele. Kani yena a ku kabwe, Loku nzi mu byela, a mu nga ta kolwa.

68 Loku nzi *mu* wutisa, a mu nga ta hlamula.

69 Kani lezi ku suka hi laha *Nwana* wa munhu i ta tsama hi le xineneni xa ntamo wa Nungungulu.

70 Ba ku bonkle, U hi *Nwana* wa Nungungulu ke? A ku kabwe, *Nwina* mu wula mu ku nzi mina yena.

71 Ba ku, Hi ha labela yini wumbuni ginwani? Hakuba hina hi *mu* zwile hi nomu wakwe.

XIPIMO 23.

1 Xidlemo xonkle xa bona xi suka, ba mu yisa ka Pilatu.

2 Ba sangula ku mu kecara, ba ku, Hi kumile loyi wa ku lahlisa banhu ba hina, a ba tsimbisa ku luba ka Kesari, a ku, hi yena u hi Kristu hosi.

3 Makunu Pilatu a mu wutisa, a ku, Wena u hi Hosi ya Ba-Juda ke? A mu hlamula a ku, U wula wena.

4 Pilatu a ku ka bapristi bahombe ni ka banhu, A nzi kumi nanzu munhwini loyi.

5 Kani lezi ba tiyisa ba ku, U vindlukisa banhu, a gonzisa Judia gonkle, a sangula Galile a ta a cikela kwa laha.

6 Kasi Pilatu, lezi a xi zwile, a wutisa loku munhu loyi hi Mu-Galile.

7 Na a zwile a ku hi *munhu* wa mufumo wa Herodi, a mu rumela ka Herodi, loyi a nga kona le Jeruselema na yena hi laya masiku.

8 Makunu Herodi, na a wonile Jesu, a tsaka nguvu; hakuba hi kale a ranza ku mu wona, hakuba a wa zwile hi yena; a tumba ku wona xiriwuko xi mahiwa hi yena.

9 A mu wutisa hi timhaka ti tele; kani lezi a nga mu hlamulangi ncumo.

10 Bapristi bahombe ni batsali ba yima ba mu kecara nguvu.

11 Makunu Herodi na banyakasani bakwe ba mu tsanwa, ba mu tseketsela, ba mu funengeta hi nguwo ya ku bangama; a mu klerisela ka Pilatu,

12 Hi lego siku Pilatu ni Herodi ba klela ba maha bangana: hakuba mahlweni a ba bengana.

13 Makunu Pilatu a bitela kateginwe bapristi bahombe, ni bakulukumba, ni banhu,

14 A ku kabwe, Mu tisile ka mina munhu loyi, kota muwe a lahlisa banhu; langutani, nzi mu wutisile mahlweni ka nwina, a nzi kumangi nanzu ka munhu loyi, wa lezi mu mu kecarako ha zona.

15 Ge, ni Herodi; hakuba a mu klerisela ka

hina; langutani, a ku na ncumo xi mahiweko hi yena, lexi xi faneleko kufa *ha xona*.

16 Hi kwa laho nzi ta mu xupula, nzi mu tsika *a ya*.

18 Kani lezi ba bahuwa kateginwe, ba ku, Susa loyi munhu, u hi klaklele Baraba.

19 Loyi a nga bekiwe le paxweni, hi kwa laho ka dzolonga go kari mutini, ni hi kudaya.

20 Kambe Pilatu a wulawula kabwe, a ranza ku mu klakla Jesu.

21 Kani lezi ba bahuwa, ba ku, Belela, mu belele.

22 A ku kabwe hi zikati zinharu, Ku yini kubiha loyi munhu a ku mahileko? A nzi kumangi ka yena nanzu wu fanele kufa: hi kwa laho nzi ta mu xupula, nzi mu klakle.

23 Kani lezi ba pikelela ba bahuwa hi magezo yahombe, ba kombela ba ku a ku bebelwe. Magezo yabwe ma hluliwa.

24 Makunu Pilatu a abanyisa a ku kukombela kabwe a ku mahiwe.

25 A mu klakla loyi a nga bekiwa le paxweni hi dzolonga ni kudaya, ba mu kombelako; kani lezi a mu nyikela Jesu kuranzeni kabwe.

26 Makunu kota lezi ba mu yisa, ba koma munwani hi Simoni wa Kurene, a huma sinwini, ba mu rexela xihambano, a xi rwale le nzako ka Jesu.

27 Makunu xi mu lanzisela xidlema xahombe xa banhu, ni xa bawasati, laba ba hlalukelako, ba mu rilela.

28 Kani lezi Jesu a renzelekela kabwe, a ku, Banhanyana ba Jeruselema, mu nga nzi rileli

mina, kani lezi ti rileleni *nwina*, ni banana ba *nwina*.

29 Hakuba, langutani, masiku ma ta ku ta, hi laya ba ta ku, Ku katekile tingonwa ni tinyimba leti ti nga belekangiko, ni mabele ma nga *anwisangiko*.

30 Makunu ba ta sangula ku wula ka *zitsungana*, Welani hehla ka hina; ni ka *zitsungana*, Hi funengete.

31 Hi lezi loku ba zi maha zilo lezi sinyeni yo tsakama, ku ta mahiwa yini ka leyo yi omileko?

32 Makunu ba yisiwa *banwanyani bambiri*, hi zigohi, *zinwe naye* ku ya *dayiwa*.

33 Lezi ba cikela *utsanweni go tibya Hloko*, ba mu belela kwa laho, ni zigohi, *xinwe hi xineneni*, *xinwani hi ximatseni*.

34 Makunu Jesu a ku, Dadani, u ba tsetselele, hakuba a ba tibi lexi ba xi mahako. Ba ku abanyisana tinguwo takwe, ba hlahluba tihlolo.

35 Banhu ba yima bo languta. Bafumi na bona ba mu tseketsela, ba ku, A hanyisa *banwani*; a ku ti hanyise yena, loku hi Kristu wa Nungungulu, a hlauliweko.

36 Ni banyakasani ba mu hleka, ba ta *kakwe*, ba mu nyika ntsubi,

37 Ba ku, Loku u hi hosi ya Ba-Juda, ti hanyise wena.

38 Ku wa hi kona kutsala hehla ka yena a ku, LOYI HI HOSI YA BA-JUDA.

39 Makunu *munwe wa labo biha* ba nga hanyekiwa *naye*, a mu rukatela, a ku, A hi wena Kristu ke? ti ponise wena na hina.

40 Kani lezi munwanyani a hlamula, a mu tsanwisa, a ku, A ku cabi Nungungulu, kasi u abanyisilwe zinwe naye ke?

41 Kasi hina hi fanele ku koniwa; hakuba hi amukela lexi xi faneleko zilo lezi hi zi mahileko: kani loyi a nga onhangi ncumo.

42 A ku, Jesu, Nzi alakanye, loku u cikele mufumeni wa wena.

43 A ku kakwe, Zinene, nzi ku ka wena, Nyamukla u ta maha na mina Paradisini.

44 Makunu xi laba ku maha hora ya wunklanu na yinwe, munyama wu wa hi kona misabeni yonkle, wu kala wu cikela ka hora ya wuklanu na mune,

45 Kuwonekela ka gambo ku fupela, nguwo ya tempeli yi hanzuka hi xikari.

46 Jesu na a bitanile hi gezo gahombe, a ku, Dadani, hi mandleni ya wena nzi nyikela moya wa mina: na a wula lexi, a fa.

47 Makunu nzuna ya zana lezi yi wonile lexi xi mahilweko, yi dumisa Nungungulu, yi ku, Zinene munhu loyi u wa lulamile.

48 Banhu bonkle ba hlengeletaneko ku wona lexi, lezi ba langutile zilo zi mahilweko, ba klelela ba ku ti ba zifuba.

49 Makunu bonkle ba tibanako naye, ni bawa-sati ba mu lanzelako ba huma Galile, ba yima kule, ba languta zilo lezi.

50 Languta, u wa hi kona munhu bito gakwe hi Josefa, munhu wa makungu, hi munhu wo saseka ni wo lulama.

51 (Yena a nga vumelangiko makungu yabwe ni kumaha kabwe), *munhu* wa Arimatia, muti

wa Ba-Juda, loyi a nga langutela mufumo wa Nungungulu.

52 Loyi *munhu* a ya ka Pilatu, a kombela xirumbi xa Jesu.

53 A xi cisa, a xi petsela nguwini yo basa, a mu beka nkeleni, wu xokoliweko ribyeni, kwa laho munhu cima a nga eklelangi.

54 Makunu hi siku lego hi ga kulongisa, Sabado ga tsinela.

55 Bawasati, laba ba nga ta ba huma Galile naye, ba lanzisela, ba languta nkele, ni kubekiwa ka xirumbi xakwe.

56 Ba klelela, ba longisa mibandwa ni mafura *yo nanzih*a. Hi Sabado ba humula kota nao.

XIPIMO 24.

1 Kani lezi hi siku go ranga ga sonto, le kuceni, ba cikela nkeleni, ba neha mibandwa ba yi longisileko.

2 Ba kuma ribye gi wumbulutile nkeleni.

3 Ba engena, a ba kumangi xirumbi xa Hosi Jesu.

4 Makunu lezi ba wa kanganyisa hi lexi, languta, bawanuna bambiri ba yima na bona, ba bohile hi zifunengelo zo hatima.

5 Ba ha dzuka, ba korama hasi, ba ku kabwe, Hi yini mu labelako loyi a hanyako xikari ka bafi?

6 U haba laha, kani lezi u vukile: alakanyani hi laha a nga wula ka *nwina* ha kona, lezi a le Galile,

7 A ku, *Nwana* wa munhu u fanele ku nyi-

kiwa mandleni ya banhu bo biha, a beelwe, hi siku ga manharu a klele a vuke.

8 Makunu ba alakanya timhaka takwe.

9 Ba klela nkeleni, ba zi byela zilo lezi zonkle ka ba kumi ni munwe, ni ka banwanyani bonkle.

10 Ku wa hi kona Maria Magdalene, ni Joana, ni Maria *nyine* wa Jakobi; ni banwani ba wa hi nabo, ba byela zilo lezi ka bapostoli.

11 Makunu timhaka leti ti maha mahlweni kabwe kota mikuwo; a ba ti kolwangi.

12 Kani lezi Petro a suka, a tsutsuma a ya nkeleni: a korama, a wona tinguwo to basa toce; a suka, wo hlamala hi lexi xi mahileko.

13 Languta, bambiri xikari kabwe hi lego siku ba suka ba ha ya ximutaneni xa bito ga Emau, lexo kule ni Jeruselema hi mipfuka ya nklanu wa makumi ni kumi ginwe.

14 A ba wulawulana hi zonkle lezi zi humeleleko.

15 Makunu lezi ba ha hlamulana, ba wutisana, Jesu, hi yena *nwinyi*, a ba tsinelela, a famba na bona.

16 Kani lezi mahlo yabwe ma sireliwa, kasi ba nga mu tibi.

17 Makunu a ku kabwe, Timhaka to yini leti, mu wulawulako ha tona, mu famba? Ba yima, ba tsuba.

18 Munwani, bito gakwe hi Kleopasi, a hlamula, a ku kakwe, Hi wena wece u enzile Jeruselema, u nga tibiko zilo lezi zi mahilweko kona hi masikwini laya ke?

19 A ku kabwe, Zo yini ke? Ba te nga lo kakwe, Hi za Jesu wa Nazareta, loyi hi mupro-

feti wa ntamo ntirweni, ni mhakeni, mahlweni ka Nungungulu ni banhu bonkle :

20 Ni laha bapristi bahombe, ni tihosana ta hina ba mu nyiketeko ku abanyiselwa lifu, ba mu belele.

21 Kani hina hi tsumbile hi ku, hi yena u ta rihelako Israeli : kasi lezi ni zonkle lezi, nyamukla hi siku ga manharu zilo lezi zi mahisile.

22 Kambe bawasati ba ka hina ba hi riwukisile, ba yile nkeleni ni mixo binzuka nguvu ;

23 Makunu ba nga xi kumi xirumbi xakwe, ba ta. ba ku, ba wa wonile muwoniso wa tingelosi, leti ti ku, Wa hanya.

24 Makunu banwani bo kari ba ka hina ba suka ba ya nkeleni, ba kumile kota lezi bawasati ba wulawulileko, kani yena a ba mu wonangi.

25 Makunu a ku kabwe, Nwina mapupulu mu hlwelako timbilwini ku kolwa zonkle lezi zi kanelweko hi baprofeti.

26 A zi nga faneli lezi a ku Kristu a xaniswa hi zilo lezi, a engena wuhosini gakwe ke ?

27 A sangula hi ka Mosi ni baprofeti bonkle, a ringanisela kabwe timhaka ti kanelweko hi yena mitsalini yonkle.

28 Ba tsinelela ximutaneni laha ba yako kona ; a ti maha ku kaluta.

29 Makunu ba mu kurumeta, ba ku, Tsama na hina ; hakuba gi hlwile, ni gambo gi pelile. A engena a tsama nabo.

30 Makunu, lezi a tsamile kugeni nabo, a teka xibaba, a kesa, a kema, a ba nyika.

31 Mahlo yabwe ma hanyanya, ba mu tiba ; makunu a nyamalele mahlweni kabwe.

32 Ba wulawulana, ba ku, timbilu ta hina a ti nga hisangi nzeni ka hina, kotile a ha wulawula na hina ndleleni, a hi ringanisela mitsalo ke?

33 Ba suka hi lexo xikati, ba klelela Jeruselema, ba kuma ba kumi ni munwe ba tsombene, ni laba ba nga nabo,

34 Ba ku, Hosi yi vukile zinene, yi wonekile ka Simoni.

35 Makunu ba hlautela lezi *zi mahilweko* ndleleni, ni laha a tibiweko ka bona hi ku kema xibaba.

36 Ba ha wulawula timhaka leti, a yima xikari ka bona hi yena *nwinyi*, a ku kabwe, Kurula a ku mahe ka *nwina*.

37 Kani lezi ba dzuka, ba caba, ba ehleketa ba ku ba wona moya.

38 Makunu a ku kabwe, Mu dzukela hi yini? miehleketo yi humelela hi yini timbilwini ta *nwina*?

39 Langutani mandla ya mina, ni mikonzo ya mina, nzi ku hi mina hi *nwinyi*; nzi kumbeni, mu wone, hakuba moya a wu na hlonge ni marambo kota lezi mu nzi wonako nzi nga na wona.

40 Na a wulawulile lezo, a ba wonisa mandla ni mikonzo.

41 Makunu lezi ba kala ku kolwa hi kutsaka, ba ha hlamala, a ku kabwe, Mu na za kuga laha ke?

42 Ba mu ha xiklowu xa xidluwani xi ociweko.

43 A teka, a ga mahlweni kabwe.

44 A ku kabwe, Leti hi timhaka ta mina nzi nga wulawula ka *nwina*, lezi nza ha hi na

nwina, nzi ku, zi fanele zi mahiseka zonkle zi tsaliweko hi mina nahweni wa Mosi, ni baprofeti, ni tisimu.

45 Makunu a vulula timbilu tabwe, kasi ba ingisa mitsalo;

46 A ku kabwe, Lezo a ku tsaliwe, a ku zi fanele Kristu a xaniseka, a klela a vuka ka ba fileko hi siku ga manharu;

47 Ku kanelwa hi bito gakwe kuhunzuluka ni kutsetselwa zonho matikweni yonkle; hi ku sangtula Jeruselema.

48 *Nwina* mu hi timbuni ta zilo lezi.

49 Langutani, nzi ya rumela ntsumbiso wa Dadani hehla ka *nwina*; kani lezi tsamani mutini, mu kala mu funengetiwe hi ntamo wu humako le hehla.

50 Makunu a ba yisa lahandle hi mahlweni ka Betania; a klakusa mandla yakwe, a ba katekisa.

51 Makunu lezi a ha ba katekisa, a abanyisa nabo, a klakuselwa tilweni.

52 Ba mu dzunza, ba klelela Jeruselema hi kutsaka kahombe:

53 Ba wa hi kona ni masiku tempeleni, ba ku kesa Nungungulu.

MITIRO YA BAPOSTOLI.

. XIPIMO 1.

1 Teofilu, dangarila go ranga nzi gi tsalileko hi lezo zonkle, Jesu a sangula ku zi maha ni ku zi gonzisa,

2 Gi kala gi cikela siku a nga klakuswa ha gona, na a layile hi Moya wo Basa bapostoli, laba a ba hlaulileko :

3 A ti kombisa kabwe, a ha hanya, anzako ka kuxaniseka kakwe, hi ziwoniso zinyingi, wa ku woneka kabwe hi mune wa makumi ya masiku, wo wula timhaka ta mufuwo wa Nungungulu.

4 Na a hlengeletene nabo, a ba laya a ku ba nga suki Jeruselema, kani lezi ba langutele ntsumbiso wa Dadani, lowu mu wu zwile ka mina :

5 Hakuba Johani kunene a bapatiza hi mati; kani *nwina* mu ta bapatizwa hi Moya wo Basa makunu a ku nga mahi masiku manyingi.

6 Hi kwa laho, lezi ba tsombene, ba mu wutisa, ba ku, Hosi, u ta klerisela mufumo ka Ba-Israeli hi xikati lexi ke ?

7 A ku kabwe, A hi ka *nwina* ku tiba zikati ni tinguba, lezi Dadani a zi yimisileko hi ntamo wa yena.

8 Kani lezi mu ta amukela ntamo, na wu cikele Moya wo Basa hehla ka *nwina*; mu ta maha timbuni ta mina le Jeruselema, ni le Judia gonkle, ni Samaria, ni ku cikela se ka magumo ya misaba.

9 Na a ha kanela timhaka leti, ba ku ha languta, a klakuswa; ni refu gi mu amukela mahlweni kabwe.

10 Makunu kota lezi ba ha mbilukela le tilweni, hi kufambeni kakwe, languta, bawanuna bambiri ba yima nabo, *ba bohile* hi tinguwo to basa:

11 Ba ku, *Nwina* mandota ya le Galile, hi yini mu yimileko mu ku languta le tilweni ke? Loyi Jesu a klakusilweko ka *nwina* a amukelwa le tilweni, i ta ku ta kota lezi mu mu wonileko wa ku ya tilweni.

12 Makunu ba klelela Jeruselema, ba huma xitsungeni xi tibyako Ma-Olivia, xi nga kusuhi ni Jeruselema, hi mpfuka wa kufamba hi Sabado.

13 Na ba engenile, ba kanziya le kubini legi gi nga hehla, laha ba wa tsamako kona, hi Petro ni Johani ni Jakobi ni Andru, Filipu ni Tomasi, Bartolome ni Mateu, Jakobi wa Alfeu, ni Simoni Mu-Zeloti, ni Juda wa Jakobi.

14 Laba bonkle ba tiyisa hi mbilu yinwe kungeleni, zinwe ni bawasati, ni Maria nyine wa Jesu, ni bamakabye bakwe.

15 Hi masiku laya Petro a suka a yima xikari ka bamakabye, a ku (xi wa hi kona xidlema xa banhu *ba tsombeneko*, ba laba ku maha ba zana ginwe ni makumi mambiri),

16 Mandota, bamakabye, hi ku fanele a ku ku tatischeke kutsala, loku ku kanelwako mahlweni hi Moya wo Basa hi nomu wa Davida hi Judasi, loyi a nga hi muyisi wa labo ba nga mu koma Jesu.

17 Hakuba a hlayilwe xikari ka hina, a amukela utsamo ga kukozela loku.

18 Makunu loyi munhu a xaba tikwanyana hi binzu ga zobiha zakwe; a wa hi hloko, a tsema xikari, ma halatiwa marumbu yonkle.

19 Xi zwaliwa lexi ka bona bonkle ba le Jeruselema; kasi tikwanyana lego gi culiwa hi lirini labwe gi ku, Akeldama, legi gi tibya, Tiko ga nkata.

20 Hakuba ku tsaliwe dangarileni ga Tisimu a ku, Yindlu yakwe a yi mahe xiwunza, a nga tsami munhu lomo nzeni ka yona: ni utsamo gakwe a gi tekiwe hi munwani.

21 Hi kwa laho ku fanele ku yimisa munwe wa laba banhu ba nga famba na hina xikati xonkle Hosi Jesu a engena a huma *ha xona* xikari ka hina,

22 Hi kusangula kubapatizeni ka Johani hi ku cikela ka siku a nga klakuswa ha gona ka hina, a mahe mbuni ya kuvuka ka yona kategoriwe na hina.

23 Ba yimisa bambiri, Josefa a tibyako Barsaba, loyi a nga culiwa *bito ginwani* hi Justusi, ni Matia.

24 Ba kongela ba ku, Wena, Hosi, u tibako timbilu ta *banhu* bonkle, kombete hi wihi ka laba bambiri u mu hlaulileko,

25 Ku teka utsamo ga kukozela loku ni bupo-

stoli, a pfukako ka gona Judasi kasi ku ya utsanweni gakwe.

26 Ba hlahluba tihlolo tabwe, ihlolo yi koma Matia; a hlayiwa zinwe na bapostoli ba kumi ni munwe.

XIPIMO 2.

1 Makunu na gi cikele siku ga Pentekosti, ba wa hi kona bonkle kateginwe utsanweni ginwe.

2 Hi kudzuka ku huma tilweni kuvumavuma kota xipupuri xi pupuxa hi ntamo, ku yi tatisa yindlu laha ba tsamileko kona.

3 Ku woneka kabwe tirimi ti abanyiseneko ti kota ta nzilo; li tsama hehla ka bona bonkle.

4 Bonkle ba tatiswa hi Moya wo Basa, ba sangula ku wulawula hi tinwani tirimi, kota lezi Moya wu ba hako ku klamusa.

5 Makunu ba wa tsama le Jeruselema Ba-Juda, banhu ba kolwako, ba huma matikweni yonkle ma nga lahasi ka tilo.

6 Na ku zwele kuvumavuma loku, xidlemo xi tsombana, *banhu* ba kanganyiswa, hakuba munwe na munwani a ba zwa bo wulawula hi lirimi la yena.

7 Ba hlamala, ba riwuka, ba ku, Langutani, laba bonkle ba kanelako a hi nga ba le Galile ke?

8 Ha zwa hi ku yini, munwe ni munwani hi lirimi la hina hi hanyilweko na lona ke?

9 Ba-Patia ni Ba-Media ni Ba-Elamitia, ni laba ba tsamako le Mesopotamia, ni le Judia ni Kapadokia, ni le Pontu ni Asia,

10 Frigia ni le Pamfilia, Gipiti ni makleweni ya Libia se ka Kurene, ni ba le Roma ba enzako kona, Ba-Juda ni laba ba hunzulukileko ba matiko,

11 Ba le Krete ni ba le Arabia, ha ba zwa bo wulawula hi tirimi ta hina mitiro yahombe ya Nungungulu.

12 Ba hlamala bonkle, ba kanganyiswa, ba wulawulana, ba ku, Xi ringanisa xi yini lexi?

13 Kani lezi banwanyani ba tseketsela, ba ku, Laba ba xuriswe hi waini giswa.

14 Kasi lezi Petro, a yima na ba kumi ni munwe, a bahuwa, a kanela kabwe, a ku, Nwina mandota ya Judia ni nwina wenkle mu tsamako Jeruselema, lexi a xi tibeke ka nwina, mu ingisele timhaka ta mina.

15 Hakuba laba a ba popiwi, kota mu ehleketako, hakuba *makunu* hi hora ya tinharu ya siku *ntsena* :

16 Kani lezi lexi hi lexi xi nga kanelwa hi muprofeti Joeli a ku,

17 Ku ta maha masikwini yo gumesa, a ku Nungungulu, nzi ta cela Moya wa mina hehla ka banhu bonkle; bafana ba nwina ni banhanyana ba nwina ba ta kanela, ni majaha ya nwina ma ta wona miwoniso, ni zikosani za nwina zi ta lora milorho.

18 Eno ni hehla ka malanza ya mina ni hehla ka malanza ya mina ya xisati hi masiku lawo nzi ta cela Moya wa mina; ma ta kanela.

19 Nzi ta kombeta masingita tilweni le hehla, ni ziwoniso misabeni lahasi; nkata, ni nzilo, ni hunguba ya musu:

20 Gambo gi ta hunzuka munyameni, hweti yi ta maha nkata, na gi nge se ku cikela siku ga Hosi, lego *siku* gahombe ni ga cabekako :

21 Ku ta maha *lezo* a ku, loyi a nga ta kongela biteni ga Hosi a ta hanyisa.

22 *Nwina* mandota ya Israeli, a mu zwe timhaka leti: Jesu wa Nazareta, munhu wa tiyiswa ka Nungungulu xikari ka *nwina* hi mitiro yahombe na masingita ni ziwoniso, a nga zi maha Nungungulu hi yena xikari ka *nwina*, kota lezi mu zi tibako *nwina*;

23 Loyi, a nyikelwe hi makungu ma yimisi-lweko ni kutibya ka Nungungulu, hi mandla ya banhu ba haba nao mu mu belele, mu mu dele :

24 Yena a mu vuxako Nungungulu, a klakliwe kombo ga kufa; hakuba ku tsanzeka a ku a ta komiwa ha kona.

25 Hi lezi Davida a kanela hi yena, a ku, Nzi yi languta Hosi mahlweni ka ngohe ya mina hi zikati zonkle; hakuba yi hi xineneni xa mina, kasi nzi nga kala ku tsekatsékiswa.

26 Hi kwa laho mbilu ya mina yi wa nengela, ni lirimi la mina li tsakile; kambe hlonge ya mina yi ta humula kutsumbeni.

27 Hakuba a u nga ta siya muhefemulo wa mina haidesi, a u nga ta nyikela loyi Wobasa wa wena ku wona kubola.

28 U nzi tibusile tindlela ta kuhanya; u ta nzi tatisa hi kutsaka mahlweni ka wena.

29 Mandota, bamakabye, nzi nga ku kanela ka *nwina* kwatsi hi koko Davida, a ku, a fa, a lahliwa, ni nkele wakwe wu kona ka hina ni nyamukla makunu.

30 Hi kwa laho a hi muprofeti, wa ku tiba a ku Nungungulu a hlambanya hi kuhlambanya ka yena a ku, ntraleni wa xisuti xakwe a ta beka *munwe* xitsanweni xakwe;

31 Yena wa ku wona *lexi* hi mahlweni, a kana hi kuvuka ka Kristu a ku, a nga siyiwangi haidesi, ni hlonge yakwe yi nga wonangi kubola.

32 Loyi Jesu Nungungulu a mu vuxa, hina honkle hi timbuni ta loku.

33 Makunu u klakuswa hi xineneni xa Nungungulu, a wu amukele ntsumbiso wa Moya wo Basa ka Dadani, u celile *lexi*, mu xi wonako ni mu xi zwako.

34 Hi lezi Davida a nga kanziyangi le tilweni, kani lezi a ku yena, Hosi yi ku ka Hosi ya mina, Tsama hi xineneni xa mina,

35 Nzi kala nzi mahe balala ba wena ba mahe xikegetelo xa mikonzo ya wena.

36 Hi kwa laho a yi tibise yindlu yonkle ya Israeli yi ku, Nungungulu u mu mahile Hosi ni Kristu, loyi Jesu mu nga mu belela.

37 Makunu lezi ba zwa *lexi*, ba klabeka timbilwini *tabwe*, ba ku ka Petro ni ka banwani bapostoli, Mandota, bamakabye, hi ta maha yini?

38 Petro a *ku* kabwe, Hunzulukani, mu bapatzwe *nwina* wenkle hi bito ga Jesu Kristu kutsetselelweni ka zonho za *nwina*; mu ta amukela xinyikiwo xa Moya wo Basa.

39 Hakuba ntsumbiso wu ka *nwina*, ni banana ba *nwina*, ni ka bona bonkle ba hi kule, ni ka labo yi nga ta ba bita Hosi Nungungulu wa hina.

40 A tiyisa hi tinwanyani timhaka tinyingi, a

kunguhisa bona, a ku, Ti poniseni ka lixaka lolu li onhekeleko.

41 Makunu laba ba nga amukela mhaka yakwe ba wa bapatizwa; ku engetelwa *ka bona* hi siku lego mihefemulo yi laba ku maha makumi manharu ya mazana.

42 Ba tiyisa ba yima kugonziseni ka bapostoli, ni kuklanganeni, ni kukemeni xibaba, ni kukongeleni.

43 Kucaba ku ta hehla ka banhu bonkle: ziriwuko ni ziwoniso zinyingi zi wa mahiwa hi bapostoli.

44 Bonkle ba kolwako ba wa hi le utsanweni ginwe, ba zi hlengela zilo zonkle.

45 Ba xabisa zibya zabwe ni xuma, ba zi abelana bonkle hi kota ku vumala kabwe.

46 Masiku ni masiku ba ha tiya hi mbilu yinwe le tempeleni, ba ku kema xibaba tiyindlu ni tiyindlu, ba ga za kuga zabwe hi kunengela ni mbilu yo saseka;

47 Ba dzunza Nungungulu, ba ranzeka hi banhu bonkle Hosi yi engetela ka bona siku ni siku laba ba nga ta hanyisa.

XIPIMO 3.

1 Makunu Petro ni Johani ba kanziya ba ya tempeleni hi xikati xokongela, lexi hi xikati xa wunklanu ni mune.

2 Munhu wo kari a nga hi xirela ka nyimbeni ya nyine wakwe a rwalwa, ba mu bekako masiku ni masiku le nyangweni ya tempeli leyo yi tibyako Yinene, kasi ku kombela ziranzwa ka laba ba engenako tempeleni;

3 Loyi wa ku wona Petro ni Johani ba ha ta ku engena tempeleni, a kombela ku amukela xiranzwa.

4 Makunu Petro a mu langutisisa zinwe ni Johani, a ku, Hi langutele.

5 A ingisa ka bona, wo languta ku amukela xilo kabwe.

6 Kani lezi Petro a ku, A nzi na siliva ni nzalama; kasi lezi lexi nzi nga na xona, nzi xi nyika ka wena; hi bito ga Jesu Kristu wa Nazareta, famba.

7 A mu koma hi canja ga xinene, a mu klakusa: lukuluku mikonzo yakwe ni mahlakala yakwe ma tiyiwa.

8 Wo jatama, a yima, a sangula ku famba; a engena na bona tempeleni, wo famba, wo jatama, wo dumisa Nungungulu.

9 Banhu bonkle ba mu wona wa ku famba wa ku dumisa Nungungulu:

10 Ba mu tiba ba ku hi loyi a nga tsamela za kuhiwa le nyangweni Yinene ya tempeli, ba wa tatiswa hi kuriwuka ni kuhlamlala hi lexo xi mahsilweko ka yena.

11 A ha komelela Petro ni Johani, banhu bonkle ba tsutsuma ba tsombana kabwe le kurisini gi tibya ga Solomoni, ba ku hlamala nguvu.

12 Petro lezi a wona *lexi*, a hlamula, a ku ka banhu, Mandota Ba-Israeli, hi yini mu riwukelako hi munhi loyi? hi yini mu hi cuwukelako, ku kota hi ntamo wa hina ni kusaseka ka hina hi mu fambisile?

13 Nungungulu wa Abrahamama, ni wa Isaka, ni wa Jakobi, Nungungulu wa bararu ba hina, u

dumisile *Nwana* wakwé *Jesu*, mu nga mu nyikela, mu mu pika mahlweni ka ngohe ya *Pilatu*, lezi a abanyisile ku mu klakla.

14 Kani *nwina* mu pikile *Wobasa* ni *Wolalu*-*ma*, mu kombela mu ku munhu mudayi ku nyikiwa ka *nwina*.

15 Mu yi daya *Hosi* ya kuhanya, leyo *Nungungulu* a yi vuxileko ka ba fileko; hina hi timbuni ba yona.

16 Hi kukolwa biteni ga yona, loyi munhu mu mu wonako ni mu mu tibako, gi mu tiyisile bito ga yona; ena, hi kukolwa loku hi yona ku mu nyikile kuhanya loku mahlweni ka *nwina* wenkle.

17 Makunu, bamakabye, nza zi tiba nzi ku mu xi maha hi ku kala kutibeni, kota tihosi ta *nwina* ti nga maha.

18 Kani lezi *Nungungulu* u zi tatisile lezo, zilo a zi kombetako mahlweni hi nomu wa baprofeti bonkle zi ku, *Kristu* wakwe i ta xaniseka.

19 *Hunzulukani* hi kwa laho, mu klele kambe, kasi zi vinyetelwe zonho za *nwina*,

20 Kasi zi nga ku ta zikati za kuhumula zi huma mahlweni ka *Hosi*; a ku kasi yi nga ta ruma *Kristu* *Jesu* loyi a nga yimiselwe *nwina*:

21 Loyi a fanelako ku amukelwa hi tilo zi kala zi cikele zikati za kukleriselwa zilo zonkle, a zi kanelako *Nungungulu* hi nomu wa baprofeti bakwe ba ku basa ba nga hi kona laha ka sangulo ka misaba.

22 *Mosi* a wula kunene a ku, *Hosi* *Nungungulu* yi ta mu vuxela muprofeti xikari ka bama-kwenu, kota mina; mu ta mu ingisa yena hi zilo zonkle a ta nga zi kanela ka *nwina*.

23 Ku ta maheka, a ku mihefemulo yonkle, leyi a yi nga ta mu ingisa muprofeti loyi, yi ta dayisiwa xikari ka banhu.

24 Eno, bonkle baprofeti, ku sangula ka Samu-eli ni labo ba nga lanzela le nzako, bonkle ba kanelako, ba byeletela hi masiku laya.

25 Nwina mu hi banana ba baprofeti, ni ba kuvumelana, Nungungulu a ku mahako ni bararu ba nwina, a ku ka Abrahamama, Ntralweni wa wena tixaka tonkle ta misaba ta ta katekiswa.

26 Kusangula Nungungulu lezi a mu vuxile Nwana wakwe, a mu rumela ka nwina ku mu katekisa, hi kuhunzuluka nwina wenkle zonhweni za nwina.

XIPIMO 4.

1 Makunu na ba ha kanela ka banhu, bapristi bahombe, ni nzuna ya tempeli, ni Ba-Sadusi, ba ta kabwe,

2 Ba kariha nguvu hakuba ba gonzisa banhu, ba ku kanela hi Jesu kuvuka ka ba fileko.

3 Ba ba koma, ba ba beka le paxweni ku cikela manziko; hakuba makunu gi wa hi agambo.

4 Kani lezi banyingi ba laba ba yi zwako mhaka ba kolwa, ntsengo wa banhu wu laba ku maha nklanu wa makumi ya mazana.

5 Makunu ku mahiswa hi manziko, bafumeli babwe, ni bakulukumba, ni batsali, ba hlengele-tana Jeruselema;

6 Ni Anasi mupristi wahombe *u wa hi kona*, ni Kaiafa, ni Johani, ni Alesandro, ni bona bonkle ba nga hi maxaka ya mupristi wahombe.

7 Lezi ba ba yimisa xikari *kabwe*, ba wutisa,

ba ku, Hi ntamo wa ku yini, kumbe hi bito go yini, mu mahileko lexi ?

8 Makunu Petro wa ku tata hi Moya wo Basa, a ku ka bona, Nwina bafumeli ba banhu, ni zikosani,

9 Loku hi wutiswa nyamukla hi ntiro wo saseka wu mahilweko ka munhu a nga babya, a ku u hanyisilweko hi ku yini *munhu* loyi,

10 A ku tibiseke ka *nwina* wenkle, ni ka banhu bonkle ba Israeli, a ku hi bito ga Jesu Kristu wa Nazareta, mu mu belelako, Nungungulu a mu vuxileko ka laba ba fileko, hi yena loyi munhu u yimile mahlweni ka *nwina*, u hanyisile.

11 Yena hi ribye gi nga tsanwa hi *nwina* baaki, gi wa mahilweko hloko ya magumo.

12 A ku na kuhanyisa hi *munwani*; hakuba a ku na bito ginwani lahasi ka tilo, gi nyikilweko banhwini, hi nga hanyiswa hi gona.

13 Makunu lezi ba wonile wurena ga Petro ni Johani, ba wa zwile ba ku hi banhu ba nga gonzangiko ba wa hi banhu ntsena, ba hlamala; ba ba tiba ba ku ba wa hi kona ni Jesu.

14 Bo wona munhu loyi a hanyisilweko a yimile na bona, ba tsanzeka ku kaneta ncumo.

15 Kani lezi ba ba laya ba ku ba hume lahanidle hubyeni, ba hlamusana boce,

16 Ba ku, Hi ta maha ku yini ka laba banhu? hi lezi xiriwuko xi dumileko xi mahilweko hi bona xi kombetile ka bona bonkle ba tsamako Jeruselema, hi tsanzeka ku xi kaneta.

17 Kani lezi xi nga kala ku engeta ku xi kanelwa banhwini, a hi ba honokele, kasi ba

nga ha wulawuli ka munhu na munwe hi bito legi.

18 Lezi ba ba bitanile, ba ba laya ba ku ba nga kaneli, ba nga gonzisi hi bito ga Jesu na kanwe.

19 Kani lezi Petro ni Johani ba hlamula ba ku kabwe, Loku ku lulamile mahlweni ka Nungungulu ku ingisela ka *nwina* ku klula ku ingisela ka Nungungulu, a mu abanyise *nwina* :

20 Hakuba hi tsanzeka ku tsika ku kanéla zilo hi zi wonileko ni hi zi zwileko.

21 Makunu lezi ba engeta ba ba honokela, ba ba tsika, bo kala ba nga kumi ncumo laha ba nga ba xanisa ha xona, hi kwa laho ka banhu ; hi lezi *banhu* bonkle ba mu dumisa Nungungulu hi lexi xi mahilweko.

22 Hakuba munhu u na malembe yo klula mune wa makumi, xi nga mahiwa ka yena lexi xiriwuko xa kuhanyisa.

23 Na ba tsikiwe, ba ta ka laba se kabwe, ba ba hlautela zonkle bapristi bahombe ni zikosani ba nga zi wulawula kabwe.

24 Makunu lezi ba zi zwile, ba klakusa gezo gabwe ka Nungungulu hi mbilu yinwe, ba ku, Hosi, wena u nga maha tilo ni misaba ni bimbi, ni lezi zonkle zi nga kona xikari ka zona ;

25 Loyi u wulako hi Moya wo Basa, hi nomu wa dadani wa hina nanza ga wena Davida, u ku, Bamatiko ba rukatela hi yini, ni banhu ba ehleketa xilo xo haba ?

26 Tihosi ta misaba ti ti vuxela, ni bafumeli ba tsombana kateginwe hi yona Hosi, ni hi yena Kristu wa yona.

27 Hakuba zinene mutini lowu ba hlengeletana zinwe hi Nwana wa wena wa ku Basa, Jesu, u mu tolileko, Herodi ni Pontio Pilatu, ni bamatiko ni banhu ba Israeli,

28 Kasi ku maha zonkle canja ga wena ni makungu ya wena ma zi layisileko hi mahlweni, zi ku zi mahiwe.

29 Ni makunu, Hosi, languta kuhonokela kabwe, u ma nyike malanza ya wena ku kanela timhaka ta wena hi ku tiya konkle,

30 Hi ku nauluta canja ga wena ku hanyisa, kasi ku mahiwe ziwoniso ni ziriwuko hi bito ga Nwana wa wena wa ku Basa, Jesu.

31 Lezi ba kongelile, gi tsekatsekiswa utsamo laha ba tsombeneko kona, ba tatile bonkle hi Moya wo Basa, ba kanela timhaka ta Nungungulu hi wurena.

32 Bonkle ba kolwako ba maha mbilu yinwe ni muhefemulo munwe: a ku na munwe *wa bona* a ku, zilo a nga nazo hi zakwe; kani lezi ba hlengelela zilo zonkle za bona.

33 Makunu hi ntamo wahombe bapostoli ba tiyisa wumbunu ga kuvuka ka Hosi Jesu; ni uxinji gahombe gi wa hi hehla ka bona bonkle.

34 Hi lezi a ku na loyi a vumalako xikari ka bona: hakuba bonkle ba nga ni masimu ni tiyindlu, ba xabisa zona, ba neha mitsengo ya zilo zi nga xabiswako;

35 Ba yi beka hi mikonzo ya bapostoli: ku abelwa bonkle kota kulaba kabwe.

36 Makunu Josefa, loyi a tibyako hi bapostoli Barnaba, (lexi xi ku hi kuringanisela, Nwana wa

kunengelisa), Mu-Levi, munhu wa Kuperu hi lixaka,

37 U nago tiko, a gi xabisa, a neha malana, a ma beka mikonzweni ya bapostoli.

XIPIMO 5.

1 Kani lezi munhu wo kari, bito gakwe hi Anania, ni Safira sati wakwe, a xabisa nzaka,

2 A kweketa kihlanya wa ntsengo, wa ku tiba ni wasati, a neha kihlanya wo kari, a wu beka mikonzweni ya bapostoli.

3 Kani lezi Petro a ku ka Anania, hi yini Satani a tatisile mbilu ya wena ku hamba wunwa ka Moya wo Basa, a ku u kwekete kihlanya wa ntsengo wa saba ke?

4 Lezi gi nga ha kona, a wu nga hi wa wena ke? anzako lezi wu xabisilwe, a wu nga hi ntanzwini wa wena ke? U ehleketa hi ku yini xomaha lexi mbilwini wa wena? a ku hembangngi ka banhu, kani lezi u hamba ka Nungungulu.

5 Anania wo zwa timhaka leti a wa lahasi, a fa: ku ta kucaba kahombe hehla ka bona bonkle ba nga zwa lexi.

6 Majaha ma suka, ma mu petsela, ma mu rwala lahandle, ma mu lahla.

7 Makunu ku mahisile anzako ka xipimo xa tihora tinharu, wasati wakwe, wo kala ku tiba lexo xi nga mahilweko, a engena.

8 Petro a hlamula kakwe a ku, Nzi byele loku mu xabise saba *hi malana* mangani? A ku, Enaka, hi mangani.

9 Kani lezi Petro *a ku* kakwe, Hi ku yini mu

klangeneko ku ringa Moya wa Hosi? Languta, mikonzo ya labo ba keleleko wanuna wa wena yi le nyangweni, ba ta ku rwala lahandle.

10 A haklisa a wa mikonzweni yakwe, a fa: majaha ma engena ma mu kuma i file, ma mu humesa lahandle, ma mu lahla hi se nuneni wakwe.

11 Ku ta kucaba kahombe hehla ka bandla gonkle, ni hehla ka bona bonkle ba nga zi zwa zilo lezi.

12 Hi mandla ya bapostoli zi mahiwa ziwoniso ni ziriwuko zinyingi xikari ka banhu; ba wa hi hi kona ni mbilu yinwe le kurisini ga Solomoni.

13 Kani lezi banwani a ba na ni munwe loyi a nga tiya ku klangana na bona; kasi lezi banhu ba ba dumisa.

14 Laba ba kolwako ba engetelwa ka Hosi, zidlemo za bawanuna ni bawasati.

15 Kasi ba ba tisa bobabya mitsenzeleni, ba ba beka masangweni ni uririni, a ku, wo hunza Petro, kutani xiruti xakwe ntsena xi ba sirela banwani ba bona.

16 Ba hlengeletana banyingi ba huma mitini yi renzelekako Jeruselema, bo tisa bobabya, ni labo ba nga xaniswa hi mimoya yo biha; ba hanyisa bonkle.

17 Kani lezi mupristi wahombe a suka, na bona bonkle ba nga kona naye, lolo hi lixaka la Ba-Sadusi, ba wa tatiswa hi kukariha,

18 Ba ba koma bapostoli, ba ba beka paxweni ga banhu.

19 Kani lezi ingelosi ya Hosi yi vulula tivati ta paxo ni usiku, yi ba humesa, yi ku,

20 Fambani, mu yime mu kanele tempeleni ka banhu timhaka tonkle ta kuhanya loku.

21 Na ba zwile lexi, ba engena tempeleni kuceni, ba gonzisa. Kani lezi ku cikela mupristi wahombe ni laba ba wa hi naye, ba ramba tihuwo, ni zikosani zonkle za banana ba Israeli, ba rumela le paxweni kasi ba tisiwe.

22 Kani lezi zi cikele zigela, zi nga ba kumangi le paxweni, zi klela zi hlamusa,

23 Zi ku, Yindlu ya bakonwi hi yi kumile yi valiwe hi ku tiyisa konkle; ni balanguteli ba yimile tinyangweni: kani lezi hi vululile, a hi kumangi munhu lomo ndlwini.

24 Makunu lezi nzuna ya tempeli ni bapristi bahombe ba zwile timhaka leti, ba kanganyiswa ha tona ba ku lexi xi ta hetywa xi ku yiniyini.

25 Ku cikela munhu a ba byela, a ku, Langu-tani, bawanuna labo mu nga ba beka ndlwini ya bakonwi, ba wa hi tempeleni, ba yima ba gonzisa banhu.

26 Makunu yi ya nzuna zinwe na zigela, yi ba yisa, *kani lezi ba nga ba* susumeti hi ntamo; hakuba ba caba banhu, kutani ba nga gandliwa hi maribye.

27 Na ba ba yisile, ba ba yimisa le hubyeni. Makunu mupristi wahombe a ba wutisa,

28 A ku, Hi mu laya hi kulaya nguvu hi ku, mu nga gonzisi hi bito legi; langutani, mu tatisile Jeruselema hi kugonzisa ka *nwina*, mu yeca ku neha hehla ka hina nkata wa munhu loyi.

29 Kani lezi Petro ni bapostoli ba hlamula, ba

ku, Hi fela ku ingisela Nungungulu hi nga ingiseli banhu.

30 Nungungulu wa bararu ba hina u mu vuxile Jesu, loyi *nwina* mu mu dayako, mu ku mu hayeka sinyeni;

31 Loyi Nungungulu u mu kukumukisele hi xineneni xa yena, a ku a mahe Hosi ni Muhan-yisi, a ku a nyike kuhunzuluka ka Israeli ni kutsetselelwa ka zonho.

32 Hina hi timbuni ta timhaka leti; ni *lezo* Moya wo Basa, lowo Nungungulu a wu nyikileko ka labo ba mu ingiselako.

33 Kani lezi ba zwile lexi, ba henyela nguvu, ba wa yeca ku ba daya.

34 Kani lezi a suka munhu wo kari a yima le hubyeni, Mu-Farisi, bito gakwe hi Gamalieli, mugonzisi wa nao, u dumileko banhwini bonkle, a laya a ku banhu ba humeswe xikatanyana:

35 A ku kabwe, Madota Ba-Israeli, Ti ringeleni *nwina* beni lexo mu ta xi mahako ka laba banhu.

36 Hakuba hi mahlweni ka laya masiku ku suka Teudasi, a ku yena hi munhu wahombe; ba klangana naye bawanuna bo tala, ba laba ku maha mune wa makuni ya mazana: a nga dayiwako; na bona bonkle ba mu ingiselako, ba hangalaswa, ba mbetiswa.

37 Lenzako ka munhu loyi, a suka Judasi wa Galile, masikwini ya kutsalelelwa, a ba koka banhu ba ku tala, ba mu lanzisela; a dayiwa na yena, na bona bonkle, ba mu ingiselako, ba wa hangalaswa.

38 Makunu nzi ku ka *nwina*, Tsikani ka laba

banhu, mu ba klakle: hakuba loku maku-
ngu laya ni ntiro lowu ku huma ka banhu, ku
ta mbeteka:

39 Kani lezi loku ku huma ka Nungungulu,
mu tsanzeka ku ba mbetisa, kumbe mu kumiwa
mu ku holoba ni Nungungulu.

40 Makunu ba vumela na yena; na ba bita-
nile bapostoli, ba ba ba, ba ba laya ba ku ba nga
wulawuli hi bito ga Jesu, ba ba tsika.

41 Makunu ba huma mahlweni ka tihuwo, ba
ku tsaka hakuba ba ehleketiwa, ba fanele ku
komiwa hi ku biha hi bito gakwe.

42 Ni siku ginwe na ginwani, tempeleni ni
tindlwini tonkle, a ba tsikangi ku gonzisa ni ku
kanela hi Jesu Kristu.

XIPIMO 6.

1 Makunu hi lawo masiku, lezi ba ku ha tala
bapizani kuvuxa kutsanwa ka Ba-Greki ni Ba-
Heberu, hakuba tinoni tabwe ti wa tsoniwa kua-
belweni masiku ni masiku.

2 Ba kumi ni bambiri ba bitana bandla ga
bapizani, ba ku, A hi fanele hina hi tsike mhaka
ya Nungungulu, hi kozele timeza.

3 Hi kwa laho langutisani, bamakabye, xikari
ka nwina bawanuna ba nklanu ni bambiri ba ti-
yisileko kwatsi, ba teleko hi Moya wo Basa ni
wuklari, kasi hi ba bekako hehla ka ntiro lowu.

4 Kani hina hi ta tiyisa kukongeleni ni kuko-
zeleni ka mhaka.

5 Mhaka yi maha kwatsi mahlweni ka xidlemo
xonkle; ba hlaula Stefani, munhu wo tala ku-
kolwa ni Moya wo Basa, ni Filipu, ni Prokoro, ni

Nikanori, ni Timona, ni Parmena, ni Nikola, iko-
lwa ga Antioki :

6 Ba ba yimisa mahlweni ka bapostoli; ba kongela, ba beka mandla hehla kabwe.

7 Makunu mhaka ya Nungungulu ya tala; ni bapizani ba engetelwa nguvu Jeruselema; ni banyingi ba bapristi ba wa ingisela ka kutsumba.

8 Stefano, wo tala uxinji ni ntamo, a maha ziriwuko ni ziwoniso zahombe banhwini.

9 Kani lezi ba suka banwani ba le sinagoga go tibya *sinagoga* ga Ba-Libertino, ni ga Ba-Kurene, ni ga Ba-Alesandria, ni ga ba le Kilikia, ni ga ba le Asia, ba ku kanetisana ni Stefano.

10 Ba tsanzeka ku kaneta kuklariha kakwe ni Moya a kanelako ha wona.

11 Makunu ba susumeta bawanuna ba mawunwa ba ku, Hi mu zwile wo kanela timhaka ta tihlamba, a *rukatela* Mosi ni Nungungulu.

12 Ba vuxa banhu, ni bakulukumba, ni batsali, ba ta ba mu koma, ba mu yisa le hubyeni,

13 Ba yimisa timbuni ta mawunwa, ti ku, Munhu loyi a nga tsiki ku kanela timhaka hi legi utsamo go basa, ni nao :

14 Hakuba hi mu zwile, a ku, Jesu loyi wa Nazareta u ta mbetisa utsamo legi, a hunzuluse matsamelo a hi nyika wona Mosi.

15 Makunu bonkle ba wa tsamileko hubyeni ba mu langutisisa, ba wona ngohe yakwe kota ngohe ya ingelosi.

XIPIMO 7.

1 A ku mupristi wahombe, Zilo lezi zi hi zona lezo ke?

2 A ku, Madota, bamakabye, ni bakulukumba, ingisani. Nungungulu wa ukosi a woneka ka dadani wa hina Abrahamama, lezi u hi le Mesopotamia, na nga si ku tsama Karana,

3 Makunu a ku kakwe, Suka tikweni ga *nwina*, ni maxakeni ya wena, u te tikweni nzi ta ku kombeta gona.

4 Makunu a huma tikweni ga Ba-Kaldia, a tsama Karana. Hi laha, na a file raru wakwe, *Nungungulu* a mu rurisa tikweni legi, mu tsamako ka gona makunu.

5 A mu nyikangi ntsomba ka gona, ge, *ni ku beka* xipama xa konzo; a tsumbisa a ku u ta mu nyika gona ka nzaka, ni ntralo wakwe a nzako kakwe, a nga na hi ni *nwanana*.

6 Nungungulu a kanela lezo, a ku, Ntralo wakwe wu ta tsama tikweni ga bapfumba, ba ta maha tikumbi, ba ba kome hi kubiha mune wa mazana ya malembe.

7 Tiko ba ta maha tikumbi ka gona nzi ta gi abanyisa, a ku Nungungulu; anzako ka lezi ba ta huma, ba ta nzi kozela utsanweni legi.

8 A mu nyika kuvumelana ka sungi: lezo *Abrahama* a beleka Isaka, a mu cekisa hi siku ga wunklanu ni manharu; Isaka *a beleka Jakobi*, Jakobi *a beleka* bakoko ba kumi ni bambiri.

9 Bakoko ba ku kariha, ba xabisa Josefa a ye Gipiti: *kani lezi* Nungungulu u wa hi naye.

10 A mu klaklela ka yonkle makombo yakwe, a mu nyika uxinji ni wukari mahlweni ka Fero, hosi ya Gipiti; a mu maha wofumela hehla ka Gipiti gonkle ni hehla ka yindlu yonkle yakwe.

11 Makunu ku ta ndlala tikweni gonkle ga Gipiti ni Kanani, ni kombo gahombe; bararu ba hina a ba kumangi za kuga.

12 Kasi na a zwile Jakobi a ku mabele ma kona Gipiti, a rumela bararu ba hina kusangula.

13 Hi zikati zimbiri Josefa a tibeka ka bama-kabye bakwe; ku hlauteliwa ka Fero laba ba le ka Josefa.

14 Makunu Josefa a rumela, a bita Jakobi raru wakwe, ni maxaka yakwe yonkle, banhu ba nklanu wa makumi ni makumi mambiri ni nklanu.

15 Jakobi a relela Gipiti; a fa, yena *nwinyi*, ni badadani ba hina.

16 Ba wa rwaliwa ba yisiwa Xikemi, ba bekiwa xilahleni a nga xi xaba Abrahama hi ntsengo wa malana, *a xaba* ka banana ba Hemori le Xikemi.

17 Kani lezi xi tsinele xikati xa ntsumbiso, Nungungulu a nga xi tiyisa ka Abrahama, banhu ba tala, ba maha banyingi Gipiti.

18 Hi kala yi huma hosi yinwani hehla ka Gipiti, leyi yi nga mu tibangi Josefa.

19 Yona yi koma hi wumano tixaka ta hina, yi ba koma hi kubiha badadani ba hina, kasi a ba cukumete zihiangana zabwe, zi nga hlayisi hi ku hanya.

20 Hi xikati lexo a hanyiwako Mosi, wa ku saseka nguvu; a wundliwa tihweti tinharu ndlwini ya raru wakwe:

21 Na a cukumetiwe, nhanyana ya Fero a mu tumba, a mu wundla a mahe *nwana* wa yena.

22 Mosi a gonziswa kuklariheni konkle ka

Ba-Gipiti; a maha ni ntamo hi timhaka ni mitiro.

23 Kani lezi i wa hi nayo malembe ya mune wa makumi, ku engena mbilwini yakwe a ku a enzela bamakabye bakwe, banana ba Israeli.

24 Wa ku wona munhu *wa bona* a komiwe kubiha, a mu yimela, a mu rihela, a mu daya Mu-Gipiti.

25 A ehleketa bamakabye bakwe ba ingisa a ku Nungungulu u ta nyika kuklakliwa kabwe hi canja gakwe; kani lezi ba kala ku ingisa.

26 Hi manziko a woneka kabwe, lezi ba holoba, ngo u ba klanganisile hi kulamula, a ku, Madota, *nwina* hi bamakabye; hi yini mu onhisana?

27 Kani yena a mu onhako akelene naye, a mu susumeta, a ku, Hi mani a nga ku maha hosi ni muabanyisi hehla ka hina?

28 U laba ku nzi daya mina kota lezi u mu dayako Mu-Gipiti atolo ke?

29 Makunu Mosi aabela hi mhaka leyi, a ya a maha muenzi tikweni ga Midiani, laho a nga beleka bawanuna bambiri.

30 Na ma hetile malembe ya mune wa makumi, ingelosi yi woneka kakwe manangeni ya xitsunga xa Sinai, hi hlavingwini wa nzilo nkuhwini.

31 Mosi na a wonile, a riwuka hi xiwoniso; a ha tsinela ku languta, gi ta gezo ga Hosi,

32 Gi ku, Nzi mina Nungungulu wa bararu ba wena, Nungungulu wa Abrahama, ni wa Isaka, ni wa Jakobi. Mosi a rulumela, a caba ku langutisa.

33 Hosi yi ku kakwe, Klakla zilato miko-

nzweni ya wena; hakuba utsamo u yimileko ka gona hi saba gi basile.

34 Nzi wonile ni ku wona kombo ga banhu ba mina ba Gipiti; nzi zwile kuketa kabwe, nzi cike kasi nzi ba klakle: makunu ngona nzi ta ku runa, u ya Gipiti.

35 Loyi Mosi, ba nga mu ala, ba ku, Hi mani a mahileko hosi ni muabanyisi? loyi Nungungulu a mu ruma, *a mahe* hosi ni muklakli, hi canga ga ingelosi yi nga woneka kakwe nkuhwini.

36 Loyi munhu a ba humesa, a zi maha ziriwuko ni ziwoniso tikweni ga Gipiti, ni bimbini go truka, ni manangeni malembe ya mune wa makumi.

37 Yena hi loye Mosi, loyi a ku ka banana ba Israeli, Nungungulu u ta mu vuxela muprofeti xikari ka bamakabye, kota mina.

38 Loyi hi yena a nga hi kona bandleni manangeni, ni ngelosi yi nga kanela kakwe xitsungeni xa Sinai, *zinwe* na bakulukumba ba hina; loyi a nga amukela timhaka ta kuhanya ku hi nyika tona:

39 Badadani ba hina ba nga vumeli ku mu ingisa, kani lezi ba mu ala, ba klelela Gipiti timbilwini tabwe.

40 Ba ku ka Aroni, Hi mahele banungungulu laba ba ta rangela mahlweni ka hina; hakuba Mosi loyi, a nga hi humesa tikweni ga Gipiti, a hi xi tibi lexi xi mahilweko ka yena.

41 *Ba suka* ba maha role hi lawo masiku, ba neha nyikelo ka xifananiso, ba tsaka mitireni ya mandla yabwe.

42 Kani lezi Nungungulu a fularela, a ba tsika,

ba kozele bandla ga tilo; kotile ku tsaliweko dangarileni ga baprofeti a ku, Mu nzi nyikele minyikelo yi klabyileko ni timhamba manangeni mune wa makumi ya malembe, yindlu ya Israeli ke?

43 Mu teka caka ya Moloki, ni nyileti ya nungungulu Romfani, zifananiso mu zi mahileko ku zi kongela; nzi ta mu rurisa le tsungeni wa Babulona.

44 Xikupi xa wumbuni xi wa hi kona na badadani ba hina manangeni, kotile a nga laya yena a wulawulileko ka Mosi, kasi a xi mahe hi xifananiso, lexo i wa xi wonileko.

45 Bararu ba hina zinwe na Joxua ba xi amukela xona, ba engena na xona nzakeni wa bamatiko, labo Nungungulu a ba hlongolileko mahlweni ka ngohe wa bararu ba hina, hi kala masakwini ya Davida:

46 Loyi a nga kuma uxinji mahlweni ka Nungungulu, a kombela ku kumela yindlu Nungungulu wa Jakobi.

47 Kasi lezi Solomoni a mu akela yindlu.

48 Kani lezi Loyi a nga Hehla-hehla a nga tsami *tindlwini* ti mahiwe hi mandla; kota mu-profeti a nga wula a ku,

49 Tilo hi xitsamo xa mina, ni misaba hi xikegetelo xa mikonzo ya mina: mu ta nzi akela yindlu ya ku yini-yini? yi ku Hosi: go yipi utsamo ga kuhumula ka mina?

50 Canja ga mina gi lo kala ku maha lezi zilo zonkle ke?

51 Nwina ba ku nonoha nhamo ba nga cekangi timbilwini ni tindlebeni, nwina mu wu alela

Moya wo Basa zikati zonkle: kotile bakulukumba ba *nwina ba nga maha*, lezo mu maha ni *nwina*.

52 Hi wihi wa bapofeti bakulukumba ba *nwina* ba nga mu xanisangi? ba ba daya bona ba kanela hi kuta ka Wolulama; wa loyi *nwina* mu mahileko banyikeli ni badayi *bakwe* makunu;

53 *Nwina* mu amukeleko nao kota wu wa kanelwa hi tingelosi, kasi a mu wu hlayisangi.

54 Makunu na ba zwile timhaka leti, ba wa klabyile timbilwini ta bona, ba getela meno hehla kakwe.

55 Kani yena, wo tala hi Moya wo Basa, a langutisa le tilweni, a wona ukosi ga Nungungulu, ni Jesu a yima hi xinene xa Nungungulu,

56 A ku, Languta, nzi wona tilo gi vululiwe, ni *Nwana* wa munhu a yima hi xinene xa Nungungulu.

57 Kani lezi ba bahuwa hi gezo gahombe, ba vala tindlebe tabwe, ba mu susumetela kateginwe;

58 Ba mu hlongolela lahandle ka muti, ba mu gandla hi maribye. Timbuni ti beka tinguwo tabwe hi mikonzweni ya jaha gi nga tibya Sauli.

59 Ba mu gandla hi maribye Stefano, wo bita *ka Hosi*, a ku, Hosi Jesu, amukela moya wa mina.

60 A kizama hi madzolo, a bahuwa hi gezo gahombe, a ku, Hosi, u nga beki ka bona loku kuonha. Na a wulawulile lexi, a eklela urongo.

XIPIMO 8.

1 Sauli a wa vumela kufeni kakwe. Hi lego siku ku suka kuxaniswa kahombe ka bandla ga Jeruselema; bonkle ba hangalaka maklelweni *yonkle* ya Judia ni Samaria, sine bapostoli.

2 Banhu ba kolwako ba mu lahla Stefano, ba mu hlalukela nguvu.

3 Kani lezi Sauli a mbeta bandla, wo engena tindlwini tonkle, a koma bawanuna ni bawasati, a ba nyiketa paxweni.

4 Hi kwa laho labo ba hangalakile ba famba-famba, ba ku kanela mhaka.

5 Makunu Filipu a relela a ya mutini wa Samaria, a ba kanelela Kristu.

6 Zidlemo zi ingisa hi mbilu yinwe timhakeni ti nga kanelwa hi Filipu, lezi ba zwile, ni ba wonile ziwoniso a nga zi maha.

7 Hakuba ka banyingi ba bona ba nga nayo mimoya yo biha, yi huma, yi ku bahuwa hi gezo gahombe; banyingi ba nga hi zikurubu, ni laba ba nga hi zilema, ba hanyisa.

8 Ku maha kona kutsaka kahombe mutini lowo.

9 Kani lezi u wa hi kona munhu wo kari, Simoni bito gakwe, loyi hi le mahlweni u wa hi xitumbe mutini, a ba hlamalisa banhu ba Samaria, a ku, hi yena nwinyi hi munhu wahombe.

10 Ba mu ingisela bonkle, ni batsongwanyani ni bahombe, ba ku, Loyi munhu hi Ntamo wa Nungungulu wu bitwako hi Wahombe.

11 Ba mu ingisela, hakuba a ba hlamalisa zikati zahombe hi xitumbe *xakwe*.

12 Kani lezi ba kolwile Filipu wo kanela timhaka ta mufumo wa Nungungulu, ni bito ga Jesu Kristu, ba bapatizwa, bawanuna ni bawaa ti.

13 Simoni na yena a kolwa, a bapatizwa, a ko-

melela ka Filipu, wa ku wona ziwonekiso ni mitiro yahombe yi nga mahiwa, a hlamala.

14 Makunu bapostoli ba le Jeruselema lezi ba zwile ba ku, Samaria gi yi amukele mhaka ya Nungungulu, ba rumela kabwe Petro ni Johani:

15 Laba, lezi ba cikele, ba ba kongelela ba ku ba amukele Moya wo Basa.

16 Hakuba wu nga si cikela hehla ka munwe wa bona; ba wa bapatzwa hi bito ga Hosi Jesu ntsena.

17 Makunu ba beka mandla hehla ka bona, ba amukela Moya wo Basa.

18 Makunu na a wonile Simoni a ku hi kube-kiwa ka mandla ya bapostoli Moya wo Basa wu nyikiwa, a ba nehela malana.

19 A ku, Nzi nyikeni na mina ntamo lowu, kasi loye nzi nga beka mandla hehla kakwe, a amukele Moya wo Basa.

20 Kani lezi Petro a ku kakwe, Malana ya wena a ma mbete zinwe na wena, hakuba u ehleketile ku kuma xiranzwa xa Nungungulu hi malana.

21 Wena a ku na kunyikiwa ni kuabelwa mhakeni leyi: hakuba mbilu ya wena yi nga lulami mahlweni ka Nungungulu.

22 Hi kwa laho hunzuluka ka loku kubiha ka wena, u kongele Hosi, kutani kuehleketi ka mbilu ya wena ku tsetselelwe.

23 Hakuba nza wona u hi le nyongweni ya kubaba, ni kubohweni ka kubiha.

24 A hlanula Simoni a ku, Nzi kongeleleni ka Hosi kasi xi nga ti hehla ka mina na xinwe xa zilo lezi mu zi kaneleko.

25 Makunu lezi ba tiyisile, ba kanela mhaka ya Hosi, ba klelela Jeruselema, ba kanela ivangeli zimutaneni zinyingi za Ba-Samaria.

26 Kani lezi ingelosi ya Hosi yi wulawula ka Filipu, yi ku, Suka, u ya hi se dzonga, ndleleni yo huma Jeruselema yi relelako Geza; leyi hi xiwunza.

27 A suka a ya: makunu languta, munhu wa Itiopia, ngonwa, nzuna yahombe hasi ka Kandake, wasati hosi ya Ba-Itiopia, leyi a nga hehla ka ukosi ga yena gonkle, yi wa tileko Jeruselema kasi a kozele;

28 Makunu a wa ha klela, wa ku tsama kare-tini yakwe, wo gonza muprofeti Isaya.

29 Makunu Moya wu ku ka Filipu, Tsinela, u lanzele kareta leyi.

30 Filipu a tsutsumela kona, a mu zwa wa ku gonza muprofeti Isaya, a ku, U xi ingisa lexi u xi gonzako ke?

31 A ku, nzi nga ingisa hi ku yini, loku a ku na munhu loyi a nga ta nzi byeletela? A mu kongotela Filipu a ku a kilele a tsama naye.

32 Makunu utsamo ga kutsala, a wa gi gonzako hi legi, A yisiwa kuklabeni kota ivi; kota ivana yi hi mbebebe mahlweni ka mukayi wa yona, lezo a nga ahlamangi nomu wakwe.

33 Kukorameni kakwe kuabanyisa kakwe ku wa susiwa: hi mani i ta byeletela lixaka lakwe? hakuba kuhanya kakwe ku susiwa misabeni.

34 Ngonwa yi hlamula yi ku ka Filipu, Nzi ku kongotela wena, nzi ku, muprofeti a kanela

lexi ka mani? u ti wula ka yena *nwinyi*, kumbe ka *munwanyani* ke?

35 Filipu a ahlama nomu wakwe, a sangula hi lowu mutsalo, a kanela kakwe Jesu.

36 Makunu ba ha famba ndleleri, ba cikela ka mati yo kari; *ngonwa* yi ku, Languta, mati *laya*; xi yini xi nzi beletelako ku bapatizwa?

38 A *laya* kareta a yi yime: ba relela matini ba bambiri, Filipu ni *ngonwa*, a yi bapatiza.

39 Lezi ba humile matini, Moya wa Hosi wu mu enzisa Filipu; *ngonwa* yi nga ha mu wonangi; hi lezi a ya ndleleni ya yona yi ku tsaka.

40 Kani lezi Filipu a kumiwa Azotu: wo tse-makanya a kanela ivangeli mitini yonkle, hi kala a cikela Kesaria.

XIPIMO 9.

1 Kani lezi Sauli, wa ku ha pufula kuhonokela ni kudaya bapizani ba Hosi, a ya ka mupristi wahombe,

2 A kongotela kakwe madangarila ya ku ya Damasiku masinagogeni, kasi loku a ba kuma banhu ba ndlela leyi, bawanuna kumbe bawasati, a ba tise Jeruselema ba ku bohiwe.

3 Kufambeni kakwe, ku mahisile lezi a tsinele Damasiku, hi kudzuka kuwonekela ku huma tilweni, ku mu woninga.

4 A wa lahasi, a zwa gezo gi ku kakwe, Sauli, Sauli, u nzi xanisako hi yini?

5 A ku, U hi mani, Hosi? Yi *ku*, Nzi mina Jesu u mu xanisako:

6 Kani lezi suka, u ya engena mutini, u ta byelwa lexi u fanela ku xi mahako.

7 Banhu ba nga famba naye ba yima, ba miyela, ba ku zwa gezo, kani lezi ba nga woni munhu.

8 Sauli a suka lahasi; lezi ma vululiwe mahlo yakwe, a nga woni ncumo: ba mu koma hi canja, ba mu koka, ba *mu* tisa Damasiku.

9 U wa hi kona masiku manharu a nga languti *ncumo*, a nga gi, a nga nwi ncumo.

10 Makunu u wa hi kona mupizani wo kari Damasiku, bito gakwe Anania; Hosi yi ku kakwe hi muwoniso, Anania. A ku, Languta, nzi *laha*, Hosi.

11 Hosi *yi ku* kakwe, Suka, u ya ndleleni leyo yi bitiwako yo Lulama, u wutise ndlwini ya Juda loyi a tibyako Sauli, munhu wa Tarsu: hakuba languta, wa kongela;

12 U wonile munhu bito gakwe hi Anania wa ku engena, wo beka mandla hehla kakwe, kasi a wone.

13 Kani lezi Anania a hlamula a ku, Hosi, nzi zwile ka banyingi hi munhu loyi, kubiha konkle a ku mahileko ka ba ku saseka ba wena ba le Jeruselema.

14 Ni laha u na ntamo hi ka bapristi bahombe ku boha bonkle ba bitanako biteni ga wena.

15 Kani lezi Hosi yi ku kakwe, Famba; hakuba loyi hi xibya xi hlauliweko ka mina, xa ku rwala bito ga mina mahlweni ka bamatiko, ni tihosi, ni banana ba Israeli;

16 Hakuba nzi ta mu wonisa zilo lezi i ta xani-swa ha zona hi kwa laho ka bito ga mina.

17 Makunu Anania a ya, a engena ndlwini; a

beka mandla hehla kakwe, a ku, Sauli, maka-bye, Hosi, Jesu, loyi a nga woneka ka wena ndleleni u tako ha yona, yi nzi rumile, kasi u klele u wone, u tatise hi Moya wo Basa.

18 Lukuluku ku wa mahlweni yakwe zo kota magwaru, a wuya a languta, a suka a bapatiswa.

19 A ga za kuga, a tiya. I wa hi kona na bapizani ba le Damasiku masiku yo kari.

20 A haklisa a kanela Jesu masinagogeni, a ku loyi hi Nwana wa Nungungulu.

21 Ba hlamala bonkle ba mu zwako, ba ku, Loyi a hi yena a nga mbeta Jeruselema laba ba kongelako ka bito legi ke? a ta laha hi kwa laho ka lexi, kasi a ba yise ba ku bohiwe ka bapristi bahombe.

22 Kani lezi Sauli a tala nguvu ntanwini, a ba kanganyisa Ba-Juda ba tsamako Damasiku, wa ku tiyisa a ku loyi hi Kristu.

23 Lezi ma hunzile masiku manyingi, Ba-Juda ba xuxa makungu ku mu daya.

24 Kani lezi makungu yabwe yi tibiwa ka Sauli. Ba rinzela tinyangwa ni hlikani ni usiku, kasi ba mu daye.

25 Kani lezi bapizani bakwe ba mu teka ni usiku, ba mu cisa xipetsweni, ba ku mu relelisa hi xirunzu *xahombe*.

26 Na a cikele Jeruselema, a ringa ku ti klanganisa ni bapizani: ni bonkle ba mu caba, ba kala ku kolwa ba ku u hi mupizani.

27 Kani lezi Barnaba a mu teka, a mu yisa ka bapostoli, a hlautela kabwe hi laha a yi wona Hosi ndleleni, ni a ku yi wulawulile naye, ni

kukanela kakwe hi bito ga Jesu Damasiku, hi kutiya.

28 Wa hi kona na bona Jeruselema, wa ku engena wa ku huma ;

29 A kanela hi kutiya hi bito ga Jesu : a wula-wula a kanetisana ni Ba-Greki ; kani lezi ba ringa ku mu daya.

30 Makunu lezi bamakabye ba *xi* tibile, ba mu relelisa Kesaria, ba mu ruma a ya Tarsu.

31 Lezo bandla gonkle ga Judia, ni Galile, ni Samaria, gi wa hi nako kurula, ni gi akiwe, go famba kucabeni ka Hosi, ni kutsakisa ka Moya wo Basa, gi tatiswa.

32 Makunu lezi Petro wa ku tsemakanya maklelweni yonkle, a ngirimela ka laba bo saseka ba tsamako Lida.

33 A kuma kwa laho munhu wo kari, bito gakwe hi Enea, loyi i wa ekleleko sangweni malembe ya nklanu ni malembe manharu ; hakuba yena a hi xikurubu.

34 Petro a ku kakwe, Enea, Jesu Kristu wa ku hanyisa ; suka u ti andlalele sango ga wena. Lukuluku a suka.

35 Ba mu wona bonkle ba tsamako Lida ni Saroni, ba hunzulukela ka Hosi.

36 Makunu ku wa hi kona Jopa mupizani wo kari, bito gakwe hi Tabita, legi gi ringaniselwa hi Dorkasi : loyi *wasati* u tele hi mitiro yo saseka, ni za kuha a nga zi maha.

37 Makunu ku mahisile hi masiku lawo, a babya, a fa ; lezi ba mu hlazile, ba mu beka ndlwini yi nga le hehla.

38 Lida gi wa hi kusuhi ni Jopa, bapizani, ba

ku zwa ba ku Petro u kona, ba ruma kakwe bannhu bambiri, ba ku mu kongotela ba ku, U nga hlweli ku ta ka hina.

39 Makunu Petro a suka, a famba na bona. Na a cikele, ba mu yisa ndlwini yi le hehla: ti yima naye tinoni tonkle, to rila, ti ku mu kombeta mabaji ni tinguwo a wa ti mahileko Dorkasi, lezi u le ha na bona.

40 Kani lezi Petro a ba humesela bonkle, a kizama, a kongela: a hunzulukela xirumbini, a ku, Tabita, vuka. Makunu a hanyanya; na a wonile Petro, a vuka a tsama.

41 A mu koma hi canja, a mu klakusa; wa ku bita bo saseka ni tinoni, a mu nyika wa ku hanya.

42 Ku zwala *lexi* Jopa gonkle: banyingi ba kolwa ka Hosi.

43 Makunu a tsama masiku manyingi le Jopa, ni Simoni wo kari muhali wa madzowo.

XIPIMO 10.

1 Makunu *u kona* Kesaria munhu wo kari, bito gakwe hi Korneliu, nzuna ya zana ga nklawa wu tibya *nklawa* wa Italia,

2 Munhu wo kongela, a cabako Nungungulu, yena ni yindlu yakwe yonkle, a nga ba hana banhu nguvu, a kongela ka Nungungulu masiku yonkle.

3 A wonisisa hi muwoniso, hi hora yi nga laba ku maha ya wunklanu ni mune ya siku, ingelosi ya Nungungulu yi ku engena kakwe, yi ku kakwe, Korneliu.

4 A yi languta, a cabile, a ku, Xi yini, Hosi?

Yi ku kakwe, Kukongela ka wena, ni za kuhana za wena, zi yile le hehla zi maha xialakanyiso mahlweni ka Nungungulu.

5 Makunu ruma banhu, ba ya Jopa, u bite Simoni wo kari, a bitwako Petro :

6 Loyi a tsamako na Simoni wo kari muhali wa madzowo, yindlu yakwe yi hi le bimbini.

7 Makunu na yi enzile ingelosi yi wa kaneleko kakwe, a bitana zitiri zimbiri za yindlu yakwe, ni nyakasani wo lulama wa bona ba komeleleko kakwe ;

8 Lezi a ba byeletelile zilo zonkle, a ba rumela Jopa.

9 Makunu ni mixo, ba ku ha famba, ba ku tsinela mutini, Petro a kanziya hehla ka yindlu ku kongela, hi hora ya wunklanu ni yinwe.

10 Makunu a zwa ndlala, a ranza ku ga : kani lezi ba wa ha longisa, kulahleka *kahombe* ku ta kakwe ;

11 A wona tilo gi vululekile, ni xibya xo kari xi ku cika, kota nguwo yahombe, *yi bohilweko* hi magumo ya mune, yi cisiwa misabeni :

12 Ku hi kona xikari ka xona zihari zonkle za *misaba* lezi zi nga na mikonzo ya mune, ni zokokakoka za misaba, ni tinyanyani ta tilo.

13 Ku cikela kakwe gezo gi ku, suka, Petro, klababa, gana.

14 Kani lezi Petro a ku, A hi zona lezo, Hosi ; hakuba cima a nzi gangi xilo xo biha ni xo kala ku giwa.

15 Gezo gi engeta *gi ta* kakwe hi sikati zimbiri, gi ku, Lexi Nungungulu a xi hlazileko, u nga wuli wena xi ku xobiha.

16 Lexi xi klela xi mahwa zikati zinharu : xibya xi klela xi klakuswa tilweni lukuluku.

17 Makunu kota Petro u wa ha kanganyisa nguvu a ku xi yini muwoniso lowu i wa wu wonileko, languta, banhu ba nga rumiwe hi Korneliu, na ba wutisile yindlu ya Simoni, ba yima le nyangweni.

18 Ba bitana, ba wutisa ba ku loku Simoni, loyi a tibyako Petro, u engenisile kona.

19 Petro, lezi a ha ehleketa muwoniso, Moya wu ku *kakwe*, Languta, banhu banharu, ba ku laba.

20 Kani lezi suka, cika, famba na bona, u nga bileli ncumo ; hi lezi nzi ba rumile mina.

21 Makunu Petro a cika ka banhu, a ku, Langutani, nzi mina yena mu mu labako : ku yini mhaka mu yi telako ha yona ke ?

22 Ba ku, Korneliu, nzuna ya zana, munhu wo lulama a cabako Nungungulu, a tiyiswako kunene hi lixaka lonkle la Ba-Juda, a layiwa hi ngelosi yo basa, yi ku a ku rumela wena u te ndlwini yakwe, a zwe timhaka ka wena.

23 Lezo a ba bita ku engena, a ba tsamisa. Ni manziko a suka a famba na bona, ni bamakabye bo kari ba Jopa ba mu heleketela.

24 Makunu ni manziko a engena Kasaria. Korneliu u wa ha ba langutela, na a bitanile maxaka yakwe ni bangana bakwe.

25 Makunu na a engenile Petro, Korneliu a mu klanganyeta, a wa mikonzweni yakwe, a kongela.

26 Kani lezi Petro a mu vuxa, a ku, Suka yima ; na mina nzi hi munhu.

27 Wa ku ha wulawula naye, a engena, a kuma banyingi ba tsombene kona.

28 A ku kabwe, Nwina beni mu zi tiba mu ku hi ku tsimbeta munhu loyi hi Mu-Juda ku ti klanganisa kumbe ku ta ka munwe wa lixaka linwani; kasi lezi Nungungulu u nzi wonisile a ku nzi nga biti munhu nzi ku wo biha kumbe munhu wa caka.

29 Hi kwa laho ka lezi nzi ta, nzi nga hlwela-
ngi, lezi nzi bituwe. Makunu nza wutisa, mu nzi bitela mhaka yo yini.

30 Korneliu a ku, Masiku ya mune ma hunzile, hi kala hi leyi hora, nzi wa kongela hi hora ya wunklanu ni mune ndlwini ya mina; languta, munhu a yima mahlweni ka mina, a funengela nguweni yo hatima,

31 A ku, Korneliu, ku zwile kukongela ka wena, ni zinyikiwo za wena zi alakanyiwe mahlweni ka Nungungulu.

32 Hi kwa laho rumela Jopa, u bite Simoni loyi a nga tibya Petro; loyi a tsamako ndlwini ya Simoni muhali wa madzowo, hi se ka bimbi.

33 Hi kwa laho nzi haklisa nzi ruma ka wena; u mahile kwatsi wena hi ku ta. Makunu hina honkle hi kona mahlweni ka Nungungulu, ku ingisa zilo zonkle zi ku layiweko wena hi Hosi.

34 Petro wa ahlama nomu wakwe, a ku, Zinene, nza wona nzi ku Nungungulu a nga kankaneli xiyimo xa munhu:

35 Kani lezi matikweni yonkle loyi a mu cabako, ni a mahako kululama, wa amukelwa ka yena.

36 Mhaka a nga yi rumela ka banana ba Israeli, yi ku kanela timhaka to rula hi Jesu Kristu : (loyi hi Hosi ya bona bonkle.)

37 Ma yi tiba leyo mhaka *nwina* beni, yi nga kanelwa Judia gonkle ; ya ranga Galile, anzako ka kubapatiza a ku kanelako Johani ;

38 Jesu wa Nazareta, hi laha Nungungulu a mu tola hi Moya wo Basa ni ntamo ; loyi a famba-famba wa ku maha zo saseka, wa ku hanyisa bonkle ba nga xaniswe hi Satani ; hakuba Nungungulu i wa hi naye.

39 Na hina hi timbuni ta zilo zonkle a zi mahileko tikweni ga Ba-Juda ni Jeruselema ; ba nga mu daya, ba ku mu hayeka sinyeni.

40 Loyi Nungungulu a mu vuxa hi siku ga manharu, a mu nyikela a kombetiwe,

41 A *mu kombetisangi* ka banhu bonkle, kani lezi ka timbuni ti nga hlauliwa mahlweni hi Nungungulu, hi hina, hi gako, hi nwa naye anzako ka kuvuka kakwe ka ba fileko.

42 A hi laya ku kanela ka banhu, ni ku tiyisa a ku yena a yimiselweko hi Nungungulu, *a mahe* muabanyisi wa ba hanyako ni ba fileko.

43 Bonkle bapofeti ba tiyisa hi yena ba ku, bonkle ba kolwako kakwe ba ta amukela ku tsetselelwa ka zonho hi bito gakwe.

44 Na a ha kanela Petro timhaka leti, Moya wo Basa wu cikela hehla ka bona bonkle ba yi zwako mhaka.

45 Laba ba sungi ba kolwako, ba tileko ni Petro, ba hlamala, hakuba xiranzwa xa Moya wo Basa xi wa celiwa hehla ka bamatiko.

46 Hakuba ba ba zwa ba ku kanela hi tirimi,

ba ku dumisa Nungungulu. Makunu Petro a hlamula, a ku,

47 Munhu wa kota ku tsimbeta mati, kasi laba a ba nga ta bapatizwa, ba amukeleko Moya wo Basa kota hina ke?

48 A ba laya a ku ba bapatizwe hi bito ga Jesu Kristu. Makunu ba mu kongotela ba ku a tsame masiku yo kari.

XIPIMO 11.

1 Makunu bapostoli ni bamakabye ba nga ba le Judia ba zwa ba ku bamatiko ba yi amukele mhaka ya Nungungulu.

2 Na a kanziyele Petro Jeruselema, laba ba sungi ba kanetisana na yena,

3 Ba ku, Wena wa engena ka banhu ba makuna, wa ga nabo.

4 Kani lezi Petro a sangula, a ba byeletela *mahungu* hi kulanzisa, a ku,

5 Nzi wa hi kona mutini wa Jopa nzo kongela: kulahlekeni nzi lo wona muwoniso, xibya xo kari xi ku cika, xi kota nguwo yahombe yi cisiwa hi le tilweni hi magumo ya mune; xi lo ta ka mina.

6 Lezi nzi xi langutile, nzi ehleketa, nzi wona zihari za misaba zi ni mikonzo ya mune, ni zihari za *kwati*, ni zokokakoka, ni tinnyanyani ta tilo.

7 Nzi zwa gezo gi ku ka mina, Suka, Petro, klabo, gana.

8 Kani mina nzi ku, A hi zona lezo, Hosi, hakuba xilo xo biha na xi si nga giwako cima xi nga engenangi nonwini wa mina.

9 Kani lezi gi hlamula zikati zimbiri gezo gi huma tilweni gi ku, Lexi xi hlazilweko hi Nungungulu u nga mahi wena u ku xo biha.

10 Lexi xi engeta xi mahwa zikati zinharu: xi klela xonkle xi kokelwa tilweni.

11 Languta, lukuluku banhu banharu ba yima mahlweni ka yindlu laha hi nga kona hina, ba rumelwe ka mina, ba huma Kesaria.

12 Makunu Moya wu wula ka mina wu ku nzi fambe nabo, nzi nga bileli ncumo. Ba nzi heleketela laba bamakabye ba nklanu ni munwe; hi ya hi engena ndlwini ya munhu:

13 A hi byela hi laha a nga yi wona ingelosi ndlwini yakwe, yi ku yima yi ku *kakwe*, Rumela Jopa, u bite Simoni, loyi a nga tibya Petro;

14 Yena i ta ku byela timhaka, u ta hanyisako ha tona, wena ni yindlu ya wena yonkle.

15 Lezi nzi ku sangula ku kanela, Moya wo Basa wu cika hehla ka bona, kotile wu cikako ka hina kusangula.

16 Makunu nzi alakanya mhaka ya Hosi, hi laha yi te nga lo, Johani a bapatiza hi mati, kani *nwina* mu ta bapatizwa hi Moya wo Basa.

17 Makunu loku Nungungulu a ba nyika xiranzwa kota *lexi* a nga hi nyika hina lezi hi kolwa ka Hosi Jesu Kristu, mina, nzi mina mani, nzi ku nzi mu kanetise Nungungulu?

18 Lezi ba zwile timhaka leti, ba miyela, ba dzunza Nungungulu, ba ku, Makunu Nungungulu u nyikile bamatiko kuhunzuluka kuhanenyeni.

19 Makunu labo ba wa hangalasile hi kwa laho ka kuxaniswa loku ku suka hi Stefano, ba

famba ba ya Fonike, ni se ka Kuprusi, ni se ka Antioki, ba kanela mhaka ka Ba-Juda boce.

20 Kani lezi ba wa hi kona banwani ba bona, hi banhu ba Kuprusi ni ba le Kurene; labo, lezi ba cikela Antioki, ba wulawula ka Ba-Greki, bo kanela Hosi Jesu.

21 Ni canja ga Hosi gi wa hi na bona; banyingi ba kolwako ba hunzulukela ka Hosi.

22 Ku zwala mahungu hi bona tindlebeni ta bandla ga Jeruselema: ba rumela Barnaba kasi ku ya ka Antioki:

23 Loyi, na a cikele, a wona uxinji ga Nungungulu, a nengela; a ba laya bonkle a ku ba namarela ka Hosi hi kutiya ka mbilù:

24 Hakuba hi munhu wo saseka, wo tala hi Moya wo Basa ni kutumba. Banhu banyingi ba wa engetelwa ka Hosi.

25 Makunu a enza, a ya Tarsu ku laba Sauli;

26 Lezi a mu kumile, a mu yisa ka Antioki. Ku mahisile, lembe gonkle ba tsombana ni bandla, ba gonzisa banhu bo tala; ku ranga Antioki bapizani ba wa bitwa Ba-Kristu.

27 Hi lawo masiku ba relela baprofeti ka Antioki, ba huma Jeruselema.

28 A suka munwe wa bona, bito gakwe Agabu, a kombeta hi Moya a ku, ku ta maha kona ndlala yahombe tikweni gonkle; yi nga maheka masakwini ya Klaudio.

29 Bapizani, munwani na munwani kota nzaka wa yena, ba ti yimisela ku rumela kuvunetela ka bamakabye laba ba nga tsama Judia:

30 Ba lo maha lezo, bo ku rumela ka bakulukumba hi mandla ya Barnaba ni Sauli.

XIPIMO 12.

1 Makunu hi lexo xikati Herodi hosi a nauluta mandla *yakwe* ku xanisa bo kari ba se bandleni.

2 A mu daya Jakobi, makabye wa Johani hi sapadu.

3 Lezi a wona a ku lexi xi kqalisa Ba-Juda, a engeta a koma ni Petro. *Lawo* hi masiku ya zibaba zi nga haba xomelo.

4 Na mu komile, a mu beka paxweni, a mu nyikela ka miklawwa ya mune wa banyakasani ku mu langutela; wa ku ehleketa ku mu humesela ka banhu anzako ka Pasika.

5 Hi kwa laho Petro a gongiwa paxweni: kani lezi kukongela ni kukongela ku wa mu mahelelwa ka Nungungulu hi bandla.

6 Lezi Herodi a ranza ku mu humesa, hi usiku lego Petro a wa eklele xikari ka banyakasani bambiri, a bohiwe hi mangenji bambiri; balanguteli ba se nyangweni ba hlayisa paxo.

7 Languta, ingelosi ya Hosi yi yima naye, kuwonekela ku woninga ndlwini; yi mu dukunya Petro rebeni, yi mu vuxaxa; yi ku, Suka haklisa. Mangenji yakwe ma wa ka mandleni.

8 Makunu ingelosi yi ku kakwe, Ti bohe, u ambale zilato za wena: a maha lezo. Yi ku kakwe, Funengeta nguwo ya wena, u nzi lanzisele.

9 A huma, a yi lanza; a nga tibi a ku hi zine nene lexo xi nga mahiwa hi ngelosi, kani lezi a ehleketa a ku a wona muwoniso.

10 Lezi ba hunzile balanguteli bo ranga ni ba bambiri, ba cikela le nyangweni ya xiketisi yi yisako mutini, leyi yi ti vululelako ka bona; ba

huma, ba ya hunza ndlela yinwe; lukuluku ingelosi yi suka yi mu tsika.

11 Petro, lezi a alakanyile, a ku, Makunu nza zi tiba zinene nzi ku Hosi yi rumile ingelosi ya yona, yi nzi klakla canjeni ga Herodi ni kulangu-tela konkle ka banhu ba Ba-Juda.

12 Na a ehleketile *xilo lexi*, a ta ndlwini ya Maria, nyine wa Johani, loyi a nga tibya Marku; kwa laha banyingi ba wa tsombene, ba wa kongela.

13 Lezi a gongonzile xikotsweni xa nyangwa, nhwana a ta ku hlamula, bito gakwe hi Roda.

14 Na a gi tiba gezo ga Petro, hi ku tsaka a nga yi vululangi nyangwa; kani lezi a tsutsumela ndlwini, a byeletela, a ku, Petro a ha yima le nyangweni.

15 Ba ku kakwe, U hungukile. Kani yena a tiyisisa, a ku, hi zona lezo. Ba ku, Hi ingelosi yakwe.

16 Kani lezi Petro a engeta ku gongonza: lezi ba vulula, ba mu wona, ba hlamala.

17 Kani yena, wa ku ba kweneta hi canja a ku ba miyele, a ba hlautela hi laha Hosi yi mu humesa paxweni. A ku, Byeletelani Jakobi ni bamakabye zilo lezi. A suka, a ya ka ginwani utsamo.

18 Makunu na gi cile, ku maha kona ncawo wahombe xikari ka banyakasani, xi yini xi mahilweko ka Petro.

19 Herodi, na a mu labelile, a nga mu kumangi, a wutisisa balanguteli, a laya a ku ba dayiwe. A ngirimela Judia, a ya Kesaria, a tsama kona.

20 Makunu a kariha nguvu ni laba ba le Tire ni ba le Sidoni: ba ta kakwe hi mbilu yinwe; na ba kolisile Blastu xigela xa yindlu ya hosi, ba kombela kurula, hakuba tiko gabwe gi wundliwa hi tiko ga hosi.

21 Hi siku go kari Herodi a ti bombisa hi tinguwo ta ukosi, a tsama xitsanweni, a kanela kabwe.

22 Banhu ba tinga, *ba ku*, Gezo ga nungungulu a hi nga ga munhu.

23 Lukuluku ingelosi ya Hosi yi mu ba, hakuba a nga nyikangi Nungungulu kudumisa; a giwa hi ziwungwani, a fa.

24 Kani lezi mhaka ya Hosi yi kula, yi tala.

25 Barnaba ni Sauli ba klela ba huma Jeruselema, na ba hetile kukozela *kabwe*, ba ku teka *nabo* Johani loyi a nga tibya Marku.

XIPIMO 13.

1 Makunu ku wa hi kona le Antioki, bandleni gi nga kona *kwa laho*, baprofeti ni bagonzisi, hi Barnaba, ni Simeoni a nga bitwa Nigeri, ni Lukio wa Kurene, ni Manani loyi a nga kula zinwe ni Herodi nganakana, ni Sauli.

2 Lezi ba ha kozela Hosi, ba ku yila zoga, Moya wo Basa wu ku, Nzi abanyiseleni Barnaba ni Sauli ntireni nzi ba bitela ka wona.

3 Makunu, lezi ba yila, ba kongela, ba beka mandla hehla kabwe, ba ba enzisa.

4 Lezo na ba rumiwe hi Moya wo Basa, ba relela Selukia; ba suka kona, ba famba hi ngalaba ba ya Kupro.

5 Lezi ba wa hi kona Salami, ba kanela mhaka

ya Nungungulu masinagogeni ya Ba-Juda : ba na ni Johani xikozeli *xa bona*.

6 Na ba tsemakanyile xihlalani xonkle ba ta ba cikela Pafosi ; ba kuma munhu wo kari wa xitumbe, muprofeti wa mawunwa, Mu-Juda, bito gakwe hi Barjesu ;

7 Loyi a nga kona ni wofumela, Sergiu Pauli, munhu wa ku tiba. Yena a bitana Barnaba ni Pauli, a laba ku ingisa mhaka ya Nungungulu.

8 Kani lezi Eluma xitumbe (hakuba hi lezo bito gakwe hi kuringanisela), a ba pikisa, a laba ku lahlisa wofumela kukolweni.

9 Kani lezi Sauli, loyi hi Pauli, wo tala hi Moya wo Basa, a mu honolela,

10 A ku, U tatileko hi kukohlisa konkle ni kubiha konkle, *nwana* wa Satani, nala wa kululama konkle, a u nga ta tsika ku hambukisa tindlela tinene ta Hosi ke ?

11 Makunu languta, canja ga Hosi gi hi le hehla ka wena, u ta maha xikumu, u nga gi woni gambo hi xikati. Lukuluku ku mu cikela hehla kakwe kupuma ni munyama ; a famba-famba a laba wa ku mu koka hi canja.

12 Makunu wofumela, lezi a wona lexi xi mahileko, a kolwa, wa ku riwukela hi kugonzisa ka Hosi.

13 Makunu Pauli ni laba ba nga hi naye ba suka Pafosi, ba famba bimbini, ba ta ka Perga ga Pamfilia : Johani a enza ka bona a klelela Jeruselema.

14 Kani laba, ba ku tsemakanya ba hunza Perga, ba ta Antioki ga Pisidia ; ba engena sinagogeni hi siku ga Sabado, ba tsama.

15 Anzako ka ku gonziwa ka nao ni baprofeti, tinzuna ta sinagoga ta rumela kabwe, ti ku, Madota, bamakabye, loku mu nayo mhaka ya kulaya banhu, kanelani.

16 Pauli a suka a yima, wo kweneta hi canja, a ku, Madota ya Israeli, ni *nwina* mu cabako Nungungulu, ingisani.

17 Nungungulu wa laba banhu ba Israeli a hlaula bararu ba hina, a ba kukumukisa banhu lezi ba tsamile tikweni ga Gipiti, a ba humesa ka gona hi woko gi klakusilweko.

18 Xikati xa mune wa makumi ya malembe a ba wundla manangeni.

19 Na a mbetile tixaka ta nklanu ni timbiri tikweni ga Kanani, a *ba* nyika tiko gabwe a gi mahe ntsomba, hi xipimo xa mune wa mazana ya malembe ni nklanu wa makumi.

20 Anzako ka zilo lezi, a *ba* nyika balamuli hi kala a cikela Samueli muprofeti.

21 Makunu ba kombela hosi: Nungungulu a ba nyika Sauli *nwana* wa Kixi, munhu wa lixaka la Benjamini, malembe ya mune wa makumi.

22 Lezi a mu susile yena, a ba vuxela Davida, a mahe hosi *yabwe*; a tiyisa ka yena, i te nga lo, Nzi kumile Davida *nwana* wa Jese, munhu wo kwatsi mbilu ya mina, u ta ku mahako kuranza konkle ka mina.

23 Hi ntraleneni wa loyi munhu Nungungulu a humesele Israeli Muhanyisi, Jesu, kota ntsumbiso;

24 Johani lezi a kanele mahlweni ka kuta kawe kubapatiza ka kuhunzuluka banhwini bonkle ba Israeli.

25 Johani lezi wa ku heta kufamba kakwe, a ku, Mu ehleketa yini, mina nzi mina mani? Mina a hi *yena*; kani lezi langutani, wa ta le nzako ka mina yena, zilato za mikonzo yakwe a nzi faneli nzi zi klakle.

26 Madota, bamakabye, banana ba xaka ga Abrahamama, ni labo xikari ka *nwina* ba mu cabako Nungungulu, mhaka ya kuhanyisa loku yi rume-lwa ka hina.

27 Hakuba laba ba tsamako Jeruselema, ni ti-hosi tabwe, laba ba mu tibako yena, ni timhaka ta bapofeti ti nga gonziwa hi masabado yonkle, ba ti tatisa *tona* hi ku *mu* kona.

28 Kumbe ba nga.kumangi nanzu wa kufa, ba mu kombela Pilatu kasi a dayiwe.

29 Lezi ba hetile zilo zonkle zi nga tsalilwe hi yena, ba mu cisa sinyeni, ba mu beka nkeleni.

30 Kani lezi Nungungulu a mu vuxu ka laba ba fileko :

31 A wa wonwa masiku manyingi hi labo ba nga kanziya naye, ba huma Galile, ba ya Jeruselema, laba ba hi timbuni takwe makunu ka banhu.

32 Hi zona hina hi mu kanelela timhaka to saseka ta mutsumbiso wu nga mahiwa ka bada-dani ;

33 Lowu Nungungulu u wu tatisile ka banana ba hina, hi ku mu vuxu Jesu ; kota ku tsaliweko tisinwini ta timbiri ti ku, Wena u *Nwana* wa mina, nyamukla nzi ku belekile.

34 Hi kwa laha ka lexo a mu vuxu ka ba fileko, makunu a i nga ta ha klela a fe, i wula-

wulile lezo a ku, Nzi ta mu nyika *mintsumbiso* yo saseka ni yo tiyisa ya Davida.

35 Hi kwa laha a ku ka linwani *lisimu*, Wena a u nga ta vumela wa ku Basa wa wena ku wona kubola.

36 Hakuba Davida, lezi a li kozile lixaka lakwe hi makungu ya Nungungulu, a eklela urongo, a bekiwa ka bararu bakwe, a wona kubola:

37 Kani yena loyi Nungungulu a nga mu vuxa a nga wonangi kubola.

38 Makunu a xi tibeke ka *nwina*, madota, bamakabye, a ku ku kanelwa ka *nwina* kutsetselelwa ka zonho hi loyi;

39 Ni bonkle ba kolwako ba lulamiswa hi yena ka zilo zonkle mu nga tsanzeka ku lulamiswa hi nao wa Mosi.

40 Hi kwa laha klarihani, kumbe lexi xi nga kanelwa hi baprofeti, xi nga ta hehla *ka nwina*, xi ku,

41 Langutani, *nwina* ba kanyako, mu hlamala, mu mbeta; hakuba nza tira ntiro masikwini ya *nwina*, ntiro lowo a mu nga ta kolwa wona, loku munhu a wu kanela ka *nwina*.

42 Na ba humele, ba kongotela ba ku timhaka leti ti kanelwe ka bona hi Sabado gi tako.

43 Makunu sinagoga lezi gi hangalakile, bo tala ba Ba-Juda ni ba kongelako ba matiko ba lanzisela Pauli ni Barnaba; labo ba wulawula na bona, ba ba kunguha ba ku ba tsame uxinjeni ga Nungungulu.

44 Hi zona lezo hi Sabado gi lanziselako muti wonkle wu tsombana ku ingisa mhaka ya Nungungulu.

45 Kani lezi Ba-Juda na ba wonile zidlemo, ba tala hi wukuxu, ba kaneta zilo lezo zi nga kanelwa hi Pauli, ba rukatela.

46 Makunu Pauli ni Barnaba ba kanela hi kutiya, ba ku, Ku fanele a ku mhaka ya Nungungulu yi kanelwe ka *nwina* kuranga; kani lezi mu yi tsukula, mu ti abanyisa *nwina* beni a mu faneli kuhanya hi kala hi pinzuka, langutani, ha hunzulukela ka bamatiko.

47 Hakuba Hosi yi hi layile lezo, yi *ku*, Nzi ku bekile, u mahe kuwonekela ka bamatiko, kasi u mahe kuhanyisa magunweni ya misaba yonkle.

48 Bamatiko lezi ba xi zwile lexi, ba tsaka, ba yi dzunza mhaka ya Nungungulu: ba kolwa labo ba wa yimiselweko kuhanyiseni hi kala hi pinzuka.

49 Mhaka ya Hosi yi wa rwaliwa tikweni gonkle gi nga kona.

50 Kani lezi Ba-Juda ba kucetela bawasati laba ba nga kongela ba fumileko, ni bakulukumba ba muti, ba vuxela kuxanisa Pauli ni Barnaba, ba ba hlongola maklelweni yabwe.

51 Kani lezi ba ba pumunhela ntsuri wa mikonzo yabwe, ba ta Ikonio.

52 Bapizaqi ba tala hi kutsaka ni Moya wo Basa.

XIPIMO 14.

1 Makunu ku mahisile Ikonio, ba engena kateginwe sinagogeni ga Ba-Juda, ba kanela lezo, kasi xidlemo xahombe xa Ba-Juda ni Ba-Greki xa kolwa.

2 Kani lezi Ba-Juda laba ba nga kolwiko ba

vuxa ba henyelisa timbilu ta bamatiko ni bama-kabye.

3 Hi kwa laho ba tsama *kona* xikati xahombe, ba kanela hi ku tiya Hosini, leyo yi nga tiyisa mhaka ya uxinji ga yona, yi ku nyika ziwoniso ni ziriwuko ku mahiwa hi mandla yabwe.

4 Kani lezi banhu ba muti ba abanyisana ; banwani ba yima ni Ba-Juda, banwani ba yima ni bapostoli.

5 Lezi ku mahiwa kuvukela ka bamatiko ni Ba-Juda zinwe ni tihosi tabwe, ku ba xanisa, ni ku ba gandla hi maribye,

6 Ba ku tiba, baabela mitini ya Likaonia, hi Listra ni Derbe, ni maklelo ya kona :

7 Ba yi kanela kona ivangeli.

8 Ku wa hi kona Listra munhu wo kari a nga tiyiko mikonzweni yakwe, a tsama, hi xirela ka nyimbeni ya nyine wakwe, loyi cima a nga fambangi.

9 Yena a mu ingisa Pauli wo kanela ; loyi a mu langutisisa, wa ku wona a ku i na ni kutsumba ku holiswa,

10 A ku hi gezo gahombe, Suka u yime mikonzweni ya wena. A loloka a famba.

11 Banhu lezi ba wonile lexi xi nga mahiwa hi Pauli, ba bahuwa nguvu, ba wulawula hi lirimi la Likaonia, ba ku, Banungungulu ba relela ka hina, ba fanana ni banhu.

12 Ba bita Barnaba ba ku, Jupiteri, Pauli ba ku, Merkuri, hakuba wa ku ranga hi kukanela.

13 Makunu mupristi wa Jupiteri, loyi a nga kona mahlweni ka muti, a neha tihabi ni za ku

bombiswa tinyangweni, a ranza ku klabá a pahlela mhamba zinwe ni zidlemo.

14 Kani lezi bapostoli, Barnaba ni Pauli, na ba xi zwile, ba hanzula tinguwo tabwe, ba tsutsumela banhwini, ba bahuwa,

15 Ba ku, Madota, Hi yini mu mahako zilo lezi? Na hina hi banhu kota *nwina*. hi mu kanelela timhaka to saseka, kasi *mu tsike* zilo lezi zi haba, mu hunzulukele ka Nungungulu a hanyako, a nga maha tilo, ni misaba, ni bimbi, ni zilo zonkle zi nga xikari ka zona.

16 Hi tixaka ti hunzileko a nga vumela matiko yonkle, ma fambe tindleleni tabwe.

17 Kasi lezi a nga ti siyangi gi haba wumbuni, a maha zosaseka, a mu nyika vula ya le tilweni, ni zikati zineni zo trala *zoga*, wa ku kolisa timbilu ta *nwina* hi *zoga* ni kutsaka.

18 Hi leti timhaka ba kuma ku tsanzeka ku ba miyeta banhu, ba ku ba nga ba pahleli.

19 Kani lezi ba cikela kona Ba-Judá, ba huma Antioki ni Ikonio; ba ku hlohletela banhu, ba mu gandla Pauli hi maribye, ba mu kokela lahan-dle muti, ba ku ehleketa ba ku u file.

20 Kani lezi bapizani na ba mu klaklasela, a suka a ya engena mutini: ni manziko a enza ni Barnaba ba ya Derbe.

21 Lezi ba kanele ivangeli ka muti lowo, ba wa gonzisile banyingi, ba klelela Listra, ni Ikonio, ni Antioki,

22 Ba tiyisa mihefemulo ya bapizani, ba ku ba laya ba ku ba namarele kutsumbeni, ba ku, hi makombo manyingi hi ta engena mufumeni wa Nungungulu.

23 Makunu lezi ba ba hlaulele bakulukumba mabandleni yonkle, bo kongela ba yila zoga, ba ba nyikela ka Hosi, ba nga kolwa ka yona.

24 Ba tsemakanya Pisidia, ba cikela Pamfilia.

25 Lezi ba kanele mhaka Perga, ba relela Atalia.

26 Ba suka kona hi taro ba ya Antioki, kwa laho ba wa nyikelwe kona uxinjini ga Nungungulu kasi ku ya ntireni lowo ba wa hetileko.

27 Na ba cikele, ba hlengeleta bandla, ba hlautela zilo zonkle Nungungulu i zi mahileko na bona, hakuba a vululela bamatiko livati la kutsumba.

28 Ba pinzuka kona na bapizani xikati xahombe.

XIPIMO 15.

1 Makunu banhu bo kari ba relela, ba huma Judia, ba gonzisa bamakabye, ba ku, Loku mu nga ceki hi mahanyela ya Mosi, a mu nga ta hanyiswa.

2 Lezi Pauli ni Barnaba ba hambana na bona, ba kanetisana nguvu, *bamakabye* ba hlaula Pauli ni Barnaba, ni banwani bo kari babwe, ba kanziye Jeruselema ka bapostoli ni bakulukumba hi mhaka leyi.

3 Makunu ba ku heleketelwa hi bandla, ba tsemakanya Fonike ni Samaria, ba ku hlautela kuhunzuluka ka bamatiko; ba maha kutsaka kahombe ka bamakabye bonkle.

4 Na ba cikele Jeruselema, ba amukelwa hi bandla ni bapostoli ni bakulukumba; ba hlamusa zonkle Nungungulu i wa zi mahileko na bona.

5 Kani lezi ba suka banwani bo kari ba lixaka la Ba-Farisi laba ba kolwako, ba ku, Ku fanela ku ba ceka, ni ku ba laya ba hlayise nao wa Mosi.

6 Bapostoli ni bakulukumba ba tsombana ku pima hi mhaka leyi.

7 Lezi ba kanetisene nguvu, a suka Petro, a ku ka bona, Madota, bamakabye, Ma tiba masiku ya kale mu ku Nungungulu a hlaula xikari ka nwina, kasi hi nomu wa mina bamatiko ba yi zwe mhaka ya ivangeli, ba kolwe.

8 Nungungulu, loyi a tibako mbilu, a ba tiyisela, wa ku ba nyika Moya wo Basa, kota lezi a nga nyika ka hina ;

9 A nga hi hambanisangi hina na bona, wo hlaza timbilu tabwe hi kutsumba.

10 Makunu hi kwa laho hi yini mu ringako Nungungulu, hi ku beka joka nhanweni ya bapizani, lego badadani ba hina ni hina ba tsanzela ku gi rwala ?

11 Kani lezi ha tsumba hi ku hi ta hanyiswa hi uxinji ga Hosi Jesu, kota labo *ba ta hanyiswa*.

12 Makunu bandla gonkle gi miyela; ba ingisela Barnaba ni Pauli, bo byeletela zonkle ziwonekeliso ni ziriwuko Nungungulu i wa zi mahileko ka bamatiko hi bona.

13 Lezi ba miyele, Jakobi a hlamula, a ku, Madota, bamakabye, nzi ingiseleni :

14 Simoni u byeletelile, hi laha Nungungulu a ba enzela bamatiko kuranga, kasi a gi tekela bito gakwe banhu xikari kabwe.

15 Ni timhaka ta baprofeti ti vumelana; kota ku tsaliweko a ku,

16 Anzako ka zilo lezi nzi ta klela, nzi ta engeta nzi aka yindlu ya Davida yi wileko; nzi ta aka kambe kumbeta ka yona, nzi ta yimisa yona:

17 Kasi laba ba seleko banhwini ba labisise Hosi, ni bamatiko bonkle, bito ga mina gi bitweko ka bona,

18 Yi ku Hosi, yi tibekisako zilo lezi hi kusangula ka misaba.

19 Hi kwa laha nzi lamula mina, nzi ku hi nga ba karati bamatiko labo ba hunzulukeleko ka Nungungulu:

20 Kani lezi hi ba tsalele dangarila, kasi ba tsike manyala ya zifananiso za *haba*, ni kubaya, ni lexo xi vinyingelweko, ni nkata.

21 Hakuba Mosi, hi kusangula ni tixaka ta kale-kale, mitini yonkle, i nabo labo ba mu kanelako, wa ku gonziwa masinagogeni masabado yonkle.

22 Makunu ku woneka kwatsi ka bapostoli ni bakulukumba, *zinwe* ni bandla gonkle, ku hlaula banhu ba se kabwe, ba ba rumele Antioki *zinwe* ni Pauli ni Barnaba; *hi laba*, Juda a tibyako Barsaba, ni Silasi, madota yahombe xikari ka bamakabye;

23 Ba tsala *lezo* na bona, ba ku, Bapostoli ni zikosani za bamakabye ba rungula bamakabye ba se ka bamatiko ba le Antioki, ni ba le Siria, ni ba le Kilikia:

24 Hakuba hi zwile hi ku bo kari ba nga huma ka hina, ba mu karata hi timhaka, ba ku mbeta mihefemulo ya *nwina*; hina hi nga layangi lezo ka bona;

25 Ku woneka kwatsi ka hina, hi nayo mbilu

yinwe, ku hlaula banhu kasi hi ba rumela ka nwina, kateginwe ni Barnaba ni Pauli ba ranziweko ba hina,

26 Banhu ba tsikeleko kuhanya kabwe hi bito ga Hosi ya hina Jesu Kristu.

27 Hi kwa laha hi rumile Juda ni Silasi, laba ba ta mu byela zilo lezi hi nomu.

28 Hakuba ku woneka kunene ka Moya wo Basa ni ka hina, ku kala ku beka rwalo wahombe le hehla ka nwina wo klula zilo lezi zi fanekeleko zi ku,

29 Mu tsike zilo zi pahlelweko ka banungungulu ba haba, ni nkata, ni zilo zi vinyingelweko, ni kubaya; loku mu ti hlayisa ka zona, mu ta maha kwatsi. Salani.

30 Hi zona lezo na ba enzisiwe, ba ya relela Antioki; lezi ba tsombanisile bandla, ba gi nyikela dangarila.

31 Lezi ba gi gonzile, ba tsaka hi kululameta ka gona.

32 Kambe Juda ni Silasi, ba wa hi baprofeti bona benyi, ba ba laya bamakabye hi timhaka titele, ba ba tiyisa.

33 Lezi ba tsamile *kona* xikati, ba enziswa hi kurula ka bamakabye ba ya ka labo ba ba rumileko.

35 Kani lezi Pauli ni Barnaba ba pinzuka Antioki, ba ku gonzisa, bo kanela mhaka ya Hosi, zinwe na banwani banyingi.

36 Le nzako ka masiku yo kari Pauli a ku ka Barnaba, A hi klele hi enzele bamakabye mitini yonkle hi nga kanela kona mhaka ya Hosi, *hi wone* kutsama ka bona.

37 Makunu Barnaba a ehleketa ku mu teka Johani a tibyako Marku.

38 Kani lezi Pauli a ehleketa a ku a hi saseki ku teka yena a nga abanyisana na bona le ka Pamfilia, a nga yangi nabo ntireni.

39 Makunu ba kanetisana nguvu, kasi ba abanyisana munwe na munwani; Barnaba a teka Marku *naye*, a ya ka Kupro a famba hi taro;

40 Kani lezi Pauli a hlaula Silasi, a enza, wa ku nyikiwe ka uxinji ga Hosi hi bamakabye.

41 A tsemakanya Siria ni Kilikia, wa ku tiyisa mabandla.

XIPIMO 16.

1 A ya cikela Derbe ni Listra: languta, u kona mupizani wo kari, bito gakwe hi Timoti, *nwana* wa wasati loyi hi Mu-Juda a kolwako, kani lezi raru *wakwe* a hi Mu-Greki:

2 Loyi a dumisiwa hi bamakabye ba nga kona le Listra ni ba le Ikonio.

3 Pauli a ranza a ku loyi a fambe *naye*; a mu teka a mu ceka hi kwa laho ka Ba-Juda ba nga kona matsanweni lawo; hakuba ba mu tiba bonkle ba ku raru *wakwe* hi Mu-Greki.

4 Kotile ba ha tsemakanya miti, ba ba nyika milao ku yi hlayisa, leyi yi nga mahiwe hi bapostoli ni bakulukumba ba nga kona le Jeruselema.

5 Lezo mabandla ma wa tiyiswa kutsumbeni, ma engetelwa hi kutala masiku ni masiku.

6 Ba tsemakanya Frigia ni maklelweni ya Galatia, ba wa tsimbetiwe hi Moya wo Basa ku kanela mhaka Asia;

7 Lezi ba cikele mahlweni ka Musia, ba ringa

ku ya Bitunia ; kani lezi Moya wa Jesu wu kala ku ba vumela.

8 Ba ku hunza Musia, ba relela Troasi.

9 Makunu muwoniso wu woneka ka Pauli ni usiku : u wa hi kona munhu wa Makedonia wa ku yima, wo mu kongotela, a ku, Pela, u te Makedonia, u hi vune.

10 Na a wu wonile muwoniso, lukuluku hi laba ku ya se ka Makedonia, ha ehleketa hi ku Nungungulu a hi bitanile ku kanela ivangeli kabwe.

11 Hi kwa laha ha enza hi suka Troasi hi taro, hi ya kwatsi ka Samotrake, ni manziko hi ta ka Neapoli ;

12 Hi suka kwa laho hi ta Filipi, lowo hi muti wo ranga wa tiko ga Makedonia, banhu ba muti hi *Ba-Roma*. Hi wa tsama mutini lowu masiku yo kari.

13 Hi siku ga Sabado ha huma lahandle ka nyangwa, hi ya le congweni, laha hi ehleketako utsamo go kongela gi kona ; ha tsama hi kanela ka bawasati ba tsombeneko *kona*.

14 Wasati wo kari bito gakwe hi Ludia, muxabisi wa xiwunguwungu, wa mutini wu tibyako Tuatira, loyi wa ku kozela Nungungulu, a *hi* zwa : Hosi yi vulula mbilu yakwe, kasi a ingisele timhaka ti kanelweko hi Pauli.

15 Na a bapatizwe yena ni yindlu yakwe, a hi kongotela, a ku, Loku mu nzi ehlekete mu ku nzi tsumbekile ka Hosi, ngonani mu engene ndlwini ya mina, mu tsame *kona*. A hi kuru-meta.

16 Makunu lezi hi ku ya utsanweni go ko-

ngela, nhwana wo kari i nawo moya wa ku vumba a hi kumana, loyi a binzulela benyi bakwe binzu go tala hi kuvumba.

17 Yena wa ku lanzisela Pauli na hina, a bahuwa, a ku, Laba banhu hi zitiri za Nungungulu a nga Hehla-hehla, ba kanelako ka *nwina* ndlela ya kuhanyisa.

18 A maha lezo masiku yo tala. Kani lezi Pauli na a karihile nguvu, a hunzuluka a ku ka moya, Nzi wula ka wena, hi bito ga Jesu Kristu, u hume kakwe. Wu huma hi lexo xikati.

19 Kani lezi benyi bakwe, lezi ba wonile xitsumbo xa binzu gabwe xi humele, ba koma Pauli ni Silasi, ba ba kokela utsanweni go xabisa mahlwani ka bafumeli,

20 Lezi ba ba yisile ka tinzuna, ba ku, Laba banhu ba karata muti wa hina, ba hi Ba-Juda,

21 Ba kanela matsamelo ma nga faneliko hina ku ma amukela, ni ku ma maha, hina Ba-Roma.

22 Makunu xidlemo xi ba vukela, tinzuna ti ku ba hanzula tinguwo tabwe, ti laya ti ku ba biwe hi tinhonga.

23 Lezi ba ba xupulile timbirimbi tinyingi, ba ba beka paxweni, bo laya murinzeleli wa paxo ba ku a ba hlayise hi kutiyisa :

24 Yena, wa ku layiwa lezo, a ba beka paxweni ga xikari a boha mikonzo yabwe zikotsweni.

25 Kani lezi laha xikari ka usiku Pauli ni Silasi bo kongela bo yimbelela tisimu ka Nungungulu ; babohiwa ba wa zwa kabwe.

26 Lukuluku ku maha kona kutsekatsaka kahombe ka misaba, kasi maseketelo ya yindlu ya babohiwa ma tsekatsekiswa: lukuluku tivati to-

nkle ti vululeka, ni zikotso zabwe bonkle zi klakliwa.

27 Murinzeli wo kinglimusile, wo wona tivati ta paxo ti vululekile, a hlomula supadu, a laba ku ti daya, wo ehleketa, babohiwa ba cabelile.

28 Kani lezi Pauli a bahuwa hi gezo gahombe, a ku, U nga ti bayisi; hakuba hina honkle hi kona laha.

29 A bita tikandiya, a klula a engena, wo rumela, a wa lahasi mahlweni ka Pauli ni Silasi,

30 A ba humesa, a ku, Tihosi, nzi fanela ku maha yini nzi ku nzi hanyise?

31 Ba ku, Kolwa Hosi Jesu, u ta hanyisa wena ni yindlu ya wena.

32 Ba kanela kakwe mhaka ya Nungungulu, na bona bonkle ba le ndlwini yakwe.

33 A ba teka hi lexo xikati xa usiku, a ba hlaza timbirimbi tabwe; a bapatizwa lukuluku, yena na bona bonkle bakwe.

34 A ba engenisa ndlwini yakwe, a zi beka zoga mahlweni ka bona, a tsaka nguvu na bona bonkle ba yindlu yakwe, ba ku kolwa Nungungulu.

35 Na gi cile, tinzuna ti ruma zigela, ti ku, Ba tsike banhu laba.

36 Makunu murinzeli wa paxo a mu byela Pauli timhaka leti, a ku, Tinzuna ti rumile kasi mu klakliwe: hi kwa laha humani makunu, mu fambe kwatsi.

37 Kani lezi Pauli a ku kabwe, Ba hi bile laha xibandleni, hi nga koniwangi, hina banhu Ba-Roma, ba hi beka paxweni; makunu ba hi hu-

mesa xikundleni ke? Kokwihi a hi zona; kani lezi a ba te bona benyi ba hi humese.

38 Zigela zi ya byela timhaka leti ka tinzuna; ti caba lezi ti zwile ti ku ba hi Ba-Roma:

39 Ti ta ti ba kongotela; lezi ti ba humesa, ti ba kombela ti ku ba suke mutini.

40 Ba huma paxweni, ba engena *ndlwini ya Ludia*: lezi ba wa wonile bamakabye, ba ba laya, ba enza.

XIPIMO 17.

1 Makunu lezi ba tsemakanyile Amfipoli ni Apolonia, ba cikela Tesalonika, kwa laha gi kona sinagoga ga Ba-Juda.

2 Pauli, kota kumaha kakwe, a ya engena kabwe, masabado manharu a kanela kabwe hi timhaka ta mitsalo,

3 Wo ringanisela, wo kanela a ku, ku fanela a ku Kristu a xaniseke, a klela a vuka ka ba fileko; ni a ku, loyi Jesu, nzi mu kanelela yena, hi Kristu.

4 Banwani babwe ba vumeliswa, ba klangana na Pauli ni Silasi; ni Ba-Greki laba ba kozelako banyingi, ni hawasati bahombe ba nga si batso-ngwani.

5 Kani lezi Ba-Juda, ba na wukuxu, ba teka malunyo yo kari ya malolo, ba ku hlengeleta nklawa, ba vuxa dzolonga mutini; ba ku renzeleka yindlu ya Jasoni, ba laba ku ba yisa ka banhu.

6 Kani lezi ba nga ba kumi, ba mu koka Jasoni ni banwani bamakabye mahlweni ka bafumeli ba muti, ba bahuwa ba ku, Laba ba kanganyisa tiko ba cikele ni kwa laha;

7 U ba amukele Jasoni; laba bonkle ba hambana ni milao ya Kesari, ba ku, yi kona hosi yinwani, Jesu.

8 Ba xanisa banhu ni bafumeli ba muti, lezi ba zwile zilo lezi.

9 Na ba tekile xiwoniso xa Jasoni ni banwani, ba ba tsika.

10 Bamakabye ba haklisa ba enzisa Pauli ni Silasi ni usiku, ba ye Beria; laba na ba cikele kona, ba engena sinagogeni ga Ba-Juda.

11 Makunu laba ba wa lulamile hi ku klula labo ba le Tesalonika, hakuba ba yi amukela mhaka hi mbilu yonkle, ba langutisisa mada-ngarila masiku ni masiku, loku zilo lezi zi hi lezo.

12 Hi kwa laho banyingi babwe ba kolwa; ni bawasati bofuma ba hi Ba-Greki, ni madota ma nga si matsongwani.

13 Kani lezi Ba-Juda ba le Tesalonika, lezi ba zwa ba ku mhaka ya Nungungulu yi kanelwe hi Pauli ni le Beria, ba ta kwa laho, bo vindlukisa bo karata banhu.

14 Makunu lukuluku bamakabye ba enzisa Pauli kasi a ya kota hi se ka bimbi: Silasi ni Timoti ba sala kona.

15 Kani lezi laba ba mu heleketa Pauli ba mu yisa Atene; bo amukela xilayo ku xi rwala ka Silasi ni Timoti xi ku ba haklisa ba ta kakwe, ba enza.

16 Makunu lezi Pauli a ha ba langutela Atene, moya wakwe wu kariha lomo nzeni kakwe, lezi a wona muti wo tala hi zifananiso.

17 Hi zona lezo a kana sinagogeni na Ba-Juda

ni laba ba kozelako, ni utsanweni go xabisa a *kanela* hi masiku na bona ba mu kumeneko.

18 Makunu bo kari ba Ba-Epikurio ni ba Ba-Stoiko, laba boklariha, ba kanetisana naye. Ba-nwani ba ku, Mubwabwatsi loyi u ta wula yini? banwanyani ba ku, Wa woneka kota mukaneli wa banungungulu ba nga tibiwiko: hakuba a *kanela* hi Jesu, ni kuvuka ka bafi.

19 Ba mu teka, ba mu yisa ka Areopagu, ba ku, Hi nga ku tiba loku kugonzisa kuswa, ku kanelako hi wena, hi ku ku yini?

20 Hakuba u neha tindlebeni ta hina timhaka to hlamalisa: hi kwa laha hi ranza ku tiba hi ku zilo lezi zo yini?

21 Hi lezi ba le Atene bonkle ni bamatiko ba ku tsama kona a ba mahangi ncumo, kani lezi ba *kanela* kumbe ba zwa timhaka tiswa ntsena.

22 Makunu Pauli a suka a yima xikari ka Areopagu, a ku, Madota ya Atene, nzi wona *nwina* mu kongela nguvu-nguvu hi zilo zonkle.

23 Hakuba kota nzi hunza, nzi languta maganzelo ya *nwina*, nzi kumile ganzelo lego gi tsaliweko ka gona gi ku, *Lexi* ka Nungungulu loyi a nga tibiwiko. Hi kwa laho loyi *nwina* mu mu kongelako, mu nga mu tibi, loyi nzi mu kanelela ka *nwina*.

24 Nungungulu loyi a nga maha misaba ni zilo zonkle zi nga kona, yena, wa hi Hosi ya tilo ni misaba, a nga tsami titempeleni leto ti mahiwako hi mandla;

25 Ge a nga kozelwi hi mandla ya banhu, hi ku maha kota u vumala xilo, hi lezi yena *nwinyi*

a ba nyika bonkle kuhanya, ni kuhefemula, ni zilo zonkle;

26 A maha hi munwe tixaka tonkle ta banhu kasi ba tsame misabeni yonkle, a yimisa zikati zi tsemiweko, ni magumo ya kuaka kabwe;

27 Kasi ba labe Nungungulu, loku kutani ba nga ku labetela yena ba mu zwa, ba mu kumene, kasi lezi yena a nga na kule ka hina honkle.

28 Hakuba hi hanya, hi famba, hi na kumaha ka hina hi yena; kota lezi bo kari ba baculi ba tisimu ba *nwina* ba wulawilile, ba ku, Hi lezi hina hi ntralo wakwe.

29 Makunu hi ku maha ntralo wa Nungungulu, a hi faneli ku ehleketa, wunungungulu gi fanana ni nzalama, ni siliva, ni ribye, ku bakliwe hi wugogwe ni kuklariha ka banhu.

30 Hi kwa laho Nungungulu a zi tsika zikati zo kala kutiba; kani lezi makunu wa laya banhu bonkle matsanweni yonkle a ku ba huzuluke:

31 Hakuba u yimisile siku, i ta abanyisa ha gona tiko hi kululama, hi munhu a mu hlaulileko; a tiyisa ka *banhu* bonkle hi ku mu vuxa ka laba ba fileko.

32 Makunu lezi ba zwile kuvuka ka bafi, *banwani* ba hleka; kani lezi *banwani* ba ku, Hi ta klela hi ku zwe hi mhaka leyi.

33 Lezo Pauli a huma xikari kabwe, *a enza*.

34 Kani lezi *banwani* banhu ba namarela kawe, ba kolwa: ku kona xikari kabwe Dionisi wa Areopagu, ni wasati a nga tibya Damari, ni *banwani zinwe nabo*.

XIPIMO 18.

1 Anzako ka zilo lezi a enza Atene, a ya cikela Korinte.

2 A kumana kona Mu-Juda wo kari, bito gawe hi Akwila, wa Pontu hi kuhanyiwa, wa ku ta lukuluku a huma Italia, ni sati wakwe Prisila, hakuba Klaudio i wa layile a ku Ba-Juda bonkle ba suka Roma; a ta kabwe;

3 Hakuba i wa hi wa ntiro munwe na bona, a tsama nabo, ba tira; hi lezi kumaha matenta hi mitiro yabwe.

4 A kana sinagogeni masabado yonkle, a ba vumisa Ba-Juda ni Ba-Greki *laba ba kongelako*.

5 Kani lezi Silasi ni Timoti na ba relele, bo huma Makedonia, Pauli a kurumetiwa hi mhaka, a tiyisa ka Ba-Juda a ku Jesu hi Kristu.

6 Lezi ba ha kaneta, ba rukatela, a gubutela tinguwo takwe, a ku kabwe, Nkata wa *nwina* a wu *mahe* hehla ka tihloko ta *nwina*; nzi basile mina: ku sangula makunu nzi ta ya ka bamatiko.

7 A enza kwa laho, a ya engena ndlwini ya munhu wo kari loyi a nga tibya Titusi Justu, loyi a nga kozela Nungungulu, yindlu yakwe yi hi kusuhi nguvu ni sinagoga.

8 Krispu, wofumela wa sinagoga, a kolwa Hosi, *zinwe* ni yindlu yakwe yonkle; ni banyingi ba le Korinte lezi ba zwa, ba kolwa, ba wa bapatizwa.

9 Makunu Hosi yi ku ka Pauli ni usiku hi muwoniso, U nga cabi, kani lezi kana, u nga miyeli:

10 Hakuba nzi na wena mina, a ku na munhu

u ta ku vukela, a ku bayise: hakuba nzi na banhu bo tala mutini lowu.

11 A tsama *kona* lembe ni tihweti ta nklanu ni yinwe, wo gonzisa mhaka ya Nungungulu xikari kabwe.

12 Kani lezi Galio na hi mufumi wa Akaia, Ba-Juda ba mu vukela Pauli hi mbilu yinwe; ba mu yisa xitsanweni xa kuabanyisa,

13 Ba ku, Loyi munhu wa ba hlohletela banhu kasi ba nga kongeli Nungungulu hi nao.

14 Kani lezi Pauli wo laba ku ahlama nomu wakwe, Galio a ku ka Ba-Juda, Loku wu hi kona nanzu wa kuonha kumbe wukuxu, *nwina* Ba-Juda, hi kululama ngo nzi hunisa *nwina*:

15 Kani loku hi kukanetisana hi mhaka, ni mabito, ni nao wa *nwina*, ti languteni *nwina* benyi; a nzi ranzi ku maha muabanyisi wa zilo lezi.

16 A ba hlongola xitsanweni xa kuabanyisa.

17 Makunu bonkle ba mu koma Sostenesi, mufumi wa sinagoga, ba mu ba mahlweni ka xitsanweni xa kuabanyisa. Galio a nga kanakaneli zilo lezi.

18 Pauli, lezi a tsamile kona masiku yo tala, a ba salisa bamakabye, a enza hi taro, a ya Siria, zinwe na Prisila ni Akwila; wa ku cingile hloko yakwe Kenkrea; hakuba i wa hi nawo ntsu- mbiso.

19 Ba cikela Efesu, a ba siya kona; kani yena a engena sinagogeni a kanela ka Ba-Juda.

20 Lezi ba mu kombela ba ku a tsame *nabo* xikati, a nga vumeli:

21 Kani lezi a ba salisa, a ku, Nzi ta engeta

nzi klele ka *nwina*, loku Nungungulu a vumela, a enza Efesu hi taro.

22 Na a cikele Kesaria, a kanziya a ya losetela bândla, a ngirimela Antioki.

23 A tsama *kwa laho* xikati, a enza, a tsemakanya tiko ga Galatia ni Frigia, wo tiyisa bapizani bonkle.

24 Makunu Mu-Juda wo kari, bito gakwe hi Apolosi, wa Alesandria hi kuhanyiwa, munhu a gonzileko, a cikela Efesu; i na ntamo madangarileni.

25 Loyi munhu i wa gonzisilwe ndleleni ya Hosi; wo tiyiswa hi moya, a kanela, a gonzisa kwatsi timhaka ta Jesu, wo tiba kubapatiza ka Johani ntsena.

26 Wa sangula yena ku kanela hi kutiya sinagogeni. Kani lezi na ba mu zwile Prisila ni Akwila, ba mu teka kabwe, ba mu byeletela kwatsi ndlela ya Nungungulu.

27 Makunu lezi a ehleketa ku hunzela Akaia, bamakabye ba tsala *dangarila*, ba laya bapizani ba ku ba mu amukele: lezi a cikele a ba vunetela nguvu labo ba kolwako hi uxinji.

28 Hakuba a ba kanetisisa Ba-Juda hi ntamo, a ba hlula mahlweni ka banhu, wo wonisa hi madangarila a ku Jesu hi Kristu.

XIPIMO 19.

1 Makunu lezi Apolosi u se Korinte, Pauli na a tsemakanyile tikweni gi nga hehla, a cikela Efesu; a kumana bapizani bo kari:

2 A ku kabwe, Mu amukele Moya wo Basa lezi mu kolwako ke? Ba *ku* kakwe, Ko-

kwihi, a hi zwangi hi ku wu kona Moya wo Basa.

3 A ku, Mu bapatizwa ha yini? Ba ku, Hi kubapatiza ka Johani.

4 Makunu Pauli a ku, Johani a bapatiza hi kubapatiza ka kuhunzuluka, wa ku ka banhu, ba fela ku kolwa yena u tako le nzako kakwe, a ku hi ka Jesu.

5 Na ba zwile *lexi*, ba bapatizwa hi bito ga Hosi Jesu.

6 Pauli lezi a bekile mandla hehla kabwe, Moya wo Basa wu cikela hehla kabwe; ba wulawula hi tirimi, ba kanela.

7 Labo banhu bonkle ba wa hi ba kumi ni bambiri.

8 A engena sinagogeni, a kanela hi kutiya ti-hweti tinharu, wo kaneta wo kongotela hi timhaka ta mufumo wa Nungungulu.

9 Kani lezi banwani na ba wa nonohiswa, ba ku kanya, ni ba ku kanela kubiha hi ndlela mahlweni ka banhu, a enza kabwe, a abanyisa bapizani, a kanela masiku ni masiku xikoleni xa Tiranu.

10 Lexi xi mahwa xipimo xa malembe bambiri; lezo bonkle ba nga tsama Asia ba yi zwa mhaka ya Hosi, Ba-Juda ni Ba-Greki.

11 Nungungulu a maha mitiro yahombe hi mandla ya Pauli:

12 Kasi ku yiswa ka laba bo babya tilesu kumbe tinguwo *ti kumbeneko* ni miri wakwe, ni mitungu yi suka kabwe, ni mimoya yo biha yi huma.

13 Kani lezi bo kari ba Ba-Juda, laba ba nga

fambafamba, ba zitumbe, ba ringa ku bita bito ga Hosi Jesu hehla ka laba ba nga na mimoya yo biha, ba ku, Nzi mu hlambanyisa hi Jesu loyi a kanelwako hi Pauli.

14 Ba hi kona nklanu ni bambiri bawanuna ba Sikeva, Mu-Juda, mupristi wahombe, ba nga xi maha lexi.

15 Moya wo biha wu hlamula, wu ku kabwe, Jesu nza mu tiba, ni Pauli nza mu tiba; kani lezi *nwina* mu hi bamani?

16 Makunu munhu loyi a nga hi nawo moya wo biha a ba klulela, a ba pala, a maha ni ntamo hehla kabwe bonkle, kasi baabela ka yindlu leyo, bo gunala, bo bayisa.

17 Lexi xi zwala ka bona bonkle ba tsamileko Efesu, Ba-Juda ni Ba-Greki; kucaba ku cikela hehla ka bonkle, bito ga Hosi Jesu gi dzunziwa.

18 Banyingi ba laba ba kolwako ba ta, ba vumela, ba byeletela mitiro yabwe.

19 Ni banyingi ba laba ba mahako mitiro yo riwuka ba neha madangarila yabwe kateginwe, ba ma hisa mahlweni ka bonkle; ba hlayela ntsengo wa wona, ba kuma nklanu wa makumi ya kumi ga mazana ya mapambati ya siliva.

20 Lezo mhaka ya Hosi yi tala hi ntamo, yi pala.

21 Makunu lezi zi hetile zilo lezi, Pauli a ehleketa mbilwini *yakwe*, na a tsemakanyile Makedonia ni Akaia, ku ya Jeruselema, a ku, Lezi nzi yile kona, ku fanela nzi ya wona ni Roma.

22 Na a rumile bambiri ba laba ba mu koze-lako, Timoti ni Erastu, a ku ba ye Makedonia, yena *nwinyi* a tsama Asia xikati.

23 Ku huma hi xikati lexo dzolonga gahombe hi *leyo* ndlela.

24 Hi lezi munhu wo kari, bito gakwe Demetrio, mufuli wa siliva, loyi a nga maha zifananiso za siliya za Diana, a fumisa bagogwe hi mitiro yo tala ;

25 A ba hlengetela bona ni laba ba tirako mitiro hi lezo, a ku, Madota, *nwina* ma tiba mu ku hi lowu ntiro hi binzula xuma xa hina.

26 Ma wona, mu zwa mu ku a hi Efesu ntsena, kani lezi xi laba ku maha Asia gonkle, Pauli loyi u kongotele a ba hunzulusa banhu bo tala, a ku, A hi bona banungungulu ba mahweko hi mandla :

27 Makunu a hi lexi ntiro wa hina woce wu le mhangweni ya ku kanyiwa ; kani lezi tempeli ya nungungulu wasati wahombe Diana, yi mahwa yi haba ncumo, ni a ku gi ta mbeta wukulu gakwe, lego a kozelako hi Asia gonkle ni tiko gonkle.

28 Lezi ba xi zwile lexi, ba tala nguvu hi wukuxu, ba bahuwa, ba ku, Wahombe Diana wa Ba-Efesu.

29 Muti wu tala hi dzolonga : ba tsutsumela hi mbilu *yinwe* utsanweni ga kulanguta, lezi ba komile Gaiusi ni Aristarku, banhu ba Makedonia, laba ba nga mu heleketa Pauli.

30 Lezi Pauli a ehleketa ku engena banhwini, bapizani ba kala ku mu vumela.

31 Bo kari bakulukumba ba Asia, ba nga hi ni bangana bakwe, ba rumela kakwe, ba mu kongetela ba ku a nga ti nyikeli utsanweni go languta.

32 Hi kwa laho banwani ba bahuwa xilo *xinwe*, banwani ba bahuwa *xinwani* : hakuba ba-

ndla gi wa kanganyiswa; banyingi ba nga tibi xilo ba xi tsombeneko ha xona.

33 Makunu ba mu humesa Alesandro xidlenwini, Ba-Juda ba mu susumeta mahlweni. Alesandro a kweneta hi canja, a laba ku hlamusa ka banhu.

34 Kani lezi na ba tibile ba ku u hi Mu-Juda, gi huma gezo ginwe ga bona bonkle, ba bahuwa xipimo xa tihora timbiri, ba ku, Wahombe Diana wa Ba-Efesu.

35 Mutsali wa muti lezi a miyetile banhu, a ku, Madota ya Efesu, u wihi munhu loyi a nga tibiko a ku muti wa Ba-Efesu wu hi muhlayisi wa Diana wahombe, ni wa *xifananiso* xi wako hi ka Jupiteri?

36 Hakuba zilo lezi zi tsanzeka ku kanetiwa *hi munhu*, nwina mu fanela ku miyela, mu nga mahi ncumo hi kuhaklisa.

37 Hakuba mu tisile *laha* banhu laba, a ba nga hi bapangi ba titempele ni barukateli ba nungungulu wasati wa hina.

38 Hi kwa laho loku Demetrio, ni bagogwe ba nga naye, ba na nanzu ni munhu, ma kona masiku yo kecara milanzu, ti kona tinzuna: a ba kecarisane.

39 Kani lezi loku mu laba xilo hi tinwani timhaka, xi ta abanyiswa bandleni gi yimisileko *kwatsi*.

40 Hakuba hi nga ku kecariwa hi dzolonga ga nyamukla, hi lezi gi haba kukanetana *ka gona*; hi tsanzeka hi gona ku nyika kuhlamlula hi kuhlengeletana loku.

41 Na a wa wulawulile lezo, a enzisa bandla.

XIPIMO 20.

1 Na gi hetile dzolonga, Pauli lezi a ramba bapizani, a ba laya, a ba salisa, a enza, a ya Makedonia.

2 Lezi a tsemakanyile maklelo lawo, na ba layile hi timhaka ti tele, a cikela Greki.

3 Lezi a tsamile *kona* tihweti tinharu, ma mahiwe makungu hi yena hi Ba-Juda, lezi wo laba ku ya Siria hi taro, a ehleketa ku klelela a ya tsemakanya Makedonia.

4 Ba mu heleketa ba kala ba cikela Sopatro wa Beria, *nwana* wa Pirusi, ni ba le Tesalonika, Aristarku ni Sekundo, ni Gaiusi wa Derbe, ni Timoti, ni ba le Asia, Tikiku ni Trofimo.

5 Kani lezi laba ba rangela mahlweni, ba hi labelela Troasi.

6 Hina ha famba hi taro, ha suka Filipi anzako ka masiku ya zibaba zi nga haba xomelo, ha cikela kabwe le Troasi hi masiku ya nklanu; laha ha tsama kona nklanu wa masiku ni mambiri.

7 Makunu hi siku go ranga ga sonto, lezi hi hlengeletene kasi ba keme zibaba, Pauli a kanela kabwe, wo ehleketa ku enza ni mixo; a lehisa xikanelo xakwe hi kala hi ku cikela laha xikari ka usiku.

8 Ti wa hi kona tikandiya tinyingi ndlwini ya le hehla, kwa laha hi wa tsombene kona.

9 Makunu jaha go kari, bito gakwe Eutiku, gi tsamile nyangwaneni ya woni gi tsanzekile hi urongo gahombe; Pauli a engeta a ha kanela, go tsanzeka hi urongo, gi wa lahasi ka yindlu ya kanharu, gi klakuswa gi file.

10 Makunu Pauli a relela, a wa hehla kakwe, a gi vinyinga, a ku, Mu nga rili; hakuba kuhanya kakwe ku kona lomo nzeni kakwe.

11 Lezi a kanziyile, na a kemile zibaba, na a gile, na a xuxile nabo xikati xahombe, hi kala kuca, lezo a enza.

12 Ba neha jaha go hanya, ba tsakiswa nguvu.

13 Kani hina hi ha rangela mahlweni ku ya tarhweni, hi famba ha gona ku ya Asosi, ho ehleketa ku engenisa kwa laho Pauli; hakuba i wa wulile lezo, yena *nwinyi* wo ehleketa ku famba hi milenge.

14 Lezi a hi klanganile Asosi, ha mu engenisa, hi ya cikela Mituleni.

15 Ha enza kwa laho hi taro, ni manziko hi cikela mahlweni ka Kiosi; ni mixo hi hunzela Samosi; ni mixo hi cikela Miletu.

16 Hakuba Pauli i wa ehleketile ku hunza Efesu hi taro, kasi a nga hlweli xikati Asia; hi lezi wo haklisa, loku ku nga maheka hi yena, ku cikela kona Jeruselema siku ga pentekosti.

17 A le Miletu a rumela Efesu, a bitana bakulukumba ba bandla.

18 Makunu lezi ba cikele kakwe, a ku kabwe, *Nwina* ma tiba ku sangula sikwini go ranga nzi cikela Asia hi gona, hi laha nzi wa hi kona xikari ka *nwina* zikati zonkle,

19 Nzi kozela Hosi hi kutikoramisa konkle ka mbilu, ni mihloti, ni kuringiwa loku ku nga nzi cikela hi makungu ya Ba-Juda:

20 Hi laha a nzi lobelangi ku kanela ka *nwina* zilo lezi zo saseka, ni nzi mu gonzisa banhwini, ni yindlwini ni yindlu,

21 Nzo tiyisa ka Ba-Juda ni Ba-Greki kuhunzulukela ka Nungungulu, ni kukolwa ka Hosi ya hina Jesu.

22 Makunu, langutani, nzi ya Jeruselema nzi bohiwe moyeni, nzi nga tibi zilo lezi zi nga ta nzi cikela kona :

23 Sine, Moya wo Basa wu tiyisa ka mina mitini yonkle, wu ku, zikotso ni makombo zi nzi tsamele.

24 Kani lezi a nzi kanakaneli kuhanya ka mina ncumo, ni ku maha utomi ga mina, kasi nzi hete kufamba ka mina, ni kukozela loku nzi ku amukeleko ka Hosi Jesu, ku tiyisa ivangeli ya uxinji ga Nungungulu.

25 Makunu, langutani, nza tiba nzi ku *nwina* wenkle, nzi nga famba xikari ka *nwina*, nzo kanela mufumo, a mu nga ta ha wona ngohe ya mina kambe.

26 Hi kwa laha nzi tiyisa ka *nwina* nyamukla, nzi ku nzi basile nkatini wa banhu bonkle,

27 Hakuba a nzi lobelangi ku kanela ka *nwina* mahungu yonkle ya Nungungulu.

28 Ti pimeleni *nwina* benyi, ni nklambi wonkle, Moya wo Basa wu mu yimisile balanguteli ba wona, kasi mu wundle bandla ga Nungungulu, a gi xabileko hi nkata wakwe.

29 Nza zi tiba nzi ku le nzako kuenza ka mina timhisi ti pamako ti ta engena xikari ka *nwina*, ti nga wu xanukeli nklambi ;

30 Ni xikari ka *nwina* ba ta suka banhu, bo wulawula zilo za haba, ba ba kokele bapizani, ba ba lanzisele.

31 Hi kwa laho rinzalani, mu ku alakanya a

ku hi xipimo xa malembe manharu, hi usiku ni hlikani, a nzi tsikangi ku ba laya bonkle hi mihloti.

32 Makunu nza mu nyikela ka Hosi, ni ka mhaka ya uxinji gakwe, leyi yi na ntamo ku *mu* akisa, ni ku *mu* nyika nzaka xikari ka bona bonkle ba basileko.

33 A nzi dokodelangi siliva ga munhu, ni nza-lama, ni tinguwo.

34 Ma tiba *nwina* benyi mu ku, mandla laya ma tirele kuvumala ka mina, ni ka laba ba nga na mina.

35 Nzi mu wonisile zilweni zonkle nzi ku, hi kutira lezo kasi mu vunetela laba a ba nga na ntamo; mu alakanye timhaka ta Hosi Jesu, hi laha yena *nwinyi* a ku, Ku katekisile nguvu ku ha hi ku klula ku amukela.

36 Lezi a wulawulile zilo lezi, a kizama hi madzolo, a kongela na bona bonkle.

37 Ba rila nguvu bonkle, ba wa *nhanweni* ya Pauli, ba mu trotra,

38 Ba tsubile nguvu hi mhaka a wa yi wulawulileko yi ku, a ba ha engeti ku wona ngohe yakwe. Ba mu heleketa, ba ya naye tarhweni.

XIPIMO 21.

1 Makunu lezi hi abanyisene nabo, hi wa enzile hi taro, hi cikela kwatsi Kose, ni manziko hi cikela Rodesi, hi suka kwa laho hi cikela Patara:

2 Lezi hi kumile taro go pelela Fonike, hi kilele, hi gwimba matanga.

3 Lezi hi wa langutile Kuperu, ho gi siya le

ximatseni, hi ya hi taro Siria, hi cika Tire; ha-kuba taro gi ta rula kona rwalo.

4 Na hi kumile bapizani, ha tsama kona nklanu wa masiku ni mambiri: laba ba ku ka Pauli hi Moya, a nga kanziyi Jeruselema.

5 Makunu lezi hi wa hetile masiku, hi suka hi famba; ba hi heleketa bonkle, zinwe na batratsi ni banana, hi kala hi huma mutini; hi ku kizama hi madzolo muhanzeni, hi kongela;

6 Hi salisana; hi engena tarhweni, kani laba ba klelela se kabwe.

7 Lezi hi wa hetile kufamba hi taro hi ku suka Tire, hi cikela Tolemaisi, hi losetela bamakabye, hi tsama nabo siku ginwe.

8 Ni manziko hi enza hi ya cikela Kesaria: ha engena ndlwini ya Filipu muvangeli, loyi wa ba nklanu ni bambiri, hi tsama naye.

9 Loyi munhu i wa na banhanyana ba mune, banhwana laba ba kanelako.

10 Makunu hi ha tsama kona masiku yo tala, a ngirimela muprofeti wo kari, a huma Judia, bito gakwe hi Agabusi.

11 Wa ku ta ka hina, wo teka likwapa la Pauli, a ti boha yena nwinyi milengi ni mandla, a ku, Lezo wu wula Moya wo Basa, Nwinyi wa likwapa, Ba-Juda ba ta mu boha hi lezo Jeruselema, ba ta mu nyikela mandleni ya bamatiko.

12 Lezi hi zwile zilo lezi, hi mu kongetela hina ni laba ba le utsamo lego, ku kala ku kanziya Jeruselema.

13 Makunu Pauli a hlamula, a ku, Hi yini mu mahako, mu rila, mu panza mbilu ya mina? ha-

kuba a nzi longisi ntsena ku bohiwa, kani lezi ni kufa Jeruselema hi bito ga Hosi Jesu.

14 Makunu, lezi a i nga ta vumelwa, hi miyela, hi ku, Wuranza ga Hosi a gi mahiwe.

15 Anzako ka masiku laya, hi longisa, hi kanziya Jeruselema.

16 Ba famba na hina bapizani ba Kesaria, ba hi yisa ka Mnasoni wa Kuperu, mupizani wa kale, hi ta engenisa kakwe.

17 Lezi hi cikele Jeruselema bamakabye ba hi amukela hi kutsaka.

18 Hi manziko Pauli a engena na hina ka Jakobi; ba wa hi kona bakulukumba bonkle.

19 Lezi a ba losetele, a hlautela zilo zonkle hi zinwe Nungungulu i wa zi mahileko bamatikweni hi kukozela kakwe.

20 Lezi ba ingisile, ba dumisa Nungungulu; ba ku kakwe, Wa wona, makabye, zidlema zingani xikari ka Ba-Juda za labo ba kolwako; bonkle ba komelela nao:

21 Ba byeletelwe hi wena, ba ku, u gonzisa Ba-Juda bonkle bamatikweni kasi ba pfuka Mosi, u ku, ba kala ku ceka banana babwe, ba nga fambi hi matsamelo.

22 Hi yini hi kwa laho? ba ta zwa futsi ba ku u cikele.

23 Hi kwa laho maha lexi hi ku byelako: ma kona ka hina mune wa madota ma naxo xitsumbiso ka bona;

24 Laba u ba teke, u ti basise zinwe nawo, u ma rihele nanzu wa wona, kasi ba cinga tihloko ta wona: makunu ba ta tiba bonkle ba ku zi haba zilo lezi, ba zi hlautelweko hi wena; kani

lezi na wena u famba kwatsi, u ku hlayisa nao.

25 Kani lezi hi bamatiko laba ba kolwako, hi tsalile, hi ku lamula kasi ba ti tsimbete zilweni zi pahlelweko ka banungungulu ba haba, ni nkata, ni lexo xi vinyingelweko, ni kubaya,

26 Makunu Pauli a teka madota *lawo*, ni manzi-ko wa ku ti basisa *zinwe* nabo, a ya engena tempeleni, wo kanela kuhetiswa ka masiku ya kuhlaziwa, hi kala nyikelo wu nyikelwe ka bona bonkle.

27 Makunu lezi ma laba ku heta nklanu wa masiku ni mambiri, Ba-Juda ba le Asia, lezi ba mu wonile tempeleni, ba vuxa banhu bonkle, ba mu koma,

28 Ba bahuwa ba ku, Madota ya Israeli, vunetelani: Loyi hi munhu, a gonzisako banhu bonkle utsanweni gonkle hi ku hambana ni banhu, ni nao, ni utsamo legi: kambe u nehile Ba-Greki tempeleni, u onhile utsamo legi go basa.

29 Hakuba ba wa wonile hi mahlweni Trofimu wa Efesu, u hi naye mutini, ba nga ehleketa ba ku Pauli u mu engenisile tempeleni.

30 Muti wonkle wu vindlukiswa, banhu ba haklisa ba hlengeletana: ba koma Pauli, ba mu kokela lahandle ka tempeli; lukuluku tivati ti wa valiwa.

31 Lezi ba ha laba ku mu daya, mahungu ma cikela ka nzuna yahombe ya nklawa ma ku, Jeruselema gonkle gi wa vindlukiswa:

32 Makunu yi haklisa, yi teka banyakasani ni tinzuna ta mazana, yi tsutsumela kabwe; laba, lezi ba yi wonile nzuna yahombe ni banyakasani, ba tsika ku mu ba Pauli.

33 Makunu nzuna yahombe yi tsinela, yi mu koma, yi laya yi ku a bohiwe hi mangenji mambiri; yi wutisa yi ku loyi hi mani, ni hi yini u mahileko?

34 Banwani ba bahuwa xilo xinwe, banwani xinwani xidlenwini: lezi yi tsanzeka ku tiba zinene hi kwa laho ka dzolonga, yi laya yi ku a yiswe likokoleni.

35 Lezi a cikele manyingweni, ku mahisile a rwalwa hi banyakasani hi kwa laho ka kuklimbana ka banhu;

36 Hakuba xi lanzisela xidlema xa banhu, xo bahuwa, Mu hlongoleni.

37 Pauli, lezi a wa ha engeniswa likokoleni, a ku ka nzuna yahombe, Nzi nga wulawula xilo ka wena ke? Yi ku, Wa xi tiba Xi-Greki ke?

38 A hi si ku Mu-Gipiti, loyi a nga vindlukisa dzolonga, hi mahlwani ka laya masiku, a kokela manangeni mune wa makumi ya mazana ya zipini ke?

39 Kani lezi Pauli a ku, Nzi Mu-Juda wa Tarsu wa Kilikia, munhu wa muti wu fumileko: nza ku kongetela nzi ku, u nzi vumele nzi wulawule ka banhu.

40 Na a mu vumele, Pauli, wo yima manyingweni, a kweneta hi canja ka banhu; lezi ku wa hi kona kumiyela kahombe, a kanela *kabwe* hi lirimi la Ba-Heberu, a ku,

XIPIMO 22.

1 Madota, bamakabye, ni badadani, ingisani, kuhlamlala ka mina nzi ku kanelako ka nwina makunu.

2 Lezi ba zwile ba ku a kanela kabwe hi lirimi la Ba-Heberu, ba miyela nguvu: A ku yena,

3 Nzi Mu-Juda, nzo hanyiwa Tarsu wa Kilia, kani lezi nzi wundliwa mutini lowu, mikonzweni ya Gamalieli, nzi ku gonziswa hi mahanyela ya nao wa badadani, nzo xalalela Nungungulu, kotile *nwina* wenkle nyamukla:

4 Nzi xanisa leyi ndlela kufeni, nzo boha, nzo nyikela paxweni bawanuna ni bawasati.

5 Kota mupristi wahombe wa nzi tiyisa ni nklawa wonkle wa zikosani; nzi amukelako ka bona madangarila ku ya ka bamakabye, nzi ya Damaseku kasi nzi ba yise Jeruselema ba ku bohiwe laba ba nga kona, kasi ba xaniswe.

6 Makunu lezi, nza ha famba, nzi tsinela Damaseku, hi laha munwini, hi kudzuka kuwonekela kahombe ku huma le tilweni ku nzi woningela.

7 Nzi wa lahasi misabeni, nzi zwile gezo gi ku ka mina, Sauli, Sauli, hi yini u nzi xanisako?

8 Nzi hlamula nzi ku, Wena mani, Hosi? Yi ku ka mina, Nzi mina Jesu wa Nazareta, u mu xanisako.

9 Ni bona ba nga kona na mina ba wona kuwonekela, kani lezi ba kala ku gi zwa gezo ga loyi a nga wulawula na mina.

10 Nzi ku, Hosi, nzi ta maha yini? Makunu Hosi yi ku ka mina, Suka u ya Damaseku; u ta byeletelwa kona hi zilo zonkle zi ku yimiselweko kasi u zi mahe.

11 Makunu lezi nzi tsanzeka ku wona hi kwa

laho ka xilutsu xa kuwonekela loku, nzi kokiwa hi canja ga labo ba nga kona na mina, nzi cikele Damaseku.

12 Makunu Anania, munhu wo kongela hi ka nao, wa ku dzunziwa hi Ba-Juda bonkle ba wa tsamileko kona,

13 A ta ka mina, a yima, a ku ka mina, Sauli, makabye, klela u langute. Hi lexo xikati nza mu languta.

14 A ku yena, Nungungulu wa badadani ba hina u ku yimisile ku tiba wuranza gakwe, ni ku wona Wolulama, ni ku zwa gezo hi nonwini wakwe.

15 Hakuba u ta maha mbuni yakwe ka banhu bonkle hi lexo u xi wonileko ni u xi zwileko.

16 Makunu u hlwelako hi yini? suka, u bapatiswe, u hlaze zonho za wena, wo kongela biteni gakwe.

17 Makunu lezi, nzi klelele Jeruselema, nzi ha kongela tempeleni, nzi wa kulahlekeni,

18 Nzi mu wona a ku ka mina, Haklisa u hume lukuluku Jeruselema; hakuba a ba nga ta amukela kutiyisa ka wena hi mina.

19 Nzi ku, Hosi, laba benyi ba tiba ba ku nzi beka paxweni, nzi ba masinagogeni yonkle labo ba nga kolwa ka wena :

20 Kambe, lezi nkata wa Stefani mutiyisi wa wena wu halatiwa, na mina nzi wa yima kona, nzo vunela, nzi ku gonga tinguwo ta laba ba mu dayako.

21 A ku ka mina, Famba; hakuba nzi ta ku ruma, kasi u ya kule bamatikweni.

22 Ba mu ingisa hi kala *wa wula* leyi mhaka; makunu ba bahuwa nguvu, ba ku, A ku hlongolwe wo kota loyi misabeni; hakuba a ku faneli a hanye.

23 Lezi ba ha bahuwa, ba hangalasa tinguwo tabwe, ba palatela ntsuri le hehla,

24 Nzuna yahombe yi laya yi ku a engeniswe likokoleni, yo laya a wutiswe hi kuxupulwa, kasi yi tibe mhaka ya yini ba bahuwa lezo hi yena.

25 Lezi ba wa mu bohile hi tingoti, Pauli a ku ka nzuna ya zana yi yimako kona, Ku vumelwe kasi mu xupule munhu hi Mu-Roma, a nga si koniwa ke?

26 Na yi xi zwile nzuna ya zana, yi ya ka nzuna yahombe, yi yi byela, yi ku, U ta maha yini? hakuba munhu loyi hi Mu-Roma.

27 Yi ta nzuna yahombe, yi ku kakwe, Nzi byele, u hi Mu-Roma ke? A ku yena, Enaka.

28 Yi hlamula nzuna yahombe, yi ku, Hi ntsengo wahombe nzi gi xabile legi wunhu. Pauli a ku, Kani mina nzi *Mu-Roma* hi kuhanyiwa.

29 Makunu labo ba wa laba ku mu wutisa lukuluku ba suka kakwe: nzuna yahombe yi caba, lezi yi tibile yi ku hi Mu-Roma, ni hakuba yi wa mu bohile.

30 Kani lezi ni manziko, yi ranza ku tiba zine ka lexi a nga kecariwa ha xona hi Ba-Juda, yi mu klakla, yi laya yi ku ba hlengeletane baptisti bahombe ni huwo wonkle; yi mu relelisa Pauli, yi mu beka mahlweni kabwe.

XIPIMO 23.

1 Makunu Pauli, wo langutisisa huwo, a ku, Madota, bamakabye, nzi tsamile mahlweni ka Nungungulu hi mbilu yonkle yo saseka hi kala legi siku.

2 Mupristi wahombe, Anania, a ba byela laba ba yimako naye a ku ba mu ba nomu.

3 Makunu Pauli a ku kakwe, Nungungulu i ta ku ba wena, xipetso xi basileko; wa tsama ku nzi abanyisa kota nao, wa laya u ku nzi biwe hi ku hambana ni nao ke?

4 Laba ba nga yima kona, ba ku, Wa rukatela mupristi wahombe wa Nungungulu ke?

5 A ku Pauli, a nzi tibi, bamakabye, nzi ku hi inupristi wahombe: hakuba ku tsaliwe a ku, U nga wuli kubiha hi mufumi wa banhu ba wena.

6 Kani lezi na a wonile Pauli a ku banwani ba hi Ba-Sadusi, ni banwani Ba-Farisi, a bahuwa hubyeni, *a ku*, Madota, bamakabye, nzi Mu-Farisi mina, *nwana* wa Ba-Farisi; hi ntsumbiso ni kuvuka ka laba ba fileko nzi abanyiswa.

7 Na a wulawulile lezo, ku huma kukanetisana ka Ba-Farisi ni Ba-Sadusi; banhu ba abanyisaniswa.

8 Hakuba Ba-Sadusi ba ku, a ku na kuvuka ka bafi, a ku na ingelosi, ni moya: kani lezi Ba-Farisi ba vumela ka zimbiri.

9 Gi maha kona dzolonga gahombe: banwani ba batsali ba Ba-Farisi ba suka ba yima, ba kanela, ba ku, A hi kumi kubiha ka loyi munhu: loku moya wu wulawulile kakwe kumbe ingelosi.

10 Lezi ku vukile kukanetisana kahombe, nzuna yahombe yi caba kutani Pauli i ta hanzulwa hi bona, yi laya banyakasani yi ku ba relele, ba mu humesa hi ntamo xikari kabwe, ba mu yise lokokoleni.

11 Hi usiku gi lanzelako, Hosi yi yima naye, yi ku, Tiya; hakuba kotile u zi tiyisile hi mina Jeruselema, hi lezo u ta tiyisa ni Roma.

12 Na ku cile, Ba-Juda ba xuxa makungu, ba ti boha hi kurukatela, ba ku, a ba nga ta ga, a ba nga ta nwa hi kala ba ta mu daya Pauli.

13 Ba hunza mune wa makumi laba ba mahileko loku kutibisa.

14 Ba cikela ka bapristi bahombe ni bakulukumba, ba ku, Hi ti bohile hi kurukatela kahombe hi ku, a hi zwi ncumo hi kala hi mu daya Pauli.

15 Makunu hi kwa laho *nwina*, *zinwe* ni huwo mu wonekise ka nzuna yahombe, kasi yi mu relelise ka *nwina*, kota loku ngo mu wutisisa kambe hi zakwe; hina hi longile ku mu daya, na a se nge ku tsinela.

16 Kani lezi *nwana* wa makabye wa xisati wa Pauli i lo zwa hi kutsamela kabwe, a ya a engena lokokoleni, a hlautela Pauli.

17 Makunu Pauli a bita kakwe *yinwe* ya tinzuna tahombe ta zana, a ku, Tisa jaha legi le nzuneni yahombe nguvu; hakuba gi na ni mhaka ya ku hlautela ka yona.

18 Lezo yi mu teka, yi mu tisa nzuneni yahombe nguvu, yi ku, Pauli, mubohiwa, u nzi bitile, wa nzi kombela a ku nzi nehe legi jaha ka wena, gi na ni mhaka ku ku byela.

19 Makunu nzuna yahombe nguvu yi gi teka

hi canja, ya ku huma klelweni *nago*, yi gi wutisa xikundlweni *yi ku*, Hi yini mhaka leyi u nayo ku nzi hlautela?

20 Gi ku, Ba-Juda ba vumelene ku ku kombela, a ku u mu relelise Pauli hi manziko le hubyeni, kota loku ngo u wutisisa kambe hi zakwe.

21 Hi kwa laho wena u nga vumeli kabwe; hakuba ba mu rinzela banhu babwe ba hunza mune wa makumi, ba ti bohileko hi kurukatela, ba ku a ba nga ta ga, a ba nga ta nwa hi kala ba mu daya; makunu ba longile, ba langutela ntsumbiso ka wena.

22 Makunu nzuna yahombe nguvu yi gi enzisa jaha, ya ku mu laya, *yi ku*, U nga byeli munhu u ku u nzi hlautele zilo lezi.

23 Yi bita tinzuna timbiri ta zana, yi ku, Longisani mazana mambiri ya banyakasani, ni nklanu wa makumi ni makumi mambiri ya ba mahaxi, ni mazana mambiri ya ba maklari, ba ku ba ye Kesaria hi hora ya kanharu ya wusiku:

24 *Yi ba laya* ba ku ba longise zihari, kasi ba mu kilelise Pauli, ba mu tise kwatsi ka Filisi mufumeli.

25 Yi tsala dangarila yi ku,

26 Klaudiu Lusua wa mu rungula Filisi, mufumeli u sasekileko nguvu.

27 Munhu loyi i wa komiwa hi Ba-Juda, ngo u dayiwe hi bona, lezi nzi cikele na banyakasani, nzi mu klakla, na nzi zwile a ku hi Mu-Roma.

28 Nzi ku ranza ku tiba nanzu ba mu kecarako hi wona, nzi mu relelisela hubyeni ka bona:

29 Nzi mu kumako wa ku kecariwa hi ziwutiso

za nao wabwe, kani lezi a nga na ni nanzu lowo wu faneleko kufa kumbe zikotso.

30 Makunu lezi ku hlautelwe ka mina a ku makungu ngo ma mahiwa hi munhu, nzi mu rumela ka wena lukuluku, nzo ba laya bakecariwa bakwe, *nzi ku, ba ye* ba wulawule hi yena mahlweni ka wena.

31 Makunu banyakasani, kota lezi ba layiweko, ba mu teka Pauli, ba mu yisa ni wusiku Antipatri.

32 Kani lezi na manziko ba siya ba mahaxi, ba fambe naye, ba klelela lokokoleni:

33 Labo, lezi ba cikele Kesaria, ba nyikela dangarila ka mufumeli, ba mu yimisa Pauli mahlweni kakwe.

34 Lezi a wa gi gonzi, a wutisa a ku yena wa tiko go yini; na a zwile a ku hi wa Kilikia,

35 A ku, nzi ta ku zwa *hi nanzu wa wena*, loku ba cikele bakecariwa ka wena: a laya a ku a gongiwe ndlwini yahombe nguvu ya Herodi.

XIPIMO 24.

1 Makunu anzako ka nkhanu wa masiku a re-lela Anania, mupristi wahombe, zinwe na bakulukumba bo kari, ni mukaneli a tibyako Tertulu; taba ba byeletela mufumeli hi Pauli.

2 Lezi a bitiwe, a sangula Tertulu ku mu ke-cara, a ku, Hi lezi hi na kumiyela kahombe ka wena, ni zomaha zinyingi zo saseka zi mahelweko lixaka lolu hi kuklariha ka wena,

3 Hi ku amukela zilwini zonkle ni matsanweni yonkle, Filisi u sasekileko nguvu, ni kukesa konkle.

4 Kani lezi kasi nzi nga kala ku engeta ku ku hlwelisa, nzi ku kongela nzi ku u hi zwe timhakanana hi wuxinji ga wena.

5 Hakuba hi mu kumile munhu loyi hi munhu wa kulunya, wa ku vuxa dzolonga ka Ba-Juda bonkle ba tikweni gonkle, ni murangi wa lihunzu la Ba-Nazareta :

6 Loyi a ringako ku bihisa tempeli: hi mu koma :

8 U nga ku tiba hi ku mu wutisisa wena nwinyi zilo lezi zonkle, hi mu kecarako ha zona.

9 Ba-Juda ba engeta ba klangana *naye*, ba ku tiyisa ba ku zilo lezi hi zona lezo.

10 Makunu Pauli, lezi mufumeli a mu kwentile ku kanela, a hlamula a ku, Hi lezi nzi tiba nzi ku u tsamile muabanyisi wena wa lixaka lolu malembi manyingi, nzi tsaka nguvu ku kanela kuhlamura ka mina :

11 Hakuba u nga ku tiba a ku, a ma hunzi kumi ga masiku ni masiku mambiri hi lezi nzi kanziya kasi nzi kongela le Jeruselema :

12 Ba lo kala ku nzi kuma tempeleni nzi ku kaneta ni munhu, kumbe nzi ku vindlukisa xidlemo, ge masinagogeni, ge ni mutini.

13 Ba tsanzeka ku tiyisa ka wena zilo lezi ba nzi kecarako ha zona makunu.

14 Kani lezi nzi vumela lexi ka wena, nzi ku, hi ndlela ba yi bitako ba ku hi ku penga, nzi mu kozela lezo Nungungulu wa bakulukumba ba hina, nzi ku kolwa zilo zonkle zi tsaliweko naweni ni bapofeteni :

15 Nzi na kutsumba ka Nungungulu, ba ku langutelako bona benyi, a ku, ku ta maha kona

kuvuka *ka ba fileko*, ni ka ba lulamileko, ni ka ba nga lulamiko.

16 Hi kwa laho nzi ti ringa mina kasi nzi na mbilu yi haba nanzu ka Nungungulu, ni ka banhu hi zikati zonkle.

17 Makunu anzako ka malembi manyingi, nzi cikele kasi ku neha za kuhiwa lixakeni la mina, ni minyikelo:

18 Xikari ka zona ba nzi kuma nzi hlazilwe tempeleni, a nzi na xidlemo, a nzi na dzolonga; kani lezi *ba wa hi kona Ba-Juda* bo kari ba Asia:

19 Laba ba fanele ku maha kona mahlweni ka wena, ba nzi kecare, loku ba na ni mhaka ka mina.

20 Kumbe laba a ba wulawule bona benyi, ba kumile kubiha ku yini, lezi nzi yimile mahlweni ka huwo,

21 Sine hi ka legi gezo ginwe, a ku nzi gi bahuwako na nzi yimile xikari kabwe, nzi ku, Hi kuvuka ka ba fileko nzi lonzelwa mahlweni ka *nwina nyamukla*.

22 Kani lezi Filisi a ba hlwelisa, wa ku tiba kwatsi hi zilo za ndlela *leyo*, a ku, Lezi a relele Lusia nzuna yahombe, nzi ta engeta nzi wutisisa timhaka ta *nwina*.

23 Makunu a laya nzuna ya zana a ku a hlayiswe, a klakleke; a nga beleteli munhu wa se kabwe ku mu kozela.

24 Kani lezi anzako ka masiku yo kari, Filisi a cikela ni Drusila, sati wakwe, loyi hi Mu-Juda, a bitela Pauli, a mu ingisa hi kutsumba ka Kristu Jesu.

25 Na a ha kanela hi kululama, ni hi kutsi-

mbetela, ni hi kuabanyisa loko ku tako, Filisi a wa caba, a hlamula, a ku, Famba makunu; lezi nzi na xikati xi faneleko, nzi ta ku bita wena:

26 Wa ku tsumba a ku malana ma ta nyikiwa kakwe hi Pauli: hi kwa laho a mu bita kanying, a mu xuxa naye.

27 Kani lezi malembe mambiri na ma hetile, Porkiu Festu a engena utsanweni ga Filisi; wa ku laba ku kesiwa hi Ba-Juda, Filisi a mu siya Pauli kubohiweni.

XIPIMO 25.

1 Makunu Festu, lezi a cikele tikweni, anzako ka masiku manharu, a suka Kesaria a kanziya Jeruselema.

2 Bapristi bahombe ni bakulukumba ba Ba-Juda, ba mu hlautela hi Pauli, ba mu kongotela,

3 Ba ku kombela bona benyi xilo hi yena, kasi ngo u mu bita, a te Jeruselema, ba ku rinzela ba ku ba mu daye ndleleni.

4 Kasi lezi Festu a hlamula a ku, Pauli a gongwiwe Kesaria, a ku, yena *nwinyi* i ta suka, a ya *kona* lukuluku.

5 A ku yena, hi kwa laho labo bahombe xikari ka *nwina*, a ba relele na *mina*, ba mu kecare, loku wu kona nanzu ka munhu.

6 Makunu lezi a tsamile na bona masiku ma nga hunziko nklanu na manharu kumbe kumi *ga masiku*, a relele Kesaria; ni manziko a tsama xitsanweni xa kuabanyisa, a laya a ku Pauli a tisiwe.

7 Na a cikele yena, Ba-Juda ba releleko ba humile Jeruselema, ba yima kona, ba mu renze-

leka, ba ku rwala milanzu yitele ni yo binza *hi yena*, leyi ba tsanzeka bona ku yi tiyisa.

8 Makunu Pauli a kanela kuhlamuleni kakwe a ku, A nzi onhangi ncumo, hi nao wa Ba-Juda, ge hi tempeli, ge hi Kesari.

9 Kani lezi Festu, wa ku ranza ku kesiwa hi Ba-Juda, a hlamula Pauli, a ku, U ranza ku kanziya Jeruselema, u abanyiswe kona mahlweni ka mina hi zilo lezi ke?

10 Kani lezi Pauli a ku, Nza yima mahlweni ka xitsamo xa kuabanyisa ka Kesari, laha ku fanele nzi abanyiswe kona: a nzi onhangi ncumo ka Ba-Juda, kota lezi wena *nwinyi* u tibako kwatsi.

11 Loku nzi onhile, nzi maha xilo lexo xi faneleko kufa, a nzi ali ku fa: kani loku zi o lezi a zi nga *zinene*, ba zi kecarako ha zona, a ku na munhu a nga ku nzi nyikela kabwe. Nzi kombela *ku ya* ka Kesari.

12 Makunu Festu, na a xuxile na huwo, a hlamula a ku, U kombelile *ku ya* ka Kesari; u ta ya ka Kesari.

13 Makunu lezi masiku yo kari ma hunzile, Agripa hosi ni Bernike ba cikele Kesaria, kasi ba losetela Festu.

14 Lezi ba tsamile kona masiku manyingi, Festu a yi hlautela hosi mhaka ya Pauli, a ku, U kona munhu wo kari a siyiwako mubohiwa hi Filisi:

15 Makunu, lezi nzi wa hi kona Jeruselema, bapristi bahombe ni bakulukumba ba Ba-Juda ba *nzi* byeletela hi yena, ba ku kombela a ku a koneke.

16 Nzi hlamula kabwe, nzi ku, A hi matsamelo ya Ba-Roma ku nyikela munhu, yena a kecariwako na nga si ni ba mu kecariwako mahlweni kakwe, a vumelwe ku ti hlamulela hi mhaka yi kecariweko hi yena.

17 Hi kwa laho lezi ba hlengeletene laha, a nzi hlwelangi, kani lezi hi manziko nzi tsama xitsanweni xa kuabanyisa, nzi laya nzi ku a yisiwe munhu.

18 Bakecari lezi ba yimile, ba kala ku rwala nanzu wa zilo zo biha kota nzi ehleketileko;

19 Kani lezi ba wa hi nazo ziwutiso zo kari za kukozela ka bona benyi, ni hi munwe Jesu, loyi a fileko, Pauli a tiyisako a ku wa hanya.

20 Mina, nzi kanganyisile ku wutisa hi zilo lezi, nzi wutisa loku a ranza ku ya Jeruselema, a abanyiswe kona hi timhaka leti.

21 Kani lezi Pauli i kombelile a ku a gongiwe hi ka kuwutisisa ka Agosto, nzi laya nzi ku a gongiwe hi kala nzi ta mu rumela ka Kesari.

22 Makunu Agripa a ku ka Festu, Nza ranza na mina ku zwa munhu. A ku, Hi manziko u ta mu zwa.

23 Hi zona lezo ni manziko, lezi a cikele Agripa ni Bernike, ni wuhosi gahombe, lezi ba engenile utsanweni ga kuzwa zinwe na tinzuna tahombe ni banhu bahombe ba muti, hi kulaya ka Festu a engeniswa Pauli.

24 Festu a ku, Hosi Agripa, ni madota yonkle ma kona laha na hina, mu languta nwina loyi munhu, nzi kongotelwe hi yena hi bandla gonkle ga Ba-Juda, ni Jeruselema, ni laha, ba ku ba-

huwa ba ku, a nga ha faneli a ku a engete ku hanya.

25 Kani mina nzi kumile nzi ku a nga mahangi xilo xi fanele kufa; kotile yena *nwinyi* a kombela ku ya ka Agosto, nzi ehleketa ku mu ruma.

26 A nzi na kutiyisa ku ku tsalela hosi ya nga hi yena. Hi kwa laho nzi mu nehile mahlweni ka *nwina*, ni mahlweni ka wena nguvu, hosi Agripa, a ku, lezi ku wutisiwe nzi kume mhaka ku tsala.

27 Hakuba xi woneka ka mina xi haba xilo ku ruma mubohiwa, ni ku kala ku kombeta milanzu hi yena.

XIPIMO 26.

1 Agripa a ku ka Pauli, Ku vumelwe u ti wulawule. Makunu Pauli a nauluta canja, a ti hlamulela, *a ku*,

2 Hosi Agripa, nzi ti ehleketa hi ku nengela, hakuba nzi ta ti hlamulela nyamukla mahlweni ka wena, hi zilo zonkle nzi kecariwako ha zona hi Ba-Juda:

3 Hakuba wa ma tiba nguvu matsamelo yonkle ni ziwutiso za Ba-Juda: hi kwa laho nzi ku kongotela nzi ku u nzi ingise hi kuhunisa.

4 Makunu kufamba ka mina ka usweni ga mina, loku hi kusangula xikari ka lixaka la mina se ka Jeruselema, ba ku tiba bonkle Ba-Juda;

5 Ba ku nzi tiba ka kusangula, loku ba ranza ku tiyisa, a ku nzi tsama Mu-Farisi hi lihunzu lolulama nguvu la hina.

6 Makunu nzi yima laha ku abanyiswa hi ku-

tsumba ka ntsumbiso wu mahiwako hi Nungungulu ka badadani ba hina;

7 Ka lowu *ntsumbiso* tixaka ta hina ta kumi ni timbiri, hi kutiyisa ti mu kozela *Nungungulu* wusiku ni hlikani, ti tsumba ku kuma. Hosi Agripa, hi lowu ntsumbiso nzi kecariwa hi Ba-Juda.

8 Hi yini ku wuliwa ku kala ku tsumbeka ka *nwina*, loku Nungungulu wa vuxa bafi?

9 Na mina nzi ehleketa, nzi ku nzi fanela ku maha zilo zinyingi zo hambana ni bito ga Jesu wa Nazareta.

10 Nzi maha lezo Jeruselema; batele ba lula-mileko nzi ba valela makotsweni, nzi ku amukela ntamo ka bapristi bahombe, na ba dayiwe nzi vumela.

11 Nzi ba xanisa kambekambe masinagogeni yonkle, nzi ba kurumeta ku rukatela; nzi kariha nguvu nabo, nzi ba xanisa ka miti hi la-handle.

12 Lezo nzi ha ya Damasiku ni ntamo ni mhaka ya bapristi bahombe,

13 Lomo muzwini, hi ndleleni, Hosi, nzi wona kuwonekela ka le tilweni, ku hunza kuhatima ka gambo, ku nzi woningela ni labo ba nga famba na mina.

14 Lezi hi wile lahasi honkle, nzi zwa gezo gi ku ka mina hi lirimi la Ba-Heberu, Sauli, Sauli, u nzi xanisa hi yini? ku tsanzeka ka wena ku vindla mizwa.

15 Nzi te nga lo, Wena u mani, Hosi? Yi ku Hosi, Nzi mina Jesu u mu xanisako.

16 Kani lezi vuka, yima hi mikonzo ya wena:

hakuba nzi wonekile ka wena hi lexi, kasi nzi ku hlaula, u mahe mukozeli ni mbuni ya zilo u nzi wonileko ha zona, ni zilo lezo nzi ta woneka ka wena ha zona ;

17 Nzi ku ku klakla ka banhu ni ka bamatiko, nzi ku rumelako ka bona,

18 Ku vulula mahlo yabwe, a ku ba hunzuluke munyamani, ba ye kuwonekeleni ba hunzuluke ntanwini wa Satani, ba hunzuluke ka Nungungulu, kasi ba amukele kutsetselwa ka zonho ni ntsomba xikari ka bona ba basileko hi kutsumba ka mina.

19 Hi kwa laho, Hosi Agripa, a nzi nga kanyi muwoniso wa le tilweni :

20 Kani lezi nzi kanela ka bona ba Damasiku kuranga, ni Jeruselema, ni tikweni gonkle ga Judia, ni bamatikweni, kasi ba hunzuke, ba hinzuluke ka Nungungulu, ba ku maha mitiro yi fanele kuhunzuka.

21 Hi kwa laho ka lexi Ba-Juda ba nzi koma tempeleni, ba ringa ku nzi daya.

22 Nzi kumile kuvunetela loku ku humako ka Nungungulu, nzi ha yima ka siku legi, nzi ku tiyisa ka batsongwanyani ni bahombe, a nzi wuli ncumo kani lezi hi lexi baprofeti ni Mosi ba kanelako ba ku xi ta maheka ;

23 Loku Kristu u nga ku xaniseka, a ku a mahe wo ranga hi ku vuka ka ba fileko, a kanele kuwonekela ka banhu ni ka bamatiko.

24 A ha ti hlamulela lezo, Festu a ku hi gezo gahombe, Pauli, u hungukile ; kugonza kahombe ku ku hungukisa.

25 Kani lezi Pauli a ku, A nzi hunguki, Festu

u sasekileko nguvu; kani lezi nzi wulawula timhaka ta zinene ni kuklariha.

26 Hakuba hosi yi tiba hi zilo lezi, nzi kanelako ka yona hi kutiya: hakuba nzi tiba nzi ku a ku na xilo xinwe xa zilo lezi xi fihlalileko ka yona; hakuba lexi xi nga mahangi xikundlweni.

27 Hosi Agripa, wa kolwa bapofeti ke? Nza zi tiba wa kolwa.

28 Makunu Agripa a ku ka Pauli, Hi *xikati* xitsongwanyani u nzi vumisa, nzi mahe wa Kristu.

29 A ku Pauli, nzi nga ku kongela ka Nungungulu, nzi ku kumbe hi *kuringa* kutsongwanyani sine hi kahombe, ku nga mahi wena wece, kani lezi bonkle ba nzi zwako nyamukla, ba mahe kota mina, sine zikotso lezi.

30 Makunu yi suka yi yima hosi, ni mufumeli, ni Bernike, ni labo ba tsamileko nabo:

31 Lezi ba humile boce, ba wulawulana, ba ku, Munhu loyi a nga mahangi xilo, xi fanele kufa kumbe zikotso.

32 Agripa a ku ka Festu, Munhu loyi a nga ku klakliwa, loku a a nga kombelangi ku ya ka Kesari.

XIPIMO 27.

1 Makunu lezi ku yeciwe a ku hi enze hi ye hi taro Italia, ba nyikela Pauli ni banwani babo-hiwa bo kari ka nzuna ya zana, a culiwa Julio, ya nklawa wa Agustusi.

2 Hi ku peta tarhweni ga Adramitio, gi wa kari gi enzile kasi ku ya matsanweni ya muhanzeni wa Asia, hi enza bimbini, Aristarku, Mu-

Makedonia wa Tesalonika u wa hi kona na hina.

3 Hi manziko hi cikele Sidoni: Julio a mu koma Pauli kwatsi, a mu vumela ku ya ka banakulobye bakwe a kozelwe hi bona.

4 Hi suka kwa laho, hi ya hi hunza kusuhani ka Kupro, hakuba meho yi hambene *na hina*.

5 Lezi hi pelile bimbi ga Kilikia ni Pamfilia, hi cikele Mira, *muti* wa Likia.

6 Hi laho nzuna ya zana yi kuma taro ga Alesandria gi ku ya Italia; yi hi engenisa ka gona.

7 Lezi hi fambile xitsongwanyani masiku matele, hi cikele hi ku binza hi mahlweni ka Nidu; meho yi nga hi vumeli, hi xeya kusuhani ka Kreti hi kulangutana Salomone;

8 Hi ku tsanza hi ku hunza kona, hi cikele utsanweni go kari gi tibya Itra Yatsi; hi kusuhani na yona wu kona muti wa Lasia.

9 Lezi xi hunzile xikati xahombe, kambe hi wa mhangu ku famba hi taro, hakuba ku hunzile kuyila za kuga, Pauli a ba lulameta,

10 A ku kabwe, Madota, nza wona nzi ku kufamba loku ku ta mahiwa ni kuhenyela ni kuhanagalaka kahombe, *a nzi wuli* hi rwalo ni taro ntsena, kani lezi *nzi ku* hi kuhanya ka hina kambe.

11 Kani lezi nzuna ya zana yi ingisela mufambisi wa taro ni *nwinyi*, hi ku hunza zilo lezo zi wulawulilweko hi Pauli.

12 Hakuba itra gi nga saseki ku tsama kona makalakaya, banyingi ba xuxa makungu ba ku ba hume bimbini ba suke kwa laho, loku ku nga

ku maha ba cikele Fonike, ba tsame *kona* makalakaya, *lowu hi* itra ga Kreti, yi. languta hi nwalungu ka uceni ni ximandeni.

13 Makunu lezi meho ya dzonga yi ninganisa kwatsi, ba ku ehleketa ba ku ba kumile kunabela kabwe, ba koka *xiketsi*, ba ya, ba hunza kusuhani ni Kreti.

14 Kani lezi anzako ka xikatanyana taro gi biwa hi meho yahombe, yi tibya Uroklidoni.

15 Lezi taro gi wa komiwa, gi tsanzeka ku langutana meho, hi *gi tsika* hi susumetiwa.

16 Hi ya hi xeya ka xihlalana, xi tibya Kauda, hi hlayisa ngalaba hi ku ringa nguvu :

17 Makunu lezi ba yi klakusa, ba koma zilo za kuvunetela, ba ku gi boha taro lahasi; ba ku caba kutani ba njibiliwe Surtisini, ba cisa matanga, ba susumetiwa lezo.

18 Makunu hi ku biwa nguvu hi xipupuri, hi manziko ba hungula nzalo.

19 Hi siku ga manharu ba hoxa zibya za taro hi mandla yabwe.

20 Makunu lezi gambo ni tinyeleti ti nga ha woningi *ka hina* hi masiku matele, ni xipupuri a xi nga na xitsongwanyani xi ku tiyisa *hehla ka hina*, kutsumba konkle a ku hi ta poniswa ku lahlekile.

21 Makunu lezi ba yiliwe za kuga xikati xahombe, Pauli a suka a yima xikari ka bona, a ku, Madota, ngo mu ingisile ka mina, mu nga enzi Kreti, mu potsa loku kuhenyela ni kupuputsala.

22 Makunu nzi mu kunguha nzi ku mu tiyise timbulu; hakuba a ku na munhu i nga ta fa xikari ka *nwina*, kani lezi taro *ntsena*.

23 Hakuba ku yima na mina legi wusiku ingelosi ya Nungungulu, nzi hi wakwe, ni nzi mu kozako,

24 Yi ku, U nga cabi, Pauli; ku fanele a ku u yime mahlweni ka Kesari: languta, Nungungulu u ku nyikile bonkle ba fambako na wena.

25 Hi kwa laho, madota, tiyisani timbilu: hakuba nzi kolwa Nungungulu, nzi ku ku ta maha kota lezi ku wulawulilweko ka mina.

26 Kasi lezi hi ta susumetiwa xihlalani xo kari.

27 Kani lezi na ku cikele wusiku ga kuni na mune, hi ha ku yisiwa *bimbini ga* Adria, laha xikari ka wusiku zitiri za taro zi ehleketa zi ku, ba tsinela tikweni go kari.

28 Ba hoxa xipimo *matini*, ba kuma makumi mambiri ya zipimo: ba ku susumeta xitsongwanyani, ba hoxa xipimo kambe, ba kuma zipimo za kumi ni nklanu wa zipimo.

29 Ba ku caba loku kutani hi nga ku cukunyetwa fungwini ga maribye, ba rikisa mune wa tifero hi le nzako ka taro, ba nabela ba ku ku ce.

30 Zitiri za taro zi ha laba kuabela tarhweni, ba wa cisile ngalaba bimbini, ba ti mahisa ba ku ba ta rikisa tifero hi mahlweni ka taro,

31 A ku Pauli ka nzuna ya zana ni ka banyakasani, Loku laba ba nga tsami tarhweni, mu nga kala ku poniswa.

32 Makunu banyakasani ba tsema tingoti ta ngalaba, ba yi tsika yi wa.

33 Makunu hi kala ku ta kuca, Pauli a ba kongotela bonkle a ku ba ge za kuga, a ku, Nya-

mukla hi siku ga kumi ni mune mu langutile, mu engetela ku yila, mu nga gi ncumo.

34 Hi kwa laho nza mu kongotela nzi ku mu ge: hakuba lexi xi ta mu hanyisa: hakuba a wu nga ta lahleka sisi ka hloko ya munhu wa *nwina*.

35 Na a wulawulile lezo, a teka xibaba, a kesa Nungungulu mahlweni kabwe bonkle, a xi kema, a sangula ku ga.

36 Makunu ba tsaka bonkle, ba ga bona be-ny.

37 Hina honkle hi wa kona tarhweni, hi maha mazana mambiri ni nkulanu wa makumi ni makumi mambiri ni nkulanu na munwe wa mihefemulo.

38 Lezi ba xurile nguvu, ba hungula zibya tarhweni, ba ku cukunyeta mabele bimbini.

39 Makunu na a cile, ba nga gi tibi tiko: kani lezi ba wona itra go kari ni muhanza, ba xuxa makungu loku ku nga ku maheka, ba ta nikinya taro ka wona.

40 Ba ku tsemelela tifero, ba ti tsika bimbini, ba klakla tingoti ta tilimi, ba gwimba mehwinintanga ga mahlweni, ba fambisa muhanzeni.

41 Kani lezi ba ku cikela utsanweni laha mabimbi mambiri ma klanganako kona, ba cekamisa taro; xihonzweni xi cekama, xi tsama lezo, kani lezi xi le nzako xi panzeka hi ntamo *wa magandlati*.

42 Banyakasani ba xuxa makungu ba ku ba daye babohiwa, kumbe banwani ba bona ba kasesa ba huma, ba cabela.

43 Kani lezi nzuna ya zana, yo laba ku ponisa

Pauli, yi ba beletela ka makungu yabwe; yi laya yi ku labo ba zi tiba ku kasela, ba ti hoxe matini kuranga, ba humele muhanzeni:

44 Ni banwani ba hume, banwani hi titabwa, ni banwani hi zilo zinwani za taro. Lezo bonkle ba humela muhanzeni ba ponisa.

XIPIMO 28.

1 Makunu lezi hi ponisile, hi tiba hi ku xihlali xi titya Melita.

2 Ba le tikweni ba hi koma hi wuxinji ga-hombe; hakuba ba dzivela nzilo, ba hi amukela honkle, hi kwa laho ka vula yi ha na, ni hi xirami.

3 Kani lezi Pauli na a wungetelile tsikelo gatinhi, a ti beka nzilweni, xihihigane xi huma hi kufumela, xi namarela canjeni gakwe.

4 Makunu lezi ba le tikweni ba wonile xihari xi lengalenga canjeni gakwe, ba wulawulana ba ku, Futsi munhu loyi hi mudayi, kasi lezi i ponisile bimbini, kuklerisa ku nga vumeli a ku a hanye.

5 Kani lezi a xi gubutela xihari nzilwini, a nga zwi kubayisa.

6 Kani lezi ba languta ba ku, u ta vimba, kumbe u ta wa lahasi lukuluku a fa. Lezi ba langutile xikati xahombe, ba wona ku nga mu cikeli mhangu, ba hunzuka ba ku yena hi nungungulu.

7 Makunu ku wa hi kona kusuhani utsamo lego muti wa hosi ya xihlali bito gakwe hi Publio, loyi a hi amukela, a hi tsamisa a hi koma kwatsi masiku manharu.

8 Hi zona lezo raru wa Publio a eklele a babya hi kukumbala ni xibululeko; Pauli a engena kakwe, a kongela, a beka mandla hehla kakwe, a mu hanyisa.

9 Lezi ku mahisile loku, banwani ba ta labo ba nayo mitungu xihlalani, ba hanyiswa :

10 Ba hi kesela hi kukesela kunyingi ; lezi hi enza, ba beka tarhweni zilo hi zi vumalako.

11 Anzako ka tihweti tinharu hi suka hi taro ga Alesandria lego gi nga tsama makalakaya xihlalani, gi naxo xifungu hi Dioskuri.

12 Na hi cikele Sirakuse, hi tsama kona masiku manharu.

13 Hi enza kwa laho, hi renzelekela, hi cikela Regio. Anzako ka siku ginwe dzonga gi pupuxa, hi siku ga mambiri hi cikele Puteoli.

14 Laha hi kumako bamakabye, hi kongotelwa ku tsama na bona nklanu wa masiku ni masiku mambiri : lezo hi cikela Roma.

15 Ni kwa laho bamakabye, lezi ba zwile timhaka ta hina, ba ta ku hi klanganyeta ba cikela Apii Forumi, ni Tria Taberna; na a ba wona Pauli, a kesa Nungungulu, a tiyisa mbilu.

16 Lezi hi cikele Roma, Pauli a vumelwa ku tsama yece ni nyakasani loyi a mu langutelako.

17 Makunu anzako ka masiku manharu, a ba ramba labo bahombe ba Ba-Juda : lezi ba hlengletene, a ku kabwe, Madota, bamakabye, kasi lezi a nzi mahangi ncumo ku hambene ni banhu, ni matsamelo ya bararu ba hina, kasi mubohiwa nzi huma Jeruselema, nzi wa nyikelwa mandleni ya Ba-Roma :

18 Labo, lezi ba nzi wutisile, ba laba ku nzi

klakla, hakuba a ku na ka mina nanzu wu fanele kufa.

19 Kani lezi Ba-Juda ba kaneta, nzi kurumetiwa nzi kombele ku ya ka Kesari; kasi lezi a nzi na ncumo ku kecara ha kona lixaka la mina.

20 Hi kwa laho ka mhaka leyi nzi mu bitile kasi nzi mu wone, nzi wulawule *na nwina*: hakuba hi kwa laho ka kutsumba ka Israeli nzi bohiwe hi lexi xikotso.

21 Makunu ba ku kakwe, Hina a hi amukehangi mapapilo ma huma Judia hi wena; a nga cekelangi munhu wa bamakabye loyi a hlautelako kumbe a kanela kubiha hi wena.

22 Kani lezi hi ehleketa ku fanele hi zwe ka wena, loko u ku ehleketako; hakuba ha zi tiba ku kanetiwa lihunzu lolu utsanweni gonkle.

23 Makunu lezi ba mu yimisile siku, ba cikela kakwe ndlwini yakwe batele, a kanela kabwe *timhaka*, a tiyisa kufuma ka Nungungulu, wa ku ba kongotela hi *timhaka* ta Jesu ta naweni wa Mosi ni baprofeteni, a sangula mixo a kanela hi kala agambo.

24 Banwani ba kolwa timhaka ti kanelweko, banwani ba nga kolwi.

25 Lezi ba nga vumelani, ba suka, Pauli na a kanele mhaka yinwe, *a ku*, Wu wulawula kwatsi Moya wo Basa hi Isaya muprofeti ka badadani ba *nwina*,

26 Wu ku, Famba, a ku ye ka laba banhu, u ku, Hi kuzwa mu ta zwa, mu nga ingisi; hi kuwona mu ta wona, mu nga zwalisi:

27 Hakuba mbilu ya laba banhu yi sihalalisa,

ni tindlebe tabwe ti binza, ni mahlo yabwe ba ma tsimbile; kumbe ba nga ku wona hi mahlo, ba zwe hi tindlebe, ba ingise hi mbilu, ba engete ba hunzuke, nzi ba hanyise.

28 Hi kwa laho a ku tibeke ka *nwina* a ku loku kuhanyisa ka Nungungulu ku rumelwe ka bamatiko; ba ta zwa bona.

30 A tsama mabembe mambiri ma hetile ndlwini yakwe leyo u yi rihelileko, a amukela bonkle ba nga engena kakwe,

31 Wa ku kanela mufumo wa Nungungulu, wa ku gonzisa timhaka ta Hosi Jesu Kristu, hi kutiya konkle, a nga tsimbeteli hi munhu.

THE BURKE

5 0221

